

n) 1 biträdande psykolog Ae 21 (+ 1).....	25 632
o) 1 förste arbetsinstruktör Ae 11.....	16 116
p) 2 laboratoriebiträden högst Ae 9.....	29 100
q) 1 institutionsbiträde högst Ae 5 (+ 1).....	11 220
r) 1½ sjukvårdsbiträden Ae 3.....	120 846
s) 1 vaktmästare Ae 7.....	12 444
t) 6 ekonomibiträden Ae 3 (+ 4 ¹ / ₆).....	65 232
u) 1 kontorist Ae 9.....	13 788
v) 2 kanslibiträden Ae 7 (+ 1).....	24 888
x) 1½ kontorsbiträden Af 1—Ae 5 (+ ½).....	17 442
2. Neurologiska rehabiliteringskliniken:	
a) 1 överläkare Be 1 (+ 1).....	42 840
b) 1 kanslibitråde Ae 7 (+ 1).....	12 444
3. Neurokirurgiska kliniken:	
a) Arvode till 1 överläkare tillika professor.....	40 000
b) 1 överläkare Be 1.....	42 840
c) 2 biträdande överläkare Ae 26.....	77 496
d) Avlöningsförstärkningar till 2 biträdande överläkare.....	20 000
e) Personligt lönetillägg till 1 biträdande överläkare.....	4 500
f) 5 underläkare Ae 23.....	150 192
g) Avlöningsförstärkningar till vissa underläkare.....	25 000
h) 1 översköterska Ao 13.....	17 868
i) 2 översköterskor Ao 12.....	37 632
j) 5 översköterskor Ae 12 (+ 3 ¹ / ₄).....	80 580
k) 2 översköterskor Ao 11.....	33 072
l) 2 översköterskor Ae 10.....	29 856
m) 7 sjuksköterskor Ae 9.....	100 368
n) 2 sjuksköterskor Ae 8.....	26 160
o) 1 barnsköterska Ae 5.....	11 220
p) 10 undersköterskor Ae 5 (+ 5).....	124 440
q) 1 laboratoriebiträde högst Ae 9 (+ 1).....	13 788
r) 12½ sjukvårdsbiträden Ae 3.....	144 666
s) 9 andningsassistenter Ae 6 (+ 9).....	106 488
t) 4 ekonomibiträden Ae 3.....	47 328
u) 1 kansliskrivare Ae 10.....	16 116
v) 2 kanslibiträden Ae 7 (+ ½).....	25 524
x) 2 kontorsbiträden Af 1—Ae 5.....	25 008
4. Neurotraumatologiska kliniken:	
a) 1 överläkare Bo 1.....	42 840
b) 1 underläkare Ae 23.....	28 416
c) Personligt lönetillägg till 1 överläkare och avlöningsförstärkning till 1 underläkare.....	19 000
d) 1 översköterska Ao 12.....	17 868
e) 1¾ översköterska Ae 12 (+ 7 ¹ / ₆).....	28 203
f) 1 översköterska Ae 10 på halvtid.....	7 272
g) 1 sjuksköterska Ae 9.....	13 788
h) 1 sjuksköterska Ae 8.....	13 080
i) 3½ undersköterskor Ae 5 (+ 2½).....	41 130
j) 4 sjukvårdsbiträden Ae 3.....	40 464
k) 1½ ekonomibiträden Ae 3.....	17 748
l) 1 kanslibitråde Ae 7.....	14 544
5. Nervklinikernas röntgenavdelning:	
a) Arvode till 1 överläkare tillika professor eller laborator.....	15 000
b) 3 underläkare Ae 23 (+ 1).....	96 696
c) Avlöningsförstärkningar till vissa underläkare.....	4 000
d) 1 översköterska Ae 12 (+ 1).....	18 816
e) 1 översköterska Ae 10 (+ 1).....	16 956
f) 4 sjuksköterskor Ae 9 (+ 2).....	55 152
g) 1 undersköterska Ae 5.....	13 080
h) 8 sjukvårdsbiträden Ae 3 (+ 4).....	89 760
i) 2 ekonomibiträden Ae 3.....	20 232
j) 1 kanslibitråde Ae 7 (+ 1).....	12 444
k) 1 kontorsbiträde Af 1—Ae 5.....	11 220

6. <i>Neruklinikernas anestesiaavdelning:</i>	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26	36 804
b) 1 underläkare Ae 23 (+ 1)	28 416
c) Avlöningsförstärkningar till 1 biträdande överläkare och 1 underläkare	12 000
d) 1 kanslibiträde Ae 7 (+ 1)	12 444
7. <i>Kliniskt-neurofysiologiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 överläkararvode	3 000
b) 1 underläkare Ae 23	28 416
c) 1 översköterska Ao 11	17 868
d) 2 översköterskor Ae 11	35 736
e) 1 undersköterska Ae 5	11 832
f) ½ ekonomibiträde Ae 3	5 058
g) 1 kanslibiträde Ae 7	12 444
8. <i>Viss för neurologiska och neukirurgiska klinikerna gemensam personal:</i>	
a) 1 klinikföreståndarinna Ae 15 (+ 1)	18 816
b) 1 kurator Ae 15 (+ 1)	18 816
c) 1 kurator Ae 13 (+ 1)	16 956
d) 1 översköterska Ae 12 (+ 1)	16 116
e) 2 undersköterskor Ae 5 (+ 2)	22 440
f) 2 sjukvårdsbiträden Ae 3 (+ 2)	20 232
g) 1 vaktmästare Ae 7 (+ 1)	12 444
h) 8 ekonomibiträden Ae 3 (+ 8)	88 656
i) 4 sjukgymnaster Ae 11/13 (+ 2)	67 824
j) 1 fotograf Ae 9 (+ 1)	13 788
k) 2 baderskor Ae 4 (+ 2)	21 312
9. <i>Till följd av neruklinikernas tillkomst erforderlig personalförstärkning vid sjukhusets centrala anläggningar:</i>	
a) 1 byggnadsingenjör Ae 21	25 632
b) 1 assistent Ae 15 i st. f. 1 assistent Ag 10 vid uppbördssektionen	4 272
c) 1 kontorist Ae 9 vid uppbördssektionen	13 788
d) 2 kanslibiträden Ae 7 vid uppbördssektionen	24 888
e) 1 assistent Ae 15 vid inköpssektionen	18 816
f) 1 kanslibiträde Ae 7 vid inköpssektionen	12 444
g) 2 reparatörer Ae 9 vid maskinavdelningen	27 576
h) 1 hantverkare Ae 9 vid snickeriverkstaden	13 788
i) 1 kokerska Ae 5 i köket	12 444
j) 1 biträdande kokerska Ae 4 i köket	11 832
k) 2 ekonomibiträden Ae 3 i köket	22 440
l) 1 ekonomibiträde Ae 3 i tvätteriet	11 220
m) 1 kontorsbiträde (telefonist) Af 1—Ae 5 i telefonväxeln	11 220
n) 3 vaktmästare Ae 7	37 332
	3 701 929

varav för budgetåret 1962/63 erfordras en fjärdedel eller i runt tal + 926 000

C. *Alkoholkliniken*

Avlöningar under ett halvt år + 610 000

D. *Omräkning*

Löneklassuppflyttningar och tjänstetidsbefordran	+ 170 000
Ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster	+ 610 000
Uppräkning på grund av ändrade bestämmelser rörande ersättning för tjänstgöring å obekvämt arbetstid	+ 53 000
Avlöningar till personal för utarbetande av ny generalplan för sjukhuset jämte arvoden till experter	+ 198 000
Vikariatsersättningar samt kompensation för förhöjda folkpensionsavgifter i anledning av föreslagna nya tjänster	+ 370 000
Avrundning	+ 407
	+ 4 355 000

Motiv

Antalet vårdplatser vid karolinska sjukhuset uppgår f. n. till 1773. Alkoholkliniken, inrymmande 60 vårdplatser, beräknas stå färdig i början av år 1962. De nya nervklinikerna med tillhopa 186 vårdplatser torde kunna tagas i bruk omkring den 1 april 1963. Mot slutet av budgetåret 1962/63 kommer således antalet vårdplatser vid sjukhuset att uppgå till i runt tal 2 000.

Den alltså kännbara bristen på vårdpersonal, främst sjuksköterskor, ger upphov till besvärande personalproblem, som tidvis icke kan bemästras på annat sätt än genom extraordinära åtgärder såsom stängning — utöver de sommartid normala stängningarna för semestrar och rengöring — av vissa avdelningar under längre eller kortare tid eller minskning av patientbeläggningen på vissa avdelningar. F. n. kan cirka 300 vårdplatser, motsvarande 14 stängda avdelningar, icke utnyttjas för sitt egentliga ändamål till följd av bristen på personal. Olika åtgärder har vidtagits i syfte att förbättra personalläget. Ett vidgat samarbete har etablerats med Sophiahemmet för att till sjukhuset knyta elever efter avlagd examen i större utsträckning än tidigare. Ett betydande antal deltidstjänster för sjuksköterskor har inrättats i syfte att underlätta arbetsanställning för gifta sjuksköterskor. Arbetet med rekrytering av sjuksköterskepersonal har aktiverats genom vidtagande av vissa organisatoriska åtgärder. Fortlöpande uppmärksamhet ägnas problemet att överföra arbetsuppgifter från sjuksköterskepersonalen till mindre kvalificerad arbetskraft. I den mån tillgången på utbildad personal så tillåter, insättes institutionsbiträden och kontorspersonal i vårdavdelningsarbetet i syfte att avlasta sjuksköterskepersonalen vissa uppgifter vid bl. a. provtagning och expeditionellt arbete. Där arbetsuppgifterna så medger, ersättes vidare successivt laboratoriesköterskor med annan teknisk personal. Samarbete har inletts med Röda Korset för att rekrytera personal, som efter viss utbildning i sjukhusets regi kan tagas i anspråk som övervakningspersonal. Avsikten är vidare att granska vårdpersonalens nuvarande arbetsförhållanden för att undersöka möjligheterna att åstadkomma förbättrade sådana. Det är direktionens övertygelse, att nämnda åtgärder på längre sikt kommer att medföra en viss förbättring av personalläget. Ytterligare åtgärder, som redan på kort sikt kan förväntas befrämja rekryteringen, måste emellertid vidtagas. Sjuksköterskepersonalen vid undervisningssjukhusen intar i fråga om göromålens art en särställning i jämförelse med motsvarande personal vid övriga sjukvårdsinrättningar. Icke minst den medicinska forskningen samt handledningen vid utbildning av skilda personalkategorier kräver ökade insatser från sjuksköterskornas sida. Det framstår därför som starkt motiverat, att denna personalkategori tillerkännes en särställning i lönehänseende. Även i fråga om biträdespersonalen föreligger f. n. rekryterings svårigheter, icke minst beträffande ekonomipersonal. Det har sålunda visat sig vara svårt och i vissa fall omöjligt att med nuvarande lönesättning anskaffa personal till vissa för sjukhusdriften viktiga göromål.

Starkt bidragande till nuvarande personalbrist är föreliggande svårigheter att bereda personalen bostäder. De nuvarande personalbostadshusen inom sjukhusområdet jämte de lägenheter, som tillhandahålles genom försorg av Solna stad, täcker icke dagens behov och ännu mindre de behov, som uppstår då ytterligare kliniker öppnas. Sjukhuset måste för framtiden beredas ökade möjligheter att ställa personalbostäder till förfogande genom uppförande snarast möjligt av ytterligare ett bostadshus på sjukhusområdet. Sjuk-

huset saknar f. n. vissa nödvändiga resurser för bedrivande av tillfredsställande patientvård, såsom effektivt arbetande akutmottagning, anordningar för progressiv vård samt möjligheter att i infektionsbekämpande syfte koncentrera ur smittosynpunkt misstänkta fall till en för ändamålet anordnad specialavdelning. Direktionen anser det därjämte nödvändigt, att en successiv upprustning och modernisering av äldre vårdavdelningar utan tidsutdräkt påbörjas. Föreliggande förslitning av vårdavdelningspersonalen samt anförda rekryteringssvårigheter beror enligt direktionens uppfattning till icke oväsentlig del på den arbetskrävande och otrivsamma arbetsmiljö, som vissa vårdavdelningar f. n. bjuder.

De åtgärder, som sålunda enligt direktionens uppfattning bör komma till stånd redan under nästa budgetår, är kostnadskrävande. Härtill kommer att direktionen anser det nödvändigt, att ökade medel ställes till förfogande för inventariers underhåll och komplettering. Med beaktande härav har direktionen underkastat från klinikechefer med flera inkomna framställningar om personalförstärkningar en sträng granskning i syfte att bereda ökat utrymme för tillgodoseende av sådana utgiftsändamål, som enligt direktionens förmenande måste prioriteras. Till direktionen inkomna äskanden om personalförstärkningar och löneregleringar representerar en utgiftsökning med i runt tal 3 100 000 kr. Direktionen å sin sida har ansett sig böra hemställa om en ökad medelsanvisning för nämnda ändamål med omkring 1 100 000 kr. Totalt innebär direktionens förslag en ökning av sjukhusets avlöningsanslag för nästa budgetår med i runt tal 4 300 000 kr., varav cirka 3 200 000 kr. är att hänföra till s. k. automatiska kostnadsökningar. Av sistnämnda kostnader belöper omkring 930 000 kr. på de nya nervklinikerna och 610 000 kr. på personallöner vid alkoholkliniken under ett halvt år. Beträffande nervklinikerna förordar direktionen bl. a. med hänsyn till rådande personalläge, att personalorganisationen uppbygges successivt och att erforderlig personalförstärkning fördelas på flera budgetår. För nästa budgetår har direktionen räknat med att driften vid de nya nervklinikerna i stort sett skall motsvara verksamheten vid motsvarande kliniker vid Serafimerlasarettet. Sålunda beräknas, att vid den nya neurologiska kliniken två vårdavdelningar med vardera 24 vårdplatser och vid de nya neurokirurgiska och neurotraumatologiska klinikerna tre vårdavdelningar om tillhoppa 72 vårdplatser tages i bruk under nästa budgetår. Då den neurologiska klinikens platsantal till följd härav under ett övergångsskede blir otillräckligt ur undervisningssynpunkt framstår det emellertid som angeläget, att den planerade nya neurologiska polikliniken redan från början drivs i full utsträckning. Poliklinikverksamheten är ur sjukvårds- och undervisningssynpunkt en effektiv vårdform i förhållande till dess begränsade krav på sjuksköterskor. De personalförstärkningar vid nervklinikerna, som äskas av direktionen, hänför sig främst till den polikliniska verksamheten, därtill anknuten laboratorieverksamhet samt vissa gemensamma anläggningar vid sjukhuset.

Direktionen framlägger även förslag till ändrad löneställning för ett flertal tjänster. Det är angeläget att i synnerhet arbetsledande personal erhåller en i förhållande till arbetets omfattning och ansvarsmässiga innehåll bättre avvägd löneställning än f. n.

Direktionens äskanden innebär en nettoökning med cirka 60 tjänster vid redan befintliga kliniker och avdelningar, vartill kommer av nervklinikernas tillkomst föranledda ökningar. Detta antal kan mot bakgrunden av antalet stängda vårdplatser synas högt. Direktionen framhåller emellertid, att

icke mindre än 9 tjänster hänför sig till en förstärkning av den centrala administrationen, som är starkt underdimensionerad. Huvuddelen av övriga personaläskanden, fränsett 10 nya läkartjänster, hänför sig till en förstärkning av dels den polikliniska vården i syfte att till en viss grad söka kompensera bortfallet av vårdplatser, dels ock sådana serviceavdelningar, som nu utgör flaskhalsar med förlängd vårdtid som följd. I ett läge med stängda vårdavdelningar är det absolut nödvändigt, att alla åtgärder vidtages, som är ägnade att öka omsättningen på i bruk varande vårdplatser.

A. Befintliga kliniker m. m.

1 a) Medicinska kliniken är klart underdimensionerad med avseende å biträdande överläkare i förhållande till övriga undervisningskliniker i landet. En ökning av antalet biträdande överläkare vid kliniken är oundgänglig ur sjukvårdssynpunkt. Härigenom kan man även bättre tillgodose den med hänsyn till utvecklingen inom invärtesmedicinen nödvändiga uppdelningen av läkarstaben på arbetsgrupper med inriktning på specialområden. Behovet av att förse kliniken med ytterligare en läkare med högre kompetens kan emellertid tillgodoses genom utbyte av en tjänst som underläkare mot en som biträdande överläkare.

1 b) Vid en åren 1959 och 1960 verkställd undersökning av den klinisk-kemiska laborieverksamheten vid karolinska sjukhusets kliniker har statens organisationsnämnd funnit arbetsmängden vid kliniken rutinlaboratorium motivera personalförstärkning med ytterligare 1 laborant.

1 c) En förstärkning av personalen vid medicinska kliniken expedition med en befattningshavare, som bl. a. utför maskinskrivning efter diktafon, framstår som av behovet i hög grad påkallad.

2 a) Överläkaren vid reumatologiska kliniken har ansvaret för dels sjukvården vid 93 vårdplatser, varav 29 platser vid medicinska kliniken vårdavdelning 1, dels ock den reumatologiska polikliniken. Såsom laborator i medicin, särskilt reumatologi, har överläkaren en katedral undervisnings-skyldighet av 130 timmar per år, huvudsakligen inom invärtes medicin. De överläkaren f. n. åvilande arbetsuppgifterna är av sådan omfattning, att ett mycket starkt behov föreligger för honom att kunna avlasta en del av dem, särskilt ansvaret för reumatologiska polikliniken och vidareutvecklingen av den reumatologiska rehabiliteringen, på en biträdande överläkare.

3 a) Vid endokrinologiska kliniken hormonavdelning har under senare år utvecklats metoder för klarläggande av funktionen i binjurebarken och könskörtlarna samt andra inresekreteriska körtlar. För den fortsatta verksamheten behövs personalförstärkning med 1 laboratoriebiträde. Analyser av könshormoner har visat sig vara av stort diagnostiskt värde speciellt inom endokrinologi och pediatrik och vid en del sjukdomstillstånd är dessa analyser avgörande för diagnosen och den fortsatta behandlingen. Såvitt nu kan bedömas är 1 laboratoriebiträde tillfyllest för att täcka behovet av analyser under de närmaste åren.

3 b) Personalen vid den endokrinologiska klinikens expedition har blivit helt otillräcklig. Det angelägnaste behovet av ökad skrivhjälp bör täckas genom en utökning av arbetstiden till heltid för ett halvtidsanställt kontorsbiträde.

3 c) Med tjänsten förenade arbetsuppgifter motiverar den föreslagna uppflyttningen.

4 a—d) Sedan de två urologiska vårdavdelningarna moderniserats har en genomgripande omorganisation företagits av det sjukvårdstekniska arbetet, särskilt i syfte att förebygga eller i möjligaste mån begränsa riskerna för nosokomiala infektioner, vilket krävt en utökning av personalen med 1 sjuksköterska och 2 undersköterskor per avdelning. Hänsyn har härvid tagits till att å envar avdelning tidigare tjänstgörande 3 sjuksköterskeelever omplacerats av sjuksköterskeskolan. Extra tjänster har inrättats. Då stadigvarande behov finnes av ifrågavarande tjänster torde de böra extraordinarie sättas. Härav föranledda kostnader torde kunna rymmas inom ramen för nuvarande anslag. De ökade kraven på hygienisk standard har föranlett inrättande av $\frac{1}{2}$ ekonomibiträdestjänst å vardera vårdavdelningen. Ständigvarande behov finnes härav.

5 a—b) På grund av ökade anspråk på vårdmöjligheter för spädbarn med harläppsdeformitet och kluven gom har spädbarnsplatserna på en av plastikkirurgiska klinikens vårdavdelningar ökats från 3 till 6, vilket nödvändiggjort inrättandet av 3 extra tjänster som barnsköterska, varav en förenad med halvtidstjänstgöring. Samtidigt har emellertid en tjänst som sjukvårdsbiträde kunnat vakantsättas. Den vidtagna anordningen bör bli permanent. Särskild medelstilldelning för ändamålet synes icke erforderlig, då kostnaderna torde kunna bestridas med tillgängliga medel.

6 a—b) Den allmänna anesthesiavdelningen är ett serviceorgan för hela sjukhuset med undantag för thoraxklinikerna. Arbetet inom de olika operationsenheter och vissa andra avdelningar är i hög grad beroende av avdelningens anesthesiologiska service. Anesthesiavdelningen svarar för sjukvården vid den postoperativa avdelningen, där drygt 1 700 patienter vårdats under år 1960. Arbetet därstädes har karaktär av intensivvård och kräver omfattande och kvalificerade arbetsinsatser av anesthesiavdelningens fåtaliga läkarpersonal. Den postoperativa avdelningen inbesparar genom sin verksamhet extra övervakningspersonal på vårdavdelningarna, som jämväl i stor utsträckning avlastas tidskrävande patientvård. Utbyggnaden av den plastikkirurgiska kliniken har inneburit att ett allmänkirurgiskt klientel ersatts av fall, som för sin kirurgiska behandling fordrar avancerade narkosformer. Nya behandlingsmetoder kräver medverkan av narkosläkare, såväl på det vetenskapliga planet som ur rutinsynpunkt. Såväl kvinnoklinikens som öronklinikens operationsavdelningar ställer ur säkerhetssynpunkt absoluta krav på biträde av narkosläkare varje dag i veckan. Barnklinikernas behov av narkosläkare har ännu ej kunnat tillgodoses i full utsträckning. Aneste-

siologernas insatser i den akuta sjukvården blir alltmer behövliga även inom icke-opererande specialiteter. De alltmer avancerade undersökningsmetoderna vid röntgendiagnostiska institutionen ställer också krav på narkosassistans. Bristen på läkare vid den allmänna anesthesiavdelningen har medfört att alltför avancerade uppgifter måst anförtros läkarpersonal med otillräcklig erfarenhet av självständigt arbete eller sjuksköterskor, innebärande ökade risker för patienterna.

Allmänna anesthesiavdelningens nuvarande läkarpersonal kan omöjligen genomföra narkostjänsten vid alla de olika över hela sjukhuset utspridda operationsenheter, vid vilka deras medverkan erfordras. Det pressande rutinarbetet omöjliggör en ur undervisningssynpunkt tillfredsställande handledning av de studerande. En avsevärd förstärkning av avdelningens läkarpersonal är en oundgänglig förutsättning för att avdelningen skall kunna handhava den omfattande anesthesiologiska servicen för sjukhusets operations- och behandlingsavdelningar m. fl. samt ansvara för sjukvården vid den postoperativa avdelningen.

6 c—d) Varje narkosläkare måste ha assistans av en i de olika moderna narkosmetoderna och deras handhavande utbildad sjuksköterska, som vid behov själv kan övertaga narkosgivning och narkosövervakning. För nästa budgetår har direktionen funnit tre nya sjukskötersketjänster erforderliga för ändamålet.

6 e) Jämför 3 c).

7 a) Verksamheten vid kvinnoklinikens poliklinik medför en så betydande belastning på poliklinikpersonalen, att en personalförstärkning är oundgänglig.

7 b) Sedan flera år finns vid kvinnoklinikens hormonlaboratorium ett extra kontorsbiträde med $\frac{3}{4}$ arbetstid. Den kontinuerliga ökningen av laboratoriets verksamhet med ökade expeditionella arbetsuppgifter motiverar att tjänsten uppföres å extra ordinarie stat med heltidstjänstgöring.

8 a—d) Den planerade utbyggnaden av den allergologiska klinikens lokaler torde inom kort kunna påbörjas med en beräknad byggnadstid om cirka ett år. Den härigenom utvidgade verksamheten kräver ett tillskott av 2 sjuksköterskor och 1 undersköterska. Enligt direktionens mening bör emellertid anstå med inrättande av en av sjukskötersketjänsterna till budgetåret 1963/64. Vidare erfordras ytterligare expeditions- och städpersonal.

9 a) Vid ögonkliniken anordnas för de studerande fyra kurser årligen med 20 deltagare per kurs. För att effektivisera utbildningen har den praktiska undervisningen lagts så, att kandidaterna hänvisas två åt gången varannan dag till den underläkare, som ansvarar för den praktiska utbildningen och handledningen på poliklinik, vårdavdelningar och operationsavdelning samt vid speciella undersökningar. 4 kursdeltagare är emellertid hänvisade till den som poliklinikföreståndare tjänstgörande biträdande överläkaren och till den underläkare, som handhar sjukvården vid den enskilda

avdelningen och samtidigt tjänstgör som kursamanuens. Underläkarens tid upptages i stor utsträckning av förberedelser för föreläsningarna. En stor del av den biträdande överläkarens tid åtgår till organisatoriskt arbete på polikliniken m. m. 4 deltagare i varje kurs erhåller därför mindre värdefull praktisk handledning än de övriga. En förstärkning av klinikens underläkarpersonal är till följd härav erforderlig.

10 a) Fr. o. m. den 1 juli 1961 inrättades en kuratorstjänst förenad med halvtidstjänstgöring för audiologiska laboratoriet. Öronkliniken i övrigt delar en kurator med kvinnokliniken och endokrinologiska kliniken. Arbetsuppgifterna vid öronkliniken med poliklinik samt foniatriska polikliniken och audiologiska laboratoriet fyller väl en heltidstjänstgörande kurators arbetstid. En utökning av tjänstgöringstiden för den till audiologiska laboratoriet knutna kuratorn medför önskvärd avlastning för den kurator, som nu har att ombesörja kuratorsgöromålen vid kvinno-, öron- och endokrinologiska klinikerna.

10 b—c) Vid den foniatriska polikliniken, där patienter med talrubbningar behandlas, utövas talterapi av 1 översköterska i Ao 11 och 1 sjuksköterska i Ao 9. Därjämte finnes en halvtidstjänstgörande arvodesanställd stamningsterapeut. Vid exempelvis Sabbatsbergs sjukhus och Sahlgrenska sjukhuset, där foniatriska polikliniker är inrättade, handhas talterapi av i 13 lönegraden anställda röst- och talterapeuter. Sjuksköterskorna bör liksom vid bl. a. de två ovan angivna foniatriska poliklinikerna skäligen beredas tjänster som talterapeuter. De nuvarande sjukskötersketjänsterna kan då indragas.

11 a) Tjänster som förskollärare vid skolorna för döva är placerade i Ae 12 och anledning torde ej förefinnas, att den vid karolinska sjukhusets audiologiska laboratorium placerade förskolläraren skall hava lägre tjänsteställning.

12 a) Radiumhemmets isotopavdelning öppnades år 1951. Antalet där undersökta och behandlade patienter visar en stark kontinuerlig ökning. Fler-talet patienter är remitterade från andra kliniker vid karolinska sjukhuset för undersökning och behandling. Överläkarens arbetsbörda gör det omöjligt för honom att handha den direkta ledningen av arbetet vid isotopavdelningen, som för närvarande ledes av en underläkare, vilken tjänstgjort vid kliniken i mer än 6 år. Direktionen har funnit synnerliga skäl föreligga till viss ytterligare förlängning av hans förordnande. Angelägenheten av kontinuitet i ledningen av avdelningen motiverar, att en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 inrättas vid radiumhemmets allmänna avdelning i utbyte mot en tjänst som underläkare i Ae 23 med uppgift att leda verksamheten vid isotopavdelningen.

12 b—c) På grund av att intensiteten i verksamheten vid radiumhemmets rutinlaboratorium stegrats — laboratoriet utför analyser för såväl allmänna som gynekologiska avdelningen samt poliklinikerna — har direktionen nöd-

gats förstärka personalen med en extra sjuksköterska. Då stadigvarande behov av denna tjänst befunnits föreligga, bör en tjänst som sjuksköterska i Ae 9 inrättas vid laboratoriet. Vidare bör en översköterska i Ag 12 med halvtidstjänstgöring vid radiumhemmets allmänna avdelning erhålla extra ordinarie anställning.

12 d) Jämför 3 c)

12 e) Vid bifall till direktionens hemställan om inrättande av en tjänst som biträdande överläkare vid radiumhemmets allmänna avdelnings isotoplaboratorium i utbyte mot en underläkartjänst är en utökning av sekreterarpersonalen vid avdelningen nödvändig.

12 f—h) Med tjänsterna förenade arbetsuppgifter motiverar de föreslagna uppflyttningarna.

13 a) Platsbristen på radiumhemmets gynekologiska avdelning har tvingat till mycket snabb in- och utskrivning av patienter, vilket ökar arbetet med utskrift av journaler över behandlade patienter. Vidare har man för att i någon mån hålla tillbaka frekvensen av efterundersökningar börjat hänvisa å avdelningen behandlade patienter till regelbundna dylika undersökningar vid andra kvinnokliniker, vilket medfört en betydande ökning av avdelningens korrespondens. En förstärkning av arbetskrafterna vid expeditionen är därför nödvändig.

14 a) Ur medicinsk synpunkt anses det erforderligt med sjuksköterskeutbildning för den person, som självständigt skall svara för EEG-undersökningar av ofta dåliga patienter eller medverka vid undersökningar i samband med aktiveringar. Med hänsyn härtill är det motiverat, att den nuvarande laboratoriebiträdestjänsten vid psykiatriska klinikens EEG-laboratorium utbytes mot en överskötersketjänst.

14 b) Arbetsuppgifterna vid klinikens expedition består huvudsakligen i utskrift efter diktafon av psykiatriska journaler och utlåtanden, vilka har betydligt större omfattning än vid övriga kliniker. Terminologin är dessutom speciell. Skrivarbetet är så omfattande, att expeditionen med nuvarande antal befattningshavare ej medhinner arbetet. En utökning av personalen är därför ofrånkomlig.

15 a) Barnpsykiatriska klinikens psykologpersonal, som utökats och numera utgöres av 1 ½ befattningshavare, läkarna vid kliniken samt kuratorn behöver biträde med utskrift av sina ofta omfattande utlåtanden. Härför är emellertid en förstärkning av kontorspersonalen erforderlig.

16 a—d) Upptagningsområdet för barnkirurgiska kliniken vid karolinska sjukhuset har år 1960 ökats med omkring 25 000 barn. Härigenom har bl. a. besöksfrekvensen ökat betydligt vid barnkirurgiska polikliniken, som i viss utsträckning haft gemensam personal med barnmedicinska polikliniken. Denna ökning har skärpt redan tidigare existerande olägenheter med gemensam personal. En omorganisation vidtogs därför under hösten 1960, innebärande att samordningen av personalen i huvudsak upphörde med

undantag för nattjänstgöringen. En viss ökning av personalen vid de båda poliklinikerna blev härigenom ofrånkomlig. Medicinska poliklinikens personal har förstärkts med 1 översköterska i Ag 10 och 1 barnsköterska i Ag 5, samtidigt som en sjukvårdsbiträdestjänst vakantsatts. Genom den vidtagna anordningen har en bättre funktionsduglighet ernåtts, varför den bör bli permanent. Barnmedicinska kliniken rutinlaboratorium betjänar även barnkirurgiska kliniken. Enligt en av statens organisationsnämnd åren 1959 och 1960 företagen undersökning har laboratoriets arbetsmängd visat sig kräva viss personalförstärkning, vilken erhållits genom att en extra sjukskötersketjänst inrättats från och med den 1 oktober 1960. Då ett stadigvarande behov finnes av denna tjänst, bör den extraordinariesättas.

16 e) Av den fåtaliga arbetsinstruktörspersonalen vid karolinska sjukhuset kan endast 1 avses för barnkliniken med dess omkring 210 vårdplatser. Vid övriga barnsjukhus och barnavdelningar i Stockholm är arbetsterapibehovet avsevärt bättre tillgodosett. Den vid karolinska sjukhusets barnkliniker tjänstgörande arbetsinstruktören har jämväl att meddela undervisning till 60 barnsjuksköterskeelever årligen. Arbetsinstruktörspersonalen vid barnkliniken måste därför förstärkas.

16 f) Intill dess en med halvtidstjänstgöring förenad extra kanslibiträdets tjänst från och med den 1 november 1960 inrättats vid barnmedicinska kliniken EEG-laboratorium har allt sekreterararbete därstädes fått ombesörjas — delvis på övertid — av biträdande överläkaren och sjuksköterskepersonalen vid laboratoriet. En tjänst som kanslibitråde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring bör därför inrättas vid laboratoriet.

16 g) Arbetet å barnklinikernas centralexpedition har ökat så mycket i omfattning, att direktionen måst medgiva inrättande fr. o. m. december 1958 av en extra kontorsbiträdesbefattning på halvtid. Ett permanent behov av denna personalförstärkning föreligger.

17 a) Lärarkollegiet vid karolinska institutet har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1962/63 framlagt förslag om inrättande vid institutet av en personlig tjänst som laborator i Bo 1 i pediatrik urologi för biträdande överläkaren vid karolinska sjukhusets barnkirurgiska klinik, docenten N. O. Ericsson. Den av Ericsson ledda gruppen har nedlagt ett synnerligen kvalificerat och framgångsrikt arbete på att genom förfinade metoder göra det möjligt att angripa barnaålderns urologiska sjukdomar redan under den tidigaste levnadsåldern. Det är av mycket stor vikt ur sjukvårdssynpunkt, att Ericssons kvarstannande i tjänst vid sjukhuset säkerställs. Ericsson har avstått från att genom inbringande uppdrag förskaffa sig de större inkomster, som han genom sin utomordentliga kirurgiska skicklighet annars lätt kunnat erhålla. Han har ej heller — annat än i mycket liten skala — utövat enskild verksamhet. Ericsson bör — därest ej den för honom av lärarkollegiet föreslagna tjänsten inrättas — tillerkännas ett personligt lönetillägg å 7 000 kr. per år.

17 b—e) Den barnkirurgiska poliklinikens personal har hösten 1960 ökat med $\frac{1}{2}$ översköterska i Ag 12 med ständig natttjänstgöring, 1 sjuksköterska i Ag 9 samt $1\frac{1}{2}$ barnsköterskor i Ag 5. Samtidigt har en med halvtidstjänstgöring förenad sjukvårdsbiträdestjänst indragits. Genom denna anordning har polikliniken kunnat tillfredsställande bemästra den ökade besöksfrekvensen. Den vidtagna personalförstärkningen bör göras permanent. (Jfr 16 a)—d).

18 a) För att underlätta arbetet för läkare och sjuksköterskor vid de hittills öppnade vårdavdelningarna vid medicinska thoraxkliniken inrättades från och med mitten av maj månad 1960 en extra kontorsbiträdestjänst. Tjänsteinnehavaren har att biträda läkare och avdelningssköterskor med olikartade göromål. Anordningen bör på grund av de goda erfarenheterna av densamma göras permanent.

19 a) Fr. o. m. den 1 juli 1958 inrättades en tjänst som biträdande överläkare i utbyte mot en tjänst som förste underläkare vid kirurgiska thoraxkliniken för att tillgodose behovet av en specialistutbildad broncholog. De mycket komplicerade operationerna och de terapeutiska åtgärderna av skilda slag, särskilt i efterloppet, gör behovet vid kliniken av ytterligare en läkare med långvarig thoraxkirurgisk utbildning framträdande. Detta behov har intill våren 1961 kunnat tillgodoses genom att den tidigare innehavaren av laboratoristjänsten i experimentell kirurgi vid karolinska institutet, Å. Senning, i stor utsträckning medverkat vid de mer komplicerade thoraxkirurgiska operationerna. Efter dennes avgång har frågan om att till kliniken kunna knyta ytterligare en thoraxkirurgisk specialist blivit brännande. Detta spörsmål bör lösas så, att en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 inrättas vid kliniken i utbyte mot en tjänst som underläkare i Ae 23.

19 b) I motsats till de kirurgiska thoraxklinikerna i Lund, Malmö och Uppsala saknar kirurgiska thoraxkliniken vid karolinska sjukhuset laboratorieingenjör. Genom överenskommelse med tillverkaren av den s. k. hjärt-lungmaskinen har man emellertid haft tillgång till en hos denne anställd ingenjör varje gång maskinen tagits i bruk. Kostnaden härför har uppgått till 100 kronor för varje tillfälle. En teknisk inspektion av maskinen är nödvändig före varje användning. En tekniker måste vidare finnas tillgänglig i händelse driftavbrott skulle inträffa. För skötseln av hjärt-lungmaskinen samt service å denna ävensom av övrig teknisk apparatur inom kliniken och anestesiavdelningen erfordras en heltidstjänstgörande laboratorieingenjör. Med hänsyn till den utbildning och erfarenhet, som bör krävas av tjänsteinnehavaren, har direktionen funnit att lägre löneställning än A 17 ej bör ifrågakomma.

20 a—b) Utredningen angående karolinska sjukhusets thoraxkliniker har föreslagit inrättande av en specialkardiologisk klinik om högst 30 vårdplatser under egen överläkare. Ifrågavarande klinik bör enligt direktionens uppfattning koncentreras till en av de allmänna vårdavdelningarna inom

kirurgiska thoraxkliniken och dess platsantal begränsas till högst 18 vårdplatser. Den för kliniken erforderliga läkarpersonalen beräknar direktionen till 1 överläkare och 1 underläkare. — Jämför under I.

21 a—b) Framför allt användningen av extracorporeal cirkulation vid operationer i brösthålan samt behandlingen av hjärtinfarkter med trombosförhindrande medikamenter har ur sjukvårdssynpunkt framtingat upprättandet av ett koagulationslaboratorium inom thoraxklinikernas kemiska laboratorium. Härför har inrättats 2 extra sjukskötersketjänster i Ag 10 och Ag 9. Behovet av dessa tjänster är stadigvarande.

22 a) Läkarpersonalen vid thoraxklinikernas anestesiaavdelning består av 1 överläkare och 2 underläkare, varav en underläkare tillhör thoraxkirurgiska kliniken. Anestesiavdelningen är klart underdimensionerad i fråga om läkartjänster. De talrika operationerna med hjärt-lungmaskin kräver samtidig insats av åtminstone två fullt kvalificerade anesthesiologer. Den postoperativa vården av thoraxkirurgiska patienter är ytterst arbetskrävande och fordrar stora insatser av anestesiavdelningens personal. Vid kirurgiska thoraxkliniken föreligger vidare ett starkt behov att återfå den till anestesiavdelningen utlånade underläkartjänsten, varför en ny underläkartjänst måste inrättas.

22 b) Den för medicinska och kirurgiska thoraxklinikerna gemensamma centralexpeditionen kan ej inom den normala arbetstiden biträda anestesiavdelningen, som saknar egen kontorspersonal, med sekreterare- och andra kontorsgöromål.

23 a) För att avlasta läkarna vid avdelningen en del av arbetsbördan har tidvis en extra läkararbetskraft ställts till avdelningens förfogande. Direktionen har funnit att arbetsuppgifterna vid avdelningen är av sådan omfattning, att en förstärkning av läkarpersonalen med en underläkare är nödvändig. Hela antalet under år 1960 vid avdelningen utförda undersökningar uppgick till mer än 28 000, eller omkring 7 000 undersökningar per läkare och år. En rimlig arbetsbelastning anses vara omkring 4 000 undersökningar per läkare och år. Medgives den begärda personalförstärkningen kan avdelningen jämväl tills vidare åtaga sig utförandet av för alkoholkliniken erforderliga röntgenundersökningar.

23 b) På grund av den stora arbetsbelastningen vid avdelningen föreligger stadigvarande behov av den personalförstärkning, som skett genom inrättandet från och med den 1 januari 1961 av 2 extra tjänster som sjukvårdsbiträde, varav en med halvtidstjänstgöring.

24 a) Den snabbt ökande arbetsbelastningen för laboratoriepersonalen vid den patologiska avdelningen gör en utökning av densamma oundgänglig, även med hänsyn till vikten av att upprätthålla en effektiv preparering av de omkring 6 000 tumörerna och 500 obduktionerna.

24 b—c) Jämför 12 f—h).

25 a) Röntgenundersökningar av leder med injektion av kontrastvätska

kräver ett särskilt laboratorium vid röntgendiagnostiska institutionen med tillhörande personal.

25 b—c) Vid sjukhuset finnes 1 röntgentekniker i Ao 13. Det åligger denne befattningshavare att utöva tillsyn av och verkställa felsökning å all sjukhusets röntgenapparat samt att utföra justerings- och smärre reparationsarbeten. Han har också att tillkalla reparatörer från specialfirmor för de arbeten han ej själv kan eller hinner utföra, kontrollera utförda arbeten och granska reparationsräkningar. Med nuvarande apparatbestånd är det omöjligt för en enda person att själv ombesörja tillsyn, felsökning och mindre reparationer. Reparatörer får i allt större utsträckning tillkallas för felsökning och utförande av smärre reparationer, som röntgenteknikerna annars skulle utföra. Kostnaderna härför är mycket betydande. Genom anställande av ytterligare en röntgentekniker skulle tillsynen av apparaturen kunna förbättras samt tiderna för felsökning och verkställande av smärre reparationer nedbringas avsevärt och erhållas till betydligt minskade kostnader. Direktionen anser det angeläget att en ny tjänst som röntgentekniker inrättas främst ur driftsäkerhets- och driftekonomisynpunkt. Enligt direktionens mening kan en lägre löneställning än A 13 för den nya tjänsten ej komma i fråga. Med hänsyn bl. a. härtill är en uppflyttning till Ao 14 av den redan befintliga tjänsten väl motiverad.

25 d) För att komplettera ett ofullständigt arbetslag inom ett urologiskt undersökningsrum samt för det ovan under 25 a) omnämnda laboratoriet för kontrastundersökningar å leder erfordras 2 sjukvårdsbiträden.

25 e) Den successiva ökningen av antalet utförda undersökningar vid den röntgendiagnostiska institutionen och inträffade förseningar i arbetet gör det erforderligt, att den för utskrift och expediering av utlåtanden m. m. avsedda personalen förstärkes.

25 f—g) Jämför 12 f—h).

26 a—e) Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet kommer att före innevarande budgetårs utgång disponera omkring dubbelt så stora lokaler som f. n. Nuvarande lokala och personella resurser medför väntetider och medger ej upptagande av nya, ur sjukvårdssynpunkt önskvärda undersökningsmetoder. Personalorganisationen bör successivt ökas. För nästa budgetår hemställer direktionen om förstärkning med 1 tjänst som laboratorieassistent i Ae 11, 1 tjänst som sjuksköterska i Ae 9, 1 tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9, 1 tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 3 och 1 tjänst som ekonomibiträde i Ae 3.

26 f) En utökning av kontorspersonalen vid laboratoriet är oundviklig, därest utskrifter av utlåtanden inte skall otillbörligt försenas och skötseln av övrig korrespondens samt arkiv och register inte skall försummas.

27 a) Ur sjukvårdssynpunkt är det synnerligen angeläget att kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet upplager virusdiagnostik på sitt arbetsprogram. För att denna nya verksamhetsgren, som kräver betydande såväl

organisatoriska som tekniska och rent medicinska insatser, skall kunna upptagas, är det nödvändigt att personalstaten förstärkes med en underläkartjänst.

27 b—c) I kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet skall ingå en kemisk sektion. För ledningen av verksamheten vid denna avses en högt kvalificerad laboratorieassistent. Sektionen skall bistå de bakteriologutbildade läkarna med råd och anvisningar rörande deras kemiska arbete. Ett nära samarbete skall bedrivas med substratavdelningen. Laboratoriet utrustas med en dyrbar och komplicerad apparatur. — 4 nya laboratoriebiträdestjänster anser direktionen nödvändiga för att verksamheten inom laboratoriets olika sektioner skall kunna bedrivas enligt tidigare uppgjorda planer.

27 d) Jämför 3 c).

27 e) Direktionen har för avsikt att genomföra en viss samordning av de tre till den nya laboratoriebyggnaden förlagda laboratoriernas djuravdelningar. Härför bör en för avdelningarna gemensam tjänst som stallförman tillskapas.

27 f—g) Det kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriets verksamhet utvidgas avsevärt i den nya laboratoriebyggnaden, vilket även innebär en ökning av göromålen vid laboratoriets expedition. En förstärkning av kontorspersonalen är därför oundgänglig. Härför torde böra inrättas en tjänst som kontorist, vars innehavare skall leda och fördela arbetet på expeditionen samt utföra det mest kvalificerade sekreterararbetet. En tjänst som kontorsbiträde med halvtidstjänstgöring kan därvid indragas.

28 a—e) Inflyttningen av blodgivarcentralen i nya lokaler har blivit försenad men beräknas inom kort kunna genomföras. F. n. är centralens huvuduppgift tappning av blod för transfusion, blodgruppering och andra serologiska undersökningar samt framställning av plasma. Efter etablering av verksamheten i de nya lokalerna kommer de nuvarande huvuduppgifterna att utvidgas och därjämte skall på arbetsprogrammet upptagas överlevnadsstudier visavi röda blodkroppar och eventuellt andra formade blodelement, koagulationsanalyser samt fraktionering av blodprodukter. För denna verksamhet är nuvarande läkarpersonal otillräcklig. För att arbetsuppgifterna skall kunna genomföras på ett fullt betryggande sätt är en förstärkning av centralens läkarpersonal med en underläkare nödvändig. En ökad verksamhet med s. k. rörliga enheter måste ske för att tillgodose sjukhusets mycket stora behov av blod för transfusioner. Blodtappningar utförs vid militärförband och industrier m. m. För detta ändamål erfordras en förstärkning av sjuksköterskepersonalen. Personalorganisationen i övrigt, som successivt bör utbyggas, föreslås för nästa budgetår bli utökad med 1 tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9, 1 tjänst som institutionsbiträde i högst Ae 5 och 1 tjänst som ekonomibiträde i Ae 3.

29 a—b) Bristen på sjukgymnastpersonal vid sjukhuset uppgår till minst 4 befattningshavare och bör täckas successivt. För nästa budgetår bör per-

sonalen utökas med 1 tjänst som sjukgymnast. Bristen på arbetsinstruktörspersonal är även framträdande. Detta gäller i synnerhet — fränsett barnkliniken — reumatologiska och psykiatriska klinikerna samt hudkliniken. Ett stort behov av arbetsterapi för ineliggande patienter måste lämnas obeaktat och poliklinisk arbetsterapi kan ej alls bedrivas. Då det framstår som angeläget att de mest markanta bristerna i detta avseende avhjälpes, bör för nästa budgetår 2 nya tjänster inrättas.

30 a) Sedan flera år finnes vid radiopatologiska institutionens cytologiska laboratorium ett laboratoriebiträde, som avlönas med forskningsfondmedel. Då den cytologiska verksamheten numera tillhör sjukvårdsrutinen, kan dylika medel inte längre påräknas. Med hänsyn till arbetsbelastningen föreligger ett stadigvarande behov av ifrågavarande tjänst.

30 b) Det cytologiska laboratoriet med en biträdande överläkare som chef disponerar icke över någon personal för utskrift av utlåtanden, förande av korrespondens och registreringsarbeten. Det är oundgängligt att laboratoriet erhåller en befattningshavare för skötsel av göromålen på laboratoriets expedition.

31 a) En synnerligen stor ökning av personalläkarens patientunderlag har skett, särskilt beträffande karolinska sjukhuset. Besöksfrekvensen har också stigit högst väsentligt. Personalläkarens löneställning är numera, sedan en reglering skett av underläkares och biträdande överläkares anställningsförhållanden, otillfredsställande. Hans ställning inom den centrala administrationen, hans synnerligen krävande och ansvarsfulla, ofta grannliga arbetsuppgifter samt den kunnighet och erfarenhet, som fordras av personalläkaren, motiverar att han beredes väsentligt förbättrad löneställning.

31 b—c) Hösten 1958 nödgades direktionen inrätta en extra tjänst som undersköterska vid personalläkarmottagningen för att översköterskan därstädes skulle få nödigt biträde. Arbetets omfattning har emellertid fortsatt att öka och erhållit en sådan storleksordning, att arbetsuppgifterna ej kunnat skötas tillfredsställande. Detta har föranlett direktionen att i slutet av januari 1961 inrätta en extra med halvtidstjänstgöring förenad sjukskötersketjänst vid mottagningen. Då det föreligger ett uppenbart stadigvarande behov av de av direktionen inrättade tjänsterna, bör de extraordinarie-sättas.

32 a—b) De utomordentligt kvalificerade och svårbemästrade arbetsuppgifter, som ankommer på första föreståndarinnan, utgör mycket starka skäl för att tjänsten i lönegradshänseende jämföras med biträdande intendents-tjänsten. Starka motiv föreligger vidare för förbättrad löneställning för sjukhusets personalföreståndarinna, som har att svara för rekrytering och placering av sjukvårdspersonalen vid sjukhuset.

33 a) Erfarenheterna under senare år har klart ådagalagt behovet av att det finnes en kurator i förmansställning, som inför sjukhusledningen har att

svara för kuratorsarbetets rätta bedrivande samt biträda med anställnings- och vikariatsfrågor m. m.

34 a) Enligt det av Kungl. Maj:t den 30 juni 1960 fastställda nya reglementet för karolinska sjukhuset skall — därest överdirektören icke är läkare — en överläkare vid sjukhuset förordnas till chefsläkare med uppgift att biträda överdirektören i medicinska angelägenheter. De två mest krävande åliggandena för chefsläkaren är att verka för en ändamålsenlig samordning av sjukvården och att öva tillsyn över hygienin inom sjukhuset. De göromål som sammanhänger härmed fordrar stora insatser från chefsläkarens sida. Det till honom nu utgående årliga arvudet synes med hänsyn härtill böra väsentligt ökas.

34 b) I sitt utlåtande över läkarutbildningsberedningens betänkande med program för ökad läkarutbildning (se prop. 1961: 108) framhöll direktionen, att den ställde sig tveksam till beredningens förslag om utökning av de kliniska lärarnas i Ae 24 undervisningsskyldighet samt ombildning av ett antal tjänster som biträdande överläkare till lärartjänster i Ae 24 med ökad undervisningsskyldighet. Direktionen var ense med beredningen om nödvändigheten av ett antal dylika tjänster, men ville förordna en något annorlunda utformning. Föreningen av professor i kliniskt ämne med chefskapet för klinik med omfattande sjukvårdande uppgifter innebar för vederbörande professor en övermäktig arbetsbörda. Det var emellertid ur såväl undervisningens som forskningens synpunkt väsentligt, att klinikchefen kunde behålla ett samlande grepp över sin klinik och samordna de olika verksamhetsgrenarna. Skulle detta kunna ske måste han avlastas vissa i och för sig betydelsefulla göromål, som utan att samordningen av de olika verksamhetsområdena förlorades, kunde anförtros annan väl kvalificerad läkare. Direktionen förordade därför att vid de »större» klinikerna i organisationen infördes en tjänst som överläkare med förordnande å viss tid, vars innehavare skulle avlasta klinikchefen viss grundläggande undervisning och visst administrativt arbete. Då innehavaren av en sådan överläkartjänst komme att verka som souschef inom vederbörande klinik förutsatte direktionen, att tjänsten förenades med visst arvode. Då det synes angeläget att man erhåller praktisk erfarenhet av en anordning, som syftar till att avlasta vissa överläkare, anser direktionen det önskvärt att pröva en organisation med souschef vid större kliniker utan att man till en början binder sig vid att i organisationen införa nya tjänster av viss typ. Enligt direktionens mening kan en dylik försöksorganisation åstadkommas genom delegation av vissa nu på klinikchefen ankommande göromål av företrädesvis sjukvårdsorganisatorisk och administrativ art till annan läkare vid kliniken, som regel en biträdande överläkare. En dylik försöksorganisation bör genomföras vid medicinska, kirurgiska, kvinno-, hud- och barnmedicinska kliniker, radiumhemmets allmänna avdelning samt röntgendiagnostiska institutionen, ävensom, efter den 1 april 1963, neurologiska kliniken. En förut-

sättning härför är, att den läkare till vilken delegation sker erhåller viss ersättning för de arbetsuppgifter som pålägges honom. Direktionen har funnit ett arvode av 2 400 kronor för år skäligt.

35 a—d) Med anledning av den mycket stora bristen på sjuksköterskepersonal har sedan omkring ett år vid fyra vårdavdelningar bedrivits försök att i vårdavdelningsorganisationen införa institutionsbiträden, som efter undersköterskekurs genomgått en teoretisk och praktisk utbildning om 6 månader, med uppgift att avlasta sjuksköterskor och sjuksköterskeelever från vissa arbetsuppgifter. Försöken har givit mycket goda resultat. Det synes därför vara angeläget att successivt mer fast infoga institutionsbiträden i organisationen vid de vårdavdelningar, där det ur arbetsorganisatoriska synpunkter är lämpligt att sjuksköterskor och sjuksköterskeelever avlastas av ett institutionsbiträde. För nästa budgetår bör så ske vid sex vårdavdelningar, varför 6 tjänster som institutionsbiträde i högst Ae 5 bör inrättas härför. Därvid kan 6 tjänster som sjuksköterska i Ae 8, vilka inrättats den 1 juli 1959 för att underlätta genomförandet av arbetstidsförkortningen, samtidigt indragas.

Det föreligger vidare ett uttalat behov att vid vissa avdelningar kunna utbyta sjukvårdsbiträdestjänster mot underskötersketjänster. — 16 extra tjänster som barnsköterska har inrättats för genomförande av arbetstidsförkortningen. Då ett stadigvarande behov föreligger av dessa tjänster, torde innehavarna böra beredas extra ordinarie anställning.

36 a—b) Tjänsten som föreståndare för sjukhusets snickeriavdelning bör erhålla förbättrad löneställning. Antalet föreståndaren underställda befattningshavare, f. n. 12, måste ökas genom tillkomsten av bl. a. nervklinikerna. Föreståndarens arbetsuppgifter har successivt ökat och kommer att ytterligare öka i sådan omfattning att en biträdande arbetsledare oundgängligen erfordras.

36 c—d) Jämför 12 f—h).

37 a) Direktionen har framlagt program för viss utbildning av eldare-, värmeskötare- och reparatörspersonal vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Ett genomförande av detta program medför emellertid, att deltagare i utbildningskurs i viss utsträckning måste frigöras från sina arbetsuppgifter. Med hänsyn härtill erfordras en förstärkning av den till 10 befattningshavare uppgående värmeskötare- och eldarpersonalen med 1 eldare.

38 a) De arbetsuppgifter, som åvilar föreståndaren för sjukhusets telefonväxel — 1 kontorist — är mycket ansvarsfulla och betungande. En avlastning av föreståndarens arbetsbörda bör ske genom att vissa göromål anförtros en underordnad tjänsteman.

39 a—e) Sjukhusets kansli har f. n. en personaluppsättning på 4 befattningshavare, varav en med halvtidstjänstgöring. Sedan sjukhusets start uppgår personalförstärkningen till 1 1/2 tjänst. Kansliet har länge varit un-

derdimensionerat. Bristen på personal har emellertid accentuerats, sedan nytt reglemente utfärdats för sjukhuset med däri angivna möjligheter till vidsträckt delegation av beslutanderätten, vilket föranlett ett helt annat behov än tidigare av föredragnings- och beslutslistor m. m. Direktionen har för att nödortfött förstärka personalen nödgats inrätta en extra kanslibiträdestjänst. För att arbetsuppgifterna skall kunna fullgöras tillfredsställande så att kansliet ej utgör en flaskhals i administrationen är en förstärkning av arbetskrafterna med $3\frac{1}{2}$ befattningshavare oundgänglig. Vid beredningen av ärenden, som han har att föredraga eller i vilka han själv har att besluta, biträdes byrådirektören av bl. a. förste kansliskrivaren å kansliet. Härigenom har förste kansliskrivaren fått sig anförtrodd göromål av annan och mer kvalificerad natur än som tidigare ankommit på henne. Förste kansliskrivaren har också att biträda överdirektören med utredningar m. m., som för sådant ändamål överlämnas till henne. Göromålen är av sådan beskaffenhet, att de bör ankomma på kanslist.

39 f—j) Personal- och avlöningssektionen är i starkt behov av en avsevärd personalförstärkning för att sektionen åvilande arbetsuppgifter skall kunna genomföras med den säkerhet och snabbhet, som måste krävas av ett personalserviceorgan inom en statlig förvaltning av den storleksordning, varom här är fråga. Nya pensioneringsbestämmelser, nya befordringsgångar och icke minst den utomordentligt stora överrörligheten bland all inom sjukvården arbetande personal har i förening med nödvändigheten att skapa en ur kontrollsynpunkt mer ändamålsenlig arbetsorganisation medverkat till att kravet på en kraftig personalförstärkning icke längre låter sig avisas. För närvarande föreligger en eftersläpning, som påverkar hela avlöningsuträkningen. Personalen blir också genom onormalt förekommande övertidstjänstgöring utarbetad. Den föreslagna personaluppsättningen är därför ett minimum för att arbetet skall kunna bemästras.

40 a) Erfarenheterna från de senaste årens verksamhet har tydligt visat, att sjukhusintendenten och byrådirektören icke har möjlighet att utan eftersättande av andra betydelsefulla uppgifter ägna någon tid åt organisations- och rationaliseringsgöromål. Samtidigt föreligger ett mycket stort kontinuerligt behov av organisations- och rationaliseringsundersökningar. Det framstår såsom synnerligen angeläget att — i ett läge med uttalad brist på personal av olika kategorier och med årligen starkt ökande driftkostnader — alla möjligheter tillvaratages att effektivisera organisationen och om möjligt uppnå besparingar. En viktig förutsättning för att detta skall kunna genomföras är emellertid, att direktionen får till sitt förfogande ett organ, som — utan att vara hårt bundet av andra betydelsefulla uppgifter — helt kan ägna sin uppmärksamhet åt hithörande spörsmål. Det är direktionens avsikt att inom administrationen successivt uppbygga ett sådant organ. Det första ledet häri är inrättandet av en tjänst som byråingenjör. Med hänsyn till de stora krav på kunskaper och erfarenhet inom organisations- och rationali-

seringsområdena, som måste ställas på tjänstens innehavare, torde lägre löneställning än 24 lönegraden ej böra komma i fråga.

41 a) Jämför 3 c).

42 a) Sedan år 1956 har vid sjukhuset försöksvis varit anordnade korta informationskurser, s. k. initialkurser, för nyanställd sjukvårds- och ekonomibiträdespersonal. Syftet med den vid dessa kurser meddelade undervisningen är att bibringa eleverna elementära kunskaper i sjukvårdsarbete. Dessa kurser, som hittills omhänderhafts av en partiellt arbetsför sjuksköterska, har visat sig vara till stor nytta. Förenämnda sjuksköterska uppnår inom den närmaste tiden pensionsåldern. Det är oundgängligen nödvändigt, att informationskurser för nyanställd biträdespersonal anordnas även i fortsättningen i sjukhusets regi. Ett framträdande önskemål är därjämte att dessa informationskurser omorganiseras och effektiviseras. Samtidigt gör sig behovet av information för annan nyanställd sjukvårdspersonal än nyss nämnts allt starkare gällande. Nu angivna kurser bör handhas av en sjuksköterska, som genomgått kurs för instruktionssköterskor. Även ledningen av den föreläsningsverksamhet (»in-service-education»), som redan påbörjats vid vissa kliniker och planeras vid andra, skulle kunna uppdragas åt en instruktionssköterska.

42 b) Enligt det av Kungl. Maj:t godkända avtalet mellan direktionen och styrelsen för Sophiahemmet angående samarbete i samband med drift av Sophiahemmets sjuksköterskeskola skall från sjukhuset till skolan utgå kontant ersättning med 100 kronor per elev och praktikmånad för de å sjukhuset praktiserande sjuksköterskeeleverna. Enligt motsvarande avtal mellan direktionen och styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Stockholm skall beträffande ersättningen till skolan för tillhandahållna elever gälla vad därom finnes särskilt bestämt. Den kontanta ersättningen till sistnämnda skola utgår alltsedan den 1 juli 1951 med 75 kronor per elev och praktikmånad. Hos direktionen har styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Stockholm anhållit, att ersättningen måtte höjas till 100 kronor per elev och månad. Den årliga kostnadsökningen beräknas uppgå till 8 700 kr.

42 c) Under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinariepersonal för budgetåret 1961/62 har bl. a. beräknats 115 000 kronor till anordnande av särskilda kurser för grundutbildning av sjukvårds- och ekonomibiträden vid sjukhuset, varjämte direktionen bemyndigats taga i anspråk medel för anordnande under budgetåret av två särskilda utbildningskurser för erhållande av tjänst som undersköterska eller institutionsbiträde vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Tidigare har direktionen bemyndigats att årligen anordna två utbildningskurser för undersköterskor. Utbildningskursen för institutionsbiträden har sålunda trätt i stället för en undersköterskekurs. Utgifterna för utbildningskurs för erhållande av tjänst som undersköterska, vilken pågår 6 veckor, beräknas till omkring 29 000 kronor, under det att kostnaderna för den för erhållande av tjänst som institu-

tionsbiträde avsedda utbildningskursen, som har en varaktighet av 6 månader, beräknas till omkring 74 000 kronor. Skillnaden i utgifter för de båda kurserna uppgår till omkring (74 000 — 29 000) 45 000 kronor.

Kostnaderna för de initialkurser, som alltsedan år 1956 anordnas för nyanställd sjukvårds- och ekonomibiträdespersonal, beräknas till omkring 21 000 kronor per budgetår och består av lön till kursdeltagarna under 12 halva arbetsdagar per kurs. Under senare tid har kraven på att s. k. extra övervakningspersonal bibringas någon utbildning för de göromål, de skall utföra, varit så starka, att direktionen för omkring två år sedan igångsatte korta utbildningskurser för dylik personal. Kostnaderna för 4 dylika kurser årligen beräknas uppgå till omkring 1 000 kronor per budgetår. Slutligen har vid några kliniker påbörjats viss föreläsningssyftsamhet (»in-service-education») för sjuksköterskepersonal. De årliga kostnaderna för denna verksamhet beräknas för nästa budgetår uppgå till omkring 5 000 kronor.

De sammanlagda utgifterna för nu angiven utbildningsverksamhet, utöver kostnaderna för utbildningskurser för undersköterskor, uppgår till i runt tal (45 000 + 21 000 + 1 000 + 5 000) 72 000 kronor, med vilket belopp medelstillelningen för anordnande av utbildningskurser torde böra höjas.

B. Nervklinikerna

1 c) Vid den neurologiska kliniken inrättas en dispensär med uppgift att handha ambulatorisk vård och efterkontroll av patienter, som lider av epilepsi, följderna av skallskador samt cirkulationsrubbingar i hjärnan (slaganfall). I behandlingen av dessa patienter ingår upprepade kontrollundersökningar under lång tid för inställning av medicin. De särpräglade terapeutiska och sociala problemen för dessa patientgrupper fordrar en särskild, på vården av hithörande fall inriktad och specialiserad läkare. Adekvat vård och kontroll av dessa patientkategorier med invalidiserande sjukdom förutsätter speciella resurser, som kommer att stå till förfogande inom det nya neurologiska komplexet. Fallen kan ej anförtros underläkare under utbildning och de passar ej in i den övriga verksamheten vid polikliniken, som skall fungera som undervisningspoliklinik. För tillgodoseende av ifrågavarande patientkategoriers behov av kvalificerad vård — en vård som flertalet av dem ej torde kunna erhålla på annat sätt inom den blivande Stockholmsregionen — är tillkomsten av en särskild tjänst som biträdande överläkare nödvändig.

1 d) Polikliniken vid den neurologiska kliniken bör ur undervisningssynpunkt redan från början erhålla full kapacitet. Jämväl ur sjukvårdens synpunkt måste en ökad poliklinikverksamhet snarast möjligt åstadkommas. Patienter kan f. n. mottagas först efter en väntetid av fem månader. Väntetiden för ineliggande patienter vid karolinska sjukhuset, som remitteras som konsultfall till den neurologiska polikliniken, uppgår till omkring en månad. Poliklinikverksamheten är ur sjukvårds- och undervisningssyn-

punkt en effektiv vårdform i förhållande till dess begränsade behov av sjuksköterskepersonal. En utökning av antalet underläkare med två nya tjänster bör således ske.

1 i, k, m, q, t) Till den nya neurologiska polikliniken är anknutet ett laboratorium, vartill motsvarighet ej finnes inom den nuvarande polikliniken och för vilket erfordras en översköterska i Ae 11, ett institutionsbiträde, en undersköterska samt ekonomipersonal. Sjuksköterskepersonalen bör förstärkas med en tjänst vid vardera polikliniken och neurologiska klinikens behandlingsavdelning. Två tjänster som undersköterskor i Ae 5 avses som ersättning vid envar av två vårdavdelningar för indragna sjuksköterskeelever. Med hänsyn till att utrymmena i de nya kliniklokaler är betydligt större än f. n. disponerade lokaler bör antalet ekonomibiträden ökas.

1 n) Inom den moderna neurologin är det av stor vikt att läkarna vid utredning, diagnos och terapi erhåller assistans av kliniskt inriktade psykologer. En tjänst som biträdande psykolog är erforderlig vid den nya neurologiska kliniken ur både sjukvårds- och undervisningssynpunkt.

1 v—x) Den begärda ökningen av kontorspersonalen är föranledd av dels den föreslagna ökningen av antalet läkare, dels intensifieringen av poliklinikverksamheten, dels ock upprättandet av en dispensär för epileptiska m. fl. fall. Härigenom kommer kontorspersonalens arbete att avsevärt öka i omfång.

2 a—b) Utvecklingen under senare år har visat, att rehabiliteringen av vissa grupper sjuka med fördel kan rationaliseras genom att dessa sammanföres till särskilda enheter inom sjukhusen. Sålunda har bl.a. paraplegivård och neurologisk långtidsrehabilitering koncentrerats till de neurologisk-neurokirurgiska enheterna. Om skada träffat centrala nervsystemet är utsikterna dåliga för fullständig funktionsåterställelse, därest icke rehabiliteringsåtgärder omedelbart insättes. Erfarenheten visar, att snabbt insatt aktivisering av patientens rörelseförmåga med intensiv och långvarig rehabilitering ger goda förutsättningar för patienten att framdeles kunna föra en relativt självständig och socialt tillfredsställande tillvaro. I propositionen 1960: 159 med riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. konstaterade chefen för inrikesdepartementet att den neurologiska rehabiliteringsverksamheten i allt fall bör ledas av en neurolog. Departementschefen uttalade vidare att det på grund härav föreföll lämpligast att verksamheten organiserades inom neurologiska klinikens ram, bl. a. med hänsyn till att den neurologiska rehabiliteringsverksamheten kunde väntas få relativt stor omfattning. Inom det nya neuroblocket har inrättats särskilda lokaler för den neurologiska rehabiliteringsverksamheten i avsikt att möjliggöra en intensiv rehabiliteringsverksamhet.

Den neurologiska rehabiliteringsverksamheten, inklusive paraplegivården, kommer att såväl beträffande omfånget som den specialiserade karaktären av verksamheten erhålla sådan omfattning, att den måste ledas av en över-

läkare med självständigt ansvar för densamma. Till sitt förfogande kommer han att få ett antal vårdplatser inom neurologiska kliniken. Med hänsyn härtill bör för rehabiliteringsenheten fastställas benämningen neurologiska rehabiliteringskliniken. Därjämte kommer han att av neurokirurgiska och neurotraumatologiska klinikerna anlitas såsom konsult. Det framstår såsom synnerligen angeläget, att planeringsarbetet för den utökade neurologiska rehabiliteringsverksamheten kan igångsättas samtidigt med att nervklinikererna överflyttas till karolinska sjukhuset. Den föreslagna tjänsten som överläkare vid den neurologiska rehabiliteringskliniken bör därför tillkomma den 1 april 1963. För tjänsten torde benämningen överläkare i neurologi, särskilt neurologisk rehabilitering, böra fastställas. Samtidigt med överläkartjänsten bör 1 tjänst som kanslibiträde tillkomma.

3 j) För att erhålla en ur vårdsynpunkt bättre övervakning nattetid av patienterna räknar direktionen med att varje vårdavdelning skall ha egen nattsköterska jämte avlösare, vilket innebär en ökning med $1\frac{3}{4}$ tjänster. Därjämte bör en ständigt natttjänstgörande sjuksköterska finnas vid operationsavdelningen. Härför åtgår $1\frac{1}{2}$ tjänst.

3 p) Genom inrättande av dessa tjänster kan ett motsvarande antal tjänster som sjukvårdsbiträde vid de neurokirurgiska vårdavdelningarna indragas. Anordningen motiveras av nödvändigheten att vid ifrågavarande vårdavdelningar ständigt ha tillgång till mer kvalificerade biträden till sjuksköterskepersonalen med hänsyn till att huvuddelen av patienterna är svårt sjuka.

3 q) Tjänsten är avsedd för ett i samband med nybyggnaden av kliniken utvidgat kliniskt laboratorium i anslutning till operationsavdelningen.

3 s) Övervakning av nyopererade patienter och eljest dåliga patienter såväl dag som natt ombesörjes f. n. av $5\frac{1}{4}$ översköterskor i Ae 12 och 4 sjuksköterskor i Ae 8. Det är möjligt att ersätta denna sjuksköterskepersonal med en ny kategori personal, som ej är sjuksköterskeutbildad men som erhållit särskild utbildning för ändamålet, bl. a. i skötseln av respiratorer. För denna nya personalkategori synes benämningen andningsassistent lämplig. Med hänsyn till de ansvarsfulla arbetsuppgifterna har direktionen funnit placering i Ae 6 vara en skälig avvägning.

3 v) Kontorspersonalen vid neurokirurgiska kliniken är ej tillräcklig för att ombesörja det administrativa arbetet, utskrift av operationsberättelser och journaler för klinikens samtliga läkare, skötseln av klinikens arkiv m. m. Genom att utöka den nu med halvtidstjänstgöring förenade kanslibiträdestjänsten till heltidstjänst kan en mer tillfredsställande ordning åstadkommas.

4 e, i) Vårdavdelningen bör ha egen nattsköterska. — Jfr 3 j). Med hänsyn till nödvändigheten av tillgång till mer kvalificerad personal dygnet om för vården, bör $2\frac{1}{2}$ underskötersketjänster inrättas, varvid motsvarande antal sjukvårdsbiträdestjänster (vid serafimerlasarettet) kan indragas.

5 a) För den nya röntgenavdelningen erfordras en överläkare. Med hänsyn till att det ännu är osäkert, huruvida den nuvarande innehavaren av professuren vid karolinska institutet i röntgendiagnostik med neuroradiologi, som tillika är överläkare vid röntgendiagnostiska avdelningen å serafimerlasarettet, avses skola övertaga nervklinikernas röntgendiagnostiska avdelning, eller om en nyinrättad tjänst som laborator i röntgendiagnostik skall förenas med befattningen som överläkare vid avdelningen, har direktionen uppfört avdelningens chef som överläkare, tillika professor eller laborator. Det för befattningen beräknade arvodel är av samma storlek, som utgår till överläkare-professor vid röntgendiagnostiska institutionen å karolinska sjukhuset och till överläkaren vid röntgendiagnostiska avdelningen å serafimerlasarettet.

5 b—f, h, j) Genom att nya diagnostikmetoder upptagits — hjärkateterisering och angiokardiografi — har behovet av personal ökat vid serafimerlasarettets röntgendiagnostiska avdelning. Det har därför icke varit möjligt att till röntgendiagnostiska avdelningen vid de nya nervklinikerna från serafimerlasarettet överflytta alla de tjänster, som erfordras för avdelningens drift. Av de 6 underläkartjänsterna vid röntgendiagnostiska avdelningen har två beräknats bli överflyttade till den nya avdelningen. Behovet av underläkare därstädes beräknas under det första året till 3, vilket innebär, att 1 ny tjänst som underläkare bör inrättas.

Nervklinikernas röntgendiagnostiska avdelning kommer att från början innehålla fem laboratorier. För dessa laboratorier erfordras 6 sjukskötersketjänster. Av dessa kan två tjänster i Ae 9 överföras från serafimerlasarettet. Övriga tjänster måste nyinrättas. Behovet av sjukvårdsbiträdespersonal vid avdelningen har för igångsättningsperioden beräknats till 8 befattningshavare. Från röntgendiagnostiska avdelningen vid serafimerlasarettet kan 4 tjänster överflyttas, varjämte 4 måste nyinrättas. Under det första skedet har avdelningens kontorspersonal ansetts kunna begränsas till 1 kanslibiträde och 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Härav måste den förstnämnda tjänsten nyinrättas, under det att 1 kontorsbiträdestjänst kan överflyttas från röntgendiagnostiska avdelningen vid serafimerlasarettet.

6 b) Avdelningens läkarpersonal består f. n. av en biträdande överläkare. De på narkospersonalen vilande göromålen är till art och omfattning sådana, att 2 läkare ovillkorligen erfordras för att de skall kunna fullgöras tillfredsställande. Narkosläkare medverkar — utom vid de neurokirurgiska och neurotraumatologiska operationerna — även vid röntgenundersökningar i narkos samt vid speciella undersökningar å neurologiska kliniken. Därjämte skall narkosläkare ansvara för den postoperativa vården.

6 d) För narkosläkarnas skrivarbete finnes f. n. ej särskild personal. Noggranna narkosjournaler måste emellertid föras liksom journaler beträffande den postoperativa vården. Härför erfordras en befattningshavare, som bl. a. skall verkställa utskrift efter diktafon.

8 a) Den nuvarande föreståndarinnepersonalen vid serafimerlasarettet — 1 första föreståndarinna och 1 föreståndarinna — kan ej minskas i samband med att nervklinikerna överflyttar till karolinska sjukhuset. För de nya nervklinikerna erfordras oundgängligen en särskild föreståndarinna (klinikföreståndarinna).

8 b—c) Serafimerlasarettet har f. n. 1 kurator i Ao 15 och 1 kurator i Ae 13. Denna personal, som nu är underdimensionerad, erfordras för de socialmedicinska göromålen vid kvarvarande delar av lasarettet, sedan nervklinikerna överflyttat till karolinska sjukhuset. En förstärkning av karolinska sjukhusets kuratorspersonal är oundgänglig redan för att nuvarande kliniker och polikliniker m. m. vid sjukhuset skall erhålla erforderlig socialmedicinsk assistans. För nervklinikernas vidkommande är behovet av kuratorspersonal stort. Detta gäller i särskilt hög grad rehabiliteringskliniken och den föreslagna dispensären för epileptiska m. fl. fall.

8 d—h) Inom nervblocket inrättas en centralsteriliseringsanläggning med uppgift att utföra all rengöring av instrument, sprutor och gummihandskar samt allt för blocket erforderligt steriliseringsarbete. Härigenom avlastas vårdavdelningar, polikliniker och behandlingsavdelningar och särskilt operationsavdelningen inom blocket från eljest förekommande tidskrävande rengörings- och steriliseringsarbete, samtidigt som steriliseringsarbetet kan bedrivas rationellt. Den för skötseln av anläggningen beräknade personalen är avsedd som försöksorganisation. En översköterska avses som föreståndare för anläggningen. För skötseln av autoklaver skall vaktmästaren svara. Rengöringsarbetet skall utföras av sjukvårdsbiträdena och undersköterskorna handhar det med sterilisering sammanhängande arbetet. 1 ekonomibiträde svarar för städningsarbetet i lokalerna. Försöksverksamheten avser jämväl att utröna, huruvida denna avdelning skulle kunna övertaga visst steriliseringsarbete även för andra kliniker. Därest så visar sig möjligt, kommer sannolikt behov av personalförstärkning att uppstå.

Övriga föreslagna tjänster som ekonomibiträde erfordras för städning av korridorer, trappor, hallar och andra gemensamma utrymmen inom neuroblocket.

8 i) För de patienter, som mottages vid neurologiska, neurotraumatologiska och neurokirurgiska klinikerna i såväl öppen som sluten vård är sjukgymnastisk behandling av synnerlig vikt för att övrig terapi skall erhålla avsedd verkan. Under igångsättningsperioden anser direktionen, att antalet för neuroblocket erforderliga sjukgymnaster kan inskränkas till 4. Härav måste 2 tjänster nyinrättas under det att de två övriga torde få överflyttas från serafimerlasarettet, vars sjukgymnastpersonal f. n. utgöres av 1 chefs-gymnast och 4 sjukgymnaster.

8 j) För den fotografiska verksamheten vid serafimerlasarettet finnes 1 fotograf. Denna tjänst måste kvarbli vid serafimerlasarettet. Betydelsen av fotograferingsarbetet för sjukvården har successivt stegrats, vilket med-

fört att karolinska sjukhusets fotografpersonal nu är otillräcklig. För nervklinikernas del är därför inrättandet av en ny tjänst oundgängligt.

8 k) Neuroblocket förses med en mindre badavdelning. Därjämte finnes ett badrum i varje vårdavdelningsvåning. För badningsarbetet beräknas 2 badersketjänster.

9 a) Det löpande fastighetsunderhållet har sedan ett antal år handhåfts av en arvodesavlönad deltidstjänstgörande byggnadsingenjör, vars årsarvode f. n. uppgår till 9 000 kr. Under årens lopp har sjukhusets byggnadsbestånd ökats högst betydligt och kommer att öka ytterligare. Anslagna medel för löpande underhåll av sjukhusets byggnader har successivt ökats från 351 000 kr. budgetåret 1956/57 till 1 100 000 kr. innevarande budgetår. Detta har givetvis medfört en ökad belastning för den deltidsanställda byggnadsingenjören. Byggnadsbeståndets tilltagande ålder medför krav på mer vidlyftiga underhålls- och reparationsarbeten, som utföres i egen regi. Även anspråken på ombyggnadsarbeten stiger. Den deltidsanställda byggnadsingenjören har endast delvis medhunnit sina åligganden, trots att hans arbetstid långt överskridit vad som kan anses skäligt i förhållande till det till honom utgående arvodet. Det är enligt direktionens mening uppenbart att vid sjukhuset måste finnas en heltidsanställd byggnadsingenjör med uppgift att närmast under sjukhusintendenten ansvara för underhållet av sjukhusets byggnader, att i sjukhusets regi utföra underhålls-, reparations- och mindre ombyggnadsarbeten och att svara för kontrollen av ombyggnadsarbeten, som utföres av entreprenör.

9 b—d) De successivt ökande göromålen vid uppbördssektionen har föranlett inrättandet av en centraldetalj med uppgift att biträda sektionsföreståndaren med fördelningsbokföring, övervakning av maskinbokföringen samt ledning och kontroll av uppbörden vid poliklinikexpeditionernas kassor. För ändamålet finnes sedan år 1956 en tjänst som extra assistent (Ag 10). Det är emellertid icke längre möjligt för föreståndaren och den extra assistenten att tillfredsställande fullgöra arbetsuppgifterna. Svårigheterna kommer att skärpas genom tillkomsten av nervklinikerna. För att detaljen skall kunna funktionera tillfredsställande erfordras, att den direkta ledningen av densamma anförtros en särskild tjänsteman med ekonomisk utbildning och erfarenhet, till vilken kan delegeras vissa av de biträdande sjukhusintendenten instruktionsenligt åvilande, på detaljen ankommande göromålen. För biträde vid upprättande av fördelningsbokföring och för upprättande av kassarapporter erfordras en kontorist, som ersätter den nuvarande extra assistenten. Göromålen vid huvudkassan kommer vid nervklinikernas tillkomst att få sådan omfattning, att det blir nödvändigt att uppdelat göromålen beträffande kontantkassan på två personer, vilket kräver inrättande av en kanslibiträdestjänst. Genom tillkomsten av nervklinikerna kommer arbetsbelastningen att öka vid patientkontoret I, som redan nu arbetar under hårt tryck. En förstärkning av arbetskrafterna med ett kanslibiträde är därför oundgänglig.

9 e—f) Redan med sjukhusets nuvarande omfattning har inköpssektionens arbetsuppgifter sådan volym, att inköpskontoret och räkningssgranskningen arbetar under mycket hård press. Trots helhjärtade insatser från personalens sida måste tyvärr konstateras, att inköpskontoret icke förmår att till alla delar tillfredsställande fullgöra sina arbetsuppgifter. Ytterligare 1 tjänst som assistent bör inrättas därstädes. Beträffande löneställning för tjänsten framhåller direktionen att de arbetsuppgifter, som ankommer på innehavaren av tjänsten, vid mentalsjukhusen handhaves av assistenter, varav huvuddelen numera synes vara placerade i Ao 17. För att föra inköpsregister och biträda vid räkningssgranskning har direktionen nödgats inrätta en extra kanslibiträdetsjänst. Stadigvarande behov av tjänsten finnes.

9 g—n) Tillkomsten av nervklinikerna medför ett automatiskt ökat behov av personal vid angivna serviceavdelningar.

Yttranden

Statskontoret framhåller, att investeringarna i byggnader, fasta anläggningar, inventarier och utrustning vid karolinska sjukhuset enligt under hand inhämtade upplysningar totalt uppgår till i runt tal 120 000 kr. per vårdplats. De 300 f. n. icke utnyttjade vårdplatserna vid sjukhuset motsvarar en investering av 36 miljoner kr. Den årliga förräntningen av detta belopp kan med en genomsnittlig räntefot på 4 procent beräknas till 1 440 000 kr. Härtill kommer normal årlig värdeminskning å sjukhusets byggnader och inventarier i stort sett oberoende av vårdplatsernas utnyttjande. Enligt statskontorets mening bör de anförda omständigheterna beaktas vid en ekonomisk bedömning av sjukhusets årliga anslag till avlöningar, omkostnader och utrustning. Statskontoret anser det sålunda ur ekonomisk synpunkt angeläget, att åtgärder vidtages i syfte att bättre kunna utnyttja befintliga vårdplatser, även om dessa åtgärder skulle innebära icke obetydliga extra kostnader.

Statskontoret finner ingen anledning till erinran mot av direktionen anförda skäl för förstärkningarna vid kansli- och personalavdelningens kansli samt tillstyrker sålunda inrättandet av föreslagna tjänster. Begärda förstärkningar vid avdelningens personal- och avlöningssektion är med hänsyn till nuvarande organisation och betydande personalomsättning enligt statskontorets mening väl motiverade. Statskontoret anser dock att på längre sikt maskinella rationaliseringar bör övervägas, varvid samtidigt bör prövas en övergång från kontantlöneutbetalning till postgiro- eller checklönesystem för åtminstone flertalet arbetstagarkategorier. Beträffande förstärkningen vid uppbörds- och inköpssektionerna synes det statskontoret — som finner det vanskligt att bedöma i vad mån mer avsevärda vinster skulle kunna göras genom en rationalisering av arbetsrutinen — att någon invändning mot de föreslagna assistent-, kontorist- och kanslibiträdetsjänsterna f. n.

knappast kan göras. För framtiden torde dock enligt statskontorets uppfattning åtminstone en centralisering inom sjukhuset av uppbördsverksamheten och en sammanslagning av de två patientkontoren böra övervägas. Inrättandet av en tjänst som förste byråingenjör med organisations- och rationaliseringsuppgifter motiveras enligt statskontoret redan av omfattningen av sjukhusets nuvarande verksamhet. Sjukhusets fortgående expansion och ständigt kännbara brist på personal gör ett kontinuerligt rationaliseringsarbete påkallat. Statskontoret tillstyrker sålunda tjänstens inrättande. Beträffande den föreslagna tjänsten som extra ordinarie byggnadsingenjör, vilken avses ersätta en nu befintlig deltidsarvodesbefattning, anför statskontoret, att det icke är lämpligt att nu inrätta en tjänst av fastare karaktär än arvodestjänst med hänsyn till att frågan om ett inlemmande av karolinska sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond i byggnadsstyrelsens delfond torde komma att tagas upp till behandling av 1960 års byggnadsstyrelseutredning. Erforderlig utökning av nuvarande arbetsinsats bör kunna åstadkommas genom ökning av deltidsarbetet och motsvarande arvodesreglering. Statskontoret, som ansett sig i allmänhet icke böra ingå på löneregleringsfrågor, anför dock i detta avseende följande. Statens organisationsnämnd utförde under maj—juni 1961 en undersökning av föreståndarinneorganisationen vid sjukhuset och har redovisat undersökningens resultat i en promemoria. Innan ställning tagits till i promemorian framlagda förslag bör enligt statskontorets mening lönegradsförändringar för tjänster inom föreståndarinneorganisationen icke vidtagas. I fråga om den föreslagna höjningen av en tjänst som kurator till en tjänst som förste kurator framhåller statskontoret, att i den mån en modernisering och intensifiering av personaladministrationen vid sjukhuset företages kan de nytillkommande uppgifterna, som avsetts skola tillföras förste kuratorstjänsten, i stället anförtros personalavdelningen.

Medicinalstyrelsen tillstyrker inrättande av samtliga föreslagna läkartjänster vid befintliga kliniker och avdelningar med undantag för en av de begärda tjänsterna som underläkare vid allmänna anesthesiavdelningen. Vad angår personaläskandena för de nya nervklinikerna anser sig styrelsen med hänsyn till rådande läkarbrist icke kunna tillstyrka tjänsterna som underläkare vid nervklinikernas röntgenavdelning och anesthesiavdelning. Personalstaten i övrigt för de nya nervklinikerna har icke givit styrelsen anledning till erinran.

Centrala sjukvårdsberedningen — som ej uttalat sig om nervklinikernas behov av läkartjänster — finner äskandena i övrigt om personal för den under budgetåret 1962/63 förutsatta begränsade verksamheten vid nervklinikerna samt för förstärkning i samband därmed av vissa centrala avdelningar inom sjukhuset väl motiverade. Beredningen framhåller vidare angelägenheten av att karolinska sjukhuset, som är en förvaltningsenhet av betydande mått, erhåller ett organ för organisations- och rationaliserings-

uppgifter. Sjukhuset har enligt beredningens mening ett större behov av administrativ personal än andra sjukhus av liknande art och storlek med hänsyn till att dess administrativa avdelningar ombesörjer alla med sjukhusets drift och förvaltning förknippade göromål och ej kan repliera på en landstingsförvaltning eller en från sjukhuset fristående sjukvårdsstyrelse. Beredningen tillstyrker därför föreslagen personalförstärkning vid kansli- och personalavdelningen. Beredningen anser sig däremot inte kunna uttala sig om den äskade personalökningen för vissa klinikers expeditioner men framhåller härutinnan, att sjukhuset därvid skulle erhålla en skrivpersonal, vars numerär — per vårdplats räknat — med cirka 25 procent överstiger den, som Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg och lasarettet i Lund förfogar över. Huruvida detta kan vara berättigat av det skälet, att karolinska sjukhuset är ett riks- och remissjukhus, vars kontakter med inremitterande sjukhus innebär ökade skrivgöromål, har beredningen icke ansett sig kunna bedöma. Beredningen påpekar emellertid, att beträffande skrivpersonalen antalet tjänster vid akademiska sjukhuset i Uppsala till följd av vidtagna rationaliseringsåtgärder endast uppgår till 65 procent av det antal tjänster, karolinska sjukhuset vid bifall till direktionens äskanden skulle erhålla. Detta accentuerar enligt beredningens uppfattning behovet av organisations- och rationaliseringsexpertis vid karolinska sjukhuset.

Kanslern för rikets universitet tillstyrker inrättandet av en tjänst som biträdande överläkare vid medicinska kliniken, vilket synes honom starkt motiverat med hänsyn bl. a. till att 137 timmar av den årliga katedrala undervisningen vid kliniken icke är täckta. En underläkartjänst vid kliniken kan därvid indragas. Kanslern är ense med direktionen om att med hänsyn till arbetsuppgifterna för laboratorn-överläkaren vid reumatologiska kliniken behov föreligger av en biträdande överläkartjänst vid denna klinik. Kanslern ansluter sig vidare till direktionens beräkning av läkarbehovet vid en kardiologisk klinik samt tillstyrker ur de synpunkter han närmast har att företräda inrättande av föreslagna underläkartjänster vid ögonkliniken och kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet. Kanslern delar direktionens uppfattning, att föreningen av professur i kliniskt ämne med chefskapet för klinik med omfattande sjukvårdande uppgifter innebär för vederbörande professor en hart när övermäktig arbetsbörda, samt framhåller att det är väsentligt för såväl undervisning som forskning, att klinikchefen kan behålla ett samlande grepp över sin klinik och samordna de olika verksamhetsgrenarna. Härför erfordras uppenbarligen att klinikchefen avlastas göromål, som kan anförtros annan väl kvalificerad läkare. Då denne skulle komma att verka som souschef inom vederbörande klinik har direktionen föreslagit, att uppdraget skulle förenas med visst arvode. Enligt kanslerns mening torde en anordning av det slag direktionen ifrågasatt — en anordning, för vilken i och för sig goda skäl talar — försöksvis bör prövas innan man definitivt binder sig för en dylik organisation.

III. Departementschefen

Främst för att förbättra förhållandena för den propedeutiska diagnostik- och tuberkulosundervisningen vid karolinska institutet samt för att till- skapa ett centrum för utbildningen av tuberkulosspecialister beslöt stats- makterna år 1946 att låta uppföra en thoraxmedicinsk och en thoraxkirur- gisk klinik vid karolinska sjukhuset. I särskilt avtal kontraherade Stock- holms stad och Stockholms läns landsting tillhopa 100 vårdplatser, avsed- da för patienter lidande av lungtuberkulos, å den blivande medicinska kli- niken och 20 vårdplatser, varav 12 för lungtuberkulosfall, å den blivande kirurgiska kliniken. Klinikerna, som omfattar sammanlagt 263 vårdplatser, stod färdiga år 1957 men kunde då på grund av brist på vårdpersonal icke öppnas i full utsträckning. Av klinikernas åtta allmänna och två enskilda avdelningar, varav fem medicinska och fem kirurgiska, kunde endast fyra tagas i bruk för sitt egentliga ändamål. Verksamheten vid klinikerna fick redan från början en annan inriktning än den ursprungligen avsedda. Tuber- kulosens allmänna tillbakagång och den snabba utvecklingen på det opera- tionstekniska området samt de nya medicinska landvinningarna vad gäller sjukdomarna i thoraxregionen fick till följd, att huvuddelen av patienterna utgjordes av komplicerade icke-tuberkulösa hjärt- och lungfall. Den medi- cinska kliniken kom i stor utsträckning att tjäna som utredningsklinik för dylika fall före operation.

Redan något år efter det klinikerna tagits i bruk begärdes som en följd av den intensifierade verksamheten mycket betydande personalförstärk- ningar, i synnerhet för operationsavdelningen samt för klinikernas röntgen- avdelning, laboratorier och övriga serviceorgan. Allt detta motiverade, så- som jag närmare utvecklat vid min anmälan av frågan i 1959 års statsverks- proposition, tillsättandet av en särskild utredning med uppgift att under- söka hur thoraxklinikerna på bästa sätt borde utnyttjas.

För den nu slutförda utredningen och däröver avgivna remissyttranden har i det föregående redogjorts. Utredningen berör i huvudsak tre frågor, nämligen dels i vilken utsträckning den thoraxmedicinska kliniken skall beläggas med fall av lungtuberkulos, dels dimensioneringen av den thorax- kirurgiska kliniken samt inriktningen av verksamheten därstädes, dels ock inrättandet av en specialkardiologisk klinik inom thoraxblocket. Utred- ningen föreslår, att thoraxklinikerna genom vissa begränsade åtgärder om- disponeras så, att de för den närmaste framtiden i avvaktan på karolinska sjukhusets inordnande i Stor-Stockholms sjukvårdsorganisation och upp- rättandet av ny generalplan för sjukhuset kan utnyttjas bättre än hittills. Sålunda förordar utredningen, att thoraxkirurgiska kliniken skall disponera cirka 80 vårdplatser, thoraxmedicinska kliniken cirka 130 vårdplatser och en ny specialkardiologisk klinik cirka 25—27 vårdplatser.

I fråga om thoraxmedicinska kliniken föreslår utredningen, med hänsyn

till av staden och länet uttalade önskemål och på grund av undervisningens krav, att tills vidare åtminstone två och i mån av tillgång på personal även en tredje avdelning i första hand disponeras för lungtuberkulos. Lärar-kollegiet vid karolinska institutet och direktionen för karolinska sjukhuset anser emellertid, att det ur såväl undervisningens som sjukvårdens synpunkt vore att föredra, att för framtiden endast två avdelningar avsågs för lungtuberkulos och övriga avdelningar för andra medicinska fall. Även Stockholms stads sjukvårdsstyrelse synes vara av denna uppfattning, medan däremot Stockholms läns landstings förvaltningsutskott förutsätter, att huvuddelen av kliniken upplåtes för akuta tuberkulosfall. Själv delar jag lärarkollegiets och direktionens uppfattning men anser samtidigt, att man bör eftersträva ett flexibelt utnyttjande av de tillgängliga vårdplatserna. Det är vidare angeläget att stadens och länets önskemål beträffande de av dem kontraherade platserna tillgodoses i så stor utsträckning som möjligt. Enligt vad jag under hand inhämtat har en omläggning av verksamheten vid thoraxmedicinska kliniken påbörjats under hösten i enlighet med de nu förordade riktlinjerna. Som en följd härav bör även hela den f. n. till Söderby sjukhus förlagda undervisningen i ftisiologi (tuberkuloslära) kunna överflyttas till karolinska sjukhuset. Den av utredningen föreslagna begränsningen av kliniken totala vårdplatsantal synes mig vara en med hänsyn till den medicinska utvecklingen och personalläget ofrånkomlig åtgärd.

I likhet med remissmyndigheterna finner jag det av utredningen föreslagna vårdplatsantalet för thoraxkirurgiska kliniken i huvudsak väl avvägt, även om det icke f. n. är möjligt att taga slutlig ställning till det platsantal staden och länet bör belägga vid kliniken. För tillgodosende av sjukvårdens krav är det såsom direktionen framhållit önskvärt, att tre allmänna avdelningar avses för icke-tuberkulösa patienter. En av dessa avdelningar har redan provisoriskt omändrats till en kombinerad intensivvårds- och postoperativ avdelning. Utredningen har funnit det nödvändigt, att thoraxkirurgiska kliniken i större utsträckning än f. n. tar emot lungtuberkulösa fall. Detta överensstämmer även med av staden och länet framställda önskemål. Jag är helt ense med utredningen i denna del. Den omständigheten, att två vårdavdelningar på medicinska kliniken enligt vad jag nyss förordat tages i anspråk för tuberkulösa patienter, får för övrigt som naturlig konsekvens att antalet tuberkulösa operationsfall ökar. Direkti-
onens förslag, att den thoraxkirurgiska privatavdelningen upplåtes för sådana fall, synes mig ändamålsenligt.

Utredningen har slutligen föreslagit, att de återstående vårdplatser vid thoraxkirurgiska kliniken, som icke avses bli tagna i anspråk för thoraxkirurgi, ombildas till en specialkardiologisk klinik, där huvudsakligen skall ombesörjas diagnostisk utredning av vuxna hjärtpatienter, som kan förväntas bli föremål för operation. Dessa fall skall således överflyttas från

thoraxmedicinska kliniken, där de hittills vårdats. Den nya kliniken föreslås bli ställd under ledning av en överläkare och få en självständig ställning inom thoraxblocket. Förslaget anknyter till regionvårdsutredningens betänkande, vari förordas inrättande vid regionsjukhusen av mindre s. k. kardiologiska kliniker med egen överläkare. Vid min anmälan av förevärande spörsmål i propositionen nr 159/1960 med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. fann jag emellertid i likhet med flertalet remissinstanser, att dylika självständiga kardiologiska kliniker skulle undandraga de internmedicinska klinikerna den helt övervägande delen av för undervisningen lämpliga hjärtfall. Jag ansåg i stället, att den högspecialiserade kardiologiska verksamheten borde utvecklas som en subspecialitet under biträdande överläkare eller konsultläkare inom den internmedicinska kliniken. Utredningen angående thoraxklinikerna framhåller emellertid nu, att vid karolinska sjukhuset föreligger speciella förhållanden, som motiverar ett visst avsteg från de av mig sålunda uppdragna riktlinjerna för kardiologins organisation. Såväl thoraxklinikernas avstånd från medicinkliniken som — framför allt — thoraxklinikernas uppbyggnad som en i många avseenden självständig sjukvårdsorganisation talar enligt utredningen för att detta thoraxblock bör förse med en egen avdelning för vuxenkardiologi. En sådan avdelning skulle även få särskild betydelse för utbildningen av specialister i hjärtsjukdomar. Med hänsyn till vad utredningen sålunda anført och enär samtliga remissmyndigheter, inklusive undervisningens företrädare, enhälligt biträtt förslaget anser jag mig på grund av de speciella förhållandena vid karolinska sjukhuset böra godtaga det samma. Jag vill emellertid understryka angelägenheten av att ett nära samarbete när det gäller uppläggnings av undervisningen i internmedicin etableras mellan den specialkardiologiska kliniken och sjukhusets medicinska klinik. Detta blir av än större vikt när om några år läkarutbildningen utökas vid sjukhuset. Genom ett sådant samarbete synes de olägenheter för undervisningen, som ifrågavarande anordning i och för sig skulle kunna medföra, i stort sett kunna elimineras. Vad gäller placeringen av den specialkardiologiska kliniken inom thoraxbyggnaden anser jag mig böra biträda direktionens förslag, som innebär att den fjärde, för thoraxkirurgi ej ianspråktaga thoraxkirurgiska vårdavdelningen utnyttjas för ändamålet. Som direktionen framhållit torde antalet platser vid den specialkardiologiska kliniken på grund av specialitetens komplicerade art tills vidare böra begränsas till cirka 18. De ombyggnadsåtgärder, som kan bli erforderliga för iordningställande av vårdlokaler, expeditioner m. m. för den nya kliniken, torde vara av begränsad räckvidd, och jag utgår från att kostnaderna för desamma skall kunna rymmas inom sjukhusets löpande byggnadsunderhållsanslag.

Vad gäller ledningen av den specialkardiologiska verksamheten har karolinska institutets lärarkollegium föreslagit, att den nuvarande innehavaren

av överläkartjänsten vid thoraxklinikernas kliniskt-fysiologiska laboratorium skall vara överläkare för en speciellt kardiologiskt inriktad sektion inom ifrågavarande laboratorium och samtidigt, med avsteg från gängse organisatoriska normer, vara placerad inom thoraxkirurgiska kliniken samt, vid sidan av sina överläkargöromål vid laboratoriet, inom kliniken ansvara för de kardiologiska fallen. Såväl direktionen som svenska kardiologförbundet har ur olika synpunkter kritiserat detta förslag och dess följdverkningar för organisationen av thoraxblocket. För egen del anser jag förslaget ur såväl medicinska som sjukvårdsorganisatoriska synpunkter vara ägnat att inge starka betänkligheter. Jag finner mig således icke kunna biträda det samma utan föreslår i överensstämmelse med regionvårdsutredningens och utredningens angående thoraxklinikerna intentioner, att vid den specialkardiologiska kliniken inrättas en tjänst som överläkare i speciell kardiologi, vilken tjänst bör tillsättas i vanlig ordning efter ledigförklarande. Med hänsyn till tillsättningsförfarandets längd och då den nye överläkaren torde få ägna åtskillig tid åt planerings- och förberedelsearbete, innan verksamheten vid kliniken kommer igång, anser jag mig icke behöva för nästa budgetår lägga fram förslag om inrättande av ytterligare läkartjänster. De läkare vid thoraxmedicinska kliniken, som hittills omhänderhaft de specialkardiologiska fallen, bör även fortsättningsvis under övergångsperioden kunna utnyttjas härför.

I samband med de avtalsförhandlingar, som blir erforderliga vid karolinska sjukhusets ombildning till regionsjukhus och dess inordnande i Stor-Stockholms sjukvårdsorganisation, torde slutlig ställning få tagas till hur många vårdplatser inom thoraxblockets medicinska, kirurgiska och specialkardiologiska kliniker de till Stockholmsregionen hörande kommunala sjukvårdshuvudmännen skall kontrahera. I avbidan på resultatet av dessa förhandlingar torde gällande avtal mellan staten, å ena, samt Stockholms stad och Stockholms läns landsting, å andra sidan, angående samarbete för uppförande och drift av sjukhusets thoraxkliniker fortfarande böra äga tillämpning.

När utredningen angående thoraxklinikerna i mars 1961 lade fram sitt förslag, var alltså fem av dessa klinikers totalt tio vårdavdelningar outnyttjade för sitt egentliga ändamål. Enligt vad jag under hand inhämtat har emellertid numera ytterligare två vårdavdelningar kunnat tagas i bruk. Inom den närmaste tiden avses vidare den thoraxkirurgiska privatavdelningen i enlighet med vad jag nyss förordat kunna öppnas för lungtuberkulösa fall. Det är med stor tillfredsställelse jag konstaterar, att den besvärande personalrekryteringssituationen vid thoraxklinikerna nu synes på väg mot en förbättring. Jag kommer i det följande att föreslå vissa personalförstärkningar vid thoraxklinikerna, vilka jag på grund av den ökande verksamheten funnit erforderliga.

Jag övergår härnäst till att behandla av direktionen framlagda förslag till

personalförstärkningar och löneregleringar m. m. vid *befintliga kliniker och avdelningar*.

I likhet med universitetskanslern anser jag att starka motiv föreligger för inrättande av en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 vid den medicinska kliniken i utbyte mot en befintlig tjänst som underläkare i Ae 23. Jag tillstyrker således förslaget härom.

Behovet av avlastning i arbetsbördan för överläkaren vid reumatologiska kliniken är betydande, varför jag biträder förslaget om inrättande av en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 vid kliniken i utbyte mot en tjänst som underläkare i Ae 23.

Under hänvisning till vad chefen för ecklesiastikdepartementet tidigare denna dag anfört vid anmälan av anslag till Bidrag till Konung Gustaf V:s forskningsinstitut föreslår jag, att vid reumatologiska kliniken inrättas en tjänst som översköterska i Ae 11 avsedd för den kliniska forskningen vid nämnda institut. Med hänsyn till att innehavaren av tjänsten även kommer att verka inom sjukvården och sålunda bör vara underkastad samma ansvar för sin sjukvårdande verksamhet som övrig sjukvårdspersonal vid sjukhuset, bör tjänsten uppföras på sjukhusets stat.

Till följd av den snabba utvecklingen på hormonforskningens område förordar jag, att endokrinologiska kliniken tillföres en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9. Vidare bör tjänstgöringstiden för ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vid kliniken utökas från halvtid till heltid.

En genomgripande omorganisation av det sjukvårdstekniska arbetet vid urologiska kliniken har nyligen företagits. Till följd härav och med hänsyn till bortfall av elevarbetskraft bör vid kliniken anställas ytterligare 2 sjuksköterskor i Ae 8 och 4 undersköterskor i Ae 5. Jag förordar även inrättande av en tjänst som ekonomibiträde i Ae 3 vid kliniken.

Mot förslaget om inrättande vid plastikkirurgiska kliniken av 3 tjänster som barnsköterska i Ae 5, varav en med halvtidstjänstgöring och en i utbyte mot en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 3, har jag ingen erinran.

Vad direktionen anfört har övertygat mig om att en förstärkning av läkarpersonalen vid allmänna anestesiaavdelningen är oundgängligen nödvändig. Jag föreslår därför, att vid avdelningen inrättas en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 och en tjänst som underläkare i Ae 23. Avdelningens vårdpersonal bör vidare förstärkas med två sjuksköterskor i Ae 9.

Den extra kontorsbiträdestjänsten med $\frac{3}{4}$ tjänstgöringstid vid kvinnoklinikens hormonlaboratorium bör ersättas med en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång, förenad med heltidstjänstgöring.

Vid öronkliniken bör inrättas två tjänster som talpedagog i Ao 13 i utbyte mot nuvarande tjänster som översköterska i Ao 11 resp. sjuksköterska i Ao 9.

Jag tillstyrker, att vid radiumhemmets allmänna avdelning inrättas en för

ledningen av den isotopdiagnostiska verksamheten därstädes avsedd tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 i utbyte mot en befintlig tjänst som underläkare i Ae 23.

Expeditionen vid radiumhemmets gynekologiska avdelning bör tillföras en tjänst som kanslibitråde i Ae 7.

Vid psykiatriska kliniken bör med hänsyn till behovet av en sjuksköterskeutbildad person för EEG-undersökningar m. m. en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9 utbytas mot en tjänst som översköterska i Ae 11.

Med anledning av att besöksfrekvensen vid barnkirurgiska polikliniken betydligt ökat på grund av vidgat upptagningsområde, är en utökning av personalen vid polikliniken påkallad. Genom att tidigare samordning mellan barnkirurgiska och barnmedicinska poliklinikerna upphört, behövs även en viss förstärkning vid sistnämnda poliklinik. Jag förordar med hänsyn härtill att vid barnkirurgiska polikliniken inrättas en tjänst som översköterska i Ae 12 med halvtidstjänstgöring, en tjänst som sjuksköterska i Ae 9 samt 2 tjänster som barnsköterska i Ae 5, varav en med halvtidstjänstgöring. Samtidigt kan en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 3 med halvtidstjänstgöring indragas. Barnmedicinska poliklinikens personal bör förstärkas med en översköterska i Ae 10 samt en barnsköterska i Ae 5 i utbyte mot ett sjukvårdsbiträde i Ae 3. En sjukskötersketjänst i Ae 9 bör vidare tillföras barnmedicinska kliniken rutinlaboratorium. Jag biträder slutligen direktionens förslag om inrättande vid barnmedicinska kliniken av en tjänst som arbetsinstruktör i Ae 9 och en tjänst som kanslibitråde i Ae 7 med halvtidstjänstgöring.

Under återopande av vad jag i det föregående uttalat beträffande organisationen av sjukhusets thoraxkliniker föreslår jag, att vid den av mig förordade specialkardiologiska kliniken inom thoraxblocket inrättas en tjänst som överläkare i Be 1.

Vid sjukhuset bör anställas en laboratorieingenjör i högst Ae 15 med uppgift främst att svara för skötsel och service av hjärt-lungmaskin och övrig teknisk apparatur vid kirurgiska thoraxkliniken.

För koagulationslaboratoriet inom thoraxklinikernas kemiska laboratorium bör tillkomma en översköterska i Ae 10.

Med hänsyn till kirurgiska thoraxkliniken behov av att återfå en till thoraxklinikernas anestesiaeavdelning utlånad underläkare samt till anestesiaeavdelningens stadigvarande behov av ifrågavarande underläkartjänst tillstyrker jag, att en tjänst som underläkare i Ae 23 inrättas vid nämnda anestesiaeavdelning.

Vad direktionen anfört har övertygat mig om nödvändigheten av att thoraxklinikernas röntgendiagnostiska avdelning tillföres en underläkartjänst, särskilt som avdelningen härigenom blir i stånd att tills vidare svara för röntgenundersökningar även för alkoholklunikens räkning. Jag föreslår därför, att en tjänst som underläkare i Ae 23 inrättas vid avdelningen.

Vid röntgendiagnostiska institutionen bör anställas en biträdande röntgentekniker i Ae 11, ett sjukvårdsbiträde i Ae 3 samt ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

I samband med utökningen av kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriets lokaler bör laboratoriets personal för nästa budgetår förstärkas med en tjänst som laboratorieassistent i Ae 11 och en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 3. Samtidigt kan en vakantsatt tjänst som förste laboratoriebiträde i Ao 10 indragas.

I och med tillkomsten av den nu färdigställda nybyggnaden för centrallaboratorierna har virusdiagnostisk verksamhet förutsatts skola upptagas vid sjukhuset. Jag tillstyrker för detta ändamål en tjänst som underläkare i Ae 23 vid kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet. Vidare förordar jag inrättande av en tjänst som förste laboratorieassistent i Ae 13 för att leda en kemisk sektion därstädes. För laboratoriets verksamhet i övrigt finner jag en förstärkning med en tjänst som laboratorieassistent i Ae 11 samt en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 i utbyte mot en befintlig tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång vara erforderlig.

För att bereda blodgivarcentralen ökade möjligheter att verkställa blodtappning utanför sjukhuset förordar jag inrättande av en tjänst som över-sköterska i Ae 10. Jag finner mig även böra föreslå en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9 vid centralen.

Arbetsinstruktörspersonalen vid sjukhuset bör utökas med ytterligare en tjänst som arbetsinstruktör i Ae 9.

Vad gäller personalläkarmottagningen är jag så till vida beredd att biträda direktionens förslag som jag förordar inrättande av en tjänst som undersköterska i Ae 5.

Jag finner i likhet med direktionen att de krävande åliggandena för sjukhusets chefsläkare motiverar en höjning av årsarvodet från f. n. 2 700 till 5 400 kr.

Direktionens förslag att inom vårdavdelningarna utbyta sjuksköterskor mot institutionsbiträden för att härigenom motverka bristen på sjuksköterskepersonal anser jag mig böra understödja. Jag tillstyrker därför inrättande av 6 tjänster som institutionsbiträde i högst Ae 5 i utbyte mot lika många tjänster som sjuksköterska i Ae 8. Jag förordar även, att 15 barnsköterskor i Ag 5 beredes extra ordinarie anställning.

Som ett led i en successiv utbyggnad av undersköterskeorganisationen vid sjukhuset bör 5 tjänster som sjukvårdsbiträde i Ae 3 utbytas mot motsvarande antal tjänster som undersköterska i Ae 5.

Behovet av ytterligare personal vid sjukhusets kansli anser jag böra tillgodoses genom inrättande av en tjänst som kontorist i Ae 9 och en tjänst som kanslibiträde i Ae 7. Vad direktionen anfört har vidare övertygat mig om att personal- och avlöningssektionen är i stort behov av en personalförstärkning. Vid sektionen bör därför anställas en assistent i Ae 13, en kansliskri-

vare i Ag 10, en kontorist i Ag 9 samt ett kanslibitråde i Ae 7. En tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång kan därvid indragas.

Vid sjukhuset föreligger, såsom statskontoret och centrala sjukvårdsberedningen framhållit, stort behov av en befattningshavare, som kan ägna organisations- och rationaliseringsfrågorna sin odelade uppmärksamhet. Jag tillstyrker på grund härav inrättande av en tjänst som planeringsingenjör i Ae 24.

Jag finner starka skäl anförda för en förstärkning i samband med nervklinikernas tillkomst jämväl av personalen vid kameral- och intendenturavdelningens uppbörds- och inköpssektioner och föreslår därför, att sektionerna fr. o. m. den 1 april 1963 tillföres en assistent i Ag 15, en assistent i Ae 13 i utbyte mot en assistent i Ag 10 samt två kanslibiträden i Ae 7.

Mot förslaget om höjning från 75 till 100 kr. per elev och praktikmånad av den från sjukhuset till statens sjuksköterskeskola i Stockholm utgående ersättningen för sjuksköterskeelevernas praktiska tjänstgöring har jag intet att erinra. Jag finner mig även böra biträda direktionens förslag om anordnande av ytterligare utbildningskurser för personal vid sjukhuset. Ett bifall till dessa förslag medför en ökning av medelsanvisningen för nästa budgetår med sammanlagt 80 700 kr.

I anslutning till pastoratsindelningsreformen bör intill den 1 januari 1962 utgående arvode till prästman — 3 300 kr. per år — indragas.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tillstyrker jag vidare, att medel beräknas för uppflyttning i lönegrad av följande tjänster, nämligen vid envar av endokrinologiska kliniken, allmänna anesthesiavdelningen och röntgendiagnostiska institutionen ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ae 7, vid telefonväxeln en telefonist i reglerad befordringsgång till kanslibitråde i Ae 7, vid röntgendiagnostiska institutionen ett kanslibitråde i Ae 7 till kontorist i Ae 9, vid kansli- och personalavdelningen en förste kansliskrivare i Ao 12 till kontorsskrivare i Ao 13, vid kliniskt-bakteriologiska centrallaboratoriet en vaktmästare i Ao 7 till institutionstekniker i Ao 9, vid snickeriverkstaden en reparatör i Ae 7 till hantverkare i Ae 9 samt vid patologiska avdelningen ett laboratoriebiträde i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11.

Övriga föreslagna personalförstärkningar och lönegradsuppflyttningar m. m. vid befintliga kliniker och avdelningar anser jag mig icke kunna biträda.

Som en konsekvens av i propositionen nr 142/1961 angående lönegradsplaceringen för vissa tjänster m. m. föreslagna förändringar av lönegradsplaceringen för reparatörer vid sjukhuset bör en tjänst som förste reparatör i Ae 10 utbytas mot en tjänst som förste reparatör i Ao 10, medan en tjänst som reparatör i Ao 9 kan ersättas av en tjänst som reparatör i Ae 9.

Jag övergår härafter till frågan om *nervklinikernas personalstat*.

De nya nervklinikerna vid sjukhuset beräknas kunna tagas i bruk omkring den 1 april 1963. Samtidigt skall motsvarande kliniker vid serafimerlasarettet nedläggas, varvid personalen vid dessa kliniker avses komma att överflyttas till karolinska sjukhuset. Med hänsyn bl. a. till rådande personalläge förutsätter direktionen, att personalorganisationen uppbyggs successivt och att erforderlig personalförstärkning fördelas på flera budgetår. För nästa budgetår har direktionen räknat med att driften vid de nya nervklinikerna skall bedrivas i ungefärligen samma omfattning som f. n. vid serafimerlasarettet. De personalförstärkningar, som äskas av direktionen, hänför sig främst till den polikliniska verksamheten, därtill anknuten laborativ verksamhet samt vissa gemensamma anläggningar vid sjukhuset.

För egen del har jag ansett mig kunna i huvudsak biträda direktionens förslag till personalstat för de nya nervklinikerna. Med inrättandet av vissa av de begärda läkartjänsterna har jag dock — bl. a. med hänsyn till vad medicinalstyrelsen uttalat — ansett kunna tills vidare anstå. I fråga om nervklinikernas röntgenavdelning förordar jag vidare en viss begränsning av personalorganisationen i förhållande till vad direktionen föreslagit. Jag har nämligen icke kunnat finna det uteslutet, att, om så erfordras, till avdelningen skulle kunna överföras viss ytterligare personal från serafimerlasarettets röntgendiagnostiska avdelning. Det bör stå direktionen fritt att vidtaga åtgärder i sådan riktning. Totalt uppgår de av mig förordade tjänsterna vid nervklinikerna och dessas serviceavdelningar till cirka 200, varav 26 läkartjänster. Av dessa beräknas i runt tal 150 tjänster, varav 23 läkartjänster, komma att överföras från serafimerlasarettet. Jag kommer senare vid anmälan av serafimerlasarettets avlöningsanslag att närmare precisera ifrågavarande tjänster. Det egentliga nytillskottet kan således uppskattas till cirka 50 tjänster, varav hälften utgör för klinikerna gemensam personal. Till följd av nervklinikernas tillkomst erforderlig personalförstärkning vid sjukhusets centrala anläggningar, inklusive i det föregående angivna förstärkningar vid kameral- och intendenturavdelningen, motsvarar 13 befattningshavare. Jag föreslår sålunda fr. o. m. den 1 april 1963 följande personal för de nya nervklinikerna m. m.

A. Neurologiska kliniken

I fråga om läkarpersonalen föreslår jag ett överläkararvode om 22 000 kr. per år till professorn i neurologi vid karolinska institutet i dennes egen- skap av överläkare vid kliniken. Härutöver föreslår jag anställande av 3 biträdande överläkare i Ae 26 och 7 underläkare i Ae 23. Jag har således ansett mig böra biträda direktionens förslag om anordnande vid kliniken av en dispensär för patienter, som lider av epilepsi, följderna av skallskador samt cirkulationsrubbingar i hjärnan. För ledningen av denna enhet, vilken kräver en kvalificerad läkarkraft, har jag avsett en av ifrågavarande tre biträdande överläkartjänster.

Vidare räknar jag med följande personal för kliniken, nämligen 2 översköterskor i Ao 12, 2 översköterskor i Ae 12, varav en med $\frac{3}{4}$ -tidstjänstgöring, 3 översköterskor i Ao 11, en översköterska i Ae 11, en översköterska i Ae 10, 4 sjuksköterskor i Ae 9, 2 sjuksköterskor i Ae 8, 9 undersköterskor i Ae 5, en förste arbetsinstruktör i Ae 11, 2 laboratoriebiträden i högst Ae 9, ett institutionsbiträde i högst Ae 5, 12 sjukvårdsbiträden i Ae 3, varav ett med halvtidstjänstgöring, en vaktmästare i Ae 7, 6 ekonomibiträden i Ae 3, en kontorist i Ae 9, 2 kanslibiträden i Ae 7 samt ett kontorsbiträde i reglerad befordringgång.

B. Neurologiska rehabiliteringskliniken

I propositionen nr 159/1960 med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. konstaterade jag beträffande den neurologiska rehabiliteringen, att denna borde ledas av en neurolog. Bl. a. med hänsyn härtill föreföll det mig lämpligast att verksamheten organiserades inom neurologiska klinikens ram. Härför talade enligt min uppfattning även det förhållandet, att den neurologiska rehabiliteringsverksamheten kunde förväntas få relativt stor omfattning. Inom det nya neuroblocket har inrättats särskilda lokaler för den neurologiska rehabiliteringen. Vidare har förutsetts, att ett antal vårdplatser inom neurologiska kliniken skall avdelas för denna verksamhet. I likhet med direktionen räknar jag med att verksamheten kommer att erhålla sådan omfattning och betydelse, att den måste ledas av en överläkare med självständigt ansvar för densamma. Jag utgår från att den blivande enheten kommer att infogas i neuroblockets organisation på sådant sätt, att undervisningen i neurologi drar nytta därav. Jag förordar alltså, att inom neuroblocket organiseras en särskild neurologisk rehabiliteringsklinik under ledning av en överläkare i Be 1. För överläkaren bör såsom direktionen föreslagit fastställas benämningen överläkare i neurologi, särskilt neurologisk rehabilitering. Samtidigt med överläkartjänsten bör en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 tillkomma.

C. Neurokirurgiska kliniken

I fråga om läkarpersonalen beräknar jag ett överläkararvode om 40 000 kr. per år till den professor, som tillika är överläkare vid kliniken. Från serafimerlasarettet bör vidare överföras en tjänst som överläkare i Be 1 (psykiater), 2 tjänster som biträdande överläkare i Ae 26 och 5 tjänster som underläkare i Ae 23.

Vad gäller den övriga personalen vid kliniken beräknar jag följande befattningshavare, nämligen en översköterska i Ao 13, 2 översköterskor i Ao 12, 5 översköterskor i Ae 12, 2 översköterskor i Ao 11, 2 översköterskor i Ae 10, 7 sjuksköterskor i Ae 9, 2 sjuksköterskor i Ae 8, en barnsköterska i Ae 5, 10 undersköterskor i Ae 5, 13 sjukvårdsbiträden i Ae 3, varav ett med halvtidstjänstgöring, 4 ekonomibiträden i Ae 3, en kansliskrivare i Ae 10, 2

kanslibiträden i Ae 7 samt 2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Direktionen har därjämte — för att avlasta sjuksköterskepersonalen vissa övervakningsuppgifter — hemställt om införande vid kliniken av en ny personalkategori med särskild utbildning bl. a. i skötseln av respiratorer och sålunda föreslagit inrättande av 9 tjänster som andningsassistent i Ae 6. Jag är såtillvida beredd att biträda direktionens förslag som jag tillstyrker 9 extra ordinarie tjänster för ändamålet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa lönegradsplacering och tjänstebenenämning för dessa tjänster.

D. Neurotraumatologiska kliniken

För den neurotraumatologiska kliniken föreslår jag i överensstämmelse med direktionens förslag en överläkare i Bo 1, en underläkare i Ae 23, en översköterska i Ao 12, 2 översköterskor i Ae 12, varav en med $\frac{3}{4}$ -tidstjänstgöring, en översköterska i Ae 10 med halvtidstjänstgöring, en sjuksköterska i Ae 9, en sjuksköterska i Ae 8, 4 undersköterskor i Ae 5, varav en med halvtidstjänstgöring, 4 sjukvårdsbiträden i Ae 3, 2 ekonomibiträden i Ae 3, varav ett med halvtidstjänstgöring, samt ett kanslibiträde i Ae 7.

E. Nervklinikernas röntgenavdelning

Universitetskanslern har föreslagit inrättande av en laboratur i röntgendiagnostik vid karolinska institutet i samband med att de nya nervklinikerna tages i bruk. Chefen för ecklesiastikdepartementet har emellertid vid anmälan tidigare denna dag av anslagen under åttonde huvudtiteln icke ansett sig kunna tillstyrka nämnda tjänst. Med anledning härav föreslår jag, att för nervklinikernas röntgenavdelning, som i likhet med thoraxklinikernas röntgenavdelning måste ställas under ledning av en högkvalificerad befattningshavare med självständigt ansvar för verksamheten, inrättas en särskild överläkartjänst i Be 1. Härvid förutsätter jag, att professuren vid karolinska institutet i röntgendiagnostik med neuroradiologi fortfarande skall vara förenad med befattningen som överläkare vid serafimerlasarettets röntgendiagnostiska avdelning.

För avdelningen föreslår jag härutöver följande personal, nämligen 2 underläkare i Ae 23, en översköterska i Ae 12, en översköterska i Ae 10, 2 sjuksköterskor i Ae 9, en undersköterska i Ae 5, 6 sjukvårdsbiträden i Ae 3, 2 ekonomibiträden i Ae 3, ett kanslibiträde i Ae 7 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Jag hänvisar till vad jag nyss anfört rörande möjligheterna att överflytta viss ytterligare personal från serafimerlasarettet.

F. Nervklinikernas anestesiaavdelning

Jag beräknar för denna avdelning en biträdande överläkare i Ae 26 och ett kanslibiträde i Ae 7. Förslaget om inrättande härutöver av en tjänst som underläkare i Ae 23 har jag däremot icke ansett mig f. n. kunna biträda.

G. Kliniskt-neurofysiologiska centrallaboratoriet

För laboratoriet beräknar jag följande personal, nämligen en underläkare i Ae 23, en översköterska i Ae 11, 2 översköterskor i Ae 11, en undersköterska i Ae 5, ett ekonomibiträde i Ae 3 med halvtidstjänstgöring och ett kanslibiträde i Ae 7. Vidare beräknar jag ett arvode om 3 000 kr. för den laborator vid karolinska institutet, som tillika skall vara överläkare vid laboratoriet.

För en *centralsteriliseringsavdelning* inom neuroblocket torde böra beräknas en översköterska i Ae 12, 2 undersköterskor i Ae 5, 2 sjukvårdsbiträden i Ae 3, en vaktmästare i Ae 7 och ett ekonomibiträde i Ae 3.

Vad angår övrig för *klinikerna gemensam personal* förordar jag anställande av en föreståndarinna i Ae 15, en kurator i Ae 15, 4 sjukgymnaster i Ae 11/13, en fotograf i Ae 9, 2 baderskor i Ae 4 samt 7 ekonomibiträden i Ae 3.

Till följd av nervklinikernas tillkomst bör vidare fr. o. m. den 1 april 1963 följande tjänster inrättas vid *sjukhusets centrala anläggningar*, nämligen en reparatör i Ae 9 vid maskinavdelningen, en hantverkare i Ae 9 vid snickeriverkstaden, en kokerska i Ae 5, en biträdande kokerska i Ae 4 och 2 ekonomibiträden i Ae 3 i köket, ett ekonomibiträde i Ae 3 i tvättinrättningen, en telefonist i reglerad befordringsgång samt 2 vaktmästare i Ae 7.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med 1 960 000 kr. Till automatiska utgiftsstegringar bör för vidtagna löneregleringar, löneklassuppflyttningar och tjänstetidsbefordran, löner vid alkoholkliniken under ett halvt år samt ökat behov av medel för ersättning för obekvämt arbetstid beräknas 1 658 000 kr. Därest organisatoriska ändringar föranleder, att föreslagna sjukskötersketjänster vid karolinska sjukhuset eller serafimerlasarettet enligt gällande normer skall placeras i annan lönegrad än här förordad, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta härom.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (44 214 000 + 3 618 000) 47 832 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för karolinska sjukhuset, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för karolinska sjukhuset, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis

4 204 000

2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	825 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	31 477 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 562 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	764 000

Summa kr. 47 832 000;

c) till *Karolinska sjukhuset*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 47 832 000 kr.

[57] 52. *Karolinska sjukhuset*: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	11 545 000	11 381 148
1961/62 (statsliggaren s. 1107) ..	11 902 000	
1962/63 (förslag)	14 160 000	

Yrkande

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1961) hemställer att anslaget höjes med 3 065 000 kronor.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag 1962/63	Ökning
1. Sjukvård m. m. åt personalen.....	60 000	60 000	72 000	12 000
2. Reseersättningar.....	8 000	12 000	30 000	18 000
3. Bränsle, lyse, vatten.....	945 000	750 000	1 400 000	650 000
4. Övriga expenser.....	430 000	450 000	570 000	120 000
5. Inventariers underhåll och komplettering	1 740 000	1 640 000	2 070 000	430 000
6. Tvätt och renhållning.....	146 000	170 000	210 000	40 000
7. Läkemedel.....	2 500 000	2 600 000	3 000 000	400 000
8. Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården.....	3 675 000	3 675 000	5 070 000	1 395 000
				3 065 000

Motiv

Under budgetåret 1960/61 har bristen på vårdpersonal förorsakat stängning av cirka 300 vårdplatser, varjämte beläggningen på i bruk varande vårdavdelningar tidvis måst nedbringas. Därest samtliga vårdplatser — 1 773 — hade kunnat utnyttjas i den omfattning, som för tillgängliga vårdplatser redovisades för 1959/60, skulle antalet vårddagar uppgått till omkring 530 000. Den totala beläggningen uppgick dock endast till något mer än 400 000 vårddagar. För budgetåret 1962/63 räknar direktionen med ett något förbättrat utnyttjande av befintliga vårdplatser. Vidare tillkommer alkoholkliniken med 60 vårdplatser för hela budgetåret och nervklinikerna med i runt tal 120 vårdplatser under ett kvartal. Man bör därför räkna med en beläggning av inemot 500 000 vårddagar, motsvarande en ökning med omkring 20 procent. Detta måste föranleda en såsom »automatisk» betecknad utgiftsstegring av ungefär motsvarande storlek. I fråga om anslagsposten till sjukvård m. m. åt personalen och delposten till läkemedel

utgöres den begärda höjningen av medelstilldelningen enbart av angivna automatiska utgiftsökning medan vid anslagsberäkningen i övrigt hänsyn jämväl måste tagas till andra kostnadspåverkande faktorer för vilka redogöres under respektive anslagspost.

2) I Kungl. brev den 13 januari 1961 angående uppdrag åt direktionen att upprätta förslag till ny generalplan för sjukhuset har föreskrivits, att av beslutet föranledda kostnader tills vidare skall bestridas från sjukhusets avlönings- och omkostnadsanslag. Under budgetåret 1960/61 förelåg intet behov av resor i samband med det då just påbörjade planeringsarbetet. Under budgetåret 1962/63 kommer det emellertid med säkerhet att bli nödvändigt att företaga resor för att resultaten av de nya idéer ifråga om planering och organisation av sjukhus och sjukvård, som tillämpats annorstädes vid sjukhusbyggande under de senaste åren, skall kunna studeras och tillämpliga nyheter komma sjukhuset tillgodo. Kostnaderna för dessa resor, som delvis kommer att ställas till utlandet, varför medgivande att utnyttja en del av anslagsposten för utrikes tjänsteresor synes böra lämnas, beräknar direktionen till 20 000 kr. Anslagsposten bör således med hänsyn till belastningen under budgetåret 1960/61 (8 000 kr.) och den beräknade automatiska utgiftsökningen (2 000 kr.) uppföras med ett belopp av 30 000 kr.

3) Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten under budgetåret 1960/61 uppgick till 945 000 kr. Den automatiska ökningen beräknas till 190 000 kr., vartill kommer att priset å eldningsolja under innevarande budgetår stigit, vilket medför en kostnadsökning av 60 000 kr. Kostnaderna för elektrisk energi som under budgetåret 1960/61 varit onormalt stora på grund av att en turbogenerator varit satt ur funktion tre månader, beräknas däremot för budgetåret 1962/63 nedgå med 45 000 kr. Från och med budgetåret 1960/61 belastas karolinska sjukhusets delfond av statens allmänna fastighetsfond med kostnaderna för avloppsvatten från sjukhuset. Kostnader för vatten och avlopp beräknas regelmässigt av vederbörande kommuners vattenverk på grundval av renvattenförbrukningen. Täckningen sker i praktiken på så sätt, att avgiften för renvatten höjes i erforderlig omfattning. Därigenom torde statliga myndigheters avloppskostnader i allmänhet komma att belastas expensanslag. Karolinska sjukhuset torde i detta avseende utgöra ett undantag. Eftersom debiteringen av avloppskostnaderna grundas på renvattenförbrukningen och denna svårigen låter sig med någon större grad av exakthet beräkna ett å två år i förväg, synes utgiften lämpligen böra hänföras till ett förslagsanslag. Direktionen föreslår därför överförande av denna utgiftspost till sjukhusets expensanslag, som av denna anledning bör uppräknas med 250 000 kr. Delposten till bränsle, lyse och vatten bör således uppföras med ett belopp av $(945\,000 + 190\,000 + 60\,000 - 45\,000 + 250\,000)$ 1 400 000 kr.

4) Belastningen å denna delpost utgjorde under budgetåret 1960/61 430 000 kr. Den automatiska ökningen beräknar direktionen till 80 000 kr.

I samband med nervklinikernas färdigställande och tagande i bruk uppstår extra kostnader för telefonanknytningar och blankettryck med 35 000 kr. Ny, större telefonväxel kommer att installeras under budgetåret 1962/63. Ökade abonnemangskostnader för denna beräknas till 25 000 kr. Totalt bör således under ifrågavarande delpost anvisas (430 000 + 80 000 + 35 000 + 25 000) 570 000 kr.

5) Under delposten till inventariers underhåll och komplettering redovisas *dels* löpande utgifter för underhåll av röntgeninstrument, övriga instrument för den egentliga sjukvården, möbler o. dyl., linne, gång- och sängkläder samt övriga utgifter, *dels ock* utgifter för inköp av nya instrument, apparater och andra inventarier. Belastningen under budgetåret 1960/61 var för det löpande underhållet 1 110 000 kr. och för nyutrustning 630 000 kr. eller sammanlagt 1 740 000 kr.

Inventarieanslaget har under en lång följd av år varit otillräckligt. Under början av 1940-talet då sjukhuset var nytt och behovet av ersättningsanskaffningar förhållandevis ringa kunde anslagstilldelningen utan men för sjukvården och utan risk för kapitalförtäring starkt begränsas. Den senare hälften av 1940-talet, då anslagsramarna fortfarande låg långt under de för övriga undervisningssjukhus i landet tillämpade, kännetecknades fortfarande av en ur sjukvårdens synpunkt tillfredsställande standard av inventariebeståndet men detta möjliggjordes genom tärande på inventariebeståndets värde. Under den första 5-årsperioden av sjukhusets drift uppgick inventariekostnaden till i genomsnitt 48 öre per vård dag och under den andra 5-årsperioden till 96 öre per vård dag. Under 1950-talet har, trots sjukhusets tilltagande ålder och sjukvårdens snabbt stigande krav på allt dyrare tekniska hjälpmedel, medelstilldelningen för inventarieunderhåll per vård dag räknat — i genomsnitt 1 kr. 50 öre — varit i stort sett oförändrad och på grund av penningvärdeförsämringen i själva verket successivt förminskats. Följden härav har blivit, att sjukhusets inventariebestånd numera är dels till stora delar totalt nedslitet, dels otillräckligt. Direktionen framhåller med skärpa, att omedelbara åtgärder i syfte att höja standarden av sjukhusets inventariebestånd är nödvändiga.

Direktionen har låtit göra en värdering, baserad på återanskaffningskostnaden, av sjukhusets inventariebestånd och kommit fram till att kostnaden för utrustandet av sjukhuset med modern apparatur, instrumentarium och övriga inventarier i ungefärligen nuvarande omfattning skulle uppgå till drygt 50 miljoner kronor. Direktionen understryker, att utredningen icke gör anspråk på att vara fullständig, men att tillgängligt jämförelsemateriel ger vid handen, att beloppet i varje fall icke torde vara för högt. Direktionen har vidare sökt ange en lämplig avskrivningstid för inventarierna och därvid kommit fram till en årlig avskrivning, varierande mellan 5 och 25 procent för de olika inventariegrupperna. Genomsnittet ligger vid 10,5 procent, motsvarande ett årligt anslagsbehov för in-

ventariers underhåll och vidmakthållande vid oförändrad kvalitets- och utvecklingsnivå av 5 288 000 kr. Sjukhusets anslag för innevarande budgetår, 1 200 000 kr., motsvarar knappt 2,4 procents avskrivning eller en genomsnittlig brukningstid av nära 42 år. Direktionen erinrar i detta sammanhang om att svenska landstingsförbundets styrelse i sitt förslag till samarbetsavtal om regionsjukvården förutsatt ett driftsbokföringssystem vid sjukhus, som beträffande redovisning av inventariekostnaderna innebär, att inventarier av kapitalbildande natur skall åsättas en avskrivningstid av 10 år och inventarier med kortare brukningstid än 5 år skall avskrivas omedelbart.

Från och med budgetåret 1962/63 föreslår direktionen genomförandet av den principen beträffande inventarieunderhållsanslaget, att detsamma skall beräknas på grundval av ett inventarievärde, motsvarande återanskaffningskostnaden av den 1 juli 1961 befintligt inventarium jämte — från och med budgetåret 1963/64 — värdet av under föregående budgetår anskaffad ny utrustning. Det nuvarande systemet med uppdelning av anslaget på en del för underhåll och ersättningsanskaffningar och en del för nyutrustning bör därmed slopas och endast den förstnämnda delen föras på omkostnadsanslaget medan återstoden bör föras på reservationsanslaget till utrustning av karolinska sjukhuset. I överensstämmelse med av styrelsen för svenska landstingsförbundet rekommenderade principer förordas slutligen, att inventarier med kort brukningstid hänförs till kontot för förbrukningsartiklar. I avvaktan på mera fixerade normer i detta hänseende föreslår direktionen för nästa budgetår, att hela posten till linne, gång- och sängkläder utom den del därav, som åtgår till sängkläder, gardiner, mattor och andra dylika artiklar med lång brukningstid överföres till posten Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården. I fråga om underhållsanslagets storlek bör målsättningen vara att anslaget skall motsvara 8 å 10 procent av inventarievärdet. Direktionen vill inte förutsätta en omedelbar höjning till denna nivå men anser för budgetåret 1962/63 2 070 000 kr., motsvarande icke fullt 5 procents avskrivning, vara ett minimum. Inom denna ram avses skola rymmas de ersättningsanskaffningar av större inventarier, varom äskande i år gjorts från överläkare m. fl. för ett sammanlagt belopp av omkring 280 000 kr.

Anslagsposten beräknas på följande sätt.

Belastning 1960/61.....	1 740 000
För nyutrustning åskas medel under reservationsanslaget till utrustning av karolinska sjukhuset.....	— 630 000
Av anslaget till linne, gång- och sängkläder överföres till posten för förbrukningsartiklar.....	— 181 000
Posten för löpande utgifter höjes intill ett belopp, motsvarande icke fullt 5 procents avskrivning av det beräknade återanskaffningsvärdet av sjukhusets inventariebestånd den 1/7 1961.....	+ 1 141 000
Summa kr.	2 070 000

6) Kostnaderna för tvätt och renhållning uppgick under föregående budgetår till 146 000 kr. Inom en av direktionen tillsatt kommitté för undersökning av åtgärder till förebyggande av nosokomiala infektioner har utarbetats föreskrifter rörande golvstädning. Föreskrifter rörande förbättrad handhygien kan förväntas under innevarande budgetår. Härav föranledda kostnader under denna delpost beräknas för nästa budgetår till 34 000 kr. Delposten bör således, med hänsynstagande jämväl till den automatiska utgiftsökningen, 30 000 kr., uppföras med ett belopp av $(146\,000 + 34\,000 + 30\,000)$ 210 000 kr.

8) Direktionen föreslår att till delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården överföres de kostnader för linne och gångkläder, som enligt vad under 5) anförts ej anses böra redovisas som inventarier, och beräknar samtidigt, att dessa kostnader enligt under nämnda punkt angivna grunder kommer att draga en kostnad av 530 000 kr. För fortsatt övergång till materiel för engångsbruk beräknas slutligen 140 000 kr. Med utgångspunkt från belastningen under budgetåret 1960/61, 3 675 000 kr., och med hänsynstagande till beräknad automatisk kostnadsökning å 725 000 kr. bör under ifrågavarande delpost för nästa budgetår anvisas $(3\,675\,000 + 725\,000 + 530\,000 + 140\,000)$ 5 070 000 kr.

Yttranden

Riksrevisionsverket har inget att erinra mot förslaget att avloppskostnaderna skall bestridas från delposten till bränsle, lyse och vatten. Ämbetsverket kan däremot icke tillstyrka bifall till direktionens förslag, att medelsanvisningen för inventariers underhåll och komplettering skall beräknas på grundval av återanskaffningskostnaden, utan håller före, att denna fråga bör upptagas till prövning i ett större sammanhang. Enligt vad verket under hand inhämtat har den angivna principen icke kommit till användning vid statens mentalsjukhus. Medelsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår bör enligt ämbetsverkets mening bedömas på sätt nu sker. Härvid kan naturligen den verkställda beräkningen av återanskaffningsvärdet jämte avskrivningstider för respektive inventariegrupper — om beräkningarnas riktighet i alla dess detaljer är verket dock icke övertygat — tjäna som hjälpmedel vid framräknandet av det aktuella anslagsbeloppet. Riksrevisionsverket har icke något att erinra mot att kostnaderna för linne- och gångkläder med kort brukningstid får utgå från delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården samt utgifterna för nyutrustning från det särskilda reservationsanslaget till utrustning.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot de motiv direktionen anfört till förmån för den föreslagna höjningen av delposten till inventariers underhåll och komplettering. Direktionens beräkningar rörande avskrivningstider för inventarierna måste enligt ämbetsverkets mening

anses som ekonomiskt realistiska. Statskontoret framhåller i detta sammanhang, att det sannolikt finns ett samband mellan sjukhusets möjligheter att anställa och rationellt utnyttja personal samt inventariernas och utrustningens kvalitet och kvantitet. Det synes som om inventariernas och utrustningens nuvarande tillstånd i viss mån gör arbetet mindre attraktivt än vad det behöver vara och därmed försvårar personalrekryteringen. I tider av personalbrist torde det dessutom vara ekonomiskt rationellt att mer än eljest förse den personal, som står till buds, med tekniska hjälpmedel för arbetet i syfte att så långt som möjligt undvika att ett betydande antal vårdplatser står outnyttjade.

Centrala sjukvårdsberedningen uttalar bl. a.

Centrala sjukvårdsberedningen vitsordar, att vad direktionen anfört om inventariebeståndets standard är med verkligheten överensstämmande. Karolinska sjukhuset har under åren 1954—60 disponerat lägre belopp per vård dag räknat för inventariers underhåll än vart och ett av undervisnings-sjukhusen i Göteborg, Lund, Malmö och Uppsala. I medeltal utgör skillnaden 63 öre per vård dag, och då antalet vård dagar under den ifrågavarande tiden i medeltal varit 459 600 per år, kan skillnaden i kronor räknat uppskattas till nära 300 000 kr. per år. Med viss reservation gällande jämförbarheten av bakomliggande statistiska uppgifter anser beredningen, att den gjorda jämförelsen stödjer direktionens uttalande att medelstillgången för underhåll och komplettering av inventarier varit otillräcklig.

Det är beredningens uppfattning, att det redovisningssystem, som i framtiden skall tillämpas vid karolinska sjukhuset, i största möjliga utsträckning bör överensstämma med det, som skall gälla för landstingens sjukhus. Beredningen anser också att hittills tillämpade metoder för anslagsberäkning icke alltid givit tillfredsställande resultat.

Det för landstingens sjukhus föreslagna redovisningssystemet förutsätter, att det inventarievärde, varå avskrivning skall ske, utgöres av anskaffnings- och ej av återanskaffningsvärdet. Vidare upptager förslaget en helt ny kontoplan för kostnadsanslag, enligt vilken de utgifter, som nu föres å anslaget till inventariers underhåll och komplettering, skall fördelas på flera konton. Den av direktionen åberopade beräkningen av återanskaffningsvärdet för karolinska sjukhusets inventarier gör icke anspråk på att vara fullständig och beredningen understryker, att det är svårt att någorlunda rättvisande bestämma avskrivningskvoten för de olika inventarieklasserna. Den föreslagna principen att täcka kostnaderna för underhåll och återanskaffning från ett anslag med konstant beräkningsgrund och nyinköp från ett annat innebär en avsevärd förenkling men också krav på en mycket detaljerad redovisning.

Beredningen har sig bekant, att Kungl. Maj:t bemyndigat chefen för inrikesdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning och framlägga förslag om införande av driftsbokföring vid bl. a. karolinska sjukhuset. Det synes troligt att det resultat, vartill denne utredningsman kan komma, också kan utnyttjas vid ett eventuellt tillämpande av direktionens förslag till omläggning av redovisningen och budgetberäkningen, vilket bidragit till att beredningen nu icke upptagit direktionens förslag i detta avseende till en detaljerad prövning.

Beredningen understryker slutligen behovet av att medel, gärna under

för direktionen friare former, ställes till förfogande för erforderlig upp-
rustning av inventariebeståndet vid karolinska sjukhuset.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. åt personalen torde böra uppräknas med 10 000 kr. till 70 000 kr. För reseersättningar beräknar jag 20 000 (+ 8 000) kr., varav 3 000 kr. för internordiska resor. Kostnader för resor till utlandet i övrigt bör däremot icke bestridas från förevarande anslag, varför jag icke anser mig kunna biträda direktionens förslag i denna del.

I likhet med riksrevisionsverket har jag icke något att erinra mot förslaget att avloppskostnaderna skall utgå från delposten till bränsle, lyse och vatten. Med hänsyn härtill och till belastningen för föregående budgetår m. m. torde delposten böra upptagas med ett till 1 300 000 (+ 550 000) kr. förhöjt belopp. För övriga expenser uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 550 000 kr., vilket innebär en ökning med 100 000 kr. Sammanlagt skulle alltså anslagsposten till expenser uppgå till (1 300 000 + 550 000) 1 850 000 kr.

Vad beträffar den under anslagsposten till övriga utgifter upptagna delposten till inventariers underhåll och komplettering föreslår direktionen, att det löpande inventarieunderhållet fortsättningsvis skall beräknas på grundval av ett inventarievärde, motsvarande återanskaffningskostnaden av den 1 juli 1961 befintligt inventarium jämte — fr. o. m. budgetåret 1963/64 — värdet av under föregående budgetår anskaffad ny utrustning. Det nuvarande systemet med uppdelning av anslaget på en del för underhåll och ersättningsanskaffningar och en del för nyutrustning föreslås omlagt på så sätt att endast den förstnämnda delen upptages under omkostnadsanslaget, medan återstoden överföres till karolinska sjukhusets utrustningsanslag. Slutligen föreslår direktionen, att kostnaderna för linne, gång- och sängkläder med kort förbrukningstid överföres till delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården. Som remissmyndigheterna framhållit sammanhänger det av direktionen väckta spörsmålet nära med f. n. pågående undersökningar rörande redovisning av sjukhuskostnaderna m. m. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t bemyndigat mig att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning om införande av driftsbokföring vid bl. a. karolinska sjukhuset. I avbidan på slutförandet av ifrågavarande undersökningar är jag icke beredd att taga ställning till den av direktionen föreslagna metoden för beräkning av inventarieunderhållet. I likhet med riksrevisionsverket finner jag däremot det förebragta materialet vara väl ägnat att tjäna som ett hjälpmedel vid bedömningen av anslagsbehovet. Vad direktionen anfört har sålunda övertygat mig om nödvändigheten av att väsentligt öka de medel ställes till direktionens förfogande för att möjliggöra en successiv upprustning. Jag anser mig vidare böra tillstyrka den av direktionen föreslagna uppdelningen av kostnaderna för löpande underhåll och ersätt-

ningsanskaffningar, å ena, och nyutrustning, å andra sidan, på skilda anslag, liksom ock förslaget om överföring av kostnaderna för linne, säng- och gångkläder med kort förbrukningstid till delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården. Mot bakgrunden av det anförda föreslår jag, att delposten till inventariers underhåll och komplettering uppräknas med 260 000 kr. till 1 900 000 kr. Delposten till tvätt och renhållning torde bära upptagas med ett till 200 000 (+ 30 000) kr. förhöjt belopp. För kosthåll beräknar jag oförändrat 2 500 000 kr. Under delposten till läkemedel föreslår jag en uppräkning med 300 000 kr. till 2 900 000 kr. I fråga om förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till 4 675 000 kr., vilket innebär en ökning med 1 000 000 kr. För diverse utgifter beräknar jag slutligen oförändrat 45 000 kr.

Anslagsposten till övriga utgifter skulle härigenom uppgå till (1 900 000 + 200 000 + 2 500 000 + 2 900 000 + 4 675 000 + 45 000) 12 220 000 kr.

I enlighet med det anförda bör omkostnadsanslaget uppföras med (11 902 000 + 2 258 000) 14 160 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Karolinska sjukhuset: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 14 160 000 kr.

[58] 53. *Karolinska sjukhuset: Utrustning*. För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett reservationsanslag av 1 532 000 kr. (statsliggaren s. 1109).

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår bära upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 4 400 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Karolinska sjukhuset: Utrustning* för budgetåret 1962/63 beräkna ett reservationsanslag av 4 400 000 kr.

[59] 54. *Serafimerlasarettet: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	10 283 000	10 282 914
1961/62 (statsliggaren s. 1109)	11 992 000	
1962/63 (förslag)	11 681 000	

Yrkande

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1961) föreslår, att anslaget minskas med 118 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Medicinska kliniken:</i>	
a) Höjning av arvode till konsulterande psykiater	+ 4 000
b) 1 översköterska Ae 11	+ 15 312
c) 1 sjuksköterska Ae 9	+ 13 788
d) 1 sjukvårdsbiträde Ae 3	+ 10 116
e) 2 undersköterskor Ae 5 i st. f. 2 sjukvårdsbiträden Ae 3	+ 2 208
f) 1 kanslibiträde Ae 7	+ 12 444
2. <i>Kirurgiska kliniken:</i>	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26	+ 33 192
b) 1 sjukvårdsbiträde Ae 3	+ 10 116
3. <i>Neurologiska kliniken:</i>	
a) 1 underläkare Ae 23 för tiden 1/7 1962—31/3 1963	+ 21 312
b) 1 laboratoriebiträde högst Ae 9 på halvtid för tiden 1/7 1962—31/3 1963	+ 5 170
c) Uppflyttning av 1 arbetsinstruktör Ae 9 till förste arbetsinstruktör Ae 11 (1/7 1962—31/3 1963)	+ 1 143
d) 1 undersköterska Ae 5 i st. f. 1 sjukvårdsbiträde Ae 3 för tiden 1/7 1962—31/3 1963	+ 828
4. <i>Neurokirurgiska kliniken:</i>	
a) 1 översköterska Ae 10 för tiden 1/7 1962—31/3 1963	+ 10 908
5. <i>Anestesiavdelningen:</i>	
a) 1 underläkare Ae 23	+ 28 416
b) Avlösningsförstärkning till 1 underläkare Ae 23	+ 5 000
c) 1 översköterska Ae 12	+ 16 116
d) 1 översköterska Ae 10	+ 14 544
e) 2½ sjuksköterskor Ae 9	+ 34 470
f) 3½ undersköterskor Ae 5	+ 39 270
6. <i>Kliniskt-kemiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26	+ 33 192
b) 1 institutionsbiträde högst Ae 5	+ 11 220
c) 1 institutionsbiträde högst Ae 5 i st. f. 1 undersköterska Ae 5	—
7. <i>Kliniskt-neurofysiologiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 undersköterska Ae 5	+ 11 220
8. <i>Kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet:</i>	
a) 1 laboratorieassistent Ae 11 i st. f. 1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 1 524
b) 1 laboratoriebiträde högst Ae 9	+ 13 788
9. <i>Gymnastikavdelningen:</i>	
a) 1 sjukgymnast Ae 11/13	+ 16 956
b) 1 kanslibiträde Ae 7 på halvtid	+ 6 222
10. <i>Intendentkontoret:</i>	
a) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde Af 1—Ae 5	+ 1 224
11. <i>Kuratorsverksamheten:</i>	
a) Utökning av tjänstgöringstiden för 1 kanslibiträde Ae 7 från halvtid till heltid	+ 6 222
12. <i>Föreståndarinnorganisationen:</i>	
a) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde Af 1—Ae 5	+ 1 224
13. <i>Särskilda förslag:</i>	
a) 1 arbetsinstruktör Ae 9 för tiden 1/4—30/6 1963	+ 3 447
b) 1 eldare Ae 7	+ 12 444
c) Höjd ersättning till statens sjuksköterskeskola för elever med praktisk tjänstgöring vid serafimerlasarettet	+ 14 700
d) Arvode 2 400 kronor till en souschef vid neurologiska kliniken för tiden 1/7 1962—31/3 1963 samt vid envar av medicinska och kirurgiska kliniker	+ 6 600
e) Avgår arvode till prästman	— 2 400
14. <i>Minskat anslagsbehov med anledning av nervklinikernas överflyttning till karolinska sjukhuset fr. o. m. 1/4 1963</i>	— 671 583
15. <i>Vikariatsersättningar</i>	— 35 000

	Ökn. el. minskn.
16. Omräkning:	
Lönklassuppflyttningar och tjänstetidsbefordran	+ 39 500
Ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster m. m.	+ 137 800
Obekvämetstillägg	— 3 925
Kompensation för höjda folkpensionsavgifter	— 1 092
Avrundning	+ 364
	— 118 000

Motiv

1 a) Med hänsyn till att serafimerlasarettets behov av psykiatrisk expertis icke kan tillgodoses genom anlitande av läkare vid karolinska sjukhusets psykiatriska klinik, har fr. o. m. den 1 juli 1960 under lasarettets avlöningsanslag beräknats 6 000 kr. för detta ändamål. Under budgetåret 1960/61 har kostnaderna för anlitandet av psykiatrisk expertis (utom vid neurokirurgiska kliniken) uppgått till 11 566 kr. Direktionen har funnit en ökning av medelstilldelningen för ändamålet med 4 000 kr. nödvändig.

1 b) Under de senaste åren har vid medicinska kliniken uppkommit ett stort behov av att utföra cytologiska undersökningar å blod och benmärg för att kunna ställa diagnos och insätta adekvat terapi vid vissa sjukdomstillstånd. För att behovet av dessa för sjukvården viktiga undersökningar skall kunna tillfredsställande tillgodoses har direktionen beslutat att fr. o. m. den 1 juli 1961 vid kliniken inrätta en extra tjänst som översköterska med uppgift för tjänstens innehavare att under ledning av läkare vid kliniken svara för det hematologiskt-morfologiska laboratoriearbetet. Den vidtagna åtgärden bör göras permanent.

1 c—d) Bristen på sjuksköterskepersonal vid medicinska polikliniken medför att polikliniken ej kan fungera tillfredsställande vare sig ur sjukvårds- eller undervisningssynpunkt. Åtgärder har vidtagits för att rationalisera poliklinikverksamheten, så att väntetiderna för patienterna nedbringas och bättre service för akuta medicinska jourfall åstadkommes. En förskjutning av verksamheten från allmän mottagning till invärtesmedicinsk utredningspoliklinik bör vidare genomföras. Härför behövs förstärkning av sjuksköterske- och biträdespersonalen.

1 e) Utbytet av sjukvårdsbiträdestjänster mot underskötersketjänster motiveras av nödvändigheten att vid vissa vårdavdelningar ständigt ha tillgång till mer kvalificerade biträden till sjuksköterskepersonalen.

1 f) Med hänsyn till att en särskild poliklinikkassa bör inrättas vid medicinska polikliniken och till att patientfrekvensen ökar erfordras en förstärkning av medicinpoliklinikens kontorspersonal — som nu utgöres av 1 kontorsbiträde — med 1 kanslibiträde.

2 a) I samband med 1954 års undervisningsreform har den ökande rond-, demonstrations- och poliklinikundervisningen kommit att kraftigt belasta lärar- och läkarkrafterna vid kirurgiska kliniken. Av den katedrala undervisning, som skall ombesörjas av kliniken, är f. n. 100 timmar ej täckta

och måste tillgodoses genom tillfälliga lärare. Tillkomsten av ytterligare en tjänst som biträdande överläkare, avsedd för allmän kirurgi, kan medföra minskning av nu utgående arvodesmedel till biträdande lärare vid kliniken med 3 900 kr.

2 b) Vissa på sjukvårdsbiträde ankommande göromål måste f. n. utföras av sjuksköterskepersonal. En förstärkning av sjukvårdsbiträdespersonalen bör därför ske.

3 a) Behovet av en ökning av antalet läkare framgår därav att väntetiden, trots att polikliniken i praktiken fungerar endast som remisspoliklinik, uppgår till fem månader samt att väntetiden för ineliggande patienter vid karolinska sjukhuset, som remitteras som konsultationsfall till neurologiska polikliniken, uppgår till omkring en månad. De synnerligen långa väntetiderna minskar starkt möjligheterna till framgångsrik terapi och medför, särskilt beträffande ineliggande patienter, betydande kostnader. Enligt direktionens mening är en förstärkning av läkarpersonalen vid neurologiska kliniken med en underläkare nödvändig.

3 b) Den laborerande personalen är helt utnyttjad för de undersökningsmetoder, som nu användes. För modern neurologisk diagnostik är emellertid nya liquorundersökningsmetoder nödvändiga. För att laboratoriet skall kunna tillämpa även dessa undersökningsmetoder i erforderlig utsträckning är föreslagen förstärkning av laboratoriebiträdespersonalen nödvändig.

3 c) Med tjänsten förenade arbetsuppgifter motiverar den föreslagna uppflyttningen.

3 d) Jämför 1 e).

4 a) Vid de neurokirurgiska vårdavdelningarna användes f. n. i betydande utsträckning särskild övervakningspersonal, s. k. kontrollsköterskor, för att förstärka vårdavdelningspersonalen vid vård av dåliga patienter. Den begärda tjänsten avses för en ambulerande sjuksköterska, som i viss utsträckning skall ersätta förenämnda extra övervakningspersonal. Härigenom åstadkommes en bättre övervakning av dåliga patienter.

5 a—b) Bristen på läkare vid anesthesiavdelningen har medfört, att alltför avancerade uppgifter måst anförtros underläkare vid kirurgiska kliniken, som för längre eller kortare tid avdelas för att delta i anestesivården. Det pressande rutinarbetet omöjliggör även en ur undervisningssynpunkt tillfredsställande handledning av de studerande. Avdelningens läkare skall svara för vården vid den kombinerade postoperativa och intensivvårdsavdelning, som beräknas träda i funktion under loppet av våren 1962. Enligt direktionens mening är en förstärkning av anesthesiavdelningens läkarpersonal med en underläkare oundgänglig.

5 c—f) Varje narkosläkare måste ha assistans av en i de olika moderna narkosmetoderna och deras handhavande utbildad sjuksköterska, som vid behov själv kan övertaga narkosgivning och -övervakning. Från kirurgiska

kliniens operationsavdelning kommer två sjuksköterskor samt erforderlig biträdespersonal att överföras till anestesiavdelningen. En ytterligare förstärkning av sjuksköterskepersonalen med en översköterska är emellertid oundgänglig.

För den nya postoperativa avdelningen, som kommer att fungera jämväl som intensivvårdsavdelning, har fr. o. m. den 1 juli 1961 inrättats 1 tjänst som översköterska Ae 12, 1 tjänst som sjuksköterska Ae 9 och 2 tjänster som sjukvårdsbiträde Ae 3. En enligt moderna principer driven intensivvårds- och postoperativ avdelning är synnerligen personalkrävande. Personalbehovet utgör 11 befattningshavare. Nu begärda tjänster, 1 översköterska Ae 10, 2½ sjuksköterskor Ae 9 samt 3½ undersköterskor Ae 5, är oundgängliga för driften vid avdelningen.

6 a) Det är angeläget, att den isotopdiagnostiska verksamheten handhaves av läkare med särskild utbildning på området. Vissa delar av den undervisning, som meddelas vid laboratoriet, handhas f. n. av en assistent på karolinska institutets stat. Vid inrättande av ytterligare en tjänst som biträdande överläkare vid laboratoriet, bör tjänstens innehavare övertaga huvudparten av denna undervisning. Assistentens befattning torde därigenom kunna utgå ur organisationen.

6 b) Antalet blodanalyser är numera så stort, att någon ökning därav ej är möjlig utan att övrig analysverksamhet inskränkes i viss utsträckning, varvid prover måste sändas till utomstående laboratorier för analys. För att undvika en dylik kostnadskrävande anordning har direktionen våren 1961 inrättat en extra institutionsbiträdestjänst, vars innehavare visat sig kunna väl utföra ifrågavarande blodanalyser. Behovet av ett institutionsbiträde för hithörande sysslor är permanent.

6 c) En undersköterska vid isotopavdelningen utför kolorimetriska analyser, mätning av radioaktiva preparat m. m. Arbetsuppgifterna är av den art, att de bör ankomma på institutionsbiträde.

7 a) En personalökning är nödvändig med hänsyn till det successivt ökande arbetsomfånget. Vissa arbetsmoment är tidsödande men av sådan natur att de kan utföras av personal utan sjuksköterskeutbildning. En undersköterska skulle tillgodose behovet av personalförstärkning.

8 a) Med tjänsten förenade arbetsuppgifter motiverar den föreslagna uppflyttningen.

8 b) Med nuvarande krav på laboratorieservice från klinikerna är en utökning av laboratoriebiträdespersonalen vid kliniskt fysiologiska centrallaboratoriet oundgänglig för att laboratoriet skall kunna fylla sina funktioner inom sjukvården.

9 a) Behovet av fullgod sjukgymnastik har ökats undan för undan. Kraven på nya behandlingsformer — bl. a. pre- och postoperativ andningssgymnastik vid lungkomplikationer och astma — har ökat. Framför allt erfordrar neurologiska kliniens patienter — särskilt paraplegi- och hemiplegifallen

— betydligt ökad sjukgymnastisk hjälp. Tidigt insatt intensiv sjukgymnastik har i förening med andra moderna rehabiliteringsmetoder visat sig framgångsrik. Av de av direktionen förra året begärda 2 nya sjukgymnasttjänsterna har 1 inrättats. En ytterligare förstärkning av sjukgymnastpersonalen framstår som angelägen.

9 b) Det ökande antalet patienter medför en utökning av antalet expeditionella ärenden m. m. Även sjukgymnastutbildningen medför ökat administrativt arbete. En förstärkning av kontorspersonalen genom utökning av kanslibiträdets tjänstgöringstid från halvtid till heltid är därför oundgänglig.

10 a) Med tjänsten förenade arbetsuppgifter motiverar den föreslagna uppflyttningen.

11 a) Kuratorernas arbetsinsats skulle kunna effektiviseras, därest de avlastades sådana till den socialmedicinska verksamheten hörande göromål, som utan olägenhet kan utföras av personal utan kuratorsutbildning. Direktionen anser det nödvändigt att ökad biträdeshjälp ställes till kuratorspersonalens förfogande.

12 a) Med tjänsten förenade arbetsuppgifter motiverar den föreslagna uppflyttningen.

13 a) Den nuvarande arbetsinstruktörstjänsten avses bli överförd till karolinska sjukhuset i samband med neurologiska klinikernas överflyttning till den nya byggnaden. För att medicinska och kirurgiska klinikernas behov av arbetsterapi skall kunna nöjaktigt tillgodoses är det nödvändigt att en ny tjänst som arbetsinstruktör inrättas fr. o. m. den 1 april 1963.

13 b—d) Direktionen hänvisar till vad direktionen anfört beträffande motsvarande frågor under karolinska sjukhusets avlöningsanslag.

Yttranden

Medicinalstyrelsen tillstyrker inrättandet av begärda läkartjänster.

Kanslern för rikets universitet tillstyrker direktionens förslag beträffande läkartjänsterna vid neurologiska och kirurgiska klinikerna samt klinisk-kemiska centrallaboratoriet.

Departementschefen

I den av riksdagen (skr. 400) godkända propositionen 1961: 198 angående nytt undervisningssjukhus i Stockholm m. m. har jag framlagt en av mig med representanter för Stockholms stad träffad överenskommelse i denna fråga. Enligt överenskommelsen skall det nya undervisningssjukhuset förläggas till S:t Görans sjukhus och vara färdigställt senast den 31 december 1976. Vidare har i överenskommelsen föreskrivits, att staten skall på oförändrade villkor bibehålla huvudmannaskapet över serafimerlasaretlet t. o. m. den 30 juni 1968. För tiden därefter skall undervisning och forsk-

ning bedrivs vid lasarettet i oförändrad omfattning intill dess nya medicinska och kirurgiska kliniker vid S:t Görans sjukhus kan tagas i bruk.

De nya neurologiska och neurokirurgiska klinikerna vid karolinska sjukhuset, vilka skall ersätta serafimerlasarettets nervkliniker, beräknas stå färdiga omkring den 1 april 1963. Vid min anmälan i det föregående av karolinska sjukhusets avlöningsanslag har jag lagt fram förslag till personalstat för ifrågavarande kliniker. Huvuddelen av de föreslagna tjänsterna avses bli överflyttade från serafimerlasarettet. Dessa tjänster är följande, nämligen 1 överläkare i Bo 1, 1 överläkare i Be 1, 6 biträdande överläkare i Ae 26, 15 underläkare i Ae 23, 1 översköterska i Ao 13, 5 översköterskor i Ao 12, 10 översköterskor i Ae 12, varav en med deltidstjänstgöring, 6 översköterskor i Ao 11, 2 översköterskor i Ae 11, 4 översköterskor i Ae 10, varav en med halvtidstjänstgöring, 12 sjuksköterskor i Ae 9, 9 sjuksköterskor i Ae 8, 13 undersköterskor i Ae 5, 1 barnsköterska i Ae 5, 40 sjukvårdsbiträden i Ae 3, varav ett med halvtidstjänstgöring, 10 ekonomibiträden i Ae 3, 2 laboratoriebiträden i högst Ae 9, varav ett med halvtidstjänstgöring, 2 sjukgymnaster i Ae 11/13, 1 kansliskrivare i Ae 10, 1 kontorist i Ae 9, 6 kanslibiträden i Ae 7, varav ett med halvtidstjänstgöring, 4 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång samt 1 sjukvårdare i Ag 7. Härtill kommer överläkararvoden, avlöningsförstärkningar m. m. Under förevarande anslag beräknar jag således medel för avlöning av ifrågavarande befattningshavare endast för tiden intill den 1 april 1963.

I nyssnämnda överenskommelse med Stockholms stad har förutsatts att, sedan nervklinikerna vid lasarettet överflyttats till karolinska sjukhuset, de friställda lokalerna skall ombyggas och iordningställas för vårdavdelningar, laboratorier m. m. Till frågan hur de ledigblivna utrymmena skall fördelas på lasarettets kvarvarande verksamhetsgrenar är det för dagen i avsaknad av utredning därom icke möjligt att taga ställning. Som en konsekvens härav saknas även f. n. förutsättningar för att bedöma storleken av det personaltillskott vid lasarettet, som kommer att krävas för den verksamhet, vilken sålunda skall bedrivs i nervklinikernas nuvarande lokaler. Ej heller kan jag uttala mig om huruvida personalen vid de för lasarettet gemensamma anläggningarna är rätt dimensionerad för den förändrade verksamheten. Alla dessa frågor måste först noga utredas. I sådant syfte har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 december 1961 bemyndigat mig att tillkalla en sakkunnig för att verkställa utredning rörande de byggnadsåtgärder m. m., som förutsatts i sagda överenskommelse. Emellertid är det angeläget, att de ledigblivande vårdavdelningarna — i den utsträckning så finnes möjligt och lämpligt — utan dröjsmål inordnas under medicinska och kirurgiska klinikerna och kommer till användning i sjukvården och undervisningen. Jag måste därför förutskicka, att det kan bli nödvändigt att redan fr. o. m. den 1 april 1963 inom ramen för den kommande personalorganisationen vid lasarettet anställa ny personal för dessa vårdavdel-

ningar. Jag räknar med att denna fråga skall kunna anmälas för 1963 års riksdag i så god tid att riksdagens bemyndigande att vidtaga eventuella förändringar i medelstilldelning och personalstat för lasarettet skall hinna utverkas före nyssnämnda tidpunkt.

Jag övergår här efter till att behandla av direktionen framlagda förslag till personalförstärkningar och lönegradsregleringar m. m. för nästa budgetår.

Vid medicinska kliniken hematologiskt-morfologiska laboratorium bör anställas en översköterska i Ae 11.

I syfte att förbättra mottagnings- och arbetsförhållandena vid medicinska polikliniken föreslår jag att där inrättas dels en tjänst som sjukvårdsbiträde i Ae 3, dels en tjänst som kanslibiträde i Ae 7.

Jag biträder direktionens förslag om utbyte av två tjänster som sjukvårdsbiträde i Ae 3 vid medicinska kliniken mot två tjänster som undersköterska i Ae 5.

Personalen vid postoperativa avdelningen måste kraftigt förstärkas. I likhet med direktionen anser jag, att avdelningen bör tillföras 1 översköterska i Ae 10, 3 sjuksköterskor i Ae 9, varav en med halvtidstjänstgöring, samt 4 undersköterskor i Ae 5, varav likaledes en med halvtidstjänstgöring.

Den isotopdiagnostiska verksamheten vid kliniskt-kemiska centrallaboratoriet har numera fått sådan omfattning och betydelse, att en särskild tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 bör inrättas för densamma. Jag anser mig därför böra biträda direktionens förslag i denna del. I anslutning här till har chefen för ecklesiastikdepartementet tidigare denna dag föreslagit, att en till laboratoriet knuten assistenttjänst vid karolinska institutet indrages. För laboratoriet beräknar jag vidare två nya tjänster som institutionsbiträde i högst Ae 5, varav den ena ersätter en nu befintlig tjänst som undersköterska i Ae 5.

Jag har funnit en utökning av laboratoriepersonalen vid kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet vara nödvändig och föreslår därför, att vid laboratoriet tillkommer en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9.

Mot förslaget om ökning från 75 till 100 kr. per elev och praktikmånad av den från lasarettet till statens sjuksköterskeskola i Stockholm utgående ersättningen för sjuksköterskeelevernas praktiska tjänstgöring har jag intet att erinra. Ett bifall till detta förslag kräver en ökning av medelsanvisningen för nästa budgetår med 14 700 kr.

Jag har funnit en utökning av laboratoriepersonalen vid kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet vara nödvändig och föreslår därför, att vid laboratoriet tillkommer en tjänst som laboratoriebiträde i högst Ae 9.

I anslutning till pastoratsindelningsreformen bör intill den 1 januari 1962 utgående arvode till prästman — 2 400 kr. per år — indragas.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar och ändrade lönegradsplaceringar m. m. med

225 000 kr. Till automatiska utgiftsstegringar bör för löneklassuppflyttningar och tjänstetidsbefordran samt för vidtagen lönereglering m. m. avses 180 000 kr. Med hänsyn till att medel för avlöning av personalen vid nervklinikerna icke bör beräknas för sista kvartalet under budgetåret 1962/63 bör anslaget å andra sidan nedräknas med 716 000 kr.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (11 992 000 — 311 000) 11 681 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för serafimerlasarettet, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för serafimerlasarettet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 414 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	444 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	7 188 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 462 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	173 000

Summa kronor 11 681 000;

c) till *Serafimerlasarettet*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 681 000 kronor.

[60] 55. *Serafimerlasarettet*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	3 179 900	3 396 413
1961/62 (statsliggaren s. 1113)	3 251 000	
1962/63 (förslag)	3 423 000	

Yrkande

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 322 000 kronor.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag 1962/63	Ökning
1. Sjukvård m. m. åt personalen	15 908	13 000	20 000	7 000
2. Bränsle, lyse och vatten	318 777	300 000	320 000	20 000
3. Inventariers underhåll och komplettering	504 993	430 000	680 000	250 000
4. Tvätt och renhållning	194 091	185 000	200 000	15 000
5. Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården	909 728	900 000	930 000	30 000
				322 000

Motiv

Direktionen räknar för budgetåret 1962/63 dels med i huvudsak oförändrat antal vård dagar dels med i stort sett oförändrad prisnivå. Beträffande några delposter måste dock viss uppräknig ske.

1) Personalläkaren vid karolinska sjukhuset, som hittills haft att ombesörja personalläkarvården jämväl vid serafimerlasarettet, har under innevarande år på grund av sin allt för stora arbetsbörda måst befrias från skyldigheten att handhava sjukvården även åt personalen vid lasarettet. För detta ändamål har i stället förordnats särskilda anvisningsläkare. Detta medför en utgiftsökning av 5 000 kronor, vilket — mot bakgrunden även av belastningen under budgetåret 1960/61 — innebär ett anslagsbehov av 20 000 kr. för budgetåret 1962/63.

2) Till följd av den vid årsskiftet 1959/60 införda särskilda avgiften för täckande av kostnaderna för avlopps- och reningsanläggningar bör delposten höjas med 20 000 kr.

3) Till löpande utgifter för inventariers underhåll och komplettering disponerar direktionen för innevarande budgetår 260 000 kr. Beloppet är oförändrat sedan budgetåret 1958/59. Dessförinnan uppgick det ett flertal år till 230 000 kr. Det under 1950-talet successivt försämrade penningvärdet har emellertid inneburit en realsänkning av anslaget och svårigheterna att inom de givna ramarna inrymma ens de mest angelägna behoven har undan för undan stegrats. Medel saknas bl. a. för tillgodoseende av rimliga krav på hygien. Direktionen anser det därför nödvändigt med en betydande höjning av posten för löpande utgifter och beräknar under densamma 360 000 kr., eller 100 000 kr. mer än för innevarande budgetår. För anskaffning av inventarier av engångskaraktär och för vissa ersättningsanskaffningar disponerar direktionen för innevarande budgetår 170 000 kr. För budgetåret 1962/63 har av klinikchefer m. fl. för sådana ändamål äskats sammanlagt något mer än 1 200 000 kr. enligt följande specifikation.

Medicinska kliniken.....	44 440
Neurologiska kliniken.....	31 355
Neurokirurgiska kliniken.....	6 000
Röntgenavdelningen.....	828 705
Kliniskt-fysiologiska centrallab.....	33 105
Kliniskt-kemiska centrallab.....	153 365
Kliniskt-bakteriol. centrallab.....	31 208
Kliniskt-neurofysiol. centrallab.....	57 500
Sjukgymnastikavdelningen.....	6 829
Första föreståndarinnan.....	15 000

Summa kr. 1 207 507

I äskandena ingår röntgenutrustning till ett sammanlagt belopp av 316 000 kr. för vilken medel anvisats i annan ordning. Kostnaderna för den i övrigt begärda röntgenutrustningen bör uppdelas på minst två budgetår. Av denna anledning och genom nedskärningar jämväl i övrigt har

direktionen ansett sig kunna begränsa anslagsbehovet för ny- och ersättningsanskaffning till 320 000 kr., vilket dock innebär en ökning, jämfört med innevarande budgetår, med 150 000 kr.

Direktionen förutsätter, att frågan hur de begärda medlen skall disponeras får avgöras av direktionen och redovisar därför icke som tidigare sitt ställningstagande punkt för punkt. Det har nämligen visat sig, att man i praktiken icke ett å två år i förväg kan binda sig för vilka behov som bör ges företräde. Det förekommer ofta att under tiden mellan tidpunkterna för anslagsäskandets avgivande och medlens beviljande nya behov av sådan angelägenhetsgrad uppstår, att tidigare såsom mycket angelägna bedömda krav får skjutas tillbaka. I sådana fall bör direktionen ha fria händer för sitt ställningstagande.

4) På grund av under budgetåret 1960/61 inträffad prisstegring på tvätt, vilken kommer att belasta hela budgetåret 1962/63, måste delposten höjas med 15 000 kr.

5) Den begärda ökningen är motiverad av dels belastningen under budgetåret 1960/61, dels fortsatt övergång till engångsartiklar, dels ock ökade kostnader för röntgen- och laboratorieundersökningar.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. åt personalen torde i enlighet med direktionens förslag böra uppräknas med 7 000 kr. till 20 000 kr. För reseersättningar beräknar jag oförändrat 3 000 kr.

Under anslagposten till expenser beräknar jag för bränsle, lyse och vatten 320 000 (+ 20 000) kr. samt för övriga expenser oförändrat 135 000 kr. Anslagsposten bör alltså upptagas till (320 000 + 135 000) 455 000 kr.

Vad angår anslagsposten till övriga utgifter synes för inventariers underhåll och komplettering böra beräknas 530 000 kr., vilket innebär en ökning med 100 000 kr. Inom anslaget torde kunna rymmas engångsutgifter å 230 000 kr. Delposten till tvätt och renhållning torde böra upptagas med ett till 200 000 (+ 15 000) kr. förhöjt belopp. För kosthåll och för läkemedel beräknar jag oförändrade belopp, 575 000 resp. 700 000 kr. Delposten till förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården synes böra uppräknas med 30 000 kr. till 930 000 kr. För diverse utgifter beräknar jag slutligen ett belopp av 10 000 kr., vilket innebär oförändrad medelsanvisning.

Anslagsposten till övriga utgifter skulle således uppgå till (530 000 + 200 000 + 575 000 + 700 000 + 930 000 + 10 000) 2 945 000 kr.

I enlighet med vad jag sålunda föreslagit bör anslaget uppföras med (3 251 000 + 172 000) 3 423 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Serafimerlasarettet*: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 423 000 kr.

[61] 56. Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	700 000	480 296
1961/62 (statsliggaren s. 1113)	900 000	
1962/63 (förslag)	430 000	

Yrkanden

I. *Direktionen för karolinska sjukhuset* (skr. 28/8 1961) hemställer om anvisande av 362 000 kr. för i följande specifikation angivna ändamål:

1. Köks- och linneutrustning	100 000
2. Utrustning till kirurgiska kliniken	191 000
3. Ombyggnad av kirurgiska kliniken	71 000

Summa kr. 362 000

II. *Byggnadstyrelsen* (skr. 19/9 1961) hemställer att under anslaget anvisas 82 400 kr. utgörande statens andel av uppkomna kostnadsstegringar av automatisk natur.

Motiv

I. I sina petita för innevarande budgetår hemställde direktionen om anvisande i anslutning till den ursprungliga upprustningsplanen av 206 000 kr. för anskaffning av köks- och linneutrustning. Härav har för innevarande budgetår anvisats 106 000 kr. För nästa budgetår bör således för ändamålet anvisas resterande belopp eller 100 000 kr.

I skrivelse den 24 februari 1961 framlade direktionen förslag till anskaffande av utrustning till den kirurgiska kliniken vid serafimerlasarettet för en kostnad av 600 000 kr., varav 400 000 kr. ansågs böra anvisas för budgetåret 1961/62. I proposition nr 79/1961 framhöll chefen för inrikesdepartementet, att han fann det ofrånkomligt att viss utrustning anskaffades i samband med att nya lokaler togs i bruk. Departementschefen förordade, att 400 000 kr. ställdes till förfogande under innevarande budgetår men förutsatte därvid, att någon utrustningsanskaffning icke påbörjades, förrän ett slutligt utrustningsprogram upprättats. Frågan om eventuell ytterligare medelsanvisning för ändamålet borde upptagas i direktionens anslagsäskanden för budgetåret 1962/63. Dessa departementschefens förslag föranledde ingen riksdagens erinran.

På hemställan av direktionen har centrala sjukvårdsberedningen numera underkastat av direktionen tidigare upprättat utrustningsförslag en ingående granskning.

Beredningen har efter verkställd granskning tillstyrkt, att utrustning anskaffas till ett sammanlagt värde av i runt tal 680 000 kr., varav 89 000 kr. kan disponeras från tillgängliga medel, och till följd härav föreslagit, att för ändamålet anvisas 591 000 kr. Direktionen hemställer, att av sistnämnda be-

lopp 191 000 kr. ställes till förfogande för utrustningsanskaffning under budgetåret 1962/63.

I den ursprungliga av riksdagen godkända upprustningsplanen (se prop. nr 87/1958) beräknades för sanitär utrustning m. m. inom 10 vårdavdelningar tillhopa 350 000 kr. eller 35 000 kr. per avdelning. Härvid avsågs att avdelning 7 inom den medicinska kliniken med 13 vårdplatser skulle omändras till arbets- och jourrum för läkare samt till lokaler för medicine kandidater m. m. Detta förslag har emellertid icke kommit till utförande utan avdelningen har bibehållits för sitt ursprungliga vårdändamål. Av ursprungligen beräknade 10 vårdavdelningar återstår numera att upprusta två, nämligen avdelningarna 12 och 13 vid den kirurgiska kliniken. Härför disponeras enligt av byggnadsstyrelsen lämnade uppgifter 76 000 kr. Kostnaderna för erforderliga åtgärder till förbättring av arbetsförhållandena och den sanitära utrustningen inom nämnda två avdelningar har av byggnadsstyrelsen preliminärt uppskattats till 60 000 kr. för avdelning 12 och 87 000 kr. för avdelning 13 inrymmande jämväl en kombinerad uppvaknings- och intensivvårdsenhet eller tillhopa 147 000 kr. Sedan disponibla 76 000 kr. frånräknats skulle således återstå ett medelsbehov av 71 000 kr. Direktionen hemställer, att vid prövning av detta äskande hänsyn toges till det förhållandet, att den sanitära upprustningen enligt vad tidigare framhållits kommit att omfatta 11 i stället för ursprungligen beräknade 10 avdelningar samt att sedan 1957 inträffad kostnadsstegring torde kunna uppskattas till omkring 4 000 kr. Oförutsedd merkostnad kan således beräknas till [71 000 — (35 000 + 4 000)] 32 000 kr.

II. För hittills beslutade byggnadsåtgärder vid lasarettet har medel i vad avser statsverkets andel i kostnaderna numera anvisats i förutsatt omfattning. Då de i de olika byggnadsetapperna ingående objekten för vilka kostnadsramar fastställts — med undantag för fjärde byggnadsetappen — kostnadsberäknats i 1958 eller 1959 års prisläge men utförts helt eller delvis under sådana förhållanden, att kostnadsstegringar av automatisk karaktär uppstått, har byggnadsstyrelsen gjort en beräkning av dessa kostnader för tiden intill den 1 juli 1961. Enligt dessa beräkningar, som grundar sig på byggnadsstyrelsens generella indexkalkyler, uppskattas kostnadsstegringen under angivna period till 165 500 kr., varav staten avtalsenligt har att erlægga 40 procent, med undantag för två byggnadsobjekt (om- och tillbyggnad av kirurgiska kliniken samt röntgenavdelningen) beträffande vilka Stockholms stads andel är maximerad till visst belopp och staten således har att svara för hela merkostnaden. Den på staten fallande kostnaden beräknas uppgå till 82 400 kr.

Departementschefen

För fullföljande av den av 1958 års riksdag godkända upprustningsplanen för serafimerlasarettet bör medel för att bestrida återstående kostnad för

anskaffning av köks- och linneutrustning — 100 000 kr. — anvisas för nästa budgetår.

I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår framlade direktionen förslag till anskaffning av utrustning till lasarettets kirurgiska klinik för en preliminär kostnad av 600 000 kr. Ifrågavarande utrustning låg utanför det ursprungliga upprustningsprogrammet för lasarettet. Direktionen förklarade sig ha för avsikt att underkasta utrustningsförslaget ytterligare granskning och senare inkomma med slutlig kostnadsberäkning. Vid min anmälan i propositionen 1961: 79 av förevarande fråga framhöll jag i avslutning här till, att den slutliga prövningen av förslaget borde anstå till dess definitiv kostnadsberäkning förelåg. Då om- och tillbyggnadsarbetena vid kliniken beräknades vara avslutade hösten 1961 fann jag det dock ofrånkomligt, att viss utrustning anskaffades i samband med att de nya kliniker-na togs i bruk. Jag föreslog, att 400 000 kr. anvisades för ändamålet. Riksdagen beslöt i enlighet härmed. Direktionen har nu framlagt ett av centrala sjukvårdsberedningen prövat, slutligt utrustningsprogram. Programmet upptager utrustning för en sammanlagd kostnad av i runt tal 680 000 kr., varav 89 000 kr. kan bestridas från till direktionens disposition ställda särskilda medel. Jag har icke funnit anledning till erinran mot det framlagda programmet och däri gjorda kostnadsberäkningar. Med hänsyn till kirurgiska kliniken behov av en betydande modernisering och komplettering av sitt apparatbestånd och enär serafimerlasarettet som en följd av mellan staten och Stockholms stad nyligen träffad, av riksdagen godkänd överenskommelse (se prop. 1961: 198; rskr. nr 400) kommer att få tjäna som undervisningssjukhus ännu åtskilliga år, anser jag mig böra tillstyrka den föreslagna utrustningsanskaffningen i dess helhet och förordar alltså, att resterande kostnad — (680 000 — 400 000 — 89 000) 191 000 kr. — anvisas för budgetåret 1962/63.

I det ursprungliga upprustningsprogrammet för lasarettet beräknades bl. a. för sanitär utrustning m. m. inom 10 vårdavdelningar tillhopa 350 000 kr. Numera återstår upprustningen av vårdavdelningarna 12 och 13 vid kirurgiska kliniken, för vilket ändamål ett belopp av 76 000 kr. är disponibelt. Kostnaderna härför har emellertid av byggnadsstyrelsen preliminärt uppskattats till 147 000 kr., vilket innebär ett ytterligare medelsbehov av 71 000 kr. Såsom direktionen framhållit innebär ifrågavarande åtgärder en viss utvidgning av nämnda upprustningsprogram. Med hänsyn bl. a. till rådande brist på sjukvårdspersonal, som medför ökade krav på förbättrade arbetslokaler och god sanitär utrustning, har jag i och för sig inget att invända mot att de föreslagna åtgärderna kommer till utförande. Enär byggnadsstyrelsen ännu icke inkommit med utlåtande över direktionens förslag härom, kan jag dock f. n. icke ingå på prövning av föreliggande kostnadsberäkning, som endast är preliminär. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att,

sedan byggnadsstyrelsens slutliga kostnadsberäkning föreligger, taga definitiv ställning till förslaget och — under förutsättning att Stockholms stad förklarar sig beredd att bidra med 60 procent av kostnaderna — inom en ram av 60 000 kr. ställa den på staten fallande, hittills ej anvisade andelen till förfogande för utförande av ifrågavarande åtgärder. Jag föreslår alltså, att under anslaget upptages 60 000 kr. för angivna ändamål.

Byggnadsstyrelsen har uppskattat de automatiska kostnadsstegringar, som belöper på hittills beslutade byggnadsåtgärder vid lasarettet för tiden intill den 1 juli 1961, till 165 500 kr. Av dessa kostnadsstegringar skulle enligt gällande avtal med Stockholms stad 82 400 kr. falla på staten. Ehuru jag hyser viss tveksamhet huruvida samtliga åtgärder, som är upptagna i den mellan staten och staden träffade överenskommelsen om fördelningen av kostnaderna för lasarettets upprustning, är av sådan art att allmänna löne- och prisstegringar automatiskt medför skyldighet för parterna att gå utanför den tidigare angivna kostnadsramen — jag tänker närmast på posten målningsarbeten — anser jag mig dock kunna tillstyrka den begärda medelsanvisningen, varvid jag förutsätter att Stockholms stad svarar för sin andel av ifrågavarande kostnader. För ändamålet beräknar jag under anslaget ett avrundat belopp av 80 000 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för budgetåret 1962/63 skulle således uppgå till (100 000 + 191 000 + 60 000 + 80 000) i runt tal 430 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa om- och tillbyggnadsarbeten vid serafimerlasarettet m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 430 000 kr.

[62] 57. **Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	472 000	305 857
1961/62 (statsliggaren s. 1114)	533 000	
1962/63 (förslag)	553 000	

I enlighet med förslag av *direktionen för karolinska sjukhuset* (skr. 28/8 1961) torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med 553 000 (+ 20 000) kr. Anslagsökningen är av automatisk natur. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

U t g i f t e r:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	29 400
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	817 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	243 200
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	16 200
Summa kr.	1 106 000

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Bidrag från Stockholms stad	553 000
Nettoutgift kr.	553 000;

b) till *Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 553 000 kr.

[63] 58. **Bidrag till vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus.** I riksstaten för innevarande budgetår har under elfte huvudtiteln upptagits dels ett förslagsanslag till Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus å 860 000 kr., dels ock ett förslagsanslag till Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus å 210 000 kr. Jag föreslår i det följande, att medel för de ändamål, som tillgodoses genom anlitande av förenämnda båda anslag, fr. o. m. budgetåret 1962/63 anvisas under ett gemensamt anslag med benämningen Bidrag till vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus. Anslaget bör erhålla förslagsanslags natur.

Genom beslut den 28 maj 1948 och den 12 december 1958 har Kungl. Maj:t godkänt avtal mellan staten och Stockholms stad angående dels samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus, dels ock samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus. Närmare redogörelser för avtalen återfinnes i propositionerna nr 213/1948, 87/1958 och 12/1959. Enligt förenämnda avtal skall staten i fråga om de anläggningar vid Sabbatsbergs sjukhus, som är upplåtna för undervisningsändamål, resp. psykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus årligen bidra med 25 procent av kostnaderna för sådan instrumentutrustning, som ej avser ersättande av kasserad utrustning och som tillkommit utan samband med byggnadsarbete. Såsom bidrag till övriga driftkostnader skall staten årligen erlägga ett belopp, motsvarande 10 procent — i fråga om det bakteriologiska centrallaboratoriet vid Sabbatsbergs sjukhus 2 procent — av den del av respektive sjukhus' totala driftkostnader, som efter antalet vård dagar belöper på de för undervisningen upplåtna vårdplatserna. I driftkostnaderna skall härvid inbegripas kostnaderna för årligt underhåll av byggnader ävensom pensionskostnader, beräknade på visst närmare angivet

sätt, men undantagas löne- och pensionskostnaden för läkarpersonal samt för annan personal, som uteslutande är anställd för forsknings- och undervisningsändamål. I fråga om psykiatriska kliniken vid S:t Görans sjukhus gäller dock att, om driftkostnaderna för samma antal vård dagar vid Sabbatsbergs sjukhus skulle under visst kalenderår uppgå till högre belopp, statens bidrag i stället skall utgå med 10 procent av sistnämnda belopp.

Enligt särskilda mellan staten och Stockholms stad träffade avtal har staden upplåtit *dels* Epidemisjukhuset i Stockholm för anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi, *dels ock* S:t Eriks och S:t Görans sjukhus samt Södersjukhuset för meddelande av obduktionsundervisning. Enligt avtalen skall staten till staden erlägga bidrag till avlönning och pensionering av viss läkar- och kontorspersonal samt ersättning för lokalupplåtelse, utrustning, förbrukningsartiklar m. m. Staden för varje kalenderår tillkommande ersättning skall erläggas efter kalenderårets utgång. Beträffande avtalens närmare innehåll torde få hänvisas till propositionerna nr 2/1957, XI ht, p. 2 och 87/1958.

Driftkostnader vid Sabbatsbergs sjukhus. Det för budgetåret 1961/62 anvisade anslaget avser statens bidrag för kalenderåret 1961 till driftkostnader vid *kvinnokliniken* och vid det *bakteriologiska centrallaboratoriet*.

Enligt under hand inhämtade uppgifter beräknas driftkostnaderna för hela sjukhuset under kalenderåret 1962, sedan vissa inkomster frånräknats, till 22 377 756 kr. Antalet vård dagar vid hela sjukhuset uppskattas till 230 000, varför kostnaden per vård dag skulle komma att utgöra 97 kr. 29 öre. Då antalet vård dagar vid kvinnokliniken beräknas till 57 000, skulle den på kvinnokliniken belöpande delen av sjukhusets driftkostnader utgöra $(57\,000 \times 97 \text{ kr. } 29 \text{ öre})$ 5 545 530 kr. Eftersom staten enligt avtalet har att bidraga till de på kvinnokliniken belöpande driftkostnaderna med 10 procent, kommer det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget att utgöra 554 553 kr.

Jämlikt Sabbatsbergsavtalet har staten att bidraga till driftkostnaderna vid det bakteriologiska centrallaboratoriet med 2 procent. Då de sammanlagda driftkostnaderna för laboratoriet under kalenderåret 1962 uppskattas till 2 603 524 kr., torde statens andel kunna beräknas till 52 070 kr.

Kostnaden för anskaffandet av viss instrumentutrustning till kvinnokliniken och det bakteriologiska centrallaboratoriet under år 1962 beräknas uppgå till 86 741 kr., varav staten enligt avtalet har att erlägga 25 procent eller 21 685 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår skulle sålunda uppgå till $(554\,553 + 52\,070 + 21\,685)$ 628 308 kr.

Driftkostnader vid S:t Görans sjukhus. Det för budgetåret 1961/62 anvisade anslaget avser statens bidrag för kalenderåret 1961 till driftkostnaderna vid *den psykiatriska kliniken*. Enligt under hand inhämtade uppgifter beräknas antalet vård dagar vid kliniken under kalenderåret 1962 till cirka 29 000. Vård dagkostnaden vid sjukhuset under år 1962 har preliminärt uppskattats till cirka 83 kr., medan motsvarande kostnad vid

Sabbatsbergs sjukhus beräknas till 97 kr. 29 öre. Enligt de i avtalet angivna grunderna skall således statens tioprocentiga driftbidrag beräknas å $(29\,000 \times 97 : 29)$ 2 821 410 kr. Bidraget torde alltså komma att uppgå till 282 141 kr.

Ersättning för viss undervisning. Statens bidrag torde för kalenderåret 1962 liksom för kalenderåret 1961 kunna uppskattas till för undervisningen i klinisk epidemiologi vid Epidemisjukhuset i Stockholm 166 146 kr. och för obduktionsundervisningen vid S:t Eriks och S:t Görans sjukhus samt Södersjukhuset 41 171 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för ändamålet kan således beräknas uppgå till $(166\,146 + 41\,171)$ 207 317 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att de medel för bestridande av statsbidrag till Stockholms stad för kostnader i samband med undervisning på olika staden tillhöriga sjukhus, vilka f. n. redovisas under anslagen till Bidrag till vissa driftkostnader vid Sabbatsbergs och S:t Görans sjukhus och Bidrag till anordnande av undervisning vid vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus, fr. o. m. nästa budgetår anvisas under ett gemensamt anslag av förslagsanslags natur med benämningen Bidrag till vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus.

I den av riksdagen (rskr. nr 400) godkända propositionen 1961: 198 angående nytt undervisningssjukhus i Stockholm m. m. har jag lagt fram en av mig med representanter för Stockholms stad den 20 oktober 1961 träffad överenskommelse angående nytt undervisningssjukhus i Stockholm m. m. Enligt denna överenskommelse skall det nya undervisningssjukhuset i Stockholm förläggas till S:t Görans sjukhus och icke, såsom förutsattes i det s. k. Sabbatsbergsavtalet, till Sabbatsbergs sjukhus. Enligt överenskommelsen, som endast innehåller huvudvillkoren för förläggningen av undervisningskliniker m. m. till S:t Görans sjukhus, skall vidare — på grundval av dessa huvudvillkor — nytt avtal träffas om upplåtelse av S:t Görans sjukhus för undervisning och forskning, vilket avtal även skall ersätta det mellan parterna år 1958 ingångna avtalet angående samarbete för uppförande och drift av en psykiatrisk klinik vid sjukhuset. Vad angår frågan om avlösning av statens bidrag till vissa anläggningar vid Sabbatsbergs sjukhus skall parterna träffa särskild överenskommelse.

Genom beslut den 29 december 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommissionen för förhandlingar rörande karolinska sjukhusets utbyggande m. m. att upptaga de förhandlingar, som föranledes av förenämnda överenskommelse. Det är ovisst när dessa förhandlingar kan slutföras. Det blivande förhandlingsresultatet torde emellertid endast i mindre omfattning komma att påverka det statliga driftbidraget till Sabbatsbergs sjukhus för nästa budgetår. Med hänsyn härtill har jag i avvaktan på förhandlingarnas slutförande ansett mig böra utgå från hittills gällande grunder för beräkning av ifrågavarande driftbidrag.

Mot de gjorda beräkningarna av medelsbehovet under förevarande anslag har jag icke funnit anledning till erinran. Under anslaget torde således för nästa budgetår böra upptagas ett belopp om tillhopa (628 308 + 282 141 + 207 317) 1 117 766 eller i runt tal 1 120 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa Stockholms stad tillhöriga sjukhus*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 120 000
kr.

[64] 59. **Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 100 000	1 243 365
1961/62 (statsliggaren s. 1116)	1 300 000	
1962/63 (förslag)	1 400 000	

Genom beslut den 1 mars 1957 godkände Kungl. Maj:t avtal mellan staten, Stockholms stad, Stockholms läns landsting och Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus (Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn) angående upplåtelse av sjukhuset för den medicinska undervisningen samt fördelningen av driftkostnaderna vid sjukhuset m. m. Ett mellan sagda parter träffat tilläggsavtal till ifrågavarande avtal godkändes därefter av Kungl. Maj:t genom beslut den 24 maj 1957 (jfr proposition nr 104/1957). Slutligen har mellan parterna träffats en av Kungl. Maj:t den 30 maj 1958 godkänd överenskommelse rörande inordnande av en statlig lärartjänst i läkarorganisationen vid sjukhuset.

Enligt sagda avtal och överenskommelse skall överläkarna vid sjukhusets medicinska samt barn- och ungdomspsykiatriska avdelningar, vilka tillika är professorer, samt den biträdande överläkare vid sjukhuset, som tillika är lärare i pediatrik vid karolinska institutet, ävensom sådan personal, som uteslutande anställes för forsknings- och undervisningsändamål, tillsättas, avlönas och pensioneras av staten, dock att sjukhuset bestrider kostnaden för särskilda överläkararvoden. Härjämte bidrager staten med halva löne- och pensionskostnaden för av sjukhuset anställd läkarpersonal med vissa undantag. Vidare skall staten årligen erlægga dels ett belopp, motsvarande 10 procent av anstaltens återstående driftkostnader, dels ock för användningen av sjukhusbyggnaderna för undervisningsändamål en särskild ersättning, motsvarande $\frac{1}{4} \times 1,25$ procent av byggnadernas taxeringsvärde.

I skrivelse den 31 maj 1961 har *styrelsen för sjukhuset* hemställt om statsbidrag till täckande av sjukhusets driftkostnader under kalenderåret 1962. Statens bidrag för läkarlöner har därvid beräknats uppgå till 706 933 kr. Den del av de totala driftkostnaderna, å vilken staten har att erlægga det tioprocentiga bidraget, uppskattas till 5 047 711 kr., varav statens andel 504 771 kr. För användningen av sjukhusbyggnaden har med förut angiven

formel för beräkningarna och med utgångspunkt från ett taxeringsvärde av 1 530 000 kr. upptagits ett belopp av 4 781 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår uppgår sålunda enligt den av styrelsen verkställda beräkningen till (706 933 + 504 771 + 4 781) i runt tal 1 216 000 kr.

Departementschefen

Styrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har icke i och för sig givit mig anledning till erinran. Med hänsyn till det senaste budgetårets belastningssiffra synes mig dock en uppräknig av anslaget utöver vad styrelsen föreslagit böra ske. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa driftkostnader vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

[65] 60. Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	3 466 000	4 156 503
1961/62 (statsliggaren s. 1117)	4 602 000	
1962/63 (förslag)	5 356 000	

Yrkande

Direktionen för akademiska sjukhuset i Uppsala (skr. 26/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 799 000 kr.

	Ökning
1. Medicinska kliniken:	
a) 1 biträdande överläkare för specialkardiologi Ae 26 (fr. o. m. 1/10 1962).....	26 721
b) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/10 1962).....	22 554
2. Plastikkirurgiska kliniken:	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26.....	35 628
3. Ortopediska kliniken:	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26.....	35 628
4. Anestesiavdelningen:	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26 (fr. o. m. 1/11 1962).....	23 752
b) 1 underläkare Ae 23.....	30 072
5. Dermatologiska kliniken:	
a) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/4 1963).....	7 518
6. Neurologiska kliniken:	
a) 1 biträdande överläkare Ae 26.....	35 628
b) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/4 1963).....	7 518
7. Neurokirurgiska kliniken:	
a) 2 biträdande överläkare Ae 26 (fr. o. m. 1/11 1962).....	47 504
b) 3 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/11 1962).....	60 144
8. Röntgendiagnostiska avdelningen:	
a) 1 underläkare Ae 23.....	30 072
b) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/11 1962).....	20 048

284 *Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

9. <i>Kliniskt-neurofysiologiska laboratoriet:</i>	
a) 1 överläkare Bo 1.....	42 840
b) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/11 1962).....	20 048
10. <i>Blodgivarcentralen:</i>	
a) 1 underläkare Ae 23 (fr. o. m. 1/11 1962).....	20 048
11. <i>Socialmedicinska institutionen:</i>	
a) 1 underläkare Ae 23.....	30 072
12. <i>Vikariatskostnader m. m. för föreslagna tjänster.....</i>	99 405
13. <i>Omräkning.....</i>	203 800
	799 000

Motiv

Akademiska sjukhusets pågående utbyggnad medför att nya klinikbyggnader tillföres sjukhuset efter hand. Direktionen har haft att i första hand beakta läkarbehovet för nytillkomna kliniker och vårdavdelningar och vissa därmed sammanhängande serviceverksamheter. I och för sig väl motiverade befattningar vid redan befintliga kliniker och avdelningar måste därför stå över till nästkommande år med därav följande olägenheter. Det oaktat omfattar direktionens äskanden icke mindre än 20 nya läkarbefattningar, varav några avses inrättade för en begränsad del av budgetåret beroende på tidpunkten, då nya lokaler kan ställas till förfogande.

Den nya medicinska kliniken beräknas bli färdig för inflyttning under hösten 1962. Den neurokirurgiska kliniken påbörjas innevarande år och beräknas vara färdigställd i slutet av 1962. Genom den gamla medicinska kliniken friställande hösten 1962 kan den dermatologiska kliniken flyttas från E-paviljongen till denna byggnad och där organiseras med två vårdavdelningar i stället för en. Detta möjliggör i sin tur, att den neurologiska kliniken, som likaledes är inrymd i E-paviljongen, kan utvidgas inom denna byggnad från en till två vårdavdelningar. Dermatologiska kliniken kommer därigenom att få det antal platser, som förutses i sjukhusets generalplan, under det att den neurologiska kliniken får 50 av de 60 avsedda platserna. Dessa utvidgningar av verksamheten medför behov av ytterligare läkare vid den medicinska kliniken, en ny stab av läkare för den neurokirurgiska kliniken samt ytterligare läkare vid de dermatologiska och neurologiska klinikerna.

Tillkomsten av nya vårdplatser, särskilt vid de neurokirurgiska och neurologiska klinikerna, medför en utökad verksamhet även vid vissa serviceavdelningar, i synnerhet det neurofysiologiska laboratoriet, blodgivarcentralen, anestesivdelningen och röntgendiagnostikavdelningen.

Slutligen kvarstår utomordentligt angelägna önskemål om ytterligare läkarbefattningar vid övriga kliniker och avdelningar. Biträdande överläkarbefattningar vid plastikkirurgiska och ortopediska klinikerna föreslogs redan föregående år i direktionens äskanden.

1 a—b) Medicinska kliniken kommer i den nya klinikbyggnaden att få sitt vårdplatsantal ökat från 168 till cirka 172, vilket i och för sig icke synes motivera någon utökning av läkarantalet. En dialyscentral med konstgjord njure omfattande ett mindre antal vårdplatser kommer emellertid att provisoriskt inrättas såsom en särskild vårdavdelning i den nya klinikbyggnaden, varjämte den kardiologiska verksamheten på regionplanet kommer att intensifieras. Centralen beräknas icke inrymma andra vårdplatser

än dem, som behövs för dialysbehandlingen. I övrigt kommer patienterna att inläggas på den medicinska klinikens platser. För denna verksamhet kräves obetingat en läkartjänst och sannolikt även ytterligare en dylik. Emellertid synes det tills vidare tillräckligt med en nytillkommen läkartjänst och en halv tjänst, som frigöres genom tillkomsten av en biträdande överläkartjänst för specialkardiologisk verksamhet. I regionvårdsutredningen föreslås särskilda avdelningar för specialkardiologi. Vid akademiska sjukhuset bedrives för närvarande dylik specialvård inom den medicinska klinikens ram av därtill särskilt utsedda underläkare, vilken organisationsform emellertid befunnits otillfredsställande, då den icke ger tillräcklig kontinuitet i arbetet. Tillkomsten av en befattning som biträdande överläkare för denna vård innebär ett tillskott, som medför att en halv underläkare tills vidare kan friställas för dialyscentralens verksamhet. Enligt direktionens uppfattning måste således hösten 1962 tillkomma en biträdande överläkartjänst för specialkardiologi och en underläkartjänst för dialyscentralen.

2 a) Plastikkirurgiska klinikens läkarstab bör förstärkas med en biträdande överläkare med uppgift att bl. a. utöva den handkirurgiska vården vid sjukhuset. Befattningshavaren avses självständigt skola ansvara för 15 av klinikens vårdplatser, å vilka skall vårdas såväl handkirurgiska som plastikkirurgiska fall. Direktionen har med hänsyn till antalet operationer, väntelistanas storlek och arbetsbördan i övrigt tidigare tillstyrkt en ny biträdande överläkartjänst vid kliniken och bland de befattningar, som icke beviljades föregående år, är denna den mest angelägna. Behovet har ytterligare accentuerats till följd av det ökade regionsamarbetet och inrättandet av ett Röda kors hem i Uppsala för patienter med kluvna läppar och gommar.

3 a) Operationsverksamheten vid ortopediska kliniken har ökat under senare år. Under år 1960 utfördes 1 186 operationer mot 868 under år 1959. Även antalet större ortopediska ingrepp, såsom rygg- och höftoperationer samt rekonstruktiva ingrepp, har stigit betydligt jämfört med tidigare år. Kliniken har dessutom en betydande överbeläggning. Direktionen anser att verksamheten vid kliniken har en sådan omfattning och svårighetsgrad, att en utökning av läkarbefattningarna måste ske. En befattning som biträdande överläkare vid kliniken upptogs redan föregående år bland direktionens angelägna äskanden och är nödvändig främst för att åstadkomma en avlastning av överläkarens arbetsuppgifter inom undervisning och sjukvård samt av rekryteringsskäl.

4 a—b) Vid anesthesiavdelningen tjänstgör förutom överläkaren en biträdande överläkare samt 5 underläkare. Det synes uppenbart, att en förstärkning är behövlig i samband med att den neurokirurgiska kliniken togs i bruk. Direktionen föreslår, att en biträdande överläkarbefattning, avsedd för neurokirurgiska fall, tillkommer vid avdelningen fr. o. m. den 1 november 1962. Ytterligare en befattning som biträdande överläkare vid avdelningen motiveras dels av verksamhetens allmänna utökning, särskilt utökningen av

intensivvården, dels ock av behovet att detachera en erfaren anesthesiolog till thoraxkirurgiska kliniken. En jämförelse med läkaruppsättningen vid motsvarande avdelningar å andra undervisningssjukhus i landet synes klart bestyrka detta behov. Med anledning av det stora antal läkarbefattningar, som nödvändigtvis måste tillkomma vid sjukhuset i övrigt under budgetåret 1962/63, anser sig direktionen emellertid nödsakad att — i vad avser den befintliga organisationen — begränsa sitt äskande till att omfatta en underläkartjänst.

5 a) I samband med överflyttningen av dermatologiska kliniken till nya provisoriska lokaler i förutvarande medicinska kliniken tillkommer en ny vårdavdelning om cirka 25 vårdplatser, vilket innebär, att platsantalet vid kliniken fördubblas. Dermatologin är en specialitet, vars verksamhet till stor del bygger på det polikliniska patientmaterialet. De nuvarande läkarna behövs för den slutna vården, för den polikliniska vården och för undervisningen. Någon ytterligare väsentlig utökning av platsantalet kan icke genomföras utan att antalet läkarbefattningar ökas. Från den tidpunkt kliniken flyttas, d. v. s. från den 1 april 1963, måste ytterligare en underläkartjänst inrättas vid den dermatologiska kliniken. Tillkomsten av 25 nya platser kommer dessutom med all sannolikhet att öka klinikens verksamhet i den öppna mottagningen.

6 a—b) Vid neurologiska kliniken finnes, förutom professorn-överläkaren, två underläkare. Beträffande undervisningen stadgas, att professorn skall leda två kurser årligen och en docent eller biträdande överläkare en tredje kurs. Hittills har professorn som ett provisorium tvingats leda samtliga tre kurser. Undervisningen vid kliniken skall utökas till fyra kurser årligen i överensstämmelse med i propositionen nr 93/1959 framlagda förslag. Detta medför en undervisningsbelastning som överstiger professors undervisningsskyldighet. En av de båda underläkarna måste i praktiken fungera som biträdande överläkare i fråga om vikariat för överläkaren m. m. Det föreligger ett behov av en äldre, till kliniken mera fast knuten läkare i biträdande överläkares ställning. Vid jämförelse med andra kliniker finner man, att Uppsala-klinikens läkarstab är kraftigt underdimensionerad. Från den 1 april 1963 beräknas neurologiska klinikens platsantal utökas från 25 till 50. Läkarstaben bör därvid tillföras ytterligare en underläkartjänst.

7 a—b) Den neurokirurgiska kliniken kommer att ha 27 vårdplatser i de provisoriska lokaler, som ställes till förfogande vid årsskiftet 1962/63. Med en ungefärlig medelvårdtid av två veckor och en 80-procentig beläggning av platserna kommer 500 å 600 patienter att intagas årligen. Antalet operationer beräknas bli av samma storleksordning, vartill kommer ett stort antal synnerligen tidskrävande undersökningar. Läkarbehovet vid en neurokirurgisk klinik är förhållandevis stort, vilket sammanhänger med den neurokirurgiska verksamhetens speciella karaktär. Den neurokirurgiska kliniken

i Göteborg, som till organisation och storlek närmast motsvarar Uppsala-kliniken, har — förutom överläkaren — en biträdande överläkare och tre underläkare. Relationstalet för vårdplatser per läkare blir 6,0. För serafimerlasarettets och Lunds lasarets kliniker blir relationstalen 7,3 och 6,1. En överläkare (tillika professor), en biträdande överläkare och tre underläkare skulle täcka läkarbehovet vid den blivande Uppsala-kliniken med relationstalet 5,4 om enbart platsantalet lades till grund för bedömningen av behovet. Två underläkare i stället för tre skulle medföra, att relations-talet ökades till 6,8. Den tredje underläkartjänsten behövs för att kliniken skall förfoga över två fullständiga operationslag. Därtill kommer att jour-tjänsten annars skulle bli alltför betungande. För den nya neurokirurgiska kliniken bör således inrättas en biträdande överläkartjänst och tre underläkartjänster vid den tidpunkt, tjänsterna erfordras för klinikens verksamhet, dock tidigast fr. o. m. den 1 november 1962. Härutöver föreslår direktio-nen inrättande av en särskild biträdande överläkartjänst avsedd för neuro-kirurgisk psykiatri. Genom neurokirurgins fortskridande utveckling har behovet av psykiatrisk och psykologisk expertis vid en neurokirurgisk av-delning blivit alltmer kännbart. Befattningar för angivna ändamål har redan inrättats vid landets övriga tre neurokirurgiska universitetskliniker.

8 a—b) Den röntgendiagnostiska avdelningen behöver tillföras en underläkartjänst i samband med att den neurokirurgiska kliniken fr. o. m. den 1 november 1962 tages i bruk, vilket kommer att medföra ett stort behov av neuroradiologiska specialundersökningar. Den barnkirurgiska avdelningen är nu i full verksamhet och kräver ytterligare röntgenservice. Ytterligare en underläkartjänst vid röntgenavdelningen erfordras i och med tillkomsten av en temporär röntgenfilial i den nya medicinska kliniken, som under ett antal år kommer att vara friliggande med mycket dåliga förbindelser med bl. a. röntgendiagnostikavdelningen. Under budgetårets sista kvartal tillkommer dessutom 25 nya dermatologiska och 25 nya neurologiska platser.

9 a—b) Kliniskt-neurofysiologiska laboratoriet är serviceavdelning för den neurologiska kliniken och sjukhusets övriga kliniker med undantag för den psykiatriska kliniken. F. n. finns icke någon särskild läkartjänst in-rättad vid laboratoriet utan verksamheten därstädes uppehålls av en kon-sult. Antalet undersökningar har ständigt ökat och måste förutses komma att öka ytterligare under budgetåret 1962/63, då den neurokirurgiska klini-ken tillkommer och neurologiska klinikens platsantal ökar till 50. Konsult-läkaren är numera praktiskt taget heltidsverksam. Laboratoriet kan med nuvarande personaluppsättning icke tillgodose föreliggande behov med följd att tidvis ganska långa väntetider uppstått. Även detta uppdämda behov måste bli tillgodosett. Direktionen anser därför behovet av fasta läkar-tjänster på sjukhusets stat för det neurofysiologiska laboratoriet såsom synnerligen angeläget. Därest en överläkartjänst tillkommer, bortfaller en utgift på sjukhusets driftstat av storleksordningen 20 000 kr. för ersättning

till konsultläkaren för utförda undersökningar. I nuvarande läge anser direktionen, att äskandena för det kliniskt-neurofysiologiska laboratoriet kan begränsas till att avse en överläkartjänst och en underläkartjänst, varav underläkarbefattningen kan tillkomma från den 1 november 1962.

10 a) Blodgivarcentralen, som f. n. administrativt hör till det klinisk-kemiska centrallaboratoriet men ledes av en särskild biträdande överläkare, avses bli en självständig överläkaravdelning i den nya laboratoriebyggnad, som kommer att påbörjas vid årsskiftet 1962—63. Tillgången på blod vid sjukhuset har tidvis varit otillräcklig och tappningsfrekvensen måste ökas, när den neurokirurgiska kliniken tillkommer. För att utvidga kadern av blodgivare planeras en rörlig tappningsenhet, som under 2—3 dagar i veckan skall besöka olika delar av länet. När denna verksamhet kommer i gång kan avdelningen inte fungera med endast en läkare, eftersom läkaren flera dagar i veckan måste tjänstgöra utanför sjukhuset. Den blodgruppsserologiska verksamheten kommer i samband med den ökade blodtappningen att jämte vissa andra verksamhetsgrenar automatiskt öka. Av dessa skäl har direktionen med hänsyn till den utökade kliniska verksamheten (neurokirurgi) funnit det ofrånkomligt att bland sina mest angelägna äskanden upptaga en underläkartjänst vid blodgivarcentralen från den tidpunkt, då den neurokirurgiska kliniken tages i bruk.

11 a) Genom beslut av 1961 års riksdag har numera en professur i socialmedicin inrättats vid Uppsala universitet fr. o. m. den 1 juli 1961. I samband härmed bör givetvis en för professuren avsedd personalorganisation tillskapas. Enligt propositionen nr 212/1954 skall den årliga undervisningen i ämnet i Uppsala omfatta 225 timmar, varav 130 skall bestridas av professorn. Återstående undervisning har avsetts fördelad på biträdande lärare och specialföreläsare. Svårigheterna att finna lämpliga biträdande lärare har varit uppenbara, varför det är angeläget att det vid professorsnäs sida finnes en särskild för socialmedicinen anställd läkare. Vid akademiska sjukhuset förekommer emellertid liksom vid de statliga undervisningssjukhusen i Stockholm inga befattningar som klinisk amanuens utan endast underläkarbefattningar. I och för sig hade en befattning som klinisk amanuens med hänsyn till den omfattande undervisningen i ämnet varit väl motiverad. Medicinska fakulteten har i sina äskanden till 1962 års riksdag för ändamålet upptagit en befattning som forskningsassistent i socialmedicin. Direktionen, som erinrar om att universitetskanslern tillstyrkt inrättandet av en underläkartjänst i socialmedicin i Uppsala, förutsätter, att den ytterst angelägna frågan om socialmedicinska institutionens lärarorganisation finner sin slutliga lösning fr. o. m. den 1 juli 1962.

Yttranden

Medicinalstyrelsen anser sig beträffande röntgendiagnostiska avdelningen allenast böra tillstyrka en av de tvenne begärda underläkartjänsterna. I öv-

rigt har styrelsen funnit sig böra tillstyrka inrättandet av samtliga föreslagna läkartjänster.

Kanslern för rikets universitet understryker starkt — med biträdande av vad direktionen anfört i fråga om den föreslagna tjänsten som underläkare vid socialmedicinska institutionen — det mycket stora behovet av denna tjänst för upprätthållandet av undervisningen i socialmedicin. Kanslern upplyser i detta sammanhang, att han icke ansett sig böra tillstyrka förslaget om en särskild forskarassistenttjänst i ämnet. Beträffande övriga av direktionen föreslagna tjänster uttalar kanslern, att han funnit dem starkt motiverade ur andra synpunkter än dem han närmast har att beakta.

Departementschefen

Den fortgående utbyggnaden av akademiska sjukhuset i enlighet med den av riksdagen och Uppsala läns landsting antagna generalplanen för sjukhuset börjar nu ställa krav på betydande personalförstärkningar. Fler-talet av de av mig i det följande förordade nya läkartjänsterna sammanhänger direkt eller indirekt med sjukhusets utvidgning.

I propositionen 1960: 159 med förslag till riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. förordade jag, att den högspecialiserade kardiologiska verksamheten vid regionsjukhusen borde utvecklas som en subspecialitet under biträdande överläkare eller konsultläkare inom internmedicinska kliniken. I överensstämmelse med detta uttalande föreslår jag, att i samband med öppnandet hösten 1962 av sjukhusets nya medicinska klinikbyggnad inrättas en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26, avsedd för den specialkardiologiska verksamheten och underställd chefen för medicinska kliniken. Inom kliniken kommer vidare att anordnas en särskild dialyscentral. För denna enhet erfordras såsom direktionen anfört en ny tjänst som underläkare i Ae 23.

Arbetsbördan vid plastikkirurgiska kliniken ökar kontinuerligt. Behovet av en kvalificerad befattningshavare vid klinikechefens sida gör sig vidare starkt gällande. Jag förordar därför, att vid kliniken tillkommer en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26. Åt denne bör såsom direktionen föreslagit bl. a. anförtros ansvaret för den handkirurgiska verksamheten.

I samband med att sjukhusets neurokirurgiska klinik tages i bruk omkring den 1 november 1962 kommer kraven på anestesilogisk assistans att öka väsentligt. På grund härav bör ytterligare en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 inrättas vid anesthesiavdelningen.

Dermatologiska klinikens platsantal blir såsom direktionen anfört väsentligt utökat fr. o. m. den 1 april 1963 genom ianspråktagande av lokaler i förutvarande medicinska kliniken. I anslutning därtill bör en ny tjänst som underläkare i Ae 23 tillföras kliniken.

Neurologiska klinikens läkarstab synes underdimensionerad såväl vad gäller undervisningen som den sjukvårdande verksamheten. När kliniken

våren 1963 genom omdispositioner inom sjukhuset får sitt vårdplatsantal ökat från 25 till 50 krävs en ytterligare förstärkning av läkarpersonalen. Jag tillstyrker därför direktionens förslag om inrättande vid kliniken av en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 samt — fr. o. m. den 1 april 1963 — av en tjänst som underläkare i Ae 23.

Den nya neurokirurgiska kliniken vid sjukhuset beräknas kunna tagas i bruk omkring den 1 november 1962. Jag förordar, att vid kliniken fr. o. m. nämnda dag inrättas en tjänst som biträdande överläkare i Ae 26 och två tjänster som underläkare i Ae 23. Avlöningsförstärkning bör utgå med 10 000 kr. för år till biträdande överläkaren och med 8 000 resp. 3 000 kr. för år till de båda underläkarna. Överläkararvodet till professorn-överläkaren beräknas till 40 000 kr. för år.

Sjukhusets utbyggnad ställer ökade krav på den röntgendiagnostiska institutionen. Jag är så till vida beredd att biträda direktionens förslag till förstärkning av institutionens läkarpersonal, att jag förordar inrättande fr. o. m. nästa budgetår av en underläkartjänst i Ae 23.

Kliniskt-neurofysiologiska laboratoriet har hittills icke haft någon fast anställd läkarpersonal. Tillkomsten av den neurokirurgiska kliniken och utökningen av neurologiska klinikens platsantal gör behovet av en stabilare organisation i hög grad angeläget. Enligt min uppfattning bör laboratoriet ställas under ledning av en överläkare i Be 1 med biträde av en underläkare i Ae 23. Jag föreslår alltså, att ifrågavarande tjänster upptages på sjukhusets stat för budgetåret 1962/63. Underläkartjänsten torde dock icke behöva inrättas förrän fr. o. m. den 1 november 1962.

Verksamheten vid blodgivarcentralen kommer att ytterligare intensifieras vid tillkomsten av den neurokirurgiska kliniken. Behovet att organisera s. k. rörliga tappningsenheter ställer också ökade krav på centralens kapacitet. Jag föreslår därför, att en underläkare i Ae 23 fr. o. m. den 1 november 1962 anställs vid ifrågavarande enhet.

Jag tillstyrker slutligen, att vid den socialmedicinska institutionen, som f. n. saknar fast anställd läkar- och lärarpersonal under professorn, inrättas en tjänst som underläkare i Ae 23.

I övrigt har jag icke funnit mig kunna biträda direktionens förslag till personalförstärkningar.

Förslag om inrättande av en för docenten V. O. Björk personlig professur i thoraxkirurgi har tidigare denna dag efter föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet förelagts riksdagen. Vid bifall till detta förslag kan den nuvarande överläkartjänsten i Be 1 vid thoraxkirurgiska kliniken indragas. Nu utgående avlöningsförstärkning till innehavaren av ifrågavarande överläkartjänst om 16 000 kr. torde därvid böra utbytas mot överläkararvode om 40 000 kr.

De av mig i det föregående framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med 442 000 kr. Här-

till kommer den automatiska utgiftsstegringen för vidtagen lönerreglering m. m. med 312 000 kr.

Avlöningsanslaget i dess helhet beräknar jag till (4 602 000 + 754 000) 5 356 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för akademiska sjukhuset i Uppsala, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademiska sjukhuset i Uppsala, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	611 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 601 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 070 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	74 000

Summa kr. 5 356 000;

c) till Akademiska sjukhuset i Uppsala: Avlöningar till läkare för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 356 000 kr.

[66] 61. Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	3 850 000	4 441 960
1961/62 (statsliggaren s. 1118)	5 700 000	
1962/63 (förslag)	5 000 000	

Genom beslut den 12 mars 1954 har Kungl. Maj:t godkänt avtal mellan universitetet i Uppsala såsom företrädare för Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Uppsala läns landsting, å andra sidan, angående samarbete för drift av akademiska sjukhuset i Uppsala. Närmare redogörelser för avtalet återfinnes i propositionerna nr 123/1951 och 161/1953.

Genom beslut den 30 december 1958 har Kungl. Maj:t vidare godkänt ett mellan samma parter träffat avtal angående samarbete för drift av den till akademiska sjukhuset förlagda sjuksköterskeskolan (jfr 1958 års statsverksproposition, kapitalbudgeten, inrikesdepartementet, punkten 6). Ett ändrings- och tilläggsavtal till sistnämnda avtal har godkänts genom beslut av Kungl. Maj:t den 30 december 1960.

Yrkande

Direktionen för akademiska sjukhuset i Uppsala (skr. 26/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 5 540 000 kr., vilket innebär en minskning med 160 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Driftkostnader vid de psykiatriska samt barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna	2 324 000	2 397 000	+ 73 000
2. Bidrag till bestridande av driftkostnader vid sjukhuset i övrigt	3 116 000	2 920 000	— 196 000
3. Kostnader för täckande av driftunderskott vid Uppsala sjuksköterskeheims sjuksköterskeskola	250 000	213 000	— 37 000
			— 160 000

Motiv

Akademiska sjukhusets pågående utbyggnad i enlighet med gällande generalplan har hittills resulterat i färdigställande av panncentral och transportnät i form av yttre och inre transportvägar (kulvertar m. m.). Vidare har den nya barnpsykiatriska kliniken färdigställts och kommer att tagas i bruk under senare hälften av 1961. Medicinska kliniken nybyggnad beräknas bli klar för inflyttning hösten 1962. Anläggningen av nytt centralkök med personalrestaurang m. m. har påbörjats i mars 1961. Beslutad om- och tillbyggnad av lungkliniken för inrymmande av en neurokirurgisk klinik torde vara avslutad vid årsskiftet 1962/63. Arbetena med uppförandet av den del av centrallängan, vilken kommer att förbinda den nya medicinska kliniken med den gamla kirurgiska kliniken, beräknas kunna igångsättas i början av 1962. Slutligen beräknas Folke Bernadottehemmet för barn med cerebral pares bli färdigställt mot slutet av budgetåret 1961/62.

Under budgetåret 1962/63 beräknas vissa av de förenämnda byggnadsobjekten komma att vara färdigställda och resultera i öppnandet av nya kliniker, serviceavdelningar m. m., vilket kommer att kräva ny eller ökad personal av alla kategorier. För den neurokirurgiska kliniken erfordras fullständig personal för operationsavdelning och mottagning samt viss ökning av vårdavdelningspersonalen i förhållande till den personal som f. n. finnes å avdelningen och hittills utnyttjats för lungsjukvård. Kliniken ställer vidare mycket stora krav på serviceavdelningar av olika slag, främst röntgenservice, vilket nödvändiggör inrättandet av en särskild, mindre röntgenavdelning i anslutning till klinikens operationsavdelning. Även för neurofysiologiska centrallaboratoriet blir utökningar nödvändiga, om laboratoriet skall kunna fylla de krav, som kommer att ställas på detsamma, främst från de neurokirurgiska och neurologiska klinikerna.

Omkring årsskiftet 1962/63 beräknas den nya medicinska kliniken vara färdigutrustad och klar för inflyttning. Med hänsyn till att kliniken dels ökar något ifråga om vårdplatsantal, dels förses med specialavdelning för njursjukvård med dialysbehandling m. m. kräves personalökning. Härtill kommer att medicinska kliniken erhåller resurser för metaboliska undersökningar. På grund av kliniken isolerade läge under en övergångstid måste vidare filialer till vissa serviceorgan inrättas, vilket kräver en utökad personalorganisation.

För dermatologiska kliniken och neurologiska kliniken, vilka erhåller ett fördubblat antal vårdplatser när nuvarande medicinska klinikbyggnad

den friställes, kommer att erfordras personal för ytterligare vardera en vårdavdelning, varjämte resurserna för öppen mottagning avsevärt ökas.

Vissa centrala hjälporgan tillhörande sjukhusförvaltningen kommer även att beröras av nämnda ändringar. Sålunda kommer transportorganisationen att utsättas för avsevärt ökade påfrestningar.

Den nya centralköks- och restaurangbyggnaden beräknas kunna vara i drift under senare hälften av budgetåret 1962/63. De utökningar av sjukhuset, för vilka ovan redogjorts, kommer att medföra ökade påfrestningar på köket. Samtidigt kan förutses en betydelsefull omläggning av mathållningen såsom resultat av en f. n. pågående kostutredning. Viss utökning av köks- och förrådspersonalen måste till följd härav förutses. I avsikt att bereda drägliga arbetsförhållanden för personalen och att åstadkomma snabb och säker handläggning av de administrativa ärendena framlägges vissa förslag till komplettering av såväl föreståndarinneorganisationen som förvaltningsorganisationen i övrigt.

Enligt mellan staten och Uppsala läns landsting gällande driftavtal har vid beräkningen av landstingets bidrag kostnaden för de pensionsavgifter, som av sjukhuset skall erläggas till statens pensionsanstalt för sådan personal, som vid landstingssjukhusen icke regelmässigt är ansluten till pensionsanstalten, inräknats med dubbla beloppet. I och med införandet av den allmänna tjänstepensioneringen har avgifterna till pensionsanstalten minskats. Avgifter skall som regel i stället erläggas för den allmänna tjänstepensioneringen. Enligt beslut av riksförsäkringsanstalten är akademiska sjukhuset dock i förevarande avseende att betrakta såsom ett statligt sjukhus och någon särskild avgift erlägges således icke för sjukhusets personal. I avvaktan på att denna fråga regleras genom särskilda förhandlingar mellan staten och landstinget har — i överensstämmelse med grunderna för förenämnda avtal — preliminärt vid bestämmandet av landstingets bidrag i totalkostnaden för driften av sjukhuset — bortsett från läkarlönerna — inräknats även enkla beloppet av beräknade procentuella avgifter för allmän tjänstepensionering.

1. Den psykiatriska kliniken vid sjukhuset föreslås erhålla följande nya personal, nämligen 1 biträdande psykolog i A 19 med halvtidstjänstgöring, 1 kurator i A 13, 1 sysselsättningsterapeut i A 9 samt 1 kontorsbiträde i A 5 med halvtidstjänstgöring. För psykiatriska kliniken laboratorium, som ingår i det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet, erfordras en halvtidstjänst såsom laboratoriebiträde alt. laboratoriesköterska i A 9. De ökningar av personalen vid psykiatriska kliniken, vilka tillkommit under senare år, har varit ganska sparsamma. Detta har sammanhängt med önskemålet att avvakta den nye klinikchefens tjänstetillträde innan mera genomgripande förändringar i organisationen genomfördes. Vidare har möjligheterna till utökning av personalen varit begränsade på grund av utrymmesbrist. I samband med utflyttningen av barnpsykiatriska kliniken till den nya klinikbyggnaden har emellertid ytterligare utrymmen kunnat disponeras. Härigenom kan sådana organisationsändringar genomföras, som erfordras för erhållande av full effektivitet i klinikerarbetet. Den årliga lönekostnaden för de nytillkommande tjänsterna — inklusive vikariatskostnader m. m. — uppgår till 59 395 kr.

I den för budgetåret 1961/62 uppgjorda staten har medelsbehovet för avlöningar vid de psykiatriska och barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna — bortsett från läkarlönerna — beräknats till 2 162 439 kr. I samband med utökningen av kurserna vid sjuksköterskeskolan torde en ökad ersättning för sjuksköterskeelevarbete komma att utgå, vilken ökning för de psykiatriska och barnpsykiatriska klinikernas del beräknas uppgå till 13 666 kr. De totala lönekostnaderna — fränsett läkarlönerna — torde således komma att utgöra $(59\,395 + 2\,162\,439 + 13\,666)$ 2 235 500 kr. Omkostnaderna vid ifrågavarande kliniker beräknas stiga från 430 000 till 510 000 kr. Inkomsterna i form av legosängsavgifter och poliklinikmedel uppskattas till 348 750 kr. Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1962/63 torde således komma att utgöra $(2\,235\,500 + 510\,000 - 348\,750)$ 2 396 750 eller i runt tal 2 397 000 kr.

2. Ökningen av personalkostnaderna vid medicinska kliniken beräknas under budgetåret 1962/63 uppgå till cirka 92 000 kr. Kostnaden för den nytillkomna personalen vid neurokirurgiska kliniken beräknas under budgetåret uppgå till cirka 144 000 kr. I samband med utökningen av antalet vårdavdelningar vid dermatologiska och neurologiska klinikerna erfordras ytterligare personal, vilket medför personalkostnadsökningar under budgetåret å sammanlagt cirka 77 000 kr. Driften av det till sjukhuset anslutna Folke Bernadottehemmet beräknas medföra ökade kostnader å cirka 180 000 kr. Sjukhusförvaltningen måste till följd av sjukhusets utbyggnad förstärkas, vilket medför en kostnadsökning av omkring 133 000 kr. per år. — Mer omfattande personalökningar erfordras vid röntgendiagnostiska avdelningen, kliniskt-kemiska centrallaboratoriet och blodgivarcentralen. I övrigt förutses endast mindre öknings- och kompletteringar av personalen inom den befintliga organisationen. Kostnadsökningen för personalförstärkningar vid befintliga avdelningar beräknas uppgå till sammanlagt cirka 240 000 kr. Den ökade utbildningen vid sjuksköterskeskolan samt en viss försöksverksamhet i syfte att avlasta sjuksköterskepersonalen en del expeditionsgöromål kommer slutligen att medföra vissa kostnadsökningar för sjukhusets del.

Totalkostnaden för driften av sjukhuset — exklusive de psykiatriska och barn- och ungdomspsykiatriska klinikerna samt bortsett från läkarlönerna — har beräknats till 24 053 400 kr., varav 17 158 900 kr. för löner, 6 744 500 kr. för omkostnader samt 150 000 kr. för oförutsedda utgifter, av vilket sistnämnda belopp 5 000 kr. hemställas få fritt disponeras av direktionen för utgifter för patienternas och personalens trevnad. I enlighet med gällande bidragsgrunder har vid bestämmandet av landstingets bidrag totalkostnaden — bortsett från läkarlönerna — beräknats till 25 243 576 kr., varvid dels de fortlöpande avgifterna till statens pensionsanstalt för viss personal (625 800 kr.) upptagits med dubbla beloppet, dels ock — i avvaktan på frågans slutliga reglering genom särskilda förhandlingar — beräk-

nade procentuella avgifter för allmän tjänstepensionering upptagits med enkla beloppet, 564 376 kr. Sedan totalkostnaden minskats med poliklinik- och hyresinkomster m. m. har återstoden, 24 206 976 kr., dividerats med totalantalet vård dagar, som uppskattas till 317 000. Kvoten 76 kr. 36 öre utgör kostnaden per vård dag. Denna dagkostnad har multiplicerats med antalet vård dagar för sjuka från Uppsala län, vilka beräknats till 232 400. Från den erhållna produkten, 17 746 761 kr., har avdrag gjorts med 13 procent eller 2 307 079 kr., varvid skillnaden blivit 15 439 682 kr. Sedan från sistnämnda belopp dragits vissa legosängsavgifter och statsbidrag m. m., kvarstår 13 945 882 kr., vilket utgör landstingets bidrag. Inkomsterna i form av legosängsavgifter, sjukvårdsavgifter, poliklinikavgifter, bostadshyror m. m. beräknas till 7 187 800 kr. Statens andel skulle alltså uppgå till (24 053 400 — 13 945 882 — 7 187 800) 2 919 718 eller avrundat 2 920 000 kr.

3. Det årliga elevintaget vid sjuksköterskeskolan kommer under budgetåret 1962/63 att utgöra cirka 110 eller 55 elever per kurs (jämför prop. nr 71/1960). Kostnaderna för driften av sjuksköterskeskolan inklusive naturaförmåner till elever samt provsysterlöner resp. studiebidrag beräknas under budgetåret 1962/63 till 1 503 000 kr. Från akademiska sjukhuset och epidemisjukhuset i Uppsala erhåller skolan ersättning för elevarbetskraften. Ifrågavarande ersättning torde sammanlagt komma att uppgå till 1 115 000 kr. Mellanskillnaden mellan det för skolans drift erforderliga beloppet och ersättning för elevarbetet, 388 000 kr., skall enligt gällande avtal bestridas av staten och landstinget med 55 resp. 45 procent vardera. Statens bidrag beräknas alltså till $\left(\frac{55 \times 388\,000}{100}\right)$ 213 400 eller avrundat 213 000 kr.

Departementschefen

Jag förordar, att vid psykiatriska kliniken må inrättas de nya tjänster direktionen föreslagit, med undantag dock för en tjänst som laboratoriesköterska alternativt laboratoriebiträde med halvtidstjänstgöring vid klinikkens till det kliniskt-kemiska centrallaboratoriet anslutna laboratorium.

I likhet med direktionen har jag funnit det vara riktigt, att Uppsala läns landsting bidrager till kostnaderna för den allmänna tjänstepensioneringen av vid sjukhuset anställd personal. Denna fråga bör regleras genom avtal. Förhandlingar härom torde komma att upptagas i ett större sammanhang. I avbidan härpå anser jag mig kunna godtaga den av direktionen använda metoden för beräkning av landstingets bidrag till ifrågavarande kostnader.

Jag har icke något att erinra mot att direktionen må från posten till oförutsedda utgifter disponera ett belopp av 5 000 kr. för utgifter för patienternas och personalens trevnad.

Mot direktionens beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår har jag

i och för sig icke funnit anledning till erinran. Enligt vad jag under hand inhämtat kommer emellertid vårdavgifterna för utomlänspatienter å allmän sal vid sjukhuset att höjas under nästa år. Till följd av den inkomstökning, som härigenom uppkommer och som avtalsenligt skall helt tillgodoräknas statsverket, torde anslaget för nästa budgetår kunna uppföras med ett belopp av 5 000 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Driftkostnader vid akademiska sjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 000 kr.

[67] 62. Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	700 000	700 000
1961/62 (statsliggaren s. 1119)	1 795 000	
1962/63 (förslag)	1 570 000	

Yrkanden

I. *Direktionen för akademiska sjukhuset i Uppsala* (skr. 1/9 1961) hemställer om anvisande av 797 000 kr. för utrustning av i följande specifikation angivna kliniker och avdelningar m. m. vid sjukhuset, varvid — med undantag för å psykiatriska kliniken belöpande utrustningskostnader å tillhopa 84 000 kr. — förutsättes att Uppsala läns landsting anslår lika stort belopp.

1. Utrustning till kirurgiska kliniken	46 119
2. » » thoraxkirurgiska kliniken	61 400
3. » » plastikkirurgiska kliniken	17 783
4. » » anesthesiavdelningen	44 274
5. » » ortopediska kliniken	1 107
6. » » centrallaboratoriet	190 677
7. » » blodgivarcentralen	17 479
8. » » ögonkliniken	1 598
9. » » kvinnokliniken	52 795
10. » » barnkliniken	88 968
11. » » öronkliniken	8 824
12. » » röntgendiagnostikavdelningen	231 465
13. » » lungkliniken	1 684
14. » » hudkliniken	3 826
15. » » neurologiska kliniken	830
16. » » kliniskt-fysiologiska centrallaboratoriet	93 112
17. » » neurofysiologiska laboratoriet	76 308
18. » » fotoavdelningen	13 291
19. » » psykiatriska kliniken	64 252
20. » » ekonomiförvaltningen m. m.	315 776
21. Gemensam utrustning	36 000
22. Omsättningsskatt	58 000
23. Oförutsedda utgifter	84 432

Summa kr. 1 510 000

¹ Inkl. viss laboratorieutrustning för psykiatriska kliniken.

II. *Kommittén för akademiska sjukhusets i Uppsala utbyggande* (skr. 30/8 1961) hemställer om *dels* anvisande av 820 000 kr. utgörande statens andel av kostnaderna för utrustning av ny medicinsk klinikbyggnad, provisorisk neurokirurgisk klinik, kvinnokliniken, dermatologiska kliniken samt nytt centralkök med personalresturang m. m. ävensom av kostnaderna för kommitténs verksamhet, *dels ock* bemyndigande att beställa utrustning till ett värde av 2 400 000 kr.

Den begärda medelsanvisningen har beräknats på sätt framgår av följande sammanställning:

Medicinska kliniken	2 600 000
Neurokirurgiska kliniken	1 100 000
Kvinnokliniken	50 000
Dermatologiska kliniken	200 000
Centralkök med personalresturang m. m.	1 200 000
Kommitténs verksamhet	100 000
	Summa kr. 5 250 000
Statens andel härav (40 %)	2 100 000
Avgår för budgetåret 1961/62 för utrustning till medicinska och neurokirurgiska klinikerna anvisat belopp	1 280 000
	Summa kr. 820 000

Motiv

I.

De önskemål om anskaffande av utrustning, vilka framlagts av klinikchefer m. fl., belöper sig till sammanlagt cirka 1 715 000 kr. Av dessa förslag har direktionen tillstyrkt anskaffningar till ett sammanlagt värde av omkring 1 015 000 kr. Därtill kommer av direktionen direkt äskade medel för ekonomiförvaltningen m. m. med cirka 350 000 kr., för oförutsedda utgifter med cirka 84 000 kr. och för omsättningsskatt med 58 000 kr. De största posterna faller på sådana serviceavdelningar inom sjukhuset, vilka med hänsyn till intensifieringen av sjukvården vid sjukhusets olika kliniker befunnits ha en otillräcklig kapacitet, huvudsakligen beroende på att fullgod modern utrustning icke disponeras för alla arbetsuppgifter. De sålunda föreslagna anskaffningarna innebär även vissa möjligheter till rationalisering av arbetet vid serviceavdelningarna. Detta gäller främst kliniskt-kemiska centrallaboratoriet och de genom detta administrerade rutinlaboratorierna vid klinikerna. I det för utrustning till ekonomiförvaltningen m. m. i specifikationen angivna beloppet 315 776 kr. ingår kostnaden för en ny telefonväxel vid sjukhuset å 250 000 kr. Växeln har i enlighet med beställningsbemyndigande av 1959 års riksdag beställts genom televerket. Beställningsbemyndigandet avsåg en då aktuell växeltyp, vilken betingade en kostnad av 207 815 kr. Televerket har emellertid numera övergått till en växeltyp av modernare konstruktion, som betingar en kostnad av 250 000 kr.

För psykiatriska klinikerna har äskats ett utrustningsanslag av sammanlagt 64 252 kr. Ifrågavarande utrustning är avsedd uteslutande för den vuxenpsykiatriska kliniken. Härtill kommer kostnaden för utrustning för psykiatriska klinikens laboratorium avseende medicinsk apparatur m. m. för tillhopa 12 829 kr. Sedan några år tillbaka har det stått klart, att vuxenpsykiatriska kliniken såväl byggnadsmässigt som ifråga om utrustning icke fyller de krav, som måste uppställas på en modern psykiatrisk klinik vid ett undervisningssjukhus. Särskilt iögonenfallande har bristen på lokaler för expeditionstjänst, undervisning, forskning o. dyl. varit. Direktionen har nu funnit det nödvändigt att åstadkomma en förbättring av arbetsförhållandena vid kliniken genom anskaffning av den utrustning, som klinikchefen begärt. Direktionen har därför i huvudsak tillstyrkt anslagsäskandena för psykiatriska kliniken, vilka kommer att uppgå till sammanlagt drygt 64 000 kr. och vilka jämte nämnd laboratorieutrustning i enlighet med föreliggande avtal helt skall bekostas av statsmedel. Sammanlagt beräknas sålunda 84 000 kr. vara erforderliga, häri inräknat medel för oförutsedda utgifter och omsättningsskatt. Ytterligare medelsbehov måste emellertid beräknas uppkomma i samband med kommande ombyggnad vid barnpsykiatriska klinikens utflyttning och disposition av härigenom tillkommande lokaler.

Även om fullgoda skäl i de flesta fall föreligger för av klinikchefer m. fl. föreslagna materielanskaffningar, anser sig direktionen med hänsyn till de stora kraven på utrustning av nytillkommande lokaler m. m. icke i sin helhet kunna tillstyrka klinikchefernas önskemål. Direktionen har därför i sina förslag i huvudsak upptagit endast sådan utrustning, vilken ansetts oundgängligen erforderlig för verksamhetens ändamålsenliga bedrivande, samt sådan materiel, som befunnits nödvändig för att åstadkomma en jämn och rimlig standard inom sjukhuset i dess helhet. Vissa önskemål har i mycket hög grad betingats av forskningens och undervisningens krav, varför de icke ansetts böra tillgodoses under ifrågavarande anslag. Sammanlagt uppgår medelsbehovet för nyanskaffningar m. m. till cirka 807 000 kr. samt för kompletteringar och ersättande av försliten eller föråldrad utrustning till cirka 574 000 kr., vari ingår kostnaden för ovannämnda telefonväxel.

De förhållanden, vilka allmänt inverkar på medelsbehoven för olika ändamål samt de speciella omständigheter, vilka i de särskilda fallen föreligger, framgår av handlingarna i ärendet till vilka hänvisas.

Under det sistförflutna budgetåret har avtal träffats om fördelningen mellan staten, Uppsala läns landsting och regionvårdslandstingen av kostnaderna för nybyggnader och utrustning för sådana vid sjukhuset. Detta avtal bör föranleda en översyn av reglerna för kostnadsfördelningen även i vad avser underhållsmedel för byggnader och utrustning. Vidare har en utredning av frågan rörande de psykiatriska klinikernas ställning vid sjuk-

huset och i samband därmed finansieringen av anläggnings- och driftkostnaderna för nämnda kliniker påbörjats. Direktionen reserverar sig därför för kostnadsfördelningen och förutsätter, att det äskade anslagets slutsumma kan komma att förändras beroende på eventuella nya avtal.

II.

Medicinska kliniken nybyggnad beräknas bliva färdigställd under första halvåret 1962. För den egentliga medicinska kliniken har utrustningen beräknats uppgå till 1 506 594 kr. Härtill kommer kostnader för vissa provisoriska laboratorier, nämligen för klinisk fysiologi 39 512 kr., för klinisk kemi 102 294 kr. samt för röntgendiagnostik 698 920 kr. Inom den medicinska klinikbyggnaden avses vidare en medicinsk njuravdelning med dialyscentral komma att inrymmas provisoriskt i samma våningsplan, som delvis tages i anspråk för det kliniskt-kemiska laboratoriet. Kostnaderna för utrustning av njuravdelningen beräknas uppgå till 250 917 kr. De totala kostnaderna för utrustning av den nya medicinska klinikbyggnaden skulle sålunda uppgå till (1 506 594 + 39 512 + 102 294 + 698 920 + 250 917) 2 598 237 eller i runt tal 2 600 000 kr. Det är nödvändigt att för utrustningen erforderliga medel i sin helhet står till kommitténs förfogande under budgetåret 1962/63.

Den provisoriska *neurokirurgiska kliniken*, vilken kommer att förläggas med en vårdavdelning om 28 platser till lungkliniken och med operations-, expeditions- och mottagningslokaler i en tillbyggnad i souterrängplanet mellan lungklinikens flyglar, beräknas bli färdigställd under senare hälften av år 1962. Kostnaderna för utrustning av denna klinik beräknas till 1 110 336 kr. eller i runt tal 1 100 000 kr.

1961 års riksdag (prop. nr 79; rskr. nr 265) har anvisat medel för bl. a. vissa ombyggnadsarbeten inom *kvinnokliniken*. Utförandet av en del av dessa ombyggnadsarbeten, nämligen inrättande av en föreläsningssal samt jour- och läkarrum inom klinikens vindsvåning, kommer att vara avslutade i början av år 1962. Kostnaderna för utrustning av dessa lokaler uppgår till 44 500 kr. eller i runt tal 50 000 kr.

Nuvarande medicinkliniken avses komma att ombyggas för att bereda provisoriska lokaler för bl. a. en *dermatologisk klinik*. Dessa relativt enkla byggnadsarbeten beräknas vara avslutade i början av år 1963. I avvaktan på tillkomsten av den nya medicinkliniken har någon mera betydande nyanskaffning av utrustning till nuvarande medicinkliniken icke skett sedan ett flertal år tillbaka. Möbler och annan utrustning är starkt försliten och behöver till stor del ersättas. Utredningen av utrustningsbehovet har icke hunnit avslutas, men hittills gjorda beräkningar utvisar, att kostnaderna för utrustning av ifrågavarande klinik torde komma att uppgå till i runt tal 200 000 kr.

Uppförandet av *centralköket med personalrestaurang* m. m. beräknas

bli avslutat under våren 1962. För utrustning av denna byggnad beräknar kommittén ett medelsbehov av 1 200 000 kr. Slutligen beräknar kommittén för *kommitténs egen verksamhet* i vad avser utrustningsfrågorna ett medelsbehov av 100 000 kr.

De totala kostnaderna för anskaffning av ovan berörd utrustning skulle sålunda uppgå till (2 600 000 + 1 100 000 + 1 200 000 + 50 000 + 200 000 + 100 000) 5 250 000 kr. Därav utgör enligt gällande avtal¹ 2 100 000 kr. (40 procent) statens andel i utrustningskostnaderna. Då emellertid staten för budgetåret 1961/62 anvisat ett belopp av 1 280 000 kr. till utrustning av de nya medicinska och neurokirurgiska klinikerna uppgår det statliga medelsbehovet för nästkommande budgetår beträffande utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala till (2 100 000 — 1 280 000) 820 000 kr.

För budgetåret 1962/63 erfordras jämväl vissa inköpsbemyndiganden om totalt 2 400 000 kr., avseende beställningar dels intill ett belopp av 2 200 000 kr. å viss radioterapeutisk apparatur, dels ock intill ett belopp av 200 000 kr. å viss utrustning till ny sjuksköterskeskola.

Nybyggnaden för radioterapeutiska kliniken beräknas vara färdigställd i mitten av år 1964. Med hänsyn till de långa leveranstiderna i fråga om viss radioterapeutisk apparatur — drygt två år — samt då valet av apparatur kan påverka utformningen av vissa lokaler är det angeläget, att sådan apparatur för den nya kliniken kan beställas snarast möjligt.

Den första byggnadsetappen — ett bostadshus med 175 elevrum — av en ny sjuksköterskeskola beräknas bliva färdigställd under första delen av år 1963. Förenämnda inköpsbemyndigande avser beställningar av utrustning till sagda bostadshus för sjuksköterskeelever.

Yttrande

I. *Centrala sjukvårdsberedningen* anser, att för anskaffning av utrustning bör beräknas ett belopp av 1 437 000 kr., varav på staten faller 760 000 kr., på sätt beredningen angivit i särskild promemoria.

Departementschefen

Vad beträffar den av direktionen gjorda framställningen föreslår jag, att för nästa budgetår av statsmedel anvisas ett anslag av 750 000 kr. för anskaffning av utrustning samt för oförutsedda utgifter. I beloppet har jag härvid inräknat dels halva kostnaden för en ny telefonväxel, 125 000 kr., dels ock hela kostnaden för utrustning, som anskaffas till psykiatriska kliniken, för vilken staten f. n. ensam har att svara. Jag förutsätter, att Uppsala läns landsting beträffande utrustning av andra kliniker och avdelningar m. m. än psykiatriska kliniken bidrager med lika stort belopp, som av statsmedel anvisas härför. Jag vill emellertid framhålla, att angivna

¹ Se prop. 1961: 79 s. 11 ff.

kostnadsfördelning mellan staten och landstinget kan komma att förändras som en följd av pågående översyn av reglerna för fördelningen av kostnaderna för bl. a. löpande utrustningsanskaffning vid sjukhuset. Skulle den statliga andelen i sagda kostnader härigenom komma att minskas, torde motsvarande reducering av det av mig nu förordade bidraget få vidtagas.

Genom beslut den 29 september 1961 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadskommittén att utföra projektering fram till och med färdigställande av huvudhandlingar inklusive verkställande av kostnadsberäkning för ombyggnad av nuvarande medicinkliniken för beredande av provisoriska lokaler för bl. a. dermatologiska kliniken. Kommittén har preliminärt beräknat kostnaderna för utrustning av dermatologiska kliniken nya lokaler till i runt tal 200 000 kr. Detta belopp synes mig i och för sig rimligt. Om riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att — sedan riksdagen tagit ställning till det projekterade ombyggnadsförslaget, vilket jag räknar med kommer att underställas riksdagen i särskild proposition i vår — inom en total kostnadsram av 200 000 kr. pröva kommitténs definitiva utrustningsprogram för ifrågavarande klinik.

Kommittén har vidare lagt fram program för utrustning av dels en medicinsk njuravdelning samt vissa provisoriska laboratorier inom nybyggnaden för medicinska kliniken, dels centralköket med personalrestaurang. Kommittén har även äskat medel för utrustning av vissa ombyggda lokaler inom kvinnokliniken. De framlagda utrustningsförslagen synes mig väl underbyggda och har icke givit mig anledning till erinran. Jag anser mig därför böra godtaga desamma och det härför beräknade medelsbehovet.

Kommitténs äskanden i övrigt avser — förutom medel för kommitténs fortsatta verksamhet — fullföljande av utrustningsanskaffning i enlighet med de av statsmakterna redan godkända utrustningsprogrammen för den egentliga medicinska kliniken inom nyssnämnda nybyggnad samt för den provisoriska neurokirurgiska kliniken. Mot vad kommittén i dessa delar föreslagit har jag icke något att erinra.

Då staten enligt gällande avtal med Uppsala läns landsting angående utbyggnad av akademiska sjukhuset har att svara för 40 procent av utrustningskostnaderna för ifrågavarande kliniker m. m., förordar jag i enlighet med kommitténs förslag att 820 000 kr. anvisas för ändamålet för nästa budgetår. Jag vill i detta sammanhang erinra om att kommittén tidigare uttalat, att kommittén avsåg att i samband med anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 taga upp frågan om en retroaktiv reglering av kostnadsfördelningen beträffande bl. a. utrustningsanskaffningen för panncentralen och barnpsykiatriska kliniken. I dessa utrustningsprogram har staten nämligen deltagit med större andel av kostnaderna än som avses i nyssnämnda avtal. Enligt vad jag nu under hand inhämtat föreligger emellertid ännu ej tillräckligt underlag för en slutlig beräkning av de belopp, som skall åter-

betalas till staten. Frågan om en definitiv reglering av kostnaderna för ifrågavarande utrustningsanskaffningar måste därför uppskjutas till ett senare tillfälle.

Liksom för innevarande budgetår förutsätter jag, att statens andel i kostnaderna för kommitténs verksamhet beträffande utrustningsfrågor får bestridas från förevarande anslag.

Kommittén har slutligen hemställt om bemyndigande att under nästa budgetår beställa viss utrustning för dels nybyggnad för en radioterapeutisk klinik, dels ny sjuksköterskeskola. Genom beslut den 23 mars respektive den 29 september 1961 har Kungl. Maj:t uppdragit åt kommittén att verkställa projektering av ifrågavarande nybyggnader. Jag räknar med att i särskild proposition i vår kunna anmäla berörda byggnadsfrågor för riksdagen och avser att i detta sammanhang taga ställning till de begärda beställningsbemyndigandena.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar jag således till (750 000 + 820 000) 1 570 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utrustning vid akademiska sjukhuset i Uppsala*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av
1 570 000 kr.

[68] 63. **Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	37 000	41 315
1961/62 (statsliggaren s. 1120)	80 000	
1962/63 (förslag)	70 000	

Genom beslut den 16 juni 1961 godkände Kungl. Maj:t ett mellan staten, å ena, och Uppsala läns landsting, å andra sidan, träffat avtal rörande undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala. Enligt sagda avtal skall staten till landstinget för upplåtelsen av sjukhuset för ifrågavarande undervisning årligen i efterskott erlägga ett belopp motsvarande de beräknade löne- och pensionskostnaderna för en och en halv förste underläkartjänst och en halv kanslibiträdestjänst samt därutöver 10 000 kr. Beträffande avtalets närmare innehåll torde få hänvisas till 1961 års statsverksproposition, XI ht, p. 73.

För budgetåret 1962/63 bör medel anvisas till bestridande av statens bidrag enligt förevarande avtal under kalenderåret 1962. Jag beräknar det erforderliga statsbidraget till 70 000 kr. och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av undervisning i klinisk epidemiologi vid epidemisjukhuset i Uppsala* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kr.

[69] 64. Bidrag till lasarettet i Lund

I riksstaten för innevarande budgetår har under elfte huvudtiteln upptagits dels ett förslagsanslag till Bidrag till Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund å 3 000 000 kr., dels ett reservationsanslag till Bidrag till viss utrustning vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund å 111 000 kr., dels ett förslagsanslag till Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund å 2 500 000 kr., dels ock ett reservationsanslag till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund m. m. å 3 220 000 kr. Jag förordar, att medel för de ändamål, som tillgodoses genom anlitan- de av nämnda anslag, fr. o. m. budgetåret 1962/63 anvisas under ett gemensamt anslag med benämningen Bidrag till lasarettet i Lund. Anslaget bör erhålla förslagsanslags natur.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstats- förslaget för nästa budgetår böra upptagas med ett allenast preliminärt be- räknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 8 000 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till lasarettet i Lund* för budgetåret 1962/63 beräkna ett för- slagsanslag av 8 000 000 kr.

[70] 65. Bidrag till Malmö allmänna sjukhus

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	4 000 000	1 824 991
1961/62 (statsliggaren s. 1121)	4 400 000	
1962/63 (förslag)	5 300 000	

Yrkanden

I. *Malmö stads sjukvårdsstyrelse* (skr. 21/8 o. 22/9 1961) beräknar det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget till driften av Malmö allmänna sjukhus till i runt tal 4 200 000 kr.

II. *Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande* (skr. 31/8 1961) uppskattar för nästa budgetår erforderliga byggnads- och utrustningsbidrag under förevarande anslag till 1 150 000 kr.

Motiv

I. Löne- och pensionskostnaderna för läkare vid de för undervisningen upplåtna klinikerna och avdelningarna å sjukhuset under kalenderåret 1962 beräknas till 3 173 000 kr., varav statens bidrag enligt gällande avtal utgör en tredjedel eller 1 058 000 kr. I förenämnda belopp ingår även av- löningsförstärkningar åt professorer, tillika överläkare vid sjukhuset.

De totala driftkostnaderna vid sjukhuset uppskattas till 49 020 000 kr. Sedan totalkostnaden minskats med vissa löne- och pensionskostnader m. m. har återstoden, 45 622 000 kr., dividerats med totalantalet vård dagar, som uppskattas till 409 000. Kvoten 112 kr. utgör kostnaden per vård dag. Då antalet vård dagar vid undervisningsklinikerna uppskattas till 275 000 skulle den på dessa kliniker belöpande delen av sjukhusets driftkostnader utgöra ($275\,000 \times 112$) 30 800 000 kr. Eftersom staten enligt gällande avtal har att bidra till dessa driftkostnader med 10 procent, kommer det för nästa budgetår erforderliga statsbidraget att utgöra 3 080 000 kr.

Staten har vidare avtalsenligt att erlægga bidrag till driften av *dels* centraltandpolikliniken och käkcentralen vid Malmö allmänna sjukhus, *dels ock* socialmedicinska avdelningen vid sjukhuset. Ifrågavarande driftbidrag under år 1962 uppskattas till i runt tal 50 000 resp. 8 000 kr.

Sammanlagt skulle alltså förenämnda driftbidrag uppgå till ($1\,058\,000 + 3\,080\,000 + 50\,000 + 8\,000$) i runt tal 4 200 000 kr.

II. För ombyggnads-, ändrings- och förbättringsarbete vid sjukhuset synes ett totalbelopp av 3 503 755 kr. enligt följande specifikation kunna läggas till grund för beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1962/63.

Medicinska kliniken	1 000 000
Kirurgiska kliniken	84 000
Ortopediska kliniken	33 600
Radioterapeutiska kliniken	168 600
Kvinnokliniken	55 500
Röntgendiagnostiska avdelningen	1 500 000
Kemiska centrallaboratoriet	13 500
Patologiska institutionen	12 000
Sjukhuskontor	300 000
Övriga för sjukvården gemensamma anläggningar	185 000
Centraltandpoliklinik och käkcentral	151 555
Summa kr.	3 503 755

I fråga om den för centraltandpoliklinik och käkcentral upptagna posten erinrar nämnden om att enligt av riksdagen år 1960 godkänt avtal angående tandläkarhögskolan i Malmö skall staten till staden erlægga bidrag med 25 procent av de verkliga totalkostnaderna för centraltandpoliklinikens och käkcentralens färdigställande och utrustning. Dessa kostnader beräknades av odontologiska förhandlingssakkunniga preliminärt till 346 000 kr. för byggnadsarbeten och 184 000 kr. för utrustning. Härav skulle således på staten komma i runt tal 133 000 kr., vilket belopp anvisades som reservationsanslag för budgetåret 1960/61 på åttonde huvudtiteln. Sjukvårdsstyrelsen har sedermera i skrivelse till nämnden hemställt om nämndens godkännande — i och för statsbidrags utgående — av bl. a. ett belopp om 151 555 kr., med vilken summa de verkliga kostnaderna för anordnande av centraltandpoliklinik och käkcentral vid sjukhuset överstigit tidigare beräknade kostnader. Då nämnden anser sig sakna möjlighet att för närvarande bifalla styrelsens framställning, eftersom anslagsmedel till

statsbidrag för ändamålet icke finnes anvisat, föreslår nämnden, att nyssnämnda belopp nu godtages för beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår.

För anskaffning av instrument och annan utrustning torde ett totalbelopp av 1 731 715 kr. enligt följande specifikation böra läggas till grund för beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1962/63.

Medicinska kliniken.....	257 150
Kirurgiska kliniken.....	648 030
Ortopediska kliniken.....	21 300
Kvinnokliniken.....	48 110
Plastikkirurgiska kliniken.....	24 980
Radioterapeutiska kliniken.....	22 000
Thoraxkirurgiska kliniken.....	10 800
Röntgendiagnostiska avdelningen.....	539 300
Anestesiavdelningen.....	25 940
Bakteriologiska institutionen.....	13 055
Patologiska institutionen.....	12 920
Kemiska centrallaboratoriet.....	58 050
Centraltandpoliklinik och käkcentral.....	2 400
Sjukhuskontor.....	30 000
Övriga för sjukvården gemensamma anläggningar.....	17 680
Summa kr.	1 731 715

Sammanlagt skulle alltså de beräknade totalutgifterna för byggnader och utrustning uppgå till (3 503 755 + 1 731 715) 5 235 470 kr., varav statens andel enligt gällande avtal utgör 25 procent eller 1 308 865 kr.

Med hänsyn till att sannolikt vissa förseningar uppkommer både beträffande byggnadsarbeten och utrustning, anser emellertid nämnden, att den beräknade storleken av byggnads- och utrustningsbidrag, som staten för nästkommande budgetår har att erlægga, kan begränsas till 1 150 000 kr., vilket belopp således för angivet ändamål bör medtagas vid framräkning av det totala medelsbehovet för budgetåret 1962/63.

Departementschefen

Vid min anmälan i 1961 års statsverksproposition (punkten 78) av förevarande anslag för budgetåret 1961/62 erinrade jag om att jag föranstaltat om upptagande av förhandlingar med Malmö stad angående utnyttjande av plastikkirurgiska kliniken vid Malmö allmänna sjukhus för undervisningsändamål. Då kliniken varit upplåten för medicinsk undervisning, utgick jag ifrån att riksdagen icke skulle ha något att erinra mot att Kungl. Maj:t godkände den överenskommelse om reglering av nu rådande förhållanden på området, vartill dessa förhandlingar kunde väntas leda. Riksdagen lämnade detta uttalande utan erinran. Jag vill nu bringa till riksdagens kännedom, att Kungl. Maj:t i överensstämmelse härmed genom beslut den 30 juni 1961 godkänt avtal med staden om medicinsk undervisning och forskning vid ifrågavarande klinik m. m.

I det belopp, som av sjukvårdsstyrelsen lagts till grund för beräkningen av statens bidrag under kalenderåret 1962 till löne- och pensionskostnader-

na för läkare vid de för undervisningen och forskningen upplåtna klinikerna och avdelningarna å sjukhuset, ingår kostnader för överläkararvoden (av-löningsförstärkningar) åt professorer, tillika överläkare. I sjukvårdsstyrel-sens beräkningar av statens driftbidrag för kalenderåret 1961 hade likaledes medtagits ifrågavarande kostnader. Vid min anmälan i 1961 års statsverks-proposition av denna fråga erinrade jag med anledning härav om att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 maj 1960 bl. a. uppdragit åt kommissionen för förhandlingar om högre utbildning i Lund och Malmö att med Malmö stad upptaga förhandlingar om spörsmålet, huruvida staten eller staden slut-ligen borde svara för kostnaderna för ifrågavarande överläkararvoden. I avbidan på resultatet av sagda förhandlingar förklarade jag mig icke vara beredd att tillstyrka statligt bidrag till angivna kostnader. Sedan jag uttalade detta har inga nya omständigheter inträffat, som skulle kunna föranleda ett ändrat ståndpunktstagande från min sida. Jag är således fortfarande av den uppfattningen, att staten icke bör bidraga till kostnaderna för sagda löne-förmåner. Mot sjukvårdsstyrelsens beräkning av det statliga driftbidraget i övrigt har jag icke funnit anledning till erinran.

Jag tillstyrker det av nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande framlagda förslaget, att den andel av de resterande kostnaderna för anord-nandet av centraltandpoliklinik och käkcentral vid sjukhuset, vilken avtals-enligt skall falla på statsverket, får bestridas från förevarande anslag. Mot nämndens beräkningar av statens byggnads- och utrustningsbidrag till sjuk-huset för nästa budgetår har jag icke något att erinra.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår upp-skattar jag till 5 300 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Malmö allmänna sjukhus* för budgetåret
1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 300 000 kr.

[71] 66. *Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	11 800 000	10 704 200
1961/62 (statsliggaren s. 1122) ..	9 000 000	
1962/63 (förslag)	10 500 000	

Yrkanden

I. *Det större akademiska konsistoriet vid Göteborgs universitet* (skr. 4/10 1961) beräknar det statliga driftkostnadsbidraget under anslaget till i runt tal 9 600 000 kr.

II. *Nämnden för undervisningssjukhusens utbyggande* (skr. 31/8 1961) uppskattar för nästa budgetår erforderliga byggnads- och utrustningsbidrag under förevarande anslag till 1 200 000 kr.

Motiv

I. Göteborgs sjukvårdsstyrelse har till universitetet lämnat uppgifter till ledning för beräkning av det statliga driftbidraget till undervisningssjukhusen i Göteborg för kalenderåret 1962. Sjukvårdsstyrelsens beräkningar framgår av följande sammanställning.

Klinik	Antal vårdplatser	Beläggnings- procent	Antal vård dagar
<i>Sahlgrenska sjukhuset</i>			
Medicinska klin. I.....	174	96	61 000
„ „ II.....	192	95	66 600
„ „ III.....	116	95	40 200
Kirurgiska klin. I.....	215	95	74 600
„ „ II.....	184	96	64 700
„ „ II, avd. på Rävlanda sanatorium.....	80	68	20 000
Extremitetskir. klin.....	107	95	37 100
Plastikkir. klin.....	45	89	14 600
Thoraxkir. klin.....	24	80	7 000
Neurokir. klin.....	30	90	9 900
Neurologiska klin.....	64	75	17 500
Hudkliniken.....	120	83	36 300
Allergologiska klin.....	30	100	11 000
Ögonkliniken.....	46	90	15 100
Öronkliniken.....	62	80	18 100
Psykiatriska klin.....	86	99	31 100
Jubileumskliniken.....	114	92	38 300
Kvinnokliniken I.....	270	78	76 900
Ortopediska klin.....	86	92	28 900
			668 900
<i>Barnsjukhuset</i>			
Medicinska kliniken.....	119	68	29 500
Kirurgiska kliniken.....	31	75	8 500
			38 000
<i>Renströmska sjukhuset</i>			
Lungkliniken.....	200	89	64 700
<i>Epidemisjukhuset</i>			
Avd. för epidemiologiska fall.....	220	19	15 200

Medeldagkostnaden för rikets undervisningssjukhus har av sjukvårdsstyrelsen för år 1962 beräknats till cirka 120 kr. inklusive pensionskostnader. Enligt gällande avtal skall det statliga bidraget icke beräknas efter högre dagkostnad än nämnda medeldagkostnad, förhöjd med tio procent. Den maximerade dagkostnaden utgör sålunda 132 kr.

Sjukvårdsstyrelsen har beräknat den verkliga dagkostnaden för Sahlgrenska sjukhuset till 124 kr. 69 öre, för barnsjukhuset till 136 kr. 83 öre, för epidemisjukhuset till 130 kr. 61 öre och för Renströmska sjukhuset till 72 kr. 64 öre. Denna beräkning innebär, att nämnda maximering av dagkostnaden till 132 kr. blir tillämplig för barnsjukhusets vidkommande.

Det statliga driftkostnadsbidraget för kalenderåret 1962 har sålunda av sjukvårdsstyrelsen beräknats enligt följande.

Sjukhus	Antal vård dagar		Dagkostnad	Beräknat statsbidrag (avrundat)
	totalt	på under- visn.platser		
Sahlgrenska sjukhuset	701 000	668 900	124: 69	8 350 000
Barnsjukhuset	66 000	38 000	136: 83	505 000
			(max. 132: 00)	
Renströmska sjukhuset	64 700	64 700	72: 64	475 000
Epidemisjukhuset	22 000	15 200	130: 21	200 000
				9 530 000

Konsistoriet har icke funnit anledning till erinran mot de gjorda beräkningarna men fäster uppmärksamheten på, att sjukvårdsstyrelsen vid beräkningen av antalet vård dagar upptagit 80 vårdplatser med en belägningsprocent av 68 vid en till kirurgiska kliniken II knuten avdelning på Rävlanda sanatorium. Dessa vårdplatser redovisades icke i sjukvårdsstyrelsens beräkningar av statligt driftkostnadsbidrag för kalenderåret 1961. Vidare har, i motsats till vad tidigare varit fallet, i kostnadsberäkningarna medtagits en post betecknad »andel i centralförvaltningens kostnader». Enligt uppgift från sjukvårdsstyrelsen har man därvid fördelat samtliga kostnader för den centrala förvaltningen på de olika sjukhusen i proportion till deras andelar i sjukvårdsstatens totala omslutning. Den andel av centralförvaltningens kostnader, som beräknas falla på Sahlgrenska sjukhuset, barnsjukhuset, Renströmska sjukhuset och epidemisjukhuset, uppskattas till i runt tal 2 100 000 kr.

II. Göteborgs sjukvårdsstyrelse har för ombyggnads-, ändrings- och förbättringsarbeten å kliniker m. m. tillhörande Sahlgrenska sjukhuset under år 1962 beräknat ett medelsbehov av 709 500 kr. enligt följande specifikation:

Medicinska kliniken III.	40 000
Jubileumskliniken	184 000
»Reumatologiska kliniken» samt paviljongerna 7 och 8.	56 000
Röntgendiagnostiska avdelningen II.	41 000
Övriga gemensamma anläggningar.	388 500
Summa kr.	709 500

För anskaffning av utrustning till undervisningskliniker m. m. har sjukvårdsstyrelsen uppskattat medelsbehovet under år 1962 till 2 113 000 kr. enligt följande sammanställning:

Sahlgrenska sjukhuset

Medicinska kliniken I.	22 450
Medicinska kliniken II	13 150
Medicinska kliniken III.	52 600
Kirurgiska kliniken I.	16 800
Kvinnokliniken I.	9 500
Psykiatriska kliniken.	13 800
Ögonkliniken.	11 100
Öronkliniken.	16 600
Neurologiska kliniken.	133 000
Jubileumskliniken.	402 900

Thoraxkirurgiska kliniken.....	19 800	
Anestesiavdelningarna I och II.....	21 500	
Centrallaboratoriet.....	173 100	
Kliniskt-fysiologiska laboratoriet.....	68 000	
Röntgendiagnostikavdelningen I.....	205 000	
Röntgendiagnostikavdelningen II.....	307 300	
För vissa kliniker m. m. gemensamt.....	295 900	
Ekonomianläggningar m. m.....	91 500	1 874 000
Barnsjukhuset.....		163 500
Epidemisjukhuset.....		35 500
Renströmska sjukhuset.....		40 000
	Summa kr.	2 113 000

Sammanlagt skulle alltså för byggnader och utrustning enligt sjukvårdsstyrelsens beräkning erfordras (709 500 + 2 113 000) 2 822 500 kr., varav statens andel enligt gällande avtal skulle uppgå till i runt tal 635 000 kr.

Nämnden anser sig för sin del kunna tillstyrka, att den i sjukvårdsstyrelsens nyss angivna sammanställningar upptagna kostnadssumman lägges till grund för beräkningen av anslagbehovet för det statliga bidraget. I fråga om utrustningsanskaffningen påpekar emellertid nämnden, att styrelsen i fråga om jubileumskliniken utgått ifrån att statsbidrag till instrument och annan utrustning i första hand skall utgå jämlikt 1937 års överenskommelse om statsbidrag till centralanstalter för radioterapi, varför bidrag enligt 1960 års undervisningsavtal endast beräknats på en mindre del av den nu aktuella anskaffningen.

Enligt sin instruktion har nämnden att lämna uppgift å den beräknade storleken av samtliga de byggnads- och utrustningsbidrag, som staten för nästkommande budgetår avtalsenligt har att erlägga till respektive sjukhushuvudmän oavsett om och när anslag för ändamålet anvisats. Nämnden anmäler därför — efter att från sjukvårdsstyrelsen i Göteborg ha infordrat erforderliga uppgifter — följande ytterligare medelsbehov.

Anordnande av förrådslokaler (se prop. nr 71/1960). För budgetåret 1960/61 beräknades för ändamålet ett anslagsbehov av 330 000 kr. På grund av att vissa förseningar uppstått, räknar sjukvårdsstyrelsen med att arbetena kommer att fortlöpa så, att rekvisition av statsbidrag å en byggnadskostnad av 327 000 kr. kan göras först under budgetåret 1962/63. För statens del bör sålunda räknas med ett medelsbehov av 82 000 kr.

Tillbyggnad av psykiatriska kliniken (se prop. nr 71/1960 samt 1961 års statsverksproposition, XI ht, p. 79). För budgetåret 1960/61 beräknades för ändamålet ett anslagsbehov av 750 000 kr. och för budgetåret 1961/62 200 000 kr. Av olika anledningar har igångsättandet av arbetet fördröjts. Sjukvårdsstyrelsen räknar nu med att arbetena skall komma igång i slutet av år 1961 och bedrivs i sådan takt, att statsbidrag under budgetåret 1962/63 kommer att begäras å en beräknad byggnadskostnad av 910 000 kr. Statens medelsbehov beräknas därför till 385 000 kr.

Diverse arbeten samt viss utrustning avseende kliniker m. m. (se 1961 års statsverksproposition XI ht, p. 79). För ändamålet ingår i innevarande bud-

getårs förslagsanslag å 9 000 000 kr. ett beräknat bidragsbelopp om 500 000 kr. Sjukvårdsstyrelsen har anmält att av denna summa ett belopp om 100 000 kr. kan rekvireras först under budgetåret 1962/63.

Ombyggnad och utrustning av kvinnokliniken I (se prop. nr 71/1960). Kungl. Maj:t har genom beslut den 30 juni 1961 godkänt — i och för statsbidrags utgående enligt gällande avtal — dels att avsedda ändrings- och upprustningsarbeten utom i vad avser rörpostanläggning utföres i huvudsaklig överensstämmelse med de i ärendet företedda ritningarna, dels ock att utrustning anskaffas i enlighet med överlämnat förslag med vissa av nämnden föreslagna avvikelser. Ändringsarbetena har kostnadsberäknats till i runt tal 1 540 000 kr. och utrustningen till 337 000 kr. eller sammanlagt 1 877 000 kr. Härav har staten att svara för en fjärdedel eller 469 000 kr. Några statliga bidragsmedel har hittills icke beräknats.

Sjukvårdsstyrelsen har beräknat att upprustningsarbetena skall kunna bedrivas så, att statsbidrag under budgetåret 1962/63 kan beräknas utgå å ett sammanlagt byggnads- och utrustningsbelopp av 476 000 kr. Statens bidrag för ändamålet beräknas således till 119 000 kr.

Tillbyggnad av kvinnokliniken I. Kungl. Maj:t har genom beslut den 30 juni 1961 godkänt ny överenskommelse rörande utvidgning av kliniken samt föreskrivit att såsom bidrag till kostnaderna för tillbyggnaden och anskaffningskostnaderna för befintlig föreläsningssal m. m. finge från visst reservationsanslag på rekvisition till sjukvårdsstyrelsen utbetalas 967 000 kr. Då den beräknade totalkostnaden för tillbyggnaden uppgår till 1 550 000 kr., kommer den på staten fallande delen härav (62 %) att utgöra 961 000 kr. Härtill skall läggas kostnaden för föreläsningssalen, vilken kostnad avtalsenligt utgör 47 300 kr. Den sammanlagda beräknade kostnaden rör sig sålunda om 1 008 300 kr. och överstiger vad som anvisats å reservationsanslag med omkring 41 000 kr. Då avtalsenligt statsbidrag — utöver det belopp som anvisats å reservationsanslag — bör utbetalas från nu ifrågavarande förslagsanslag, beräknar nämnden här förslagsvis sistnämnda belopp.

Nämnden beräknar således medelsbehovet för statens andel av byggnads- och utrustningskostnader till (635 000 + 82 000 + 385 000 + 100 000 + 119 000 + 41 000) 1 362 000 kr. Med hänsyn till att vissa förseningar kan förväntas uppkomma både beträffande byggnadsarbeten och utrustning, synes emellertid den beräknade storleken av de byggnads- och utrustningsbidrag, som staten för nästkommande budgetår har att erlægga, kunna begränsas till 1 200 000 kr.

Yttrande

Kanslern för rikets universitet tillstyrker den av det större akademiska konsistoriet gjorda framställningen.

Departementschefen

I sjukvårdsstyrelsens beräkningar av det statliga driftbidraget för nästa budgetår ingår, såsom konsistoriet särskilt påpekat, dels driftkostnaderna för en till kirurgiska kliniken II vid Sahlgrenska sjukhuset anknuten avdelning på Rävlanda sanatorium, dels den andel av kostnaderna för den centrala sjukvårdsförvaltningen i Göteborg, som anses falla på de statsbidragsberättigade sjukhusen i staden. Ifrågavarande avdelning vid Rävlanda sanatorium omfattas emellertid uppenbarligen icke av gällande avtal mellan staten och staden, till följd varav statligt bidrag till kostnaderna för dess drift icke bör utgå. Jag anser mig icke heller kunna tillstyrka, att staten bidrager till kostnaderna för den centrala sjukvårdsförvaltningens verksamhet. Någon föreskrift härom är icke intagen i avtalet, och enligt vad jag inhämtat har det ej heller vid de förhandlingar som föregick avtalet förutsatts, att ifrågavarande kostnader skulle betraktas som en del av kostnaderna för driften av de för undervisning och forskning upplåtna klinikerna m. m. Enligt min uppfattning synes det f. ö. vara principiellt betänkligt att staten skulle deltaga i kostnaderna för ett centralt kommunalt förvaltningsorgan med härav naturligen följande anspråk på insyn i förvaltningen.

Mot den framlagda beräkningen av det statliga driftbidraget i övrigt har jag i och för sig icke funnit anledning till erinran. Med hänsyn till vad jag nyss anfört och då en viss osäkerhet får antagas vidlåda beräkningen, förordar jag emellertid, att för ändamålet upptages ett belopp av 9 300 000 kr.

Den uppskattning av storleken av statens byggnads- och utrustningsbidrag för nästkommande budgetår, som nämnden för undervisningsjukhusens utbyggande verkställt, 1 200 000 kr., föranleder inga erinringar från min sida.

Det totala medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår beräknar jag således till (9 300 000 + 1 200 000) 10 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa Göteborgs stad tillhöriga sjukhus* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 10 500 000 kr.

[72] 67. **Bidrag till lasarettet i Umeå.** I riksstaten för innevarande budgetår har under elfte huvudtiteln upptagits dels ett förslagsanslag till Bidrag till vissa driftkostnader vid lasarettet i Umeå å 2 000 000 kr, dels ock ett reservationsanslag till Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid lasarettet i Umeå m. m. å 4 470 000 kr. Jag förordar, att medel för de ändamål, som tillgodoses genom anlitande av förenämnda båda anslag, fr. o. m. budgetåret 1962/63 anvisas under ett gemensamt anslag med benämningen Bidrag till lasarettet i Umeå. Anslaget bör erhålla förslagsanslags natur.

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande

ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatsförslaget för nästa budgetår böra upptagas med ett allenast preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 4 500 000 kr.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till lasarettet i Umeå* för budgetåret 1962/63 beräkna ett förslagsanslag av 4 500 000 kr.

Övriga sjukvårdsanstalter

[73] 68. Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	100	55 000
1960/61	225 000	120 612
1961/62 (statsliggaren s. 1123)	140 000	
1962/63 (förslag)	100 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 100 000 kr.

Motiv

Vid ingången av budgetåret 1961/62 fanns en reservation på anslaget av 135 522 kr. Sedan ett beviljat men ej utbetalat bidrag frånräknats, återstår ett belopp av 153 022 kr. För att tillgodose tre hos styrelsen inneliggande framställningar erfordras ett bidragsbelopp av 144 000 kr. Då ytterligare ansökningar om statsbidrag väntas inkomma, vilka medför ökad belastning å anslaget, och endast ringa eftersläpning föreligger i fråga om uttagandet av beviljade bidrag, bör för nästa budgetår anvisas ett belopp av 100 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag, vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 40 000 kr., hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kr.

[74] 69. Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 200 000	1 277 398
1960/61	1 400 000	1 246 380
1961/62 (statsliggaren s. 1123)	1 400 000	
1962/63 (förslag)	1 400 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Enligt av styrelsen hittills fattade beslut kan bidrag beräknas utgå för 2 072 vårdplatser under år 1962, motsvarande ett sammanlagt bidragsbelopp av 1 394 085 kr. Med hänsyn till hos styrelsen inneliggande ansökningar bör bidrag beräknas för ytterligare 84 vårdplatser, motsvarande ett belopp av 55 440 kr. I enlighet härmed uppskattas det sammanlagda medelsbehovet till (1 394 085 + 55 440) 1 449 525 kr. eller i runt tal 1 400 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av barnavdelningar vid lasarett m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 400 000 kr.

[75] 70. Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	35 000	177 573
1960/61	100	75 185
1961/62 (statsliggaren s. 1123)	1 000	
1962/63 (förslag)	53 000	

Från anslaget skall fr. o. m. budgetåret 1960/61 bestridas jämväl med det förutvarande anslaget till Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna avsedda utgiftsändamål. Från sistnämnda anslag överförd reservation har förutsatts skola uteslutande disponeras för byggnadsändamål vid folksanatorierna.

Yrkanden

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp.

II. *Överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond* (skr. 10/3 1961) hemställer om bidrag med 230 000 kr. för vissa ombyggnadsarbeten vid Österåsens sanatorium.

Motiv

I. Vid ingången av budgetåret 1961/62 fanns på styrelsens andel av anslaget en reservation av 134 463 kr. Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, uppkommer ett överskott av 30 032 kr.

Till styrelsen har ingivits en framställning om bidrag till uppförande av lungkliniken i Eskilstuna. Medelsbehovet härför beräknas till cirka 60 000 kr. Å andra sidan beräknas återbetalning av uppburna statsbidrag ske med sammanlagt 59 000 kr., varför anslaget för nästa budgetår torde böra uppföras med ett formellt belopp.

II. Anläggningarna för vatten- och avlopp vid Österåsens sanatorium tillkom i huvudsak i början av 1900-talet och kan därför anses vara i stor omfattning förbrukade.

Enligt företagna kostnadsberäkningar skulle en omläggning av vattenledningar samt uppförande av en ny högreservoar (alternativ I) draga en anläggningskostnad av 213 000 kr.

Därest en ombyggnad av högreservoaren uppskjutes (alternativ II), beräknas kostnaderna nedgå till 116 000 kr.

Inskränktes ombyggnaden till den vattenledning, som förbinder högreservoaren med sanatoriet (alternativ III), beräknas anläggningskostnaden till 60 000 kr. Vid detta alternativ förutsättes emellertid att ombyggnaden fullföljes inom en snar framtid med högre sammanlagda kostnader som följd.

En ombyggnad av sanatoriets nuvarande högreservoar är visserligen ej lika brådskande nödvändig som av de uttjänta ledningarna, men då sanatoriebyggnaden är uppförd av trä, får det anses vara av betydelse att brandsläckningsberedskapen ökas genom att den nuvarande högreservoaren om 120 kbm ersättes med en reservoar om 350 kbm. Med hänsyn bl. a. härtill har överstyrelsen funnit alternativ I böra komma till utförande. Till de preliminärt beräknade kostnaderna, 213 000 kr., bör läggas ett belopp av 17 000 kr. för oförutsedda utgifter. Av den från anslaget Bidrag till byggnadsarbeten vid folksanatorierna överförda reservationen återstår ett belopp av 177 474 kr.

Yttrande

II. *Byggnadsstyrelsen* — som samrått under hand med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens vatten- och avloppsbyrå — meddelar, att ur teknisk och ekonomisk synpunkt intet synes vara att erinra mot överstyrelsens framställning.

Departementschefen

I likhet med medicinalstyrelsen finner jag, att ytterligare medel ej behöves anvisas för styrelsens andel av anslaget.

Vad gäller av överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond föreslagna ombyggnadsarbeten för att trygga vattenförsörjningen vid Österåsens sanatorium har jag inhämtat, att enligt företagna prov allvarliga frätskador uppkommit på sanatoriets vattenledningar. Med hänsyn härtill och till vad överstyrelsen i övrigt anfört förordar jag, att överstyrelsen tillerkännes bidrag med högst 230 000 kr. för att utföra erforderliga ombyggnadsarbeten. Större delen av denna kostnad kan bestridas genom att ianspråktaga för byggnadsarbeten vid folksanatorierna disponibel reservation om cirka

177 000 kr. För att täcka återstående del av kostnaden bör sålunda för nästa budgetår anvisas (230 000 — 177 000) 53 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kr.

[76] 71. **Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	2 745 000	2 608 728
1960/61	2 665 000	2 376 155
1961/62 (statsliggaren s. 1124)	2 200 000	
1962/63 (förslag)	1 900 000	

Från anslaget bestrides fr. o. m. budgetåret 1960/61 bidrag till driften av anstalter för lungtuberkulos och för kirurgisk tuberkulos samt till driften av folksanatorierna.

Yrkanden

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1961) föreslår, att styrelsens andel av anslaget beräknas till 1 750 000 kr.

II. *Överstyrelsen för Konung Oscar II:s jubileumsfond* (skr. 23/8 1961) hemställer om bidrag till driften av Österåsens sanatorium med 160 122 kr. 44 öre.

Motiv

I. När det gäller *bidrag till lungtuberkulosanstalter* föreligger, såsom styrelsen tidigare framhållit, svårigheter att på förhand beräkna medelsbehovet till följd av förekommande ovissa faktorer. Med ledning av antalet underhållsdagar under åren 1958—1960 vid de anstalter, som ej tillhör Konung Oscar II:s jubileumsfond (resp. 1 315 246, 988 673 och 857 481) och med beaktande av att tuberkulosfrekvensen i fortsättningen ej kan förväntas sjunka i samma utsträckning som hittills, beräknar styrelsen antalet underhållsdagar under år 1962 till cirka 800 000, varav cirka 260 000 torde berättiga till förhöjt bidrag. Med hänsyn härtill torde medelsbehovet för dessa anstalter kunna beräknas till $(540\,000 \times 1,75 + 260\,000 \times 2,50)$ 1 595 000 kr.

Vid jubileumsfondens sanatorier utgår bidrag till driften av vårdplatser, som disponeras av vissa kommunala sjukvårdshuvudmän. Till driften av Österåsens sanatorium beräknas sålunda ett bidrag av 37 750 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet för ändamålet uppskattas sålunda till $(1\,595\,000 + 37\,750)$ 1 632 750 kr.

Nettoutgifterna för *bidrag till anstalter för kirurgisk tuberkulos* fördelade sig under budgetåret 1960/61 sålunda:

Driftbidrag	87 523
Bidrag till stödjebandage och proteser	14 581
Summa kr. 102 104	

Under år 1959 uppgick vid kustsanatoriet Apelviken medeltalet vårdade fall av kirurgisk tuberkulos till 81. År 1960 nedgick siffran till 76. Medicinalstyrelsen räknar med att medeltalet vårdfall per dag för nästkommande budgetår icke kommer att överstiga 70. Med ledning härav beräknas driftbidraget till kustsanatoriet till $(70 \times 3,25 \times 365)$ i runt tal 85 000 kr. För å S:t Görans sjukhus vårdade fall av kirurgisk tuberkulos erfordras för nästa budgetår cirka 7 000 kr.

Bidrag till stödjebandage och proteser har under budgetåret 1960/61 utgått med cirka 14 600 kr. Med hänsyn till vidgade statsbidragsgrunder torde för ändamålet böra beräknas ett till 20 000 kr. avrundat belopp.

Det sammanlagda medelsbehovet för ändamålet uppskattas alltså till $(85\,000 + 7\,000 + 20\,000)$ 112 000 kr.

II. Under budgetåret 1960/61 har driften av folksanatorierna medfört ett underskott av 159 225 kr. 68 öre, varav på Österåsens sanatorium belöper 60 122 kr. 44 öre. För nästa budgetår bör dels beräknas medel för att täcka nämnda underskott, dels ock anvisas ett belopp av 100 000 kr. till förskott till driften av sanatoriet.

Departementschefen

Till bidrag till driftkostnaderna vid anstalter för lungtuberkulos och för kirurgisk tuberkulos bör i enlighet med medicinalstyrelsens förslag beräknas $(1\,632\,750 + 112\,000)$ 1 744 750 kr. Vidare bör till täckande av under budgetåret 1960/61 uppkommet underskott å driften av folksanatoriet Österåsen ävensom till förskott för driften av samma sanatorium beräknas $(60\,122 + 100\,000)$ 160 122 kr. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår sålunda till $(1\,744\,750 + 160\,122)$ i runt tal 1 900 000 kr., vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 300 000 kr.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av tuberkulossjukvårdsanstalter*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av
1 900 000 kr.

[77] 72. Bidrag till anordnande av epidemivårdsanstalter

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	175 000	227 500
1960/61	5 000	109 327
1961/62 (statsliggaren s. 1126)	125 000	
1962/63 (förslag)	1 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp.

Motiv

Vid ingången av budgetåret 1961/62 fanns på anslaget en reservation av 312 684 kr. På Kungl. Maj:ts prövning beror en ansökning, för vilken kan beräknas åtgå ett belopp av 330 000 kr. För att tillgodose medelsbehovet för två hos styrelsen inneliggande framställningar bör beräknas sammanlagt 200 000 kr. Å andra sidan kan återbetalning av uppburna statsbidrag beräknas ske med tillhopa 231 584 kr. I enlighet härmed torde komma att föreligga en behållning på anslaget av (125 000 + 312 684 — 330 000 — 200 000 + 231 584) 139 268 kr., varför anslaget kan uppföras med ett formellt belopp.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med ett formellt belopp om 1 000 kr., vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 124 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[78] 73. Bidrag till driften av epidemivårdanstalter

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	400 000	423 178
1960/61	400 000	326 320
1961/62 (statsliggaren s. 1126)	450 000	
1962/63 (förslag)	400 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 400 000 kr.

Motiv

Frekvensen av de smittsamma sjukdomar, å vilka epidemilagen äger tillämpning, var enligt förste provinsialläkarnas halvmånadsrapporter cirka 7 900 fall år 1957, 11 300 fall år 1958, 20 700 år 1959 och 14 300 år 1960. Under första halvåret 1961 rapporterades cirka 4 700 fall. Den mycket kraftiga ökning, som tidigare ägt rum och var föranledd av en uppgång av antalet fall av scharlakansfeber, synes numera ha försvunnit. Oberäkneliga omslag i epidemifrekvensen kan emellertid inträffa med hänsyn

till risk för import av epidemiska sjukdomar i samband med de livliga persontrafikförbindelserna med utlandet liksom till risken för födoämnesinfektioner sammanhängande med den industrialiserade och internationella livsmedelshandeln. Med hänsyn härtill samt till belastningen på anslaget bör detsamma uppföras med 400 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag, vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 50 000 kr., hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av epidemivårdanstalter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kr.

[79] 74. *Bidrag till anordnande av sjukhem för långvarigt kroppssjuka*

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	265 000	417 830
1960/61	650 000	287 797
1961/62 (statsliggaren s. 1127)	950 000	
1962/63 (förslag)	950 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Vid ingången av budgetåret 1961/62 fanns en reservation på anslaget av 564 703 kr. Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, kan ett belopp av 936 246 kr. beräknas återstå. På Kungl. Maj:ts prövning beror femton ansökningar om statsbidrag, för vilka kan beräknas åtgå ett belopp av sammanlagt 879 000 kr. För att tillgodose medelsbehovet för fjorton hos styrelsen inneliggande framställningar kan vidare komma att erfordras 1 168 500 kr. Å andra sidan kan återbetalning av uppburna byggnadsbidrag beräknas ske med sammanlagt 28 740 kr. Medelsbehovet utgör alltså $(879\,000 + 1\,168\,500 - 28\,740 - 936\,246)$ 1 082 514 kr. Då å ena sidan ytterligare ansökningar om statsbidrag kan komma att ingivas, vilka medför ökad belastning på anslaget, men å andra sidan viss eftersläpning föreligger vid uttagandet av beviljade bidrag, finner styrelsen tillfyllest att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av sjukhem för långvarigt kroppssjuka* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 950 000 kr.

[80] 75. Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	5 000 000	6 032 642
1960/61	5 000 000	5 310 710
1961/62 (statsliggaren s. 1127)	5 300 000	
1962/63 (förslag)	5 500 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 5 500 000 kr.

Motiv

Enligt av styrelsen hittills fattade beslut kan bidrag beräknas utgå för 9 726 vårdplatser under år 1962, motsvarande ett sammanlagt bidragsbelopp av 5 324 985 kr. Hos styrelsen inneliggande ansökningar kan vidare föranleda beslut om bidrag till ytterligare högst 273 vårdplatser med 149 468 kr. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till (5 324 985 + 149 468) 5 474 453 kr.

Vid de gjorda beräkningarna har förutsatts, att ifrågavarande vårdplatser fullt utnyttjas. Det angivna beloppet utgör således en maximisiffra. Å andra sidan visar erfarenheten, att bidrag kan komma att i icke ringa utsträckning utgå jämväl för tidigare år. Av nettoutgiften för budgetåret 1959/60, 6 032 642 kr., belöper sålunda cirka 1 125 000 kr. på tidigare budgetår. Härtill kommer, att man synes böra räkna med att driftbidrag kommer att beviljas till vårdplatser utöver dem, för vilka i det föregående bidrag beräknats. Enligt invånartalen den 1 januari 1961 föreligger utrymme för ytterligare 263 bidragsberättigade vårdplatser. Med hänsyn härtill finner styrelsen, att anslaget icke bör upptagas med lägre belopp än 5 500 000 kr.

Departementschefen

Gentemot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för nästa budgetår har jag ingen erinran. Jag förordar sålunda en uppräknig av anslaget med 200 000 kr. och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av sjukhem för långvarigt kroppssjuka* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 5 500 000 kr.

[81] 76. Bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 800 000	1 929 385
1960/61	2 100 000	1 910 966
1961/62 (statsliggaren s. 1127)	2 300 000	
1962/63 (förslag)	2 400 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Antalet underhållsdagar vid de till lasarettet i Lund och Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg anslutna anstalterna beräknas till 26 500 resp. 41 000. *Dagkostnadsbidrag* till anstalterna utgår enligt gällande regler med 5 kr. 50 öre till lundaanstalten och 6 kr. till göteborgsanstalten. Med ledning härav beräknas medelsbehovet till $(26\,500 \times 5:50)$ 145 750 resp. $(41\,000 \times 6)$ 246 000 kr.

Å statsverket belöpande kostnader för *röntgenbehandling och radiumapplikation* har av sjukhusdirektionerna uppskattats till 1 174 227 kr. för lundaanstalten och till 987 000 kr. för göteborgsanstalten. I det för lundaanstalten beräknade beloppet ingår kostnaderna för inköp av en betatron. Om ifrågavarande kostnader icke belastar driften, kan statsbidraget till lundaanstalten beräknas till 824 239 kr. Medicinalstyrelsen anser att nämnda inköpskostnader icke kan hänföras till sådana driftkostnader, för vilka statsbidrag utgår enligt gällande grunder, och beräknar därför de sammanlagda kostnaderna för statsverket för ändamålet till $(824\,239 + 987\,000)$ 1 811 239 kr. För löpande budgetår har motsvarande kostnad beräknats till 1 839 740 kr.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till $(145\,750 + 246\,000 + 1\,811\,239)$ 2 202 989 kr. Därutöver bör alltså ett mindre belopp finnas tillgängligt för bidrag till vissa resekostnader m. m.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har genom beslut den 5 maj 1961 uppdragit åt 1959 års statliga kommission för förhandlingar om medicinsk undervisning i Lund och Malmö samt åt 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg att upptaga förhandlingar med Malmöhus läns landsting resp. Göteborgs stad och övriga vederbörande om avveckling av förevarande bidrag till driften av centralanstalter för radioterapi. Med hänsyn till bidragets konstruktion och i avvidan på resultatet av dessa förhandlingar bör anslag för ändamålet uppföras även för budgetåret 1962/63.

Beträffande medelsbehovet för nämnda budgetår har medicinalstyrelsen anfört, att i de av huvudmannen beräknade driftkostnaderna vid lundaanstaltens behandlingsinstitut upptagits kostnaden för inköp av en betatron. Av skäl som anfördes under motsvarande anslagspunkt i föregående års statsverksproposition anser jag emellertid denna kostnad icke vara hänförlig till sådana driftkostnader, till vilka bidrag bör utgå enligt gällande grunder. I likhet med medicinalstyrelsen beräknar jag sålunda kostnaderna för röntgenbehandling och radiumapplikation vid lundaanstalten till cirka

825 000 kr. När det gäller motsvarande kostnader vid göteborgsanstalten har medicinalstyrelsen i skrivelse den 5 oktober 1961 anmält, att dessa enligt sjukvårdsstyrelsens senare beräkningar bör uppskattas till 1 157 000 kr. Med hänsyn härtill och då jag i likhet med medicinalstyrelsen beräknar kostnaderna för utgående dagkostnadsbidrag till anstalterna till sammanlagt cirka 390 000 kr., skulle det sammanlagda medelsbehovet under anslaget uppgå till (825 000 + 1 157 000 + 390 000) 2 372 000 kr., vilket belopp torde böra avrundas till 2 400 000 kr.

Slutligen vill jag erinra om att enligt av riksdagen antagna riktlinjer för regionsjukvårdens utbyggande m. m. (prop. 1960: 159) bidrag skall utgå med 25 procent av kostnaderna för uppförande och utrustning av radioterapeutiska kliniker vid de blivande regionsjukhusen i Linköping, Örebro och Umeå. Det synes f. n. ovisst om bidrag för ändamålet kommer att aktualiseras redan under budgetåret 1962/63. Skulle emellertid så bli fallet, torde kostnaderna härför få bestridas från förevarande anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av centralanstalter för radio-
terapi* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av
2 400 000 kr.

[82] 77. **Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund.** För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett förslagsanslag av 90 000 kr. (statsliggaren s. 1128).

1959 års statliga kommission för förhandlingar om medicinsk undervisning i Lund och Malmö har i enlighet med av Kungl. Maj:t den 5 maj 1961 meddelat uppdrag upptagit förhandlingar med Malmöhus läns landsting om avveckling av nuvarande statsbidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund. Förhandlingarna härom beräknas vara avslutade i början av år 1962. I avvidan härpå torde anslaget i riksstatförslaget böra upptagas med allenast preliminärt beräknat belopp. Jag uppskattar härvid medelsbehovet under anslaget till 35 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till driften av en neurokirurgisk avdelning vid lasarettet i Lund* för budgetåret 1962/63 beräkna ett förslagsanslag av 35 000 kr.

[83] 78. **Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	20 000	—
1960/61	100	10 050
1961/62 (statsliggaren s. 1129)	300 000	
1962/63 (förslag)	1 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med ett formellt belopp.

Motiv

Sedan beviljade men ej utbetalade bidrag frånräknats, kan ett belopp av 322 065 kr. beräknas återstå. På Kungl. Maj:ts prövning är beroende en ansökning om statsbidrag, för vilken kan beräknas åtgå ett belopp av 12 500 kr. För att tillgodose medelsbehovet för åtta hos styrelsen inneliggande framställningar kan vidare komma att erfordras ett belopp av 354 000 kr. Härjämte föreligger hos styrelsen en ansökning, vilken kan beräknas medföra återleverering av 4 500 kr. Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till (12 500 + 354 000 — 322 065 — 4 500) 39 935 kr.

Då å ena sidan ytterligare ansökningar om statsbidrag kan komma att ingivas, vilka medför ökad belastning på anslaget, men å andra sidan viss eftersläpning föreligger vid uttagandet av beviljade bidrag, anser styrelsen tillfyllest att anslaget för budgetåret 1962/63 uppföres med ett formellt belopp.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag bör anslaget uppföras med ett formellt belopp om 1 000 kr., vilket innebär en minskning av medelsanvisningen med 299 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av förlossningsanstalter* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

*Vanföreanstalter m. m.***[84] 79. Bidrag till vanföreanstalter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	8 875 000	9 025 592
1960/61	9 400 000	9 380 464
1961/62 (statsliggaren s. 1129)	9 000 000	
1962/63 (förslag)	9 550 000	

Yrkanden

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 9 550 000 kr.

II. Med samma skrivelse har styrelsen överlämnat av *styrelserna för vederbörande vanförevårdsföreningar* avgivna förslag till inrättande av nya tjänster och regleringar av befintliga tjänster vid vanföreanstalterna fr. o. m. den 1 juli 1962.

	Ökning
1. Vanförestalten i Stockholm (Norrbäckainstitutet)	23 600 ¹
a) 1 yrkeslärare Ae 16 inom radio- och TV-facket.....	22 420 ¹
b) 1 assistent Ae 15.....	2 430 ¹
c) 1 assistent Ao 17 i st. f. Ao 15.....	1 020 ¹
d) 1 kassör Ao 13 i st. f. Ao 12.....	2 300 ¹
e) 1 köksföreståndare Ao 16 i st. f. Ao 14.....	900 ¹
f) 1 bitr. husmor tillika elevhemsföreståndare Ao 11 i st. f. Ao 10.....	810 ¹
g) 1 värmeskötare Ao 8 i st. f. eldare Ao 7.....	2 300 ¹
h) 1 yrkeslärare Ae 16 inom industrilackeringsfacket i st. f. biträdande lärare Ao 14..	
2. Vanförestalten i Härnösand	9 640 ¹
a) 1 sjukgymnast Ae 13 i st. f. ½ sjukgymnast Ao 13.....	8 000
b) 1 biträdande skolhemsföreståndare A 10.....	760 ¹
c) Uppflyttning av 1 kanslibitråde Ao 7.....	3 350 ¹
d) 1 intendent Ao 23 i st. f. kamrerare Ao 21.....	800 ¹
e) 1 vaktmästare Ao 8 i st. f. Ao 7.....	

III. I skrivelse den 30 mars 1961 har *föreningen för bistånd åt vanföra i Norrland* hemställt om omreglering av tjänsten som maskinmästare vid vanförestalten i Härnösand.

IV. *Styrelsen för föreningen för bistånd åt vanföra i Göteborg* (skr. 27/9 1961) hemställer, att en tjänst som yrkeslärare inom kemisk-tekniska facket vid vanförestalten i Göteborg (Änggårdens yrkesskolor) uppflyttas till lönegrad Ao 19.

Motiv

I. I de av Kungl. Maj:t fastställda inkomst- och utgiftsstaterna för budgetåret 1961/62 beräknas det sammanlagda *driftunderskottet* vid anstalterna till 7 046 000 kr., vilket underskott skall täckas under budgetåret 1962/63.

Kostnaderna för *bandage och proteser* samt *invalidvagnar och rullstolar* uppgick budgetåret 1960/61 till 3 159 592 kr. Till följd av vissa förskjutningar i bidragsutbetalningarna är belastningssiffran för hög och skulle rätteligen ha varit cirka 2 880 000 kr. I detta belopp ingår ett halvt års kostnader eller cirka 550 000 kr. för ortopediska hjälpmedel vid göteborgsanstaltens ortopediska klinik. Då kostnaderna för bidrag till denna klinik numera icke belastar förevarande anslag, synes delposten kunna upptagas med oförändrat belopp, 2 300 000 kr.

För *bidrag till resor till vanföra m. m.* har för innevarande budgetår beräknats 80 000 kr. Då bidragskostnaderna under budgetåret 1960/61 utgjorde endast 58 916 kr., torde delposten kunna nedräknas till 70 000 kr.

Svenska vanförevårdens centralkommitté (SVCK) har för innevarande budgetår beviljats ett bidrag av 30 000 kr. för befrämjande av *forskning rörande proteser och stödjebandage*. I skrivelse den 15 augusti 1961 har centralkommittén på anförda skäl hemställt om höjning av bidraget till 45 000 kr. Styrelsen, som finner det betydelsefullt att ifrågakvarande forskningsverksamhet utvecklas, tillstyrker centralkommitténs framställning.

¹ Inkl. uppskattad kostnad för SPA-avgift.

SVCK har dessutom erhållit statsbidrag till sin *tekniska verksamhet* för framställning av olika för den rörelsehindrade betydelsefulla hjälpmedel, avsedda att underlätta vederbörandes anpassning till normal livsföring och förvärvsverksamhet. Centralkommittén har hemställt om bidrag med oförändrat belopp, 100 000 kr., för budgetåret 1962/63. Medicinalstyrelsen vill för sin del vitsorda behovet av denna för de handikappade synnerligen betydelsefulla verksamhet och anser angeläget, att erforderliga medel ställas till centralkommitténs förfogande. Medicinalstyrelsen tillstyrker därför, att 100 000 kr. beräknas även för nästa budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet uppgår alltså till (7 046 000 + 2 300 000 + 70 000 + 45 000 + 100 000) 9 561 000 eller avrundat 9 550 000 kr.

II. 1 a) Utbildning inom radio- och televisionsfacket startades vårterminen 1960 och har visat sig synnerligen efterfrågat av arbetsvårdsklientelet. Det har emellertid varit förenat med svårigheter vid undervisningen att samtidigt ha teoretiskt begåvade och mindre begåvade elever. För att kunna utöka antalet elevplatser inom avdelningen samt för att underlätta en differentiering av elevklientelet bör anställas ytterligare en yrkeslärare.

1 b) Ständigt återkommande löneändringar och ökat antal specialbestämmelser i fråga om löneklassplacering m. m. ävensom allmänna sjukförsäkringen, tilläggs pensioneringen och varuskatten har medfört ökade arbetsuppgifter för den kamerala avdelningen. Övertidsarbete har måst tillgripas i en utsträckning, som i längden icke kan anses lämplig och rimlig. Möjligheterna att förbereda och genomföra besparings- och rationaliseringsåtgärder har betydligt försvårats. Utökning av den kvalificerade kameralpersonalen har ej ägt rum under de senaste 15 åren. Genom inrättande av en ny tjänst som assistent skulle den nuvarande assistenten kunna erhålla nödvändig avlastning och den ganska omfattande övertidstjänstgöringen för kassören nedbringas.

1 c) Assistenten svarar mer självständigt för bokföring, bokslut, årsredogörelse, statistik, statsbidragsrekvisitioner, viss upphandling samt gör ekonomiska och kamerala utredningar. Assistenten är dessutom byrådirektörens ställföreträdare. Tjänsten bör icke vara placerad lägre än närmast motsvarande tjänster vid mentalsjukhusen.

1 d) Kassören åligger — utöver ordinarie kassagöromål och kassaredovisning — att granska rapporter över personalens anställningar, tjänstledigheter, semestrar m. m., kollationera avlöningslistor, föra personalmatrikel, sammanställa erforderliga uppgifter beträffande årsavgifter till SPA m. m.

1 e) Med ledning av de regler, som inom landstingen gäller för lönegradsplacering av köksföreståndare, bör tjänsten uppflyttas till Ao 16.

1 f) Som biträdande husmor svarar befattningshavaren för centralförrådet, alla storstädningar inom institutet m. m. Som elevhemsföreståndare svarar hon för ett elevhem med 23 platser för manliga realskoleelever.

1 g) Efter omläggningen av institutets värmesystem utför eldaren huvudsakligen reparationsarbeten. Inomhusarbetet för tjänstinnehavaren torde i stort sett motsvara de arbetsuppgifter, som åvilar värmeskötare i A 8 vid statliga maskinanläggningar.

1 h) Vid industrilackeringsavdelningen finns anställda 1 yrkeslärare i Ao 16 och 1 biträdande lärare i Ao 14. Utbildningen inom facket sträcker sig sällan över 2—3 terminer, varför omsättningen av elever för yrkesutbildning eller arbetsprövning är stor. Med hänsyn till den kontinuerliga intagningen måste undervisningen ske individuellt, vilket förutsätter att lärarna har likvärdiga teoretiska och praktiska uppgifter.

2 a) Vid skolhemmet har klienteletts fysiska tillstånd blivit allt sämre. Mellan hälften och två tredjedelar av barnen är rullstolsfall. Med hänsyn härtill bör inrättas en heltidstjänst som sjukgymnast. Vid bifall till förslaget kan en ordinarie halvtidstjänst som sjukgymnast vid sjukavdelningen indragas.

2 b) Å skolhemmets lönestat upptages 2 500 kr. för vakttjänst med lekterapi och 4 800 kr. för vikarie för skolhemsföreståndarinnan. Genom att inrätta en tjänst som biträdande skolhemsföreståndare, förslagsvis i A 10, skulle vinnas större effektivitet. Innehavaren av tjänsten bör äga förskollärarexamen eller motsvarande utbildning med uppgift att handleda barnen vid läxläsning, leda fritidsverksamheten och i övrigt biträda vid omvårdnaden av barnen.

2 c) Kanslibiträdestjänsten å gemensamma avdelningen har icke varit föremål för reglering sedan den 1 juli 1947.

2 d) Anstalten har fortfarande alla vårdgrenar under gemensam administration. Kamrerstjänsten bör med hänsyn till arbetsuppgifterna ändras till tjänst som intendent och placeras i lönegrad Ao 23.

2 e) Vid anstalten finns endast en vaktmästare, som dessutom är chaufför. Tjänsten har tidigare varit placerad i A 8.

III. Maskinmästartjänsten vid anstalten är placerad i Ao 12 men skall vid innehavarens avgång utbytas mot tjänst som förste maskinist i Ao 11. Anstaltens byggnadsvolym är 45 561 m³ eller — om omräkningsfaktor 1,4 användes — 55 336 m³. Med den omräknade volymen synes en maskinchef i lönegrad A 16 motiverad. Av en förste maskinist krävs icke behörighet att avhjälpa fel på röntgenapparater, operations- och behandlingsapparater, hissar, motorer etc. Med ledning av reparationsjournalen kan de årliga reparationskostnaderna — om den öppna marknaden anlitas — beräknas till 23 696 kronor.

IV. För behörighet såsom lärare i verkstadsskola för kemisk-tekniska laboratoriebiträden kräves ingenjörsexamen från tekniskt gymnasium. Dessutom bör vederbörande ha någon industriell erfarenhet och ha genomgått skolöverstyrelsens ämneslärarkurs. Lärare med denna kompetens efterfrågas även på enhetsskolans högstadium och erhåller där placering i A 19.

Då kompetent sökande ej kan erhållas med nuvarande lönesättning, Ao 16, bör tjänsten uppflyttas till lägst Ao 19.

Yttranden

II. Medicinalstyrelsen anför.

1 a) Styrelsen tillstyrker inrättande av en ytterligare tjänst som yrkeslärare vid radio- och televisionsavdelningen men anser att tjänsten bör placeras i Ag 15 med hänsyn till den mindre kvalificerade undervisning som innehavaren avses meddela.

1 b) Styrelsen förordar på av institutet anförda skäl att en tjänst som assistent i Ag 15 inrättas vid kameralavdelningen.

1 c—d) Styrelsen tillstyrker att nuvarande tjänster som assistent i Ao 15 och kassör i Ao 12 uppflyttas till Ao 17 resp. Ao 13.

1 e) Under hänvisning till de normer, som gäller för köksföreståndares lönegradsplacering vid mentalsjukhus, kan styrelsen ej tillstyrka någon höjning av tjänsten.

1 f) Med hänsyn till de med befattningen förenade uppgifterna tillstyrker styrelsen, att tjänsten uppflyttas till lönegrad Ao 11.

1 g) Styrelsen tillstyrker vidare omreglering av eldartjänsten vid maskinavdelningen.

1 h) Styrelsen finner ej skäl föreligga för en personlig befattning som yrkeslärare i lönegrad Ae 16 för innehavaren av tjänsten som biträdande yrkeslärare i lönegrad Ao 14 vid yrkesavdelningen för industrilackering.

2 a) På grund av det ökade vårdnadsbehovet vid skolhemmet får styrelsen tillstyrka inrättande av en sjukgymnasttjänst därstädes med placering i Ae 11/13.

2 d) Styrelsen har funnit vägande skäl tala för en uppflyttning av kamersbefattningen till lönegraden A 23 och tillstyrker densamma.

2 b) 2 c) och 2 e) Övriga av anstalten gjorda äskanden har styrelsen ej funnit skäl tillstyrka.

Förslaget om inrättande av en ny tjänst som yrkeslärare inom radio- och televisionsfacket vid Norrbackainstitutet har vidare varit föremål för yttranden av arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning.

Arbetsmarknadsstyrelsen yttrar, att styrelsens prognossektion under år 1961 slutfört en utredning om tillgången på telereparatörer. Därvid har konstaterats, att arbetskraftsbrist inom ifrågavarande fack kommer att bestå under de närmaste åren framåt. Huruvida den starka ökningen av utbildningen inom facket kommer att leda till ett överskott av telereparatörer på längre sikt, kan emellertid icke bedömas för närvarande. Styrelsen följer med uppmärksamhet utvecklingen och intar i princip en restriktiv hållning när det gäller utvidgningen av resurserna inom ifrågavarande fack. Telereparatörsyrket är i stort sett ett fysiskt lätt arbete, varför det är synnerligen lämpligt för många handikappade, som har intresse och fallenhet för detsamma. Erfarenheten visar att handikappade efter genomgången utbildning väl kunnat hävda sig inom yrket. Norrbackainstitutet avser att utvidga yrkesavdelningen för radio- och televisionsreparatörer och i samband där-

med lägga om undervisningen efter en ny kursplan, omfattande svagströms-, tele-, radio- och televisionsreparatörer. Yrkesavdelningen kommer att utvidgas till 20 elevplatser. Den planerade utvidgningen förutsätter med nödvändighet ytterligare en lärarkraft. Hänsyn måste härvid tagas till att eleverna vid Norrbackainstitutet är handikappade och att många av dessa kräver individuell undervisning i högre grad än vad fallet är beträffande friska elever. Med hänsyn härtill tillstyrker styrelsen, att en ny lärartjänst inrättas vid yrkesavdelningen.

Överstyrelsen för yrkesutbildning har intet att erinra mot lärartjänstens inrättande men förutsätter, att en fullt kvalificerad lärare anställs, så att eleverna bibringas sådana kunskaper och färdigheter, att de kan konkurrera om anställningar på lika villkor som elever från andra skolformer inom facket.

III. *Medicinalstyrelsen* anser att stort behov av väl kvalificerad maskinchef finnes vid Härnösandsanstalten och tillstyrker livligt en omprövning av lönegradsplaceringen av tjänsten.

1959 års maskinklassificeringsgrupp anför att gruppen ansett att fasta maskinanläggningen vid anstalten skulle hänföras till klassificeringsgrupp 3. I föreliggande framställning har den uppvärmbara byggnadsvolymen uppgivits till cirka 5 000 m³ mer än i klassificeringsunderlaget. Genom gruppens försorg har inhämtats ytterligare upplysningar rörande anstalten. Med hänsyn till vad därvid framkommit har maskinklassificeringsgruppen funnit skäl tala för att för vanföreanstalten såsom ansvarsman avses en maskinchef i lönegrad 13.

Maskinklassificeringsgruppen fäster uppmärksamheten på att i omedelbar närhet av vanföreanstalten ligger distriktsskolan för döva i Härnösand, hänförd till klassificeringsgrupp 1. Enligt gruppens mening vore det mest rationellt att sammanföra de ifrågavarande båda anläggningarna till en fast maskinanläggning. Detta spörsmål bör upptagas till prövning, innan ställning toges till frågan om ändring av löneställningen för ansvarsmannatjänsten vid vanföreanstalten.

Departementschefen

Det sammanlagda driftunderskottet vid vanföreanstalterna beräknas enligt de för innevarande budgetår fastställda staterna till 7 046 000 kr., vilket innebär en ökning i förhållande till föregående budgetår med cirka 550 000 kr.

För bidrag till ortopediska hjälpmedel beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen ett oförändrat belopp av 2 300 000 kr. samt för bidrag till resor för vanföra m. m. ett belopp av 70 000 kr., innebärande en minskning av medelsanvisningen med 10 000 kr.

Svenska vanförevårdens centralkommitté har för den av kommittén bedrivna forskningen rörande stödjebandage och proteser hemställt om ett från 30 000 till 45 000 kr. förhöjt bidrag. Med hänsyn till angelägenheten av att ifrågavarande forskningsverksamhet kan ytterligare utvecklas biträder jag centralkommitténs hemställan. För centralkommitténs tekniska verksamhet i syfte att framställa olika hjälpmedel för att underlätta en anpassning till normal livsföring föreslår jag ett oförändrat bidrag av 100 000 kr. Jag vill i detta sammanhang erinra om att under femte huvud-

titeln anvisats medel till statsbidrag för anskaffning av dylika hjälpmedel.

Anslaget för nästa budgetår bör alltså uppföras med (9 000 000 + 555 000) avrundat 9 550 000 kr.

Vad angår av anstaltsstyrelserna framlagda förslag till personalförstärkningar m. m. tillstyrker jag, att den kamerala avdelningen vid *Norrbackainstitutet* förstärkes med en ny tjänst som assistent i Ae 13 samt att en befintlig assistenttjänst i Ao 15 vid samma avdelning uppflyttas till Ao 17. Jag förordar vidare, att en tjänst som yrkeslärare i Ao 16 inom det kemisk-tekniska facket vid *Änggårdens yrkesskolor* utbytes mot tjänst som lärare i Ao 19. För lönesättningen torde böra gälla, att tjänstinnehavaren avlagt ingenjörsexamen vid högre tekniskt läroverk samt med godkänt vitsord genomgått av skolöverstyrelsen anordnad lärarutbildningskurs för läroverksingenjörer. För tillgodoseende av ökat behov av sjukgymnastisk behandling vid det till *vanföreanstalten i Härnösand* knutna skolhemmet bör en halvtidstjänst som sjukgymnast i Ao 13 vid anstaltens sjukavdelning utbytas mot en heltidstjänst i Ae 11/13 med placering på skolhemmet. Förslaget att inrätta en särskild tjänst som biträdande skolhemsföreståndare vid ifrågavarande skolhem biträder jag såtillvida, att jag föreslår, att ett belopp av 8 000 kr. upptages för ändamålet i anstaltens avlöningsstat. Lönesättningen för ansvarsmaskinisten vid anstalten torde få bli beroende av blivande klassificering av maskinanläggningarna vid anstalten och dövskolan i Härnösand.

Med hänsyn till att Norrbackainstitutets skolhem tillförts flera och väsentligt svårare handikappade elever i samband med att undervisning på enhetsskolans högstadium börjat anordnas höstterminen 1961 har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 december 1961 för innevarande budgetår medgivit förstärkning av skolhemspersonalen med 1 sjuksköterska i Ag 9 och 1 sjukgymnast mot arvode — båda på halvtid — samt 1 barnsköterska i Ag 5 och 2½ ekonomibiträden i Ag 3 ävensom för arvoden till foniater och talpedagog anvisat 2 000 resp. 9 000 kr. Ifrågavarande personal bör bibehållas tills vidare även under följande budgetår.

I övrigt har jag ej funnit mig kunna biträda av anstaltsstyrelserna framförda förslag om personalförstärkningar eller tjänsteförändringar.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vanföreanstalter m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 550 000 kr.

[85] 80. **Bidrag till Eugeniahemmet**

	Anslag	Nettoutgift
1959/60	1 600 000	1 619 050
1960/61	1 700 000	1 800 000
1961/62 (statsliggaren s. 1132)	2 050 000	
1962/63 (förslag)	2 240 000	

Yrkanden

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas till 2 240 000 kr.

II. Med samma skrivelse har styrelsen överlämnat av *styrelsen för sällskapet Eugeniahemmet* avgivet förslag till inrättande av nya tjänster och reglering av befintliga tjänster vid hemmet fr. o. m. den 1 juli 1962.

	Ökn. el. minsk.
1. <i>Sjukavdelning</i>	
a) 1 talpedagog Ae 11.....	+ 18 200 ¹
b) Avgår enl. a) nuvarande arvode till talpedagog.....	— 8 600
c) 1 överläkare Ae 26 i st. f. Ae 24.....	+ 3 264
d) extraordinariesättning av 1 underläkare Ag 23.....	—
2. <i>Skolinternatet</i>	
a) ½ fritidsledare Ae 9.....	+ 8 225 ¹
b) Arvoden för talterapi 16 800 i st. f. 5 400.....	+ 11 400
c) 6 vårdare Ae 8 i st. f. 6 vårdarinnor Ae 5.....	+ 11 160
3. <i>Skolhemmet på Lidingö</i>	
a) 2 barnsköterskor Ae 5.....	+ 24 300 ¹
b) 1 skolhemföreståndare Ao 15 i st. f. Ao 13.....	+ 1 860
c) 1 föreståndareassistent Ae 10 i st. f. Ag 8.....	+ 1 464
d) 1 vaktmästare Ao 9 i st. f. Ao 8.....	+ 708
4. <i>Nya hemmet</i>	
1 undersköterska Ae 5 i st. f. 1 biträde Ae 3.....	+ 1 104
5. <i>Gemensam avdelning</i>	
a) 1 hantverkare Ae 9.....	+ 16 450 ¹
b) 1 rektor Ao 24 i st. f. föreståndare Ao 19.....	+ 6 804
c) 1 biträdande rektor Ae 15 i st. f. 1 biträdande föreståndare Ag 15.....	+ 1 550 ²
d) 1 kamrer Ae 21 i st. f. Ae 19.....	+ 2 508
e) 1 kassör Ae 12 i st. f. 1 kontorist Ae 9.....	+ 2 328
f) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde Af 1—Ae 5.....	+ 1 224
g) 1 kontorsbiträde Af 1—Ae 5.....	+ 12 060 ¹
h) 1 ekonomiföreståndare Ao 15 i st. f. Ao 13.....	+ 1 860
i) 2 biträdande kokerskor samt 1 förrädsbiträde Ae 5 i st. f. Ae 4.....	+ 1 692
j) 2 telefonister Ag 4 i st. f. Ag 3.....	+ 1 080

Motiv

I. Utgående *fasta statsbidrag*, 2 kr. per barn och dag, till hemmets sjukavdelning beräknas till (12 000 × 2) 24 000 kr.

Enligt fastställd inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1961/62 beräknas *driftunderskottet* för Eugeniahemmet till 1 969 000 kr., vilket belopp skall täckas under budgetåret 1962/63.

Till *statsbidrag till stödjebandage och proteser m. m.* har till Eugeniahemmet utbetalats under budgetåren 1959/60 och 1960/61 cirka 250 000 resp. 235 021 kr. För budgetåret 1962/63 bör beräknas 250 000 kr. mot 275 000 kr. för innevarande budgetår.

Det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1962/63 kan sålunda beräknas till (24 000 + 1 969 000 + 250 000) i runt tal 2 240 000 kr.

II. 1 a—b) På sjukavdelningen är intagna i medeltal 10 barn, som be-

¹ Inkl. uppskattad kostnad för SPA-avgift.

² Uppskattad kostnad för SPA-avgift.

höver talpedagogisk undervisning. En tjänst som talpedagog med undervisningsskyldighet av 30 timmar per vecka bör därför inrättas. Nuvarande arvodesbelopp för talterapeutisk undervisning kan vid bifall härtill utgå.

1 c) Överläkartjänsten bör placeras i samma lönegrad som biträdande överläkarna vid karolinska sjukhuset, vilka numera uppflyttats från A 24 till A 26.

1 d) Tjänsten inrättades den 1/7 1959 och bör efter tre år extraordinariesättas.

2 a) En tjänst som arbetsinstruktör har uppehållits av två fritidsledare med halvtidstjänstgöring — en för pojkarna och en för flickorna. För att kunna anställa en manlig fritidsledare på heltid för pojkarna bör inrättas en halvtidstjänst för flickorna.

2 b) Behovet av talterapi för små- och folkskolebarnen utgör minst 28 timmar per vecka eller sammanlagt (39×28) 1 092 timmar. Med ett tim-arvode av 15 kr. 35 öre beräknas årskostnaden till 16 800 kr.

2 c) Då den ansvariga vårdande personalen bör vara väl utbildad och ha meriterande långvarig tjänstgöring inom liknande institutioner, är det angeläget att ytterligare 6 vårdarinetjänster omändras till vårdaretjänster i Ae 8.

3 a) Styrelsen hemställer ånyo, att ytterligare två barnskötersketjänster får inrättas, enär handikappade barn i småskoleåldern kräver speciell omvårdnad av väl utbildad personal.

3 b) Med tjänsten är förenat direkt ansvar för omvårdnaden av Lidingöhemmets småskolebarn. Föreståndaren är även personalchef för hemmet.

3 c) Tjänsten uppehålls av en examinerad förskollärare, som biträder föreståndaren i den slutna vården med allehanda göromål.

3 d) Befattningshavaren är vaktmästare, chaufför, maskinist och trädgårdsskötare samt utför vissa reparationsarbeten å såväl fastigheten som å inventarier.

4. För att biträda den till Nya hemmet knutne vårdaren i det dagliga arbetet erfordras en undersköterska.

5 a) En tjänst som hantverkare bör inrättas för att utföra kvalificerade reparationsarbeten inom hemmet. För närvarande måste för ändamålet anlitas dyr arbetskraft utanför anstalten.

5 b) Nuvarande lönesättning är för låg i förhållande till det ansvar som åvilar föreståndaren för Eugeniahemmet. Tjänsten bör jämföras med rektorstjänsterna vid barna- och ungdomsvårdsskolorna och placeras i Ao 24.

5 c) Tjänsten bör benämnas biträdande rektor samt extraordinariesättas för att erhålla en till hemmet fastare knuten befattningshavare.

5 d—g) Någon förstärkning av personalen å hemmets administrativa avdelning har icke erhållits sedan år 1952, trots att hemmets övriga personal ökat med 50 procent. Även omkostnadsstaten har ökat i motsvarande grad. Eugeniahemmet kan ifråga om storlek och arbetsuppgifter jämföras med

vanföranstalterna i Hälsingborg, Göteborg och Härnösand samt är i administrativt hänseende lika krävande som dessa anstalter, vilka har betydligt fler kontorsanställda än Eugeniahemmet.

5 h) Svenska ekonomiföreståndarinnors förening har föreslagit, att tjänsten placeras i Ao 17. Styrelsen föreslår för sin del placering i Ao 15.

5 i) Styrelsen föreslår i likhet med civilförvaltningens personalförbund att två tjänster som biträdande kokerska resp. kallskänka i Ae 4 uppflyttas till Ae 5. En förrådsbiträdestjänst bör vidare uppflyttas till Ae 5.

5 j) Telefonisttjänsterna bör erhålla en i förhållande till andra motsvarande tjänster adekvat placering.

Yttranden

II. Medicinalstyrelsen anför.

1 a—b) Med hänsyn till den synnerligen betydelsefulla del av hemmets verksamhet varom här är fråga förordar styrelsen inrättande av en heltidstjänst som talterapeut.

1 c) Med hänsyn dels till att Kungl. Maj:t medgivit att överläkaren vid sitt tillträde av tjänsten finge placeras i 27 löneklassen, dels till Eugeniahemmets kommande omorganisation anser sig styrelsen ej kunna tillstyrka någon lönereglering av sagda tjänst.

1 d) Styrelsen, som anser behovet av underläkare nu vara styrkt, biträder förslaget att tjänsten extraordinariesättes.

2 a) Styrelsen har ej funnit skäl tillstyrka förslaget om inrättande av ytterligare en fritidsledartjänst på halvtid.

2 b—c) Styrelsen biträder förslagen.

3 a—b) Förslagen tillstyrkes.

3 c) Styrelsen anser att tjänsten bör extraordinariesättas och placeras i lönegrad 9.

3 d) Styrelsen har ej funnit skäl biträda förslaget.

4) Förslaget tillstyrkes ånyo av styrelsen.

5 a) Förslaget biträdades ej av styrelsen.

5 b) Tjänsten har innevarande år höjts från Ao 17 till Ao 19. Med hänsyn härtill samt till vad styrelsen tidigare anfört bör frågan om ytterligare höjning av tjänsten ej nu bli föremål för ställningstagande.

5 c) Med hänsyn till den korta tid som förflutit sedan tjänsten inrättades anser styrelsen, att densamma ej nu bör extraordinariesättas.

5 d—g) Vad beträffar den föreslagna omorganisationen av hemmets kontor finner styrelsen, att någon personalökning eller tjänstereglering vid kontoret icke bör ifrågakomma, innan frågan om Eugeniahemmets framtida ställning blivit slutgiltigt löst.

5 h) Under hänvisning till vad styrelsen anfört beträffande köksföreståndarinnetjänsten vid Norrbackainstitutet kan styrelsen ej heller tillstyrka någon höjning av förevarande tjänst.

5 i) Förslaget biträdas ej av styrelsen.

5 j) Uppflyttningen tillstyrkes.

Skolöverstyrelsen yttrar.

Sjukavdelningen

Överstyrelsen har för sin del intet att erinra mot att vid sjukavdelningen inrättas en talpedagogtjänst. Föreslagen lönegradplacering synes godtagbar, så länge vederbörande innehavare saknar föreslagen 1-årig utbildning för logopedassistenter, vilka avses bli placerade i lönegrad 15.

Skolinternatet

Överstyrelsen, som i likhet med styrelsen för Eugeniahemmet uppskattar behovet av talterapiundervisning till cirka 28 veckotimmar, föreslår att vid hemmet inrättas en icke-ordinarie småskollärary- eller folkskollärarytjänst med skyldighet för innehavaren att fullgöra hela sin tjänstgöring i form av talundervisning. Den totala årskostnaden för en heltidsanställd icke-ordinarie småskollärare motsvarar i stort sett föreslaget arvodesbelopp. Överstyrelsen påpekar, att 12 lärare under innevarande läsår genomgår av skolöverstyrelsen anordnad talpedagogisk kurs, avsedd för sär-, små- och folkskollärare.

Överstyrelsen finner angeläget, att samtliga barnavdelningar vid internatet får var sin vårdarinna i mer ansvarig ställning. Överstyrelsen vill framhålla önskvärdheten av att manliga befattningshavare med erfarenhet av ungdom och för övrigt lämpliga beredes anställning som vårdare. Med hänsyn härtill och till att motsvarande tjänster vid blind- och dövskolorna uppflyttats till lönegrad Ae 8 tillstyrker överstyrelsen att sex vårdarinnetjänster i Ae 5 omändras till vårdartjänster i Ae 8.

Den nuvarande anordningen med en arbetsinstruktörstjänst fördelad på två fritidsledare, en för pojkar och en för flickor, med halvtidstjänstgöring på eftermiddagarna har visat sig fylla en stor uppgift. Det har emellertid framkommit behov av fritidsledare även tidigare på dagen, enär de yngre eleverna slutar skolan redan omkring klockan 13. Vidare kan fritidsledare behöva rycka in som hjälp under exempelvis raster. Med hänsyn till att fritidssysselsättningen får anses utgöra en mycket viktig del av verksamheten på ett internat och då sysselsättningen med tanke på klientelet måste avpassas individuellt efter vars och ens intressen och krafter, anser överstyrelsen det erforderligt med ytterligare en fritidsledare. Överstyrelsen ifrågasätter därvid, om det icke vore lämpligare med ett arvode motsvarande en halvtidstjänst i lönegrad A 9, enär praktikanter då skulle kunna utnyttjas för verksamheten.

Skolhemmet på Lidingö

Överstyrelsen tillstyrker dels att föreståndartjänsten uppflyttas till Ao 15, dels att ytterligare två barnskötersketjänster inrättas i Ae 5. Vidare finner överstyrelsen rimligt, att föreståndareassistenttjänsten extraordinariesättes men anser i likhet med medicinalstyrelsen att tjänsten bör placeras i lönegrad 9.

Gemensam avdelning

Beträffande förslaget om omändring av föreståndartjänsten till rektorstjänst anser överstyrelsen, att ledningen av skolverksamheten bör handhas

av pedagogiskt utbildad rektor (studierektor). Överstyrelsen anser att frågan om rektorstjänsten bör prövas i samband med övriga förslag i betänkan- det angående Vanförestalternas och Eugeniahemmets skolor och skol- hem. Vidare anser överstyrelsen, att det vid internatet föreligger behov av en biträdande föreståndartjänst med hänsyn till det stora barnantalet, var- för överstyrelsen tillstyrker att tjänsten extraordinariesättes.

Departementschefen

I likhet med medicinalstyrelsen beräknar jag till fasta bidrag till hem- mets sjukavdelning, till täckande av driftunderskott för budgetåret 1961/62 och till bidrag till ortopediska hjälpmedel (24 000 + 1 969 000 + 250 000) i runt tal 2 240 000 kr., en anslagshöjning med 190 000 kr.

Vad beträffar av hemmets styrelse framförda förslag om personalföränd- ringar anser jag mig böra tillstyrka en fortsatt förstärkning av vårdperso- nalen. Vid skolinternatet tillstyrker jag sålunda, att en halvtidstjänst som fritidsledare i Ae 9 inrättas, att till arvoden för talterapi beräknas ett med 11 400 kr. förhöjt belopp samt att sex vårdarinnjetjänster i Ae 5 utbytes mot tjänster som vårdare i Ae 8. Vid skolhemmet på Lidingö bör barnskö- terskepersonalen förstärkas med ytterligare en tjänst i Ae 5. Föreslagen reglering av tjänsten som föreståndarassistent biträder jag såtillvida, att jag föreslår att tjänsten uppflyttas från Ag 8 till Ag 9. En tjänst som bi- träde i Ae 3 vid Nya hemmet bör utbytas mot tjänst som undersköterska i Ae 5. Slutligen tillstyrker jag att två telefonisttjänster i Ag 3 å gemensam avdelning uppflyttas till Ag 4.

I övrigt har jag ej funnit mig kunna biträda framförda förslag om perso- nalförstärkningar eller tjänsteförändringar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Eugeniahemmet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 240 000 kr.

[86] 81. **Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssav- delningar m. m.** För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett förslags- anslag av 5 200 000 kr. (statsliggaren s. 1133).

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstatför- slaget för nästa budgetår böra upptagas med allenast preliminärt beräknat belopp. Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat 5 200 000 kr., samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till stödjebandage och proteser vid ortopediska lasarettssav- delningar m. m.* för budgetåret 1962/63 beräkna ett förslags- anslag av 5 200 000 kr.

[87] 82. **Bidrag till anskaffande av hörapparater.** För detta ändamål är i gällande riksstat uppfört ett förslagsanslag av 1 450 000 kr. (statsliggaren s. 1133).

Beredningen av frågan om anslag för nästa budgetår till ifrågavarande ändamål är ännu icke avslutad. I avbidan härpå torde anslaget i riksstat-förslaget för nästa budgetår böra upptagas med allenast preliminärt beräknat belopp. Jag föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat 1 450 000 kr., samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till anskaffande av hörapparater* för budgetåret 1962/63 beräkna ett förslagsanslag av 1 450 000 kr.

Hälsovård i allmänhet

Utbildning av sjukvårdspersonal

[88] 83. Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	131 000	141 590
1961/62 (statsliggaren s. 1133)	161 000	
1962/63 (förslag)	192 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 6/9 1961) föreslår, att anslaget uppräknas med 50 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkningar:</i>	
a) 2 instruktionsbarnmorskor Ae 14/16, varav 1 å halvtid	+ 29 718
b) 1 kontorsbiträde i regl. befordringsgång å heltid i st. f. halvtid	+ 5 608
c) Arvode till handledare	+ 3 000
2. <i>Löneregleringar:</i>	
a) 1 instruktionsbarnmorska Ao 14/16 i st. f. Ae 14/16	—
b) Höjning av arvode till biträdande överläraren	+ 300
c) Arvoden till tillfälliga barnmorskelärare	+ 700
d) Arvoden till tillfälliga lärare vid repetitions- och kompletteringskurser	— 5 400
e) Arvoden till tillfälliga lärare i lustgasgivning m. fl. specialämnen	+ 4 300
f) Ersättning åt vissa lärare för resekostnader m. m.	— 900
3. <i>Vikariatsersättningar</i>	+ 4 134
4. <i>Kompensation för höjda folkpensionsavgifter</i>	+ 367
5. <i>Omräkning:</i>	
a) Löneklassuppflyttning	+ 148
b) På grund av beräknad anslagsbelastning	+ 8 025
	+ 50 000

Motiv

Inom medicinalstyrelsen pågår utredning av möjligheterna att förkorta utbildningstiden för distriktssköterskebarnmorskorna. Styrelsen har vidare att överse distriktssköterskeutbildningen. En för utredningsarbetet inom styrelsen tillsatt delegation har såsom ett led i en allmän rationalisering och

såsom en förutsättning för uppdragens fullgörande föreslagit en omorganisation av barnmorskeutbildningen. Förslaget innebär en förkortning av de teoretiska undervisningsblocken från fyra till tre månader och överförande av viss klinisk utbildning till den praktiska delen av utbildningen i form av jämsidesundervisning individuellt eller i grupp. Den praktiska utbildningen föreslås liksom hittills omfatta 11 månader men är rationaliserad till sitt innehåll. Möjlighet till ytterligare förkortning av utbildningstiden föreligger för sjuksköterska, som förut förvärvat utbildning och erfarenhet inom ämnesområdena obstetrik eller gynekologi, t. ex. genom tjänstgöring å gynekologisk vårdavdelning.

Då utbildningsplanen innebär en rationalisering av utbildningen samtidigt som den ger barnmorskorna mer allsidiga kunskaper för tjänstgöring å kvinnoklinik, har medicinalstyrelsen räknat med att den nya kursplanen skall tillämpas fr. o. m. hösten 1962.

Barnmorskeläroanstalten har till höstkursen 1961 antagit 36 elever mot tidigare 30 och avser att antaga 36 elever även till vårkursen 1962. Styrelsen föreslår, att elevantalet, i de kurser som börjar under budgetåret 1962/63, må omfatta 72 elever. Genom den ökade elevintagningen kan antalet vakan- ser å barnmorsketjänsterna — under förutsättning att antalet tjänster och barnmorskekårens yrkesaktivitet icke förändras — väntas sjunka i avsevärd mån, och utsikter finnes att bristen blir hävd inom fem år.

Omorganisationen av utbildningen och utökningen av elevantalet medför att ytterligare utbildningsplatser måste anordnas med hänsyn bl. a. till att antalet förlossningar vid Södersjukhuset icke medger praktisk utbildning av hela det utökade antalet elever. Styrelsen räknar med att 12—16 utbildningsplatser skall kunna anordnas vid Södra barnbördshuset i Stockholm.

1 a) Till följd av det utökade elevantalet och omläggningen av utbildningen erfordras ytterligare en heltidsanställd barnmorska för elevernas utbildning å Södra barnbördshusets förlossnings- och vårdavdelning och en halvtidsanställd barnmorska som kliniklärare å Södersjukhusets obstetriska avdelning.

1 b) Skrivgöromålen har ökat väsentligt och den nu föreslagna ökade elevintagningen kommer att medföra ytterligare arbetsbelastning. Till kontorsbiträdet bör delvis överföras skötseln av biblioteket och undervisningsmaterielen.

1 c) För den del av den praktiska utbildningen, som kommer att förläggas till Södra barnbördshuset erfordras att en läkare vid sjukhuset handleder eleverna under utbildningstiden. Förslaget belopp är detsamma som utgår för handledning av eleverna vid den del av den praktiska undervisningen vid barnmorskeläroanstalten i Göteborg, som är förlagd till Uddevalla lasarett.

2 a) Tjänsten inrättades som extraordinarie fr. o. m. den 1 juli 1953. Med hänsyn till tjänstens permanenta karaktär bör den överföras till ordinarie stat.

2 b) Arvodet utgör f. n. 900 kr. och synes numera vara för lågt.

2 c) Kostnaderna för arvoden till tillfälliga barnmorskelärare beräknas uppgå till 12 375, sedan den nya kursplanen helt genomförts. Under budgetåret 1962 kommer dock två avslutningskurser att bedrivas enligt nu gällande kursplan, vilket innebär en merkostnad av (40×45) 1 800 kr.

2 d) Under innevarande budgetår anordnas en särskild kompletteringskurs om cirka två månader för barnmorskor, som tjänstgör å specialanstalt och ej har sjuksköterskeutbildning. Under nästa budgetår bör endast anordnas de två ordinarie repetitionskurserna.

2 e) Kostnaderna för arvoden till tillfälliga lärare i lustgasgivning m. fl. specialämnena uppgår till för nybörjarkurserna 7 600 kr., för avslutningskurserna 6 400 kr. och för jämsidesläsningen 2 500 kr.

2 f) Med nuvarande låga föreläsningsarvoden är det förenat med avsevärda svårigheter att erhålla föreläsare särskilt som högre ersättning utgår för motsvarande undervisning av andra elever. Styrelsen har därför under föregående anslagsposter räknat med vissa förhöjningar av arvodesbeloppen. Vid bifall härtil kan förevarande post utgå.

Yttranden

Den av medicinalstyrelsen föreslagna omläggningen av barnmorskeundervisningen har varit föremål för yttranden av *Svenska läkaresällskapet*, *Svensk sjuksköterskeförening*, *Svenska barnmorskeförbundet* och *Svenska landstingsförbundets styrelse*, varjämte yttrande inkommit från Sveriges läkarförbund.

Svensk sjuksköterskeförening tillstyrker medicinalstyrelsens förslag.

Svenska läkaresällskapet har ej något att invända mot förslaget, då reduktionen av utbildningstiden synes bli kompenserad av en mer rationell uppläggning av undervisningen.

Sveriges läkarförbund har ej heller någon erinran mot förslaget. Läkarförbundet anser den föreslagna förkortningen och rationaliseringen av utbildningen vara så liten att den inte förefaller särskilt riskabel.

För *Svenska barnmorskeförbundet* framstår det såsom icke klargjort, varför man överhuvudtaget skall söka uppnå en förkortning av utbildningstiden för blivande befattningshavare inom ett vårdområde, som är av vital betydelse för hela samhället. Vare sig ekonomiska eller andra skäl synes tala härför. De krav på utökade kunskaper inom vissa ämnesområden, som den moderna obstetrik och gynekologin ställer på yrkesutövarna, borde i och för sig motivera en förlängd utbildning. Förslag om en förkortad utbildning måste i varje fall anses sakligt omotiverade. Utbildningen bör utformas så att vederbörande vid examens avläggande är fullt kvalificerad för sitt yrke och ej i behov av kompletteringskurser för att känna sig trygg i sin yrkesutövning.

Med hänsyn härtil avstyrker förbundet varje förslag till en avkortning av tiden för barnmorskeutbildningen. Förbundet vill självfallet ej motsätta sig att inom ramen för nuvarande utbildningstid möjliga rationaliseringar genomföres.

Svenska landstingsförbundets styrelse anför.

Då det här gäller elever, som gått två år i sjuksköterskeskola, förefaller den nuvarande utbildningstiden lång. En förkortning av denna bör därför eftersträvas. Det synes som om man utan att eftersätta utbildningens effektivitet skulle kunna gå ej oväsentligt längre än som nu föreslagits av medicinalstyrelsen. Att avgöra hur lång utbildningstiden bör vara är vanskligt utan närmare utredning. Då en utredning angående sjuksköterskeutbildningen enligt vad styrelsen erfarit kommer att igångsättas inom den närmaste tiden, synes det naturligt att denna utredning tar upp frågan även om den specialutbildning som fordras för barnmorskearbete. Riktlinjen bör därvid vara att söka ytterligare begränsa utbildningstiden. I avvaktan på en sådan utredning anser sig styrelsen kunna som ett provisorium godtaga det föreliggande förslaget.

Departementschefen

Den nuvarande barnmorskeutbildningen omfattar — efter genomgången tvåårig utbildning vid sjuksköterskeskola — fyra månaders teoretisk och elva månaders praktisk utbildning vid barnmorskeläroanstalt. Kursplanen upptar 640 undervisningstimmar. Medicinalstyrelsens föreliggande förslag till ny kursplan för barnmorskeutbildningen innebär att tiden för den teoretiska undervisningen nedskäres med en månad och att antalet undervisningstimmar minskas till 488. Viss klinisk undervisning, som f. n. meddelas i samband med den teoretiska undervisningen, har därvid överförs till den praktiska utbildningen i form av jämsidesundervisning. Den praktiska utbildningen upptager oförändrat elva månader. Tjänstgöringen vid förlossningsavdelning och obstetrisk vårdavdelning avkortas med sammanlagt en och en halv månad men förlänges i motsvarande mån vid gynekologisk avdelning. För legitimerad sjuksköterska med erfarenhet från tjänstgöring vid gynekologisk vårdavdelning förutsättes att såväl den teoretiska som den praktiska utbildningen skall kunna ytterligare avkortas från fall till fall.

Den föreslagna omläggningen av utbildningen har lämnats utan erinran av svensk sjuksköterskeförening, svenska läkaresällskapet och Sveriges läkarförbund, medan svenska barnmorskeförbundet motsätter sig varje förkortning av utbildningstiden. Svenska landstingsförbundets styrelse önskar å andra sidan att utbildningstiden ytterligare reduceras. För egen del kan jag ej finna den föreslagna mycket begränsade avkortningen av utbildningstiden ägnad att inge farhågor för en sänkning av utbildningens kvalitet. Den nya kursplanen synes tvärtom ge barnmorskeeleverna en mer allsidig utbildning än hittills. Med hänsyn härtill och då det i rådande läge på sjukvårdens område synes angeläget att tillvarata varje möjlighet att rationalisera sjukvårdspersonalens utbildning, tillstyrker jag medicinalstyrelsens förslag. Den nya kursplanen bör, såsom medicinalstyrelsen föreslagit, börja tillämpas fr. o. m. budgetåret 1962/63.

Med hänsyn till rådande barnmorskebrist har antalet elever i varje kurs vid Stockholmsanstalten fr. o. m. hösten 1961 höjts från 30 till 36, vilket inne-

bär en ökning av utbildningskapaciteten med 12 elever per år. För den praktiska utbildningen av sistnämnda elever, vilken måste förläggas utanför Södersjukhuset, tillstyrker jag, att en tjänst som instruktionsbarnmorska i Ae 14/16 inrättas. Vidare beräknar jag medel för arvode till läkare, som skall handleda samma elever under praktiktjänstgöringen. Däremot kan jag ej biträda förslagen om anställande av ytterligare en instruktionsbarnmorska på halvtid eller om ordinariesättning av en barnmorsketjänst.

För att tillgodose det ökade behovet av skrivhjälp vid anstalten upptager jag ett belopp av 2 000 kr.

Arvodet till biträdande överlärare bör höjas med 300 kr. För att möjliggöra den föreslagna omläggningen av undervisningen bör vidare för arvoden till tillfälliga barnmorskelärare beräknas ytterligare 700 kr. Medelsanvisningen för arvoden åt timlärare beräknar jag efter oförändrade grunder.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt har jag i huvudsak intet att erinra. Kostnaderna för av mig förordade personalförstärkningar och arvodeshöjningar m. m. föranleder en ökad medelsanvisning med cirka 23 000 kr. Den automatiska utgiftsstegringen för tidigare medgiven lönegradsuppflyttning av överlärtjänsten m. m. medför ett ökat medelsbehov med omkring 8 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (161 000 + 31 000) 192 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	72 000
2. Arvoden till biträdande överlärare och tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	36 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	48 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	2 000

Summa kr. 192 000;

b) till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kr.

[89] 84. **Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	168 000	153 238
1961/62 (statsliggaren s. 1134)	169 000	
1962/63 (förslag)	169 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 11/9 1961) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Expenser.....	3 200	4 700	4 500	— 200
2. Sjukvård m. m. åt elever.....	362	2 500	2 500	—
3. Ersättning för undervisningslokaler och elevbostäder m. m.....	192 060	195 000	222 000	+ 27 000
4. Kost åt elever.....	101 807	100 000	134 600	+ 34 600
5. Arvoden åt elever.....	58 174	58 000	69 000	+ 11 000
6. Resor för elever.....	1 800	2 000	2 400	+ 400
7. Stipendier åt elever.....	4 800	4 800	5 800	+ 1 000
8. Premier åt elever.....	900	900	1 100	+ 200
9. Särskilda uppbördsmedel.....	212 314	203 000	277 000	+ 74 000
Nettoökning.....				0

Motiv

Utökningen av elevantalet och den nya kursplanen medför, att gällande avtal med Stockholms stad angående upplåtelse av lokaler m. m. för barnmorskeläroanstalten måste ändras. Styrelsen kommer inom den närmaste tiden att upptaga förhandlingar med staden angående ändrat avtal.

1. Anvisat belopp för vissa resor för föreståndaren och instruktionsbarnmorskorna bör uppräknas med 300 kr. För inköp och underhåll av undervisningsmateriel vid jämsidesundervisning å Södra barnbördshuset bör 1 000 kr. anvisas. Ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 1 500 kr. utgår.

2. Den låga belastningen torde vara tillfällig. Trots föreslagen elevökning synes posten kunna upptagas med oförändrat belopp.

3. Under budgetåret 1962/63 kommer att finnas 12—18 elever mer än f. n. vid skolan. Kostnaden för elevbostäder åt dessa nytillkommande elever kan uppskattas till i runt tal 24 000 kr. Härtill kommer kostnader för del i föreläsningssal och expeditiionslokal för instruktionsbarnmorska med preliminärt beräknat 3 000 kr.

4. För eleverna vid Södersjukhuset beräknas kostpriset stiga och för eleverna vid Södra barnbördshuset torde få erläggas samma kostpris, som personalen där erlägger.

5. Elevarvoden kommer att utgå med 80 kr. per månad under sammanlagt 864 praktik- och feriemånader. Posten bör därför upptagas med (80×864) i runt tal 69 000 kr.

6—8. Posterna bör höjas med hänsyn till det utökade elevantalet.

9. Ersättningen för elevernas praktiska tjänstgöring beräknas till i runt tal 266 000 kr. Härtill kommer ersättningar för elevernas vikariatstjänstgöring för barnmorskor jämte hyresinkomster för personalbostäder med tillhoppa cirka 11 000 kr. Posten bör sålunda beräknas till $(266\,000 + 11\,000)$ 277 000 kr.

Departementschefen

I avbidan på ställningstagande till förslag om nytt avtal med Stockholms stad till följd av utökningen av elevantalet beräknar jag medelsbehovet under anslaget i enlighet med styrelsens förslag. Anslagsposten till expenser bör sålunda minskas med 200 kr. och delposten till sjukvård m. m. åt elever upptagas med oförändrat belopp, medan delposterna till ersättning för undervisningslokaler och elevbostäder m. m., till kost åt elever, till arvoden åt elever, till resor för elever, till stipendier åt elever samt till premier åt elever bör uppräknas med resp. 27 000, 34 600, 11 000, 400, 1 000 och 200 kr. Den sammanlagda utgiftsökningen uppgår i enlighet härmed till 74 000 kr. Å andra sidan beräknas särskilda uppbördsmedel öka med samma belopp, varför anslaget torde kunna upptagas till oförändrat 169 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barnmorskeläroanstalten i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 169 000 kr.

[90] 85. Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	141 000	140 482
1961/62 (statsliggaren s. 1135)	168 000	
1962/63 (förslag)	184 000	

Yrkande

Styrelsen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg (skr. 25/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas med 37 100 kr.

1. <i>Personalförstärkningar:</i>	Ökning
a) 1 instruktionsbarnmorska Ag 14/16	18 948
b) Tillfällig barnmorskelärare	2 300
c) Extra skrivhjälp	1 000
2. <i>Omräkning:</i>	
a) Ökning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän	8 000
b) Löneklassuppflyttningar m. m.	6 852
	37 100

Motiv

Till den extra barnmorskekursen under innevarande budgetår har antagits 26 elever. Med hänsyn till bristen på barnmorskor bör även under budgetåret 1962/63 anordnas en extra barnmorskekurs med 25 elever. Styrelsen förutsätter därvid att nuvarande avtal med Göteborgs och Bohus läns landsting om 15 elevplatser vid centrallasarettets i Uddevalla kvinnoklinik, vilket upphör den 30/6 1962, kan förlängas. Styrelsens medelsäskanden bygger vidare på att den av medicinalstyrelsen föreslagna omorganisationen av barnmorskeundervisningen tillämpas.

1 a) Omläggningen av utbildningen förutsätter att ytterligare en instruktionsbarnmorsketjänst inrättas.

1 b) Överläraren kan ej ensam fullgöra den kliniska undervisningen i grupp med nu utökat antal elever. Omläggning av utbildningen med mer koncentrerad klinisk undervisning gör det därför ofrånkomligt att knyta klinikkens biträdande överläkare till undervisningen. Medelsbehovet har beräknats efter 50 timmars undervisning per år.

1 c) För att möjliggöra viss ytterligare avlastning av skrivarbete från föreståndaren och instruktionsbarnmorskorna bör anvisat belopp till extra skrivhjälp höjas till 2 000 kronor.

2 a) Posten bör uppräknas till följd av fr. o. m. 1/3 och 1/7 1961 medgivna lönegradsuppflyttningar.

Yttrande

Medicinalstyrelsen anför.

Den alltjämt rådande barnmorskebristen medför att nuvarande utbildningskapacitet vid barnmorskeläroanstalten i Göteborg måste bibehållas. Styrelsen tillstyrker därför att en extra barnmorskekurs anordnas jämväl under nästa budgetår.

Omläggningen av utbildningen påkallar att ytterligare arbetskraft ställs till anstaltens förfogande, men förstärkningen synes kunna begränsas till en halvtidstjänst. Då vid läroanstalten redan finnes inrättad en halvtidstjänst som instruktionsbarnmorska med placering vid Uddevalla lasarett och den nu föreslagna tjänsten bör vara placerad vid nämnda lasarett med hänsyn till relevantalet och omfattningen av utbildningen därstädes, får styrelsen föreslå, att en halvtidstjänst som instruktionsbarnmorska vid anstalten omändras till heltidstjänst.

Med hänsyn till föreliggande särskilda omständigheter vill styrelsen icke motsätta sig att ersättning medgives biträdande överläkaren vid kvinnokliniken för deltagande i den kliniska undervisningen av eleverna.

Medicinalstyrelsen tillstyrker yrkandet om ytterligare medel till skrivhjälp.

I sina anslagsäskanden för barnmorskeläroanstalten i Stockholm har medicinalstyrelsen föreslagit viss uppräknings av arvoden till den timavlönade lärarpersonalen. Arvoden till motsvarande lärare vid göteborgsanstalten bör utgå med enahanda belopp.

Departementschefen

Med hänsyn till bristen på barnmorskor tillstyrker jag förslaget att även under nästa budgetår anordna en extra barnmorskekurs vid anstalten.

Till extra skrivhjälp upptager jag ett med 1 000 kr. förhöjt belopp. Övriga av anstaltsstyrelsen framförda förslag om personalförstärkningar anser jag mig ej kunna biträda.

Den automatiska utgiftsstegringen för under år 1961 medgivna löne-regleringar samt för löneklassuppflyttningar beräknar jag till sammanlagt 15 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (168 000 + 16 000) 184 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för barnmorskeläroanstalten i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	88 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	24 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	34 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i> ..	2 000

Summa kr. 184 000;

b) till *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 184 000 kr.

[91] 86. *Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	110 000	75 979
1961/62 (statsliggaren s. 1136)	110 000	
1962/63 (förslag)	109 000	

Yrkande

Styrelsen för barnmorskeläroanstalten i Göteborg (skr. 25/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas med 7 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. <i>Övriga utgifter:</i>				
a) Sjukvård m. m. åt elever	1 874	1 000	3 000	+ 2 000
b) Kost åt elever	44 186	52 000	49 000	— 3 000
c) Arvoden åt elever	42 949	52 000	58 000	+ 6 000
d) Inköp av undervisningsmateriel	865	1 000	2 000	+ 1 000
2. <i>Klinikanslag</i>			10 000	+ 10 000
3. <i>Särskilda uppbördsmedel</i>	71 739	86 000	95 000	+ 9 000
Nettoökning				7 000

Motiv

1) På grund av ökat antal elever kommer arvodet till elevläkaren att uppgå till cirka 1 100 kr. samt sjukvårdskostnaderna i övrigt att öka.

1 b) Posten kan sänkas, enär antalet teorimånader efter omläggningen av utbildningen minskas.

1 c) Då antalet elevmånader inom den praktiska utbildningen kommer att öka, erfordras uppräknning av posten med 6 000 kr.

1 d) Anstaltens bibliotek är i trängande behov av vissa nyanskaffningar samtidigt som viss eftersläpning av nödvändiga inbindningar föreligger.

2) Styrelsen hemställer ånyo om medel till klinikanslag för forskning.

Det synes styrelsen både rimligt och rättvist att även professorn vid en utbildningsanstalt för barnmorskor ges tillfälle till vetenskaplig forskning.

3) Posten beräknas öka till följd av ökat antal elevmånader i praktiskt arbete.

Yttrande

Medicinalstyrelsen anför.

En höjning av delposten till sjukvård åt elever med 500 kr. synes vara tillräckligt.

Enär antalet elevmånader i praktiskt arbete enligt den nya kursplanen icke avses skola öka, synes posterna till arvoden åt elever och särskilda uppbördsmedel böra upptagas med oförändrade belopp.

Styrelsen tillstyrker, att delposten till inköp av undervisningsmateriel höjes med 1 000 kr. ävensom att för vetenskaplig forskning vid kliniken anvisas 5 000 kr.

Departementschefen

Till sjukvård m. m. åt elever bör beräknas ett med 1 000 kr. förhöjt belopp, medan posten till kost åt elever bör sänkas med 3 000 kr. För arvoden åt elever och den under särskilda uppbördsmedel upptagna ersättningen från Göteborgs stad beräknar jag i likhet med medicinalstyrelsen oförändrade belopp. Till inköp av undervisningsmateriel m. m. bör anvisas ytterligare 1 000 kr.

Förslaget om anvisande av särskilda medel för vetenskapligt arbete kan jag icke tillstyrka.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (110 000 + 1 000 — 3 000 + 1 000) 109 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Barnmorskeläroanstalten i Göteborg: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 109 000 kr.

[92] 87. Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	398 000	408 297
1961/62 (statsliggaren s. 1136)	548 000	
1962/63 (förslag)	613 000	

Yrkande

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Stockholm (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 90 000 kr.

1. Personalförändringar:	Ökning
a) 1 instruktionssköterska Ae 14/16.	15 240
b) 2 instruktionssköterskor Ag 14/16, 6 mån.	15 240
c) 1 kanslist Af 9—Ae 13.	13 044
d) 1 kanslibiträde Ae 7.	2 500
e) rörligt tillägg å a)—d).	13 807

	Ökning
2. Arvoden åt tillfälliga lärare.....	20 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar: Arvodeshöjning för redogörare, tillika sekreterare, samt ersättning till vikarie för denne.....	1 000
4. Omräkning:	
a) Löneklassuppflyttning.....	2 200
b) Löne- och arvodesreglering.....	4 600
c) Obekvämbetstillägg.....	300
d) Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	2 000
e) Avrundning.....	69
	90 000

Motiv

1 a) För de elever, som under tredje utbildningsåret skall erhålla specialutbildning inom medicinsk och kirurgisk sjukvård, saknas kliniklärarinna. I motsats till de två första årens grundutbildning, som utvecklats och intensifierats, har nämnda specialutbildning blivit alltmer slentrianmässig. Behovet av en instruktionssköterska för att effektivisera den praktiska utbildningen accentueras ytterligare av att den totala utbildningstiden förutskickats skola nedskäras.

1 b) För anordnande av en extra kurs för utbildning av sjuksköterskor, avsedd för elever som genomgår högre utbildning för mentalsjukvårdspersonal, har anvisats särskilda medel för budgetåret 1961/62. Med hänsyn till bristen på högre utbildad mentalsjukvårdspersonal utgår styrelsen från att kursen under nästa budgetår dubbleras. Härför erfordras två instruktionsköterskor under andra delen av budgetåret 1962/63.

1 c) Utökningen av den teoretiska undervisningen vid skolan, anordnandet av special- och extrakurser, ökad rörlighet hos de fast anställda lärarna samt väsentligt ökade svårigheter att anskaffa timlärare har medfört, att schemauppläggningsarbetet och anskaffningen av vikarier blivit synnerligen tidskrävande och kommit att inkräkta på rektors möjligheter att ägna sig åt långtidsplanering samt övervakning av och personlig medverkan i undervisningen. För att bereda rektor erforderlig lättnad i arbetsbördan bör en del administrativa arbetsuppgifter delegeras på en kanslist.

1 d) Den vid skolan heltidsanställda kontoristen kan ej ensam utöver kassa- och registratorsgöromål tjänstgöra som rektors sekreterare och med hinna övriga kontorsgöromål, såsom utskrift av skriftliga prov, sammanställningar, betyg m. m. Vid bifall till styrelsens förslag kan anvisade medel för tillfällig skrivhjälp minskas med 7 000 kr.

2. Föregående budgetår medgiven medelförstärkning har icke möjliggjort den allmänna höjning av timlärararvodena, som är oundgängligen nödvändig. Härför erfordras ytterligare 5 000 kr. För arvoden till handledare vid elevernas praktikanttjänstgöring i öppen vård bör anvisas 3 000 kr. Skolans andel i lön till instruktionssköterska vid Epidemisjukhuset beräknas öka med 500 kr. För den specialkurs för blivande lärare vid sjuk-

sköterskeskolor, som anordnats med början innevarande budgetår, bör beräknas 8 500 kr. Om extrakursen för mentalsjukvårdselever dubblas, erfordras ytterligare 3 000 kronor.

3. Styrelsen hemställer ånyo, att arvodet till redogöraren justeras med 600 kronor samt om medel för anställande av vikarie under semester för redogöraren.

Departementschefen

För att möjliggöra en effektivisering av sjuksköterskeelevernas praktiska utbildning förordar jag, att ytterligare en tjänst som instruktionssköterska i Ae 14/16 inrättas.

Under innevarande budgetår påbörjas vid skolan en extra kurs för utbildning av sjuksköterskor, avsedd för elever som genomgår högre utbildning för mentalsjukvårdspersonal. Då jag finner angeläget, att ytterligare en sådan kurs anordnas med början nästa budgetår, tillstyrker jag, att två instruktionssköterskor i Ag 14/16 anställas vid skolan fr. o. m. den 1 januari 1963.

Förslaget att inrätta en kanslibiträdestjänst i Ae 7 kan jag biträda endast såtillvida att jag för extra skrivhjälp beräknar ett med 2 000 kr. förhöjt belopp.

Gentemot styrelsens beräkning av medelsbehovet för arvoden åt tillfälliga lärare har jag ingen annan erinran än att jag ej kan tillstyrka en allmän höjning av arvoden till timlärare.

Förslagen att inrätta en ny tjänst som kanslist, att höja redogörarens arvode samt att anvisa medel för vikarie under redogörarens semester anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Kostnaderna för av mig i det föregående förordade personalförstärkningar m. m. uppskattar jag till cirka 57 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för lönegrads- och löneklassuppflyttningar m. m. med 8 000 kr. Anslaget bör sålunda uppföras med (548 000 + 65 000) 613 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Stockholm, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	88 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 500
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	102 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	297 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	115 000

6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter,
förslagsvis

7 500

Summa kr. 613 000;

b) till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 613 000 kr.

[93] 88. Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	116 000	130 713
1961/62 (statsliggaren s. 1137)	185 000	
1962/63 (förslag)	165 000	

Yrkande

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Stockholm (skr. 28/8 1961) föreslår, att anslaget minskas med 18 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. <i>Expenser:</i>				
Övriga expenser	7 447	14 000	14 000	—
2. <i>Övriga utgifter:</i>				
a) Inköp och underhåll av inventarier och undervisningsmateriel m. m.	6 984	11 000	11 000	—
b) Kost åt elever m. m.	59 483	90 000	72 000	— 18 000
c) Ersättning för vissa undervisningslokaler		10 000	—	— 10 000
d) Bostadsersättning åt elever	1 892	15 000	25 000	+ 10 000
e) Elevers tjänstgöring i öppen vård	6 066	6 500	9 500	+ 3 000
f) Transporter och diverse utgifter	1 396	6 400	3 400	— 3 000
				— 18 000

Motiv

1. För innevarande budgetår har posten uppräknats för anskaffande av en bandspelare. Posten bör upptagas med oförändrat belopp för inköp av en fotokopieringsapparat för bl. a. framställning av undervisningsmaterial.

2 a) För innevarande budgetår är delposten uppräknad med 4 000 kr. för en extrakurs vid skolan. Delposten bör upptagas med oförändrat belopp för att möjliggöra en ökning av hittills eftersatta ersättningsanskaffningar.

2 b) Delposten har för innevarande år uppräknats med 22 000 kr. för en extra sjuksköterskekurs. Då eleverna i nu planerad extrakurs för mental-sjukvårdspersonal själva skall svara för uppehållskostnaderna under kurs-tiden, kan beloppet utgå. Å andra sidan tillkommer 4 000 kr. för kost till elever i specialkursen för blivande lärare.

2 c) Lokaler för teoretisk undervisning vid extrakursen har ställts till förfogande utan kostnad för skolan.

2 d) Delposten bör höjas med 10 000 kr. för bostadsersättning till elever i specialkursen.

2 e) Delposten har varit oförändrad sedan budgetåret 1957/58 och bör med hänsyn till höjda biljettpriser uppräknas med 500 kr. För eleverna i extrakursen för mentalsjukvårdspersonal bör vidare beräknas 2 500 kr.

2 f) För innevarande budgetår för extrakursen beräknat belopp, 5 000 kr., torde vara för högt. Då utgifterna för ordinarie kurser emellertid med svårighet kunnat hållas inom ramen för anvisade medel och ytterligare en extrakurs hålles nästa budgetår, bör posten icke upptagas lägre än till 3 400 kr.

Departementschefen

Beträffande delposten till inköp och underhåll av inventarier och undervisningsmateriel m. m., vilken för innevarande budgetår höjdes med 4 000 kr. för en extrakurs, föreslår jag en med 2 000 kr. minskad medelsanvisning.

Styrelsens beräkningar av medelsbehovet i övrigt under förevarande anslag har icke föranlett någon erinran från min sida. Delposterna till bostadsersättning åt elever och till elevers tjänstgöring i öppen vård bör således uppräknas med 10 000 resp. 3 000 kr., medan delposterna till kost åt elever m. m. samt till transporter och diverse utgifter bör minskas med 18 000 resp. 3 000 kr. Delposten till ersättning för vissa undervisningslokaler, 10 000 kr., utgår.

Anslaget bör sålunda uppföras med (185 000 — 20 000) 165 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola i Stockholm: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 165 000 kr.

[94] 89. Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	227 000	248 551
1961/62 (statsliggaren s. 1139)	302 000	
1962/63 (förslag)	325 000	

Yrkande

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Göteborg (skr. 29/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas med 35 000 kr.

	Ökning
1. Personalförstärkningar:	
a) 1 instruktionssköterska Ae 16.....	18 948
b) ½ instruktionssköterska Ae 16.....	9 474
2. Löneregleringar:	
a) 2 instruktionssköterskor Ao 16 i st. f. Ae 16.....	—
b) 1 internattföreståndarinna Ae 11 i st. f. Ae 9.....	1 428
3. Arvoden åt tillfälliga lärare.....	3 000
4. Omräkning.....	2 150
	35 000

Motiv

1 a) För undervisning av yngre elever under utbildning på operationsavdelningar och äldre elever under specialutbildning bör inrättas ytterligare en instruktionsskötersketjänst.

1 b) Vid Göteborgs barnsjukhus har allmänutbildningseleverna ökat från 10 till 13—14 och specialutbildningseleverna från 4 till 8—10. Medel bör därför beräknas för en halvtidstjänst som instruktionssköterska.

2 a) Två instruktionsskötersketjänster, inrättade år 1954, bör överföras på ordinarie stat.

2 b) Vid ett flertal landstingsskolor är motsvarande tjänst placerad i lönegrad 13. Med hänsyn härtill och till ökat elevantal bör internatföreståndarinnjetjänsten uppflyttas till Ae 11.

3. Vid jämsidesundervisningen för äldre elever måste undervisningen i viss omfattning dubbleras, varför anvisade medel för ändamålet bör uppräknas med 3 000 kr.

Departementschefen

Till följd av den nyligen beslutade ökningen från 30 till 40 elever per kurs beräknas antalet elever vid skolan under budgetåret 1962/63 stiga från 180 till 240. Med hänsyn bl. a. härtill tillstyrker jag, att en tjänst som instruktionssköterska i Ae 14/16 inrättas. För jämsidesundervisning beräknar jag vidare ett med 3 000 kr. förhöjt belopp.

Förslaget att anställa ytterligare en instruktionssköterska i Ae 14/16 på halvtid ävensom ifrågasatta tjänsteförändringar anser jag mig däremot ej kunna biträda.

Vad jag sålunda föreslagit föranleder en ökad medelsanvisning med 22 000 kr., vartill kommer en automatisk utgiftstegring med 1 000 kr. för löneklassuppflyttningar. Anslaget bör sålunda uppföras med (302 000 + 23 000) 325 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sjuksköterskeskola i Göteborg, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	37 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	4 000
3. Arvoden åt tillfälliga lärare, <i>förslagsvis</i>	75 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	150 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	56 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000

Summa kr. 325 000;

b) till Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kr.

[95] 90. Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	225 000	218 465
1961/62 (statsliggaren s. 1139)	262 000	
1962/63 (förslag)	343 000	

Yrkande

Styrelsen för statens sjuksköterskeskola i Göteborg hemställer i skrivelser den 29 augusti och 26 september 1961, att anslaget uppräknas med 121 400 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Expenser.....	5 431	4 500	5 000	500
2. Övriga utgifter:				
a) Blanketter och andra trycksaker....	1 534	2 000	2 100	100
b) Ersättning för undervisningslokaler samt bostad och kost åt elever.....	254 146	275 000	375 000	100 000
c) Sjukvård m. m. åt elever.....	12 005	9 000	10 000	1 000
d) Elevers resor i undervisningssyfte...	3 760	7 000	7 700	700
e) Elevers tjänstgöring i öppen vård....	12 719	18 000	18 000	—
3. Elevstipendier.....	—	—	40 000	40 000
4. Särskilda uppbördsmedel.....	56 968	59 000	79 900	20 900
Nettoökning.....				121 400

Motiv

1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg och för Göteborgs stad särskilt utsedda förhandlingsdelegerade har träffat ett villkorligt slutet avtal angående statens sjuksköterskeskola i Göteborg. Avtalet avses gälla fr. o. m. den 1 januari 1962.

1, 2 a, 2 c, 2 d) Uppräkning har skett i proportion till den under 1962/63 aktuella ökningen av det totala elevantalet.

2 b) Enligt avtalsförslaget skall skolan i juli 1962 erlægga en fast ersättning av 100 000 kr. Till ersättning för tillhandahållet vatten, avlopp m. m. beräknar styrelsen ett belopp av 45 000 kr. Styrelsen har diskuterat möjligheten och kostnaderna att i egen regi ombesörja städning, trädgårds-skötsel m. m. men funnit att statens kostnader härför ej torde kunna beräknas bli lägre än stadens självkostnader. Styrelsen har därför, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, beslutat att hos stadens sjukvårdsstyrelse påfordra att staden för skolans räkning ombesörjer städning m. m. i enlighet med avtalsförslaget. För ersättning till staden för detta åtagande beräknar styrelsen ett belopp av 120 000 kr. Posten bör sålunda upptagas till lägst (100 000 + 45 000 + 120 000) 265 000 kr. för lokaler och bostäder och 110 000 kr. för kost åt elever eller sammanlagt 375 000 kr.

2 e) Delposten uppräknades för innevarande budgetår i förhållande till

det ökade antalet elever under utbildning i öppen vård. Samma belopp torde vara erforderligt för nästa år.

3. Under det sista året har ett stigande antal sökande till skolan återtagit sina ansökningar för att i stället antaga kallelse till andra sjuksköterskeskolor, där — enligt angivna skäl i flertalet fall — de ekonomiska förmånerna under utbildningstiden är bättre än vid statens skolor. Disponibelt belopp å elevfonden — 12 000 kr. — för stipendier till obemedlade och mindre bemedlade elever har visat sig otillräckligt. Under höstterminen 1961 har cirka hälften av stipendieansökningarna helt måst avslås. Tillgängligt belopp har måst spridas ut på så stort antal elever, att de enskilda stipendiebeloppen i övervägande antalet fall betydligt understiger 750 kr., som är det högsta belopp varmed stipendierna utgår. Då det synes angeläget att sjuksköterskeskolan efter utökningen av elevantalet får samma goda rekryteringsunderlag som tidigare, hemställer styrelsen om ett anslag av 40 000 kr. till icke behovsprövade stipendier att utgå i enlighet med de grunder och villkor som gäller för stipendier till elever vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola.

4. Enligt avtalsförslaget skall staden till skolan under den tid eleverna genomgår praktisk utbildning för elev och helt år erlægga ersättning med ett belopp motsvarande skolans självkostnad för av elev bebott rum. Styrelsen räknar i likhet med förhandlingskommissionen med en självkostnad per bostadsmånad av 125 kr. Posten bör därför räknas upp till 79 900 kr.

Departementschefen

Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 december 1961 godkänt ett mellan 1958 års statliga förhandlingskommission i Göteborg och för Göteborgs stad särskilt utsedda förhandlingsdelegerade träffat avtal angående statens sjuksköterskeskola i Göteborg. Avtalet innebär att staden för sjuksköterskeskolans behov upplåter hela det bostadshus, i vilket skolan f. n. är inrymd. Det härigenom erhållna lokaltillskottet möjliggör att elevantalet vid skolan kan — såsom jag anförde under föregående anslag — höjas från 180 till cirka 240 och antalet provelever öka från cirka 80 till 100. Avtalet löper från den 1 januari 1962 till den 30 juni 1970.

Den av skolans styrelse med ledning av det nya avtalet gjorda beräkningen av delposten till ersättning för undervisningslokaler samt bostad och kost åt elever föranleder ingen erinran från min sida. Delposten bör sålunda uppräknas med 100 000 kr. Å andra sidan beräknar jag under särskilda uppbördsmedel en ökning med 21 000 kr.

Anslagsposten till expenser och delposten till sjukvård m. m. åt elever bör i enlighet med styrelsens förslag höjas med 500 resp. 1 000 kr. Delposterna till blanketter och andra trycksaker samt till elevers tjänstgöring i öppen vård upptager jag med oförändrade belopp. För elevers resor i undervisningssyfte beräknar jag en höjning av medelsanvisningen med 500 kr.

Styrelsens hemställan om särskilda medel för elevstipendier kan jag icke tillstyrka.

Anslaget bör sålunda uppföras med (262 000 + 81 000) 343 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sjuksköterskeskola i Göteborg: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 343 000 kr.

[96] 91. Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1961/62 (statsliggaren s. 1140)	760 000	
1962/63 (förslag)	750 000	

För innevarande budgetår har under anslaget upptagits *dels* ett belopp av 8 000 kr. till stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor, *dels* ett belopp av 100 000 kr. till täckande av underskott till och med år 1961 å driften av diakonissanstalten Samariterhemmets i Uppsala sjuksköterskeskola, *dels ock* ett belopp av 610 000 kr. till bidrag till driften av Sophiahemmets sjuksköterskeskola. Vidare har medel beräknats för stipendier till elever vid sistnämnda sjuksköterskeskola.

Yrkanden

I. *Medicinalstyrelsen* (skr. 31/8 1961) hemställer, att ett anslag av 700 000 kr. preliminärt beräknas för nästa budgetår.

II. *Styrelsen för Svenska Diakoniss-sällskapet* (skr. 4/9 1961) hemställer om bidrag till driften av Ersta diakonissanstalts sjuksköterskeskola.

III. *Styrelsen för Diakonissanstalten Samariterhemmet* (skr. 14/9 1961) hemställer om bidrag till täckande av under år 1962 uppkommande driftunderskott vid hemmets sjuksköterskeskola.

Motiv

I. Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor utgår med högst 250 kronor såsom bidrag till den vid skolan utgående elevavgiften. Avgift uttages f. n. endast av Svenska Röda korsets sjuksköterskeskola i Stockholm men avses bli slopad även vid denna skola. Vid sådant förhållande föreligger icke längre behov av särskild anslagspost för ändamålet.

Vad gäller diakonissanstalten Samariterhemmet i Uppsala har medicinalstyrelsen inhämtat, att Diakoniens centrala råd tillsatt en kommitté för att utreda möjligheterna att samordna sjuksköterskeutbildningen vid Ersta- och Samariterhemmens diakonissanstalter och därvid öka elevintagningen vid dessa skolor. Styrelsen kommer att taga kontakt med denna kommitté för gemensamma överläggningar. I avvaktan härpå räknar styrelsen med oförändrat driftbidrag för Samariterhemmets sjuksköterskeskola eller 100 000 kr.

Driften av Sophiahemmets sjuksköterskeskola beräknas i avgivet förslag till stat för budgetåret 1962/63 medföra ett underskott av 644 414 kr. Medi-

cinalstyrelsen har funnit sig i stort sett kunna godtaga statförslaget. Efter reducering av vissa utgiftsposter bör underskottet enligt styrelsens mening dock kunna begränsas till i runt tal 600 000 kr.

II. Elevantalet vid skolan är f. n. 61 med intagning en gång om året. Skolans styrelse har bestämt att fr. o. m. år 1963 utvidga verksamheten och enligt medicinalstyrelsens anvisningar fördubbla kurserna med elevintagning två gånger om året med 18—24 elever i varje kurs, varigenom vinnes en mer planmässigt upplagd utbildning. En utökning av elevantalet synes väl motiverad med hänsyn till att Ersta sjukhus genom nu pågående utvidgning och renovering kommer att erbjuda bättre och fler utbildningsmöjligheter.

Sjuksköterskeskolans lokaler är inrymda i en av diakoniss-sällskapet ägd fastighet, där två våningar disponeras för skolan. Så snart ske kan skall ytterligare lokaler friställas i fastigheten för skolans räkning. Fullständigt renoveringsförslag för nu disponibla våningar jämte en ytterligare våning har uppgjorts. Förslaget innebär bl. a. utvidgning av undervisningslokalerna och en förbättring av elevbostäderna och därmed sammanhängande bilokaler.

Verksamheten vid sjuksköterskeskolan har hittills uteslutande finansierats genom frivilliga gåvor, kollekter, testamentsmedel o. dyl. Den föreslagna utvidgningen kan knappast bäras utan bidrag från det allmänna, varför styrelsen anholder om årligt anslag till lärarlöner och utbildningskostnader, vilka i innevarande års stat för skolan uppgår till sammanlagt 94 000 kr.

III. Samariterhemmets sjuksköterskeskola har under året utexaminerat 16 sjuksköterskor. 30 elever har under året påbörjat utbildning. Styrelsen har beslutat att under de närmaste åren successivt öka antalet elevintagningar till maximum 50. Under år 1962 beräknas antalet elever vid skolan uppgå till 90. I förslag till inkomst- och utgiftsstat för samma år beräknas inkomsterna till 274 962 kr. och utgifterna till 406 692 kr. I följd härav torde uppstå ett driftunderskott av (406 692 — 274 962) 131 730 kr.

Yttrande

II. Medicinalstyrelsen anför.

Antalet intagna elever vid envar av Ersta diakonissanstalts och Samariterhemmets sjuksköterskeskolor är förhållandevis ringa. Vid den förra skolan, som är godkänd för en intagning av 25 elever, har under åren 1960 och 1961 mottagits 17 resp. 19 elever, och vid den senare skolan beräknas f. n. en intagning av 30 elever årligen. Medicinalstyrelsen, som icke anser troligt att dessa båda sjuksköterskeskolor var för sig skulle kunna erhålla ett tillräckligt stort rekryteringsunderlag för en normalstor skola med 50—60 elever, finner det därför oekonomiskt att de fortsättningsvis drives var för sig.

Enär emellertid Samariterhemmets sjuksköterskeskola beviljats statsbidrag redan under innevarande budgetår med 100 000 kr. och resultatet av pågående utredning om sammanslagning av diakonissanstalten Samariterhemmets och Ersta diakonissanstalts sjuksköterskeskolor knappast torde komma att förändra organisationen av de båda skolorna förrän tidigast under budgetåret 1963/64, vill styrelsen föreslå att Ersta diakonissanstalt för budgetåret 1962/63 tilldelas statsbidrag till driften av sin sjuksköterskeskola med högst 80 000 kr., utgörande kostnader för lärarlöner, timlärararvoden och undervisningsmateriel.

Departementschefen

Fr. o. m. budgetåret 1961/62 har Sophiahemmets sjuksköterskeskola enligt särskilt avtal medgivits bidrag till täckande av kommande underskott å driften av skolan, varvid bidraget beräknas på grundval av en av Kungl. Maj:t fastställd inkomst- och utgiftsstat. Liksom medicinalstyrelsen uppskattar jag kostnaderna för driftbidraget för budgetåret 1962/63 till i runt tal 600 000 kr.

Genom beslut den 6 oktober 1961 har Kungl. Maj:t bemyndigat direktionen för karolinska sjukhuset att för innevarande budgetår disponera ett belopp av 66 800 kr. för utdelning av stipendier till sådana elever vid Sophiahemmets sjuksköterskeskola, som förbinder sig till viss tids tjänstgöring vid sjukhuset. Med ledning av en av direktionen gjord beräkning upptager jag för motsvarande stipendiekostnader för nästa budgetår ett belopp av cirka 47 000 kr.

Diakonissanstalten Samariterhemmet i Uppsala har tillerkänts statsbidrag för täckande av underskott för år 1961 å driften av hemmets sjuksköterskeskola. Den av mig i föregående års statsverksproposition förordade utredningen rörande skolans verksamhet har ännu icke kunnat slutföras. Jag förordar därför, att skolan erhåller statsbidrag för att täcka driftunderskottet under år 1962, vilket torde kunna uppskattas till 100 000 kr.

Den av styrelsen för svenska diakoniss-sällskapet gjorda framställningen om bidrag till driften av Ersta diakonissanstalts sjuksköterskeskola anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Stipendier till elever vid godkända sjuksköterskeskolor utdelas som bidrag till utgående elevavgifter. F. n. uttager endast Svenska Röda korsets sjuksköterskeskola i Stockholm avgifter av eleverna. Planer föreligger att slopa elevavgifterna även vid denna skola, men enligt vad jag inhämtat torde detta icke komma att ske under år 1962. Uppkommande kostnader för ändamålet torde i så fall få bestridas från förevarande anslag.

Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår uppgår sålunda till (600 000 + 47 000 + 100 000) i runt tal 750 000 kr., innebärande en minskning av medelsanvisningen med 10 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa sjuksköterskeskolor m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

[97] 92. Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	355 000	339 211
1961/62 (statsliggaren s. 1142)	510 000	
1962/63 (förslag)	635 000	

Yrkande

Styrelsen för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor (skr. 29/8 1961) hemställer, att anslaget ökas med 205 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkningar:</i>	
a) 2 studieledare Ag 21 från 1/1 1963	+ 26 041
b) 1 studieledare Ag 21	+ 25 201
c) 1 kontorsbiträde	+ 10 280
d) ½ bibliotekarie Ag 17	+ 10 589
e) ½ expeditionsvakt Ag 7	+ 6 320
f) Avgår ersättning till vaktmästare	— 3 000
2. <i>Löneregleringar:</i>	
a) 1 rektor Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 3 311
b) 1 bitr. rektor Ae 23 i st. f. Ae 21	+ 2 835
c) 6 studieledare A 21 i st. f. A 19, varav 2 Ae 21 i st. f. A 19	+ 14 114
d) 1 kansliskrivare Ae 10 i st. f. kontorist Ae 9	+ 744
e) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. kontorsbiträde Ae 5	+ 1 251
3. <i>Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:</i>	
Höjning av sekreterarens arvode	+ 1 200
4. <i>Arvoden åt tillfälliga lärare m. m.:</i>	
a) Undervisning i klinisk kemi	+ 9 600
b) Undervisning i medicinsk psykologi och i arbetsledning m. m.	+ 2 060
c) Utökning av narkoskursen och ytterligare en dylik kurs	+ 26 700
d) Fortbildningskurs för husmödrar	+ 20 000
e) Förlängning till 12 veckor av avdelningssköterskekurserna	—
f) Ytterligare en avdelningssköterskekurs	+ 10 450
g) Höjning av timarvoden	+ 39 950
h) Resekostnader	— 760
5. <i>Omräkning m. m.:</i>	
Minskning av vikariatsersättning m. m. avrundning	— 1 886
	+ 205 000

Motiv

Institutets lokalfråga synes i det närmaste kunna lösas genom att institutet får övertaga lokaler i den s. k. Pro Patria-byggnaden å Thorildsvägen 5 i Stockholm, som f. n. disponeras av statens vattenfallsverk. Under hand har styrelsen erfårit, att möjlighet torde föreligga för institutet att inflytta i dessa lokaler under våren 1962.

Under budgetåret 1962/63 bör verksamheten fortgå i följande omfattning: Påbörjande av tre lärarkurser och fullföljande av tre tidigare påbörjade dylika kurser; avslutande av en påbörjad husmoderskurs, genomförande av en husmoderskurs och påbörjande av en dylik kurs; sju kurser, varav tre i Göteborg, för utbildning av avdelningssköterskor vid sjukvårdsanstalter; en förlängd avdelningssköterskekurs i Göteborg för utbildning av husmödrar vid sjukstugor och andra mindre sjukvårdsanstalter; en preparandkurs; två narkoskurser samt en fortbildningskurs för husmödrar. Den föreslagna utbildningsverksamheten måste betraktas som ett minimum i dagens läge.

1 a) För att kunna genomföra utbildningen i föreslagen omfattning erfordras ytterligare två studieledare från den 1 januari 1963.

1 b) För att kunna anordna två narkoskurser, vardera om fem månader, bör anställas ytterligare en studieledare. En utökning av narkosutbildningen är av största vikt.

1 c) Arbetsbördan för skrivpersonalen är redan nu alltför betungande. Sedan institutet inflyttat i nya lokaler måste personalen utökas med ett skrivbiträde, som även skall handha institutets telefonväxel.

1 d) Om institutet vid inflyttningen i nya lokaler skall kunna utrusta ett för undervisningen erforderligt bibliotek, krävs för skötseln av detta en halvtidsanställd bibliotekarie, som bör placeras i Ag 17.

1 e—f) Vaktmästargöromålen i nuvarande lokaler handhas av en av svensk sjuksköterskeförening anställd vaktmästare, till vilken ersättning utgår med 3 000 kronor för år. Sedan institutet inflyttat i nya lokaler, bör göromålen handhas av en halvtidsanställd expeditivakt.

2 a—c) Vad gäller föreslagen extraordinariesättning av två studieledartjänster anför styrelsen, att då tjänsterna är uppförda å extra stat, har sökande icke velat taga avsked från innehavda tjänster hos landsting utan begärt tjänstledighet, vilken dock i ett antal fall vägrats med hänsyn till bristen på sjukvårdspersonal.

2 d) Kontoristen uppsätter utanordningar, för kortregister över belastningen å de olika anslagsposterna, handhar under redogörarens överinseende kassabokföringen, sköter avlöningsuträkningen och sammanställer meriter över sökande till kurserna m. m.

2 e) Ett av skrivbiträdena för diarium, inventarieförteckning och sjuk-kort samt ombesörjer kvalificerad utskrift efter koncept eller diktafon.

3. Institutets avlönings- och omkostnadsstater har sedan budgetåret 1958/59 mer än fördubblats, vilket helt naturligt ökat redogörarens arbetsbelastning. Även sekreterargöromålen har ökat i avsevärd mån.

4 a) I modern medicin ingår ett stort antal laboratorieanalyser av varierande slag. För att förstå dessa bör en avdelningssköterska äga grundläggande kunskaper i klinisk kemi. Ämnet förekommer endast undantagsvis i sjuksköterskeskolorna. Ett minimum av 20 timmar bör ingå i avdelningssköterskekurserna.

4 b) Erfarenheterna av tidigare preparandkurs visar att undervisningen i psykologi och arbetsledning bör utökas med vardera 10 timmar varjämte 10 undervisningstimmar bör överflyttas från rektor till timplärare.

4 c) En ökning av antalet lektionstimmar i narkoskursen har skett innevarande budgetår. Undervisningen anses emellertid oundgängligen böra ytterligare utökas och intensifieras med hänsyn till det stora ansvar, som åvilar narkossköterskorna. Kostnadsökningen för en kurs belöper till 5 900 kr. Om under 1 b) föreslagen studieledare medgives, kan två narkoskurser anordnas per år. För ändamålet beräknat belopp, 15 000 kr., bör därför uppräknas till 41 700 kr.

4 d) Enligt styrelsens mening föreligger ett trängande behov av en fortbildningskurs för husmödrar i arbets- och metodstudier. Undervisningen bör göra kursdeltagarna förtrogna med någon eller några av de enklaste och

för sjukhussituationen mest användbara arbetsstudiemetoderna och ge kännedom om hur dessa metoder fullföljes på ett effektivt sätt.

4 e) En förlängning av kurstiden, som ur undervisningssynpunkt är synnerligen önskvärd, blir oundgänglig om ämnet klinisk kemi skall inrymmas i schemat.

4 g—h) För att underlätta rekryteringen av timlärare hemställer styrelsen ånyo om höjning av deras arvoden. Arvodena till handledare vid lärar- och husmoderskursernas praktiska utbildning bör vidare ökas från 50 till 100 kr. per elev och månad.

Yttrande

Medicinalstyrelsen tillstyrker att kursverksamheten vid institutet under budgetåret 1962/63 ges av institutets styrelse föreslagen omfattning. Även om det med hänsyn till det stora behovet av utbildade lärare och husmödrar vore önskvärt att ytterligare kurser anordnades, torde dock vare sig institutets personal- eller lokalresurser eller rekryteringsunderlaget ge möjligheter till en sådan utökning. Tack vare ökningen av antalet avdelningssköterskekurser, till vilka rekryteringen är mycket god, erhålles ett större antal sjuksköterskor med viss förberedelse för läraruppgifter. Behovet av ökat antal välkvalificerade husmödrar torde i viss mån kunna avhjälpas genom den föreslagna fortbildningskursen för husmödrar.

Styrelsen tillstyrker att undervisning i ämnet klinisk kemi införes i avdelningssköterskekurserna men framhåller samtidigt att motsvarande antal specialföreläsningar i andra ämnen torde kunna minskas. Vad preparandkursen beträffar finner styrelsen önskvärt, att institutets ledning ges möjlighet att ändra kursplanen vid behov med hänsyn till kursens karaktär av försöksverksamhet. Styrelsen anser synnerligen angeläget att en fortbildningskurs för husmödrar kommer till stånd. Det är av vikt att husmödrar, vilkas utbildning ligger jämförelsevis långt tillbaka i tiden, får vidgad kunskap om moderna principer för administration och arbetsledning samt kan förstå och utnyttja resultatet av arbetstids- och metodstudier. Däremot finner styrelsen icke tillrådligt att med rådande knappa tillgång på personal förlänga avdelningssköterskekurserna.

Styrelsen anser angeläget att två narkoskurser kommer till stånd i föreslagna utformning och understryker behovet av att en studieledare anställes för ifrågavarande utbildning. Styrelsen vitsordar även behovet av ytterligare lärarpersonal för vårterminen 1963 men framhåller, att institutet bör undersöka de möjligheter att i personalbesparande syfte fördela de kortare kurserna mera jämnt över hela läsåret, som kan uppstå sedan institutet flyttat in i nya lokaler. Styrelsen tillstyrker vidare inrättandet av nya tjänster för ytterligare ett skrivbiträde, en halvtidsanställd bibliotekarie och en halvtidsanställd expeditivakt.

Styrelsen anser att rektorstjänsten vid institutet bör placeras i lägst samma lönegrad som rektor för statens skolköksseminarium och tillstyrker därför att densamma uppflyttas till lägst A 26. Styrelsen anser vidare att åtminstone ett visst antal studieledare — i första hand en av studieledarna för husmoderskurserna — placeras högre än rektorsbefattning vid sjuksköterskeskola. Biträdande rektorstjänsten vid institutet bör uppflyttas i förhållande härtill. Styrelsen tillstyrker slutligen att två av studieledartjänster-

na extraordinariesättes ävensom att sekreterarens arvode höjes med förslaget belopp. Styrelsen understryker slutligen kraftigt behovet av höjda timlärararvoden och finner även rimligt att handledararvodena blir föremål för en viss uppräknig.

Departementschefen

Den ordinarie kursverksamheten vid institutet under innevarande budgetår omfattar en lärarkurs, en husmoderskurs, fyra avdelningssköterskekurser, en förlängd avdelningssköterskekurs samt en kurs i narkosgivning. Vidare anordnas två extra lärarkurser, varav en i Göteborg, en extra husmoderskurs, två extra avdelningssköterskekurser samt en särskild preparandkurs för blivande lärare, vilken är avsedd bl. a. att ersätta avdelningssköterskekursen såsom villkor för tillträde till lärarkurs. Härjämte har Kungl. Maj:t genom beslut den 8 december 1961 föreskrivit, att ytterligare en extra avdelningssköterskekurs skall anordnas vid institutet.

För nästa budgetår bör såsom institutets styrelse föreslagit utöver den ordinarie kursverksamheten anordnas två extra lärarkurser, en extra husmoderskurs, tre extra avdelningssköterskekurser, en preparandkurs samt en kurs i narkosgivning. Med hänsyn bl. a. till rådande personalbrist vid sjukhusen anser jag mig däremot icke kunna biträda förslagen om anordnande av en särskild fortbildningskurs för husmödrar och om en förlängning av avdelningssköterskekurserna från 11 till 12 veckor.

För den föreslagna omfattningen av kursverksamheten under nästa budgetår bör inrättas en tjänst som studieledare i Ag 19 med uppgift i första hand att leda narkoskurserna. Vidare beräknar jag medel för anställande av studieledare under sammanlagt åtta månader.

Jag förordar vidare, att en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och en halvtidstjänst som expeditionsvakt i Ag 7 inrättas vid institutet.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för uppflyttning av ett kontorsbiträde i Af 1—Ae 5 till kanslibiträde i Ae 7. Jag tillstyrker vidare förslagen extraordinariesättning av två studieledartjänster samt att arvodet till redogörare, tillika sekreterare höjes med 1 200 kr.

I övrigt har jag ej funnit mig kunna biträda framförda förslag om personalförstärkningar och löneregleringar. Kostnadsökningen för nu angivna ändamål kan därvid beräknas till 53 000 kr.

Vad gäller arvoden åt tillfälliga lärare m. m. tillstyrker jag förslagen ökad medelsanvisning för utvidgning av undervisningen i psykologi m. m. i preparandkursen och för effektivisering av utbildningen i narkosgivning. Gentemot styrelsens förslag att undervisning i ämnet klinisk kemi införes i avdelningssköterskekurserna har jag i och för sig ingen erinran. På av medicinalstyrelsen anförda skäl torde dock särskilda medel för ändamålet

icke behöva beräknas. Med hänsyn härtill och till vad förut anförts torde anslagsposten i fråga bära upptagas till 290 000 kr., en till 72 000 kr. begränsad ökning.

Anslaget torde sålunda bära uppföras med (510 000 + 125 000) 635 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 000
2. Arvoden åt tillfälliga lärare m. m., <i>förslagsvis</i>	290 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	257 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	76 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000
Summa kr. 635 000;	

b) till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 635 000 kr.

[98] 93. Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	42 000	41 601
1961/62 (statsliggaren s. 1143)	52 000	
1962/63 (förslag)	64 000	

Yrkande

Styrelsen för statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor (skr. 29/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas med 14 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. eL minskn.
1. Reseersättningar	7 386	7 500	17 300	+ 9 800
2. Expenser	23 479	26 500	36 000	+ 9 500
3. Övriga utgifter:				
a) Inköp och underhåll av undervisningsmateriel m. m.	7 496	8 000	9 700	+ 1 700
b) Diverse utgifter	3 113	13 400	6 400	— 7 000
				+ 14 000

Motiv

1. Kostnaderna för rektors och studieledares resor för besök av lärar- och husmoderskursernas elever under deras praktiska utbildning beräknas till

9 200 kr. Cirka 1 000 resp. 750 kr. erfordras för rektors och en studieledares resor till Göteborg. För att möjliggöra för studieledarna i Stockholm och Göteborg att sammanträffa med varandra för diskussioner m. m. åtminstone två gånger per termin bör beräknas 1 500 kr. För resekostnads- och traktementsersättning samt ersättning för dubbelhyra till vikarierande studieledare bör anvisas 1 500 kr. Styrelsen bör kunna förlägga åtminstone ett sammanträde per år till Göteborg. Kostnaderna härför uppgår till 3 300 kr.

2. Institutet har tidigare icke haft att erlagga ersättning för bränsle. För ändamålet bör beräknas ett belopp av 4 000 kr. Då de blivande lokalerna är större än de nuvarande, torde städningskostnaderna öka med 2 000 kr. Ökade telefonkostnader nödvändiggör att posten uppräknas med ytterligare 1 000 kr. För tryckning av ett illustrerat prospekt över institutets verksamhet, vilket är en viktig faktor ur rekryteringssynpunkt, bör posten höjas med 2 000 kr. Till följd av föreslagen utökad verksamhet erfordras slutligen ytterligare 500 kr.

3 a) För inköp av en bandspelare till verksamheten i Göteborg bör beräknas 1 200 kr. På grund av den ökade verksamheten erfordras ytterligare 500 kr.

3 b) Delposten torde kunna nedräknas med 7 000 kr., vilket belopp institutet haft att erlagga till svensk sjuksköterskeförening för användande av föreningen tillhöriga inventarier och bibliotek.

Yttrande

Medicinalstyrelsen tillstyrker att anslagsposten till reseersättningar uppräknas på grund av den utvidgade verksamheten vid institutet. Styrelsen har vidare intet att erinra mot beräkningen av posten till expenser och framhåller att utgivandet av ett tryckt prospekt beträffande institutets verksamhet säkerligen kan förväntas medföra en icke obetydlig förbättring av rekryteringssituationen.

Departementschefen

För reseersättningar och expenser tillstyrker jag med 4 500 respektive 8 800 kr. förhöjda belopp. Delposten till inköp och underhåll av undervisningsmateriel m. m. bör höjas med 1 700 kr.

Genom beslut den 16 juni 1961 har Kungl. Maj:t medgivit, att den årliga ersättningen till svensk sjuksköterskeförening för användande av föreningen tillhöriga inventarier och bibliotek må höjas från 3 000 till 7 000 kr. Då emellertid institutet beräknas flytta in i nya lokaler under våren 1962, bortfaller det beräknade medelsbehovet för detta ändamål under nästa budgetår.

Anslaget torde således böra uppföras med (52 000 + 12 000) 64 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor*: Omkostnader för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 64 000 kr.

[99] 94. Utbildning av viss sjukvårdspersonal

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	77 000	91 783
1961/62 (statsliggaren s. 1143)	131 000	
1962/63 (förslag)	224 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 7/9 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 307 400 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
<i>A. Specialutbildning av barnsjuksköterskor</i>			
1. Arvode till en rektor	24 500	26 000	+ 1 500
2. Arvode till en instruktionssköterska	13 300	14 900	+ 1 600
3. Arvoden till speciallärare samt hospiteringsersättning	19 700	22 000	+ 2 300
4. Ersättning till speciallärare för resekostnader m. m.	1 000	—	— 1 000
<i>B. Vidareutbildning av laboratoriebiträden</i>			
1. Arvoden till kursledare och föreläsare m. m.	89 000	153 000	+ 64 000
2. Materielkostnader m. m.	16 000	89 000	+ 73 000
3. Omräkning			+ 35 000
			+ 176 400

Motiv

A. Vid centralskolan för specialutbildning av barnsjuksköterskor meddelas undervisning *dels* vid s. k. A-kurser (barnavård och barnsjukvård) under sammanlagt högst tolv månader, *dels ock* vid s. k. B-kurser (social barnavård) under fyra månader i samband med praktik inom skilda grenar av den förebyggande barnavården.

Vid skolan anordnas f. n. årligen två A-kurser med sammanlagt cirka 60 elever och två B-kurser med tillhoppa 40 elever. Då intagning av elever till A-kurserna sker två gånger per år, undervisas vid skolan ständigt två grupper av dessa elever. B-kurserna pågår under tillhoppa åtta månader av året.

A-kursen finansieras f. n. huvudsakligen genom den ersättning, som erhålles för elevernas arbete vid karolinska sjukhusets barnklinik. Kostnaderna för B-kurserna har helt bestritts av statsmedel.

Medicinalstyrelsen har utgått från samma regler och organisation som tidigare.

3 och 4. Arvodena bör höjas, varvid posten till ersättning åt tillfälliga lärare för resekostnader m. m. kan utgå.

B 1—2. Medicinalstyrelsen anför, att de centrala läskurserna fortsättningsvis icke torde kunna bedrivas till så låga kostnader, som tidigare beräknats. Man måste räkna med utgifter för förhör och omtentamina av eleverna samt för skrivningsrättning. Allt starkare krav på nyanskaffning av apparatur för att undervisningen på ett effektivt sätt skall kunna bedrivas har gjort sig gällande. Det kan icke heller i längden anses tillfredsställande, att de institutioner, till vilka de centrala läskurserna förläggas, skall behöva tillhandahålla all för undervisningen erforderlig apparatur. De belopp, som ställts till förfogande för kostnader för underhåll av apparatur samt för ma-

terielkostnader, anses på flera håll för låga. Det har vidare befunnits nödvändigt att engagera läkare i stället för laboratriser eller preparatriser såsom ansvariga lokala ledare för utbildningen under hela läsåret. Kursarvodena bör beräknas till i genomsnitt 2 000 kr.

Styrelsen planerar två centrala läskurser för den *kliniskt-kemiska linjen*, av vilka den ena förlägges till Uppsala och den andra till Stockholm eller Lund. Vardera kursen beräknas få samma storlek och fördelning av eleverna som innevarande års kurs.

Kostnaden för varje läskurs beräknas enligt följande:

Föreläsningar, 140 × 45 kr. samt 2 × 10 × 45 kr.	7 200
Skrivningsrättning, förhör och omtentamina.	1 500
Arvoden till kursledare o. instruktionspersonal.	5 000
Materielkostnader à 50 kr. per elev för 25 elever.	1 250
Underhåll av apparatur samt oförutsedda utgifter.	2 000
Inköp av 5 mikroskop.	10 000
Inköp av inventarier.	750
	27 700

Under de närmast följande två budgetåren kommer medel att äskas för inköp av ytterligare 10 mikroskop.

Kostnaderna för de båda kliniskt-kemiska läskurserna utgör sålunda sammanlagt (2 × 27 700) 55 400 kr.

För den *bakteriologiska linjen* planeras liksom för innevarande budgetår två läskurser. Kurserna förlägges till Stockholm och Göteborg. Det sammanlagda elevantalet torde uppgå till 70, varav något fler än tre fjärdedelar beräknas få sin praktiska utbildning vid statliga laboratorier.

Kostnaderna för kursen i Stockholm uppskattas enligt följande:

Föreläsningar, 150 × 45 kr.	6 750
Skrivningsrättning, förhör och omtentamina.	1 000
Arvoden till kursledare och instruktionspersonal.	5 000
Materielkostnader à 50 kr. per elev för 30 elever.	1 500
Underhåll av apparatur samt oförutsedda utgifter.	500
Resekostnader.	500
Annonskostnader.	1 500
	16 750

Kostnaderna för kursen i Göteborg uppskattas till 16 250 kr. och för båda kurserna bör alltså beräknas (16 750 + 16 250) 33 000 kr.

Enär ett stort antal av eleverna i de centrala läskurserna å den bakteriologiska linjen kan antagas icke ha genomgått laborantskola, avser styrelsen att liksom under innevarande budgetår anordna två *förberedande läskurser*. Kostnaderna härför beräknas till (2 × 3 325) 6 650 kr. Jämfört med innevarande års kurser utökas undervisningen med 10 timmar i fysiologi.

Styrelsen avser att även under budgetåret 1962/63 anordna en läskurs med 2 elever för den *blodgruppsserologiska* sektionen av den bakteriologiska linjen å statens rättskemiska laboratoriums blodgruppsserologiska avdelning. Till föreläsararvoden för 100 timmar beräknas 4 500 kr. Styrelsen är medveten om att läskursen, om hänsyn endast tages till berörda 2 elever, ställer sig oproportionerligt dyrbar, men stort behov föreligger av blodgrupps-

serologiskt utbildade laboratoriebiträden och kursen ger dessutom vid laboratoriet redan verksamma laboratoriebiträden tillfälle att fördjupa sina kunskaper.

Å den *farmakologiska sektionen* av den bakteriologiska linjen planerar styrelsen en läskurs för 4—6 elever å statens farmaceutiska laboratoriums biologiska avdelning. För arvodering av vissa föreläsningar beräknas 2 250 kr.

För nästa budgetår räknar medicinalstyrelsen med att anordna läskurser och jämsidesundervisning för den *histologisk-patologiska linjen* i Uppsala, Lund och Göteborg, varvid elevantalet torde kunna uppskattas till cirka 20 i varje läskurs, samt dessutom enbart jämsidesundervisning i Umeå för cirka 5 elever. Sistnämnda elever kommer troligen att för genomgång av teoretisk läskurs hänvisas till Göteborg.

Styrelsen uppskattar kostnaderna för envar av kurserna i Uppsala och Lund enligt följande:

Föreläsningar, 150×45 kr.....	6 750
Kurs i histologisk teknik.....	4 600
Skrivningsrättning, förhör och omtentamina.....	1 000
Arvoden till kursledare och instruktionspersonal.....	5 000
Materielkostnader å 150 kr. per elev för 20 elever.....	3 000
6 mikrotomer.....	12 000
Underhåll av apparatur m. m.....	1 500
Oförutsedda utgifter.....	1 500
Annonskostnader.....	1 500
	36 850

Kostnaderna för kursen i Göteborg beräknas till 26 850 kr, enär medel erfordras för inköp av endast en mikrotom, och för jämsidesundervisningen i Umeå till 5 025 kr. De sammanlagda kostnaderna för nu ifrågavarande kurser uppgår sålunda till $(2 \times 36\,850 + 26\,850 + 5\,025)$ 105 575 kr. Härjämte finner styrelsen erforderligt att anordna tre *förberedande läskurser* för icke laborantskoleutbildad personal, till en kostnad av $(3 \times 3\,325)$ 9 975 kr.

I likhet med innevarande budgetår planerar styrelsen att som en sektion av den histologisk-patologiska linjen för tre elever anordna undervisning i *parasitologi* förlagd till statens veterinärmedicinska anstalt. För undervisningen bör beräknas ett oförändrat belopp av 2 600 kr.

För nästa budgetår planerar styrelsen slutligen en central läskurs å *allmän-kemisk linje* avsedd för högst cirka 30 elever, vilka samtliga beräknas bli placerade vid statliga laboratorier. Kurskostnaderna uppskattas enligt följande.

Föreläsningar 150×45 kr.....	6 750
Skrivningsrättning, förhör och omtentamina.....	2 000
Demonstrationer av läkare 5×45 kr. × 2 grupper.....	450
Laborationer, 5×30 kr. × 6 grupper.....	900
Arvoden till kursledare och instruktionspersonal.....	4 000
Materielkostnader, 50 kr. per elev för 30 elever.....	1 500
Underhåll av apparatur samt oförutsedda utgifter.....	2 000
Annonskostnader.....	1 500

Enär flertalet av eleverna icke torde vara laborantskoleutbildade, blir det nödvändigt att anordna en *förberedande kurs*, till en kostnad av 3 325 kr.

De sammanlagda kostnaderna för i det föregående angivna utbildningslinjer och sektioner uppgår till för arvoden m. m. 133 425 kr., för förberedande läskurser 19 950 kr. och för materiel m. m. 89 000 kr. eller totalt i runt tal 242 000 kr.

Beträffande *finansieringen* av kurserna anför medicinalstyrelsen, att från förevarande anslag betalas den del av kostnaderna, som beräknas falla på elever, vilka får den praktiska delen av sin vidareutbildning vid statliga laboratorier och institutioner, under det att resterande del skall betalas av de kommunala huvudmän, vid vilkas laboratorier elever genomgår den praktiska delen av vidareutbildningen. Kostnaderna per elev och kurs har i allmänhet varierat mellan 400 och 600 kr. De kommunala huvudmännen har emellertid stundom icke velat betala på dem fallande kostnader för läskurserna, och ännu återstår obetalade delar av kostnaderna för läsåret 1960/61. Vid utplacering av elever vid kommunala laboratorier har det vidare hänt, att de kommunala huvudmännen förklarat sig villiga att taga emot elever men vägrat att ikläda sig andra ekonomiska förpliktelser än att utgiva lön till eleverna under den tid den praktiska vidareutbildningen pågår. Med hänsyn härtill samt till vad styrelsen anfört i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår anser styrelsen, att det skulle vara till stor båtнад för vidareutbildningen om staten övertog hela kostnaden för de centrala läskurserna. Den förhållandevis ringa kostnadsökningen härför skulle mer än väl uppvägas av förenklingar i statens och kommunernas samarbete i fråga om vidareutbildningen av laboratoriebiträden.

Departementschefen

Gentemot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för specialutbildning av barnsjuksköterskor har jag ingen annan erinran än att jag bekräffande anslagsposten till speciallärare samt hospiteringsersättningar beräknar medel enligt oförändrade arvodesgrunder. För ändamålet bör sålunda upptagas 64 000 kr., innebärande en ökning med 3 000 kr.

Under innevarande budgetår skall enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 juni 1961 anordnas följande kurser för vidareutbildning av laboratoriebiträden, nämligen dels en läskurs för den kliniskt-kemiska linjen, dels två läskurser för den bakteriologiska linjen jämte försöksvis en blodgruppsserologisk och en farmakologisk sektion, dels tre läskurser för den histologisk-patologiska linjen jämte försöksvis en parasitologisk sektion, dels försöksvis en läskurs för allmän-kemisk linje, dels ock fyra förberedande kurser för elever, som ej genomgått laborantskola. Två av sistnämnda kurser har dock sammanlagits. Det sammanlagda antalet elever i alla kurserna uppgår till närmare 200. Ifrågavarande kursverksamhet innebär, att två läskurser för den histologisk-patologiska linjen anordnas utöver vad som tidigare planerats. Kostnadsökningen för den utvidgade kursverksamheten uppgår till 35 000 kr.

För budgetåret 1962/63 planerar medicinalstyrelsen vidareutbildning efter förutnämnda utbildningslinjer och sektioner av utbildningslinjer. Jämfört

med innevarande budgetår föreslås dock kursverksamheten utökad med ytterligare en läskurs för den kliniskt-kemiska linjen, viss jämsidesundervisning å den histologisk-patologiska linjen samt tre förberedande läskurser. Elevantalet uppskattas till omkring 250.

Den av medicinalstyrelsen föreslagna omfattningen av kursverksamheten föranleder ingen erinran från min sida. Jag vill emellertid erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1961 uppdragit åt medicinalstyrelsen, arbetsmarknadsstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning att i samråd med vederbörande kommunförbund snarast möjligt anordna utbildning för eller i förekommande fall utöka befintlig utbildning för laboratoriepersonal, röntgenpersonal och annan sjukvårdspersonal, som kan avlasta eller ersätta personal med sjuksköterskeutbildning. Ytterligare kompletterings- och utbildningskurser torde därför få anordnas, om behov därav skulle uppkomma.

Med hänsyn till vad styrelsen därutinnan anfört anser jag mig böra godtaga av styrelsen beräknade ökade kostnader för arvoden och materiel m. m. Däremot är jag ej beredd förorda av styrelsen föreslagen ändring av nuvarande grunder för fördelningen av kostnaderna mellan de deltagande huvudmännen.

I enlighet med det anförda beräknar jag de på staten fallande kostnaderna för samtliga av mig föreslagna kurser till cirka 110 000 kr. för lärararvoden och cirka 50 000 kr. för materiel m. m. eller tillhopa 160 000 kr., vilket utgör en ökning med 90 000 kr. i förhållande till för innevarande budgetår anvisade medel.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (131 000 + 93 000) 224 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av viss sjukvårdspersonal* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 224 000 kr.

[100] 95. **Utbildningskurser i arbetsterapi**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	27 000	24 751
1961/62 (statsliggaren s. 1144)	27 000	
1962/63 (förslag)	27 000	

Yrkande

Överstyrelsen för yrkesutbildning (skr. 28/8 1961) hemställer att anslaget upptages med 26 600 kronor.

Motiv

Fr. o. m. år 1954 har, i huvudsaklig överensstämmelse med i prop. 1954: 82 angivna riktlinjer, vid Älvsborgs läns landstings centrala yrkesskola i Steneby och slöjdföreningens skola i Göteborg varje år anordnats en kompletteringskurs i sysselsättnings- och arbetsterapi för personal inom mentalsjuk-

vården. Intresset för dessa kurser är stort och de fyller f. n. ett verkligt behov. Jämväl under budgetåret 1962/63 bör därför anordnas en motsvarande kompletteringskurs. Kostnaderna beräknas till 26 600 kr.

Departementschefen

På av överstyrelsen anförda skäl föreslår jag, att en kurs i sysselsättnings- och arbetsterapi för personal inom mentalsjukvården anordnas även under nästa budgetår. Anslaget torde böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser i arbetsterapi* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 27 000 kr.

Hälsovård i övrigt

[101] 96. Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	11 000 000	11 103 795
1961/62 (statsliggaren s. 1144) ..	13 000 000	
1962/63 (förslag)	13 000 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv

Den 31 december 1960 utgjorde antalet tjänster 1 760, av vilka 1 523 besatta med ordinarie innehavare. Härvid har medräknats 63 distriktssköterskebarnmorskor. Antalet tillsatta tjänster har under år 1960 ökat med 9. Under år 1961 har 79 sjuksköterskor avslutat sin utbildning vid distriktssköterskeskolan. Motsvarande siffra för år 1962 beräknas till cirka 90. Cirka 30 sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens kan beräknas ha varit anställda å vakanta tjänster under år 1961. Avgången på grund av giftermål, pensionering och dödsfall utgjorde under år 1960 4,6 procent. Ett visst antal sjuksköterskor med distriktssköterskekompetens övergår dessutom vanligen varje år till annan verksamhet inom hälsovården. Den sammanlagda avgången för år 1961 kan beräknas till 6 procent eller cirka 90 befattningshavare.

Antalet distriktssköterskor vid 1962 års ingång kan således beräknas till (1 523 + 79 + 30 — 90) cirka 1 540, av vilka 1 510 ordinarie distriktssköterskor och 30 vakansvikarier. Statsbidraget kan beräknas uppgå till (1 540 × 8 073) 12 432 420 kr. Styrelsen har därvid utgått från den lön, som f. n. utgår till statlig tjänsteman i lönegrad A 12, löneklass 14, ortsgrupp 3 (12 420 kr.) jämte ett till 30 procent av grundlönen beräknat tillägg

(3 726 kr.). Med hänsyn till förskjutningen beträffande ortsgrupperna bör beloppet uppräknas till cirka 12 800 000 kr. Statsbidraget till kompensation för höjda folkpensionsavgifter torde uppgå till cirka 190 000 kr. Utgifter för kallortstillägg beräknas till 140 000 kr.

Det totala medelsbehovet skulle alltså uppgå till (12 800 000 + 190 000 + 140 000) 13 130 000 kr., avrundat 13 000 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår i enlighet med medicinalstyrelsens förslag böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar åt distriktssköterskor m. m.*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av
13 000 000 kr.

[102] 97. *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.*

	Anslag	Netttoutgift
1960/61	3 400 000	3 124 311
1961/62 (statsliggaren s. 1145)	3 500 000	
1962/63 (förslag)	3 300 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 3 200 000 kr.

Motiv

Anslaget för budgetåret 1962/63 avser verksamheten under kalenderåret 1962.

Antalet statsbidragsberättigade befattningar uppgick den 1 juli 1961 enligt gällande planer till högst 446. Omkring tio planer kommer att upphöra med utgången av år 1961, varefter en obetydlig minskning av antalet tjänster torde ske. Den 1 januari 1962 beräknas antalet tjänster, besatta med ordinarie innehavare, utgöra omkring 390, varjämte cirka 20 vakanta tjänster väntas komma att uppehållas av vikarier. Antalet statsbidragsberättigade befattningar skulle sålunda bli 410. I allmänhet utgår för innehavarna av dessa befattningar avlöning såsom till statlig tjänsteman i lönegrad A 11. Ett tiotal distriktsbarnmorskor kan beräknas komma att uppehålla befattning i lägre lönegrad. Avlöningsbidraget kan beräknas för de förstnämnda enligt löneklass 13, ortsgrupp 3, jämte 30 procents tillägg till $\left(\frac{400 \times 15\,241}{2}\right)$ 3 048 200 kr. samt för de sistnämnda enligt löneklass 12 till $\left(\frac{10 \times 14\,414}{2}\right)$ 72 070 kr. eller tillhopa 3 120 270 kr. Härtill kommer kost-

nader för kompensation för höjda folkpensionsavgifter, 46 000 kr. Statsbidraget för extra tillägg i vederbörande kallortsklass beräknas till 34 000 kr.

Medelsbehovet för avlöningar skulle sålunda uppgå till avrundat (3 120 000 + 46 000 + 34 000) 3 200 000 kr.

För kalenderåren 1959 och 1960 har rekvirerats respektive 70 023 och 49 030 kr. för distriktsbarnmorskors resor i samband med hemförlossning och eftervård.

Antalet hemförlossningar kan för år 1962 uppskattas till 600 och antalet eftervårdsbesök till 18 000. Med hänsyn till att antalet förlossningar i öppen vård sjunker, torde medelsbehovet för bidrag till resor kunna beräknas till 50 000 kr.

Sammanlagt skulle medelsbehovet alltså uppgå till 3 250 000 kr., vilket belopp torde kunna avrundas till 3 200 000 kr.

Departementschefen

På grundval av medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet men med hänsyn till de ändringar i ortsgrupperingen, som trätt i kraft vid ingången av år 1962, torde anslaget böra uppföras med (3 500 000 — 200 000) 3 300 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar åt distriktsbarnmorskor m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kr.

[103] 98. Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	6 900 000	7 119 272
1961/62 (statsliggaren s. 1145)	7 700 000	
1962/63 (förslag)	7 800 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppräknas med 200 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Bidrag till inredning och utrustning av centraler	10 000	10 000	—
2. Bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning	6 240 000	6 390 000	150 000
3. Bidrag till resor	1 400 000	1 450 000	50 000
4. Bidrag till upplysningsverksamhet	50 000	50 000	—
	7 700 000	7 900 000	200 000

Motiv

De verkliga kostnaderna under 1 och 2 för budgetåret 1960/61 har upp-

gått till 5 791 351 kr. Anslaget för budgetåret 1962/63 avser verksamheten under år 1962.

2) Hälsoövervakningens omfattning framgår av följande tablå:

År	Antal inskrivna		Antal besök hos läkare		Antal läkar- mottagningar
	mödrar	barn	mödrar (varav eftervård inom parentes)	barn	
1956.....	83 792	346 746	225 259 (8 461)	590 759	71 310
1957.....	84 813	366 739	233 209 (10 645)	628 158	73 302
1958.....	85 982	393 746	248 505 (13 744)	649 576	73 911
1959.....	86 038	412 973	255 730 (14 848)	678 399	77 127

Antalet levande födda barn åren 1956—1960 var respektive 108 054, 107 207, 105 502, 104 743 och 102 088 (preliminärt). Totala antalet födda beräknas öka och år 1965 uppgå till cirka 116 000.

Sammanlagda antalet läkarmottagningar under år 1962 uppskattas till 81 000 och antalet besök hos läkare till 275 000 inom den förebyggande mödravården och 695 000 inom den förebyggande barnvården. Kostnaderna skulle då uppgå till följande belopp.

Grundbelopp 10 kr. per mottagning	810 000
Ersättning för förvårds- och eftervårdsbesök av mödrar, 3 kr. 50 öre per moder	962 500
Ersättning för besök av barn, 2 kr. 50 öre per barn	1 737 500
	3 510 000

Till ersättning för särskilt anordnade mottagningar av läkare för rådgivning i fråga om barn, som företer uppfostringssvårigheter eller neurolabila symtom, beräknas åtgå oförändrat 50 000 kr.

Bidraget till föreståndare vid mödravårdscentraler av typ I synes kunna upptagas med oförändrat 30 000 kr.

Den totala kostnaden för läkarövervakningen skulle sålunda uppgå till (3 510 000 + 50 000 + 30 000) 3 590 000 kr.

Statens kostnader för sjuksköterskors och barnmorskors avlönande uppgick under budgetåret 1960/61 till (1 955 970 + 294 568) 2 250 538 kr.

Antalet heltidsanställda sjuksköterskor vid barnavårdscentraler under år 1962 beräknas till 300 och antalet heltidsanställda barnmorskor vid mödravårdscentraler till 50, varjämte styrelsen räknar med 35 deltidanställda befattningshavare.

Enligt de genom kungörelse den 26 maj 1961 (nr 194) fastställda beräkningsgrunderna skulle avlöningsbidraget till heltidsanställda befattningshavare — för 150 befattningshavare beräknat efter lönegrad A 12, löneklass 14, ortsgrupp 3, samt för 200 befattningshavare efter lönegrad A 11, löneklass 13, ortsgrupp 3, inklusive 30 procents tillägg — uppgå till $\left(\frac{150 \times 16\,146}{2}\right) 1\,210\,950 + \left(\frac{200 \times 15\,241}{2}\right) 1\,524\,100$ tillhopa 2 735 050 kr., vartill kommer kostnader för kompensation för höjda folkpensionsav-

gifter, beräknade till 42 078 kr., eller sammanlagt 2 777 128 kr. Statsbidraget för deltidsanställda befattningshavare kan beräknas till (35×500) 17 500 kr. Statens kostnader för sjuksköterskor och barnmorskor skulle sålunda uppgå till tillhoppa $(2\,777\,128 + 17\,500)$ 2 794 628 eller i runt tal 2 800 000 kr.

Sammanlagt skulle alltså bidragen till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning uppgå till $(3\,590\,000 + 2\,800\,000)$ 6 390 000 kr.

3) Den faktiska belastningen å anslagsposten har minskat under föregående budgetår och uppgick till 1 276 072 kr. Med hänsyn till den förebyggande vårdens ökade omfattning förordar dock styrelsen, att anslagsposten uppräknas med 50 000 kr. till 1 450 000 kr.

4) För medicinalstyrelsens upplysningsverksamhet, vilken huvudsakligen handhas av svenska socialvårdsförbundet, hemställs om oförändrat 50 000 kr.

Departementschefen

För bidrag till läkares, sjuksköterskors och barnmorskors avlöning beräknar jag en ökning med 100 000 kr. Bidraget till resor synes med hänsyn till belastningen kunna upptagas med oförändrat belopp. I övrigt har jag ingen erinran mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(7\,700\,000 + 100\,000)$ 7 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till avlöningar m. m. inom förebyggande mödra- och barnavård* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 7 800 000 kr.

[104] 99. Läkemedel åt vissa kvinnor och barn

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 600 000	1 532 210
1961/62 (statsliggaren s. 1146)	1 700 000	
1962/63 (förslag)	1 800 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kr.

Motiv

Medicinalstyrelsen har efter verkställd undersökning funnit, att de speciella läkemedel, som jämlikt kungörelse den 15 juni 1944 (nr 397) och styrelsens cirkulär den 18 februari 1950 (MF nr 10) kostnadsfritt skall tillhandahållas vissa kvinnor, lidande av havandeskapssjukdomar — med undantag av de för ändamålet avsedda järnpreparaten — endast i obetydlig omfattning förskrivits. Det kostnadsfria tillhandahållandet av dessa

läkemedel torde kunna slopas, dock med undantag för järnpreparaten. Lämpliga sådana preparat bör i stället, bland annat på grund av sin förebyggande verkan, inordnas bland de likaledes kostnadsfritt tillhandahållna så kallade skyddsläkemedlen.

Det har kunnat påvisas, att blivande mödrar, som under de fyra första havandeskapsmånaderna insjuknar i röda hund, i ökad utsträckning föder missbildade barn. Genom tillförsel av vissa preparat (immunglobulin eller gammaglobulin) kan man med en viss grad av säkerhet förebygga, att en person, som utsatts för smitta, insjuknar i röda hund. Till sin natur kan därför dessa läkemedel sägas vara skyddsläkemedel och bör också såsom sådana vid behov kunna tillhandahållas kostnadsfritt. För närvarande utgör emellertid utformningen av den i 1 § andra stycket kungörelsen den 22 juni 1939 angående kostnadsfritt tillhandahållande av skyddsläkemedel åt vissa kvinnor och barn intagna definitionen av begreppet skyddsläkemedel ett formellt hinder härför.

Medicinalstyrelsen har i skrivelse till Konungen den 9 augusti 1961 anhallit, att Kungl. Maj:t måtte till prövning upptaga *dels* frågan om upphävande av förenämnda kungörelse den 15 juni 1944, *dels ock* frågan om sådant tillägg till 1 § andra stycket kungörelsen den 22 juni 1939, att immun- och gammaglobulin må kunna inrymmas bland där avsedda skyddsläkemedel.

En av styrelsen genom cirkulär den 9 augusti 1961 företagen revision av förteckningen över skyddsläkemedel torde icke komma att nämnvärt påverka belastningen på anslaget. Ej heller torde detta bli fallet om förmanen med tillhandahållande av de kostnadsfria läkemedlen åt kvinnor med graviditetskomplikationer bortfaller. Skulle emellertid immunglobulin och gammaglobulin, vilka preparat är mycket dyrbara, komma att kunna förskrivas såsom kostnadsfria skyddsläkemedel, kommer däremot belastningen på anslaget sannolikt att kraftigt öka, särskilt vid fall av epidemiskt uppträdande röda hund.

Med hänsyn härtill och till den genom mödravårdens intensifiering väntade ökningen av besöksfrekvensen vid mottagningarna synes anslaget böra uppräknas med 100 000 kr.

Departementschefen

Av den av medicinalstyrelsen verkställda undersökningen får anses framgå, att det kostnadsfria tillhandahållandet av skyddsläkemedel alltjämt fyller ett påtagligt behov. Starka skäl synes tala för att även immun- och gammaglobulin i enlighet med styrelsens förslag vid behov bör kunna tillhandahållas fritt åt blivande mödrar. Jag har för avsikt att inom kort föreslå Kungl. Maj:t att utfärda bestämmelser i sådant syfte. Till frågan om upphävande av kungörelsen den 15 juni 1944 (nr 397) angående kostnadsfritt tillhandahållande av läkemedel åt vissa kvinnor lidande av havandeskaps-

sjukdomar m. m. — vilken fråga icke är av beskaffenhet att nämnvärt påverka belastningen på anslaget — är jag icke beredd att i detta sammanhang taga ställning.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag ingen erinran. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 700 000 + 100 000) 1 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Läkemedel åt vissa kvinnor och barn* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kr.

[105] 100. Abortförebyggande åtgärder

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	320 000	330 499
1961/62 (statsliggaren s. 1146)	350 000	
1962/63 (förslag)	370 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 20 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag 1962/63	Ökning
1. Anordnande och upprätthållande av verksamhet för stöd och rådgivning åt havande kvinnor i abortförebyggande syfte.....	170 000	170 000	—
2. Tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöka kurator.....	140 000	160 000	20 000
3. Ersättning till vissa laboratorier för utförande av biologiska graviditetsreaktioner.....	40 000	40 000	—
	350 000	370 000	20 000

Motiv

1) Den abortförebyggande verksamheten har under år 1960 bedrivits vid 18 rådgivningsbyråer. Bland dessa ingår en i Boden nyinrättad byrå, vars verksamhet inleddes den 1 januari 1960. Under år 1961 har inrättats en under rådgivningsbyrån i Danderyd lydande filial i Södertälje. Inom den försöksvis anordnade familjerådgivningen kommer delvis också abortförebyggande verksamhet att ingå. I avvaktan på resultatet av försöksverksamheten torde icke någon fortsatt utbyggnad av den ordinarie statsunderstödda abortförebyggande verksamheten vara att förvänta. Medelsbehovet under denna punkt uppskattar styrelsen därför till samma belopp som för innevarande budgetår eller till 170 000 kr.

2) Av kuratorerna vid byråerna har för tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos de abortsökande under år 1960 utbetalats 185 911 kr., varav 117 200 kr. utgjort statsbidrag, och återstoden, 68 711 kr., bidrag från huvudmännen och enskilda donatorer. Per nyinskriven abortsökande har hela bidraget utgjort 41 kronor 58 öre.

Det för innevarande budgetår för ändamålet beviljade beloppet har av

medicinalstyrelsen fördelats mellan rådgivningsbyråerna efter en beräkningsgrund av 30 kr. per under år 1960 nyinskriven kvinna.

För att förbättra möjligheterna att förmå kvinnor i abortsituation att söka sig till den statsunderstödda abortförebyggande verksamheten i stället för att, vilket f. n. ofta torde ske, underkasta sig kriminell abort, föreslog medicinalstyrelsen senast i sina anslagsäskanden för budgetåret 1961/62 en höjning av anslagsposten efter en beräkningsgrund av 50 kr. per nyinskriven kvinna. I avvaktan på resultatet av den abortförebyggande verksamhet, som kan komma att bedrivas inom den planerade familjerådgivningens ram, begränsar styrelsen sig till att påkalla en höjning av posten med utgångspunkt från ett belopp av 30 kr. per abortsökande. Under år 1960 har 4 471 kvinnor nyinskrivits vid rådgivningsbyråerna. Med ett beräknat antal av 5 000 nyinskrivna vid byråerna 1961 och med hänsyn till att verksamheten inom familjerådgivningens ram kan komma att kräva en större andel av anslagsposten, bör den uppräknas till 160 000 kr.

3) Anslagsposten bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat 40 000 kr.

Departementschefen

För anordnande och upprätthållande av verksamheten vid rådgivningsbyråerna beräknar jag oförändrat 170 000 kr.

För tillgodoseende av överhängande hjälpbehov hos kvinnor, som besöker kurator, tillstyrker jag medicinalstyrelsens förslag om en med 20 000 kr. till 160 000 kr. ökad medelsanvisning. Från denna post torde få utgå medel även till den abortförebyggande verksamhet, som kan komma att anordnas inom den planerade familjerådgivningen.

Kostnaderna för utförande av vissa graviditetsreaktioner uppskattas till oförändrat 40 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (350 000 + 20 000) 370 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Abortförebyggande åtgärder* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kr.

[106] 101. Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning

	Anslag
1961/62 (statsliggaren s. 1146)	100 000
1962/63 (förslag)	100 000

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Från förevarande anslag utgår jämlikt kungörelse den 2 december 1960 (nr 710) bidrag till landsting och landstingsfria städer m. fl. till försöksvis anordnad familjerådgivning, som avser rådgivning och behandling i samband med konfliktsituationer i äktenskap och familj samt upplysningsverksamhet om samlevnadsproblem. Stöd och rådgivning åt abortsökande kvinnor må även innefattas.

Verksamheten skall vara anordnad enligt en av medicinalstyrelsen godkänd plan och utövas vid öppen mottagning antingen vid särskilda familjerådgivningsbyråer eller i anknytning till lasarettsklinik, central för psykisk barna- och ungdomsvård eller rådgivningsbyrå inom den abortförebyggande verksamheten.

Genom cirkulärskrivelse till samtliga landsting har styrelsen sökt utröna dessas intresse för verksamheten. Positiva svar har ingått från ett flertal landsting, varför styrelsen räknar med att en försöksverksamhet av tillräcklig omfattning skall kunna anordnas under innevarande budgetår.

Departementschefen

Kostnaderna för statsbidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning torde för nästa budgetår kunna uppskattas till oförändrat belopp, 100 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till försöksvis anordnad familjerådgivning* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kr.

[107] 102. Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	700 000	514 245
1961/62 (statsliggaren s. 1147)	700 000	
1962/63 (förslag)	700 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Under budgetåret 1960/61 har 10 läkartjänster, därav en med deltids-tjänstgöring, 1 psykologtjänst, 8 tjänster som biträdande psykolog, 6 kura-torstjänster och en tjänst som pedagogassistent inrättats.

För budgetåret 1962/63 torde man kunna räkna med oförändrat medels-behov.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår i enlighet med medicinalstyrelsens förslag böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till psykisk barna- och ungdomsvård* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kr.

[108] 103. *Stipendier till studerande vid tandläkarhögskola*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	490 000	549 729
1961/62 (statsliggaren s. 1147)	750 000	
1962/63 (förslag)	750 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget måtte utgå med oförändrat belopp, 750 000 kr.

Motiv

Här avsett anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört under rubriken Stipendier för blivande distriktstandläkare m. fl.

Bruttoutgifterna för budgetåret 1960/61 har varit 555 000 kr. Å anslaget har verkställts återbetalningar uppgående till 5 271 kr., varför nettoutgifterna utgjort 549 729 kr.

Antalet stipendiesökande var läsåret 1959/60 287 och läsåret 1960/61 300. Under sistnämnda läsår beviljades 273 stipendier à 2 000 kr. och 14 stipendier à 1 000 kr. till ett sammanlagt belopp av 560 000 kr.

Den 1 juli 1961 tjänstgjorde inom folktandvården 337 stipendiater, varav 163 påbörjat sin stipendiattjänstgöring under budgetåret 1960/61. 33 nylegitimerade tandläkare hade ännu icke hunnit påbörja stipendiattjänstgöringen. Därjämte tjänstgör enligt medicinalstyrelsens särskilda medgivande 4 stipendiater vid lärarklinik å tandläkarhögskola.

Antalet inskrivna elever vid högskolorna var under vårterminen 1961 i stort sett oförändrat jämfört med närmast föregående år.

Departementschefen

Enligt kungörelsen den 26 maj 1961 (nr 281) må studerande vid tandläkarhögskola tilldelas stipendium å 2 500 kr. årligen under högst fem år på villkor bl. a. att han förbinder sig att efter vunnen legitimation som tandläkare tjänstgöra i folktandvården under samma antal år som stipendium innehafts. För den termin, varunder studerande avlägger examen, må han på motsvarande villkor tilldelas stipendium för ett halvt år å 1 250 kr.

Med hänsyn till den ännu bestående bristen på tandläkare inom folktandvården och den gynnsamma effekt på rekryteringen som stipendieringen

haft förordar jag, att medelsanvisningen liksom för innevarande budgetår beräknas efter ett antal av 300 stipendier å 2 500 kr.

Anslaget, som bör erhålla av medicinalstyrelsen föreslagen ändrad benämning, torde sålunda böra uppföras med oförändrat 750 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stipendier till studerande vid tandläkarhögskola* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kr.

[109] 104. **Bidrag till driften av folktandvården**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	10 500 000	10 275 112
1961/62 (statsliggaren s. 1147) ..	11 000 000	
1962/63 (förslag)	11 000 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget upptages till 11 000 000 kr.

Motiv

Anslaget för budgetåret 1962/63 avser verksamheten under år 1962.

Folktandvård i enlighet med av medicinalstyrelsen fastställd plan är anordnad inom samtliga landstingskommuner och städer utanför landstingskommun.

Den 1 juli 1961 var 25 centraltandpolikliniker, 30 polikliniker för tandreglering och 709 av 753 inrättade distriktstandpolikliniker i verksamhet.

Totala antalet inom folktandvården tjänstgörande tandläkare var den 1 juli 1961 1 812. Av dessa var 87 anställda vid centraltandpolikliniker, därav 27 lasarettstandläkare. Vid polikliniker för tandreglering tjänstgjorde 55 tandläkare. Antalet distriktstandläkare uppgick till 1 623, varav 1 222 inom landstingskommunerna och 401 inom de landstingsfria städerna. Härutöver fanns 47 tim- och arvodesanställda tandläkare. Av det totala antalet distriktstandläkare var 168 i utlandet utbildade tandläkare. 251 i utlandet utbildade tandläkare var förordnade som vikarier å dylika tjänster. 257 tandläkartjänster saknade innehavare eller vakansvikarie.

Under andra halvåret 1960 legitimerades 97 tandläkare och under första halvåret 1961 140. Under andra halvåret 1961 beräknas sammanlagt omkring 105 tandläkare komma att utexamineras. Totala antalet tandläkare inom folktandvården den 1 juli 1962 uppskattas till ungefär 1 900.

Enligt preliminär beräkning utgjorde antalet fullständigt behandlade barn inom folktandvården under år 1960 inom landstingskommunerna 559 724 och i städerna utanför landstingskommun 167 385 eller tillhoppa 727 109 barn.

Folktandvårdens successiva utbyggnad medförde under fyraårsperioden 1956—1959 en ökning av antalet statsbidragsberättigade barn inom landstingskommunernas folktandvård med tillhopa cirka 84 000 eller per år cirka 21 000. För de landstingsfria städerna var ökningen cirka 24 500 eller cirka 6 100 per år.

Ökningen från 1959 till 1960 har — särskilt i de landstingsfria städerna — varit förhållandevis ringa. Det finns emellertid anledning förmoda, att den tidigare ökningstendensen i fortsättningen åter skall göra sig gällande.

Man bör således alltjämt kunna räkna med en årlig ökning av antalet statsbidragsberättigade barn uppgående till cirka 25 000 för hela riket, varav cirka 20 000 i landstingskommunerna och cirka 5 000 i städer utanför landsting. Med utgångspunkt härifrån kan antalet statsbidragsberättigade barn för år 1962 beräknas till cirka 600 000 inom landstingskommunernas folktandvård och till cirka 178 000 inom de landstingsfria städernas folktandvård. Med gällande bidragsgrunder uppgår bidragskostnaderna till 11 024 000 kr., avrundat 11 000 000 kr.

Departementschefen

Medicinalstyrelsens uppskattning av medelsbehovet för nästa budgetår föranleder ingen erinran från min sida. Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat 11 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till driften av folktandvården* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kr.

[110] 105. *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	100 000	104 200
1961/62 (statsliggaren s. 1147)	100 000	
1962/63 (förslag)	200 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget måtte utgå med 300 000 kr.

Motiv

Ett belopp av 100 038 kr. finns disponibelt för nya och inneliggande ansökningar. Sådana ansökningar har hittills inkommit till ett belopp av 139 100 kr.

För bidrag till i bruk tagna polikliniker, för vilka utrustningsbidrag ännu icke begärts, har beräknats 390 800 kr. Härutöver beräknas bidrag för 40 polikliniker, vilka väntas bli tagna i bruk före den 30 juni 1963, uppgå till 153 300 kr.

Statsbidrag kan således komma att erfordras till ett belopp av cirka (139 100 + 390 800 + 153 300 — 100 038) 583 000 kr. under nästa budgetår. Med hänsyn till eftersläpningen av statsbidragsrekvisitionerna torde anslaget kunna bestämmas till 300 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppräknas med 100 000 kr. till 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utrustning av polikliniker för folktandvård* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kr.

[111] 106. Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	46 000	3 725
1961/62 (statsliggaren s. 1147)	46 000	
1962/63 (förslag)	46 000	

Yrkande

Lärarkollegiet vid tandläkarhögskolan i Malmö (skr. 15/9 1961) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Motiv

Utbildningskursen under budgetåret 1962/63 avses bli förlagd till tandläkarhögskolan i Malmö.

Kursnämnden har uppdragit riktlinjer för en omlagd kursplan, innebärande främst en förskjutning från teoretisk till praktisk utbildning. I samband därmed uppdelas kursen på två separata avsnitt om vardera två veckor. Detta torde föranleda ökade resekostnader, medan det totala medelsbehovet för varje kurs beräknas bli i huvudsak oförändrat.

Departementschefen

Efter den numera verkställda omläggningen av kursplanen finns anledning utgå från att kurserna i sin nya utformning skall vara väl ägnade att motsvara kraven på lämplig kompletterande utbildning.

Under senare tid har det årliga nytillskottet av utländska tandläkare inom folktandvården uppgått till cirka 50, varav erfarenhetsmässigt åtminstone ett fyrtiotal önskar fortsätta sin verksamhet i Sverige för längre tid. I princip förutsättes för fortsatt förordnande inom folktandvården efter ett års tjänstgöring att vederbörande tandläkare genomgår ifrågavarande utbildningskurs. Då ingen sådan kurs ägde rum under budgetåret 1960/61 kan ett betydande latent behov nu beräknas föreligga. Jag förutsätter därför, att Kungl. Maj:t skall äga medgiva dubblering av kursen, därest förutsätt-

ningar härför eljest visar sig föreligga. Kostnaderna för en kurs beräknar jag till oförändrat 46 000 kr. Med hänsyn till att det f. n. får anses ovisst huruvida resurser finns för en dubblering, förordar jag, att anslaget uppföres med nämnda belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurs för vissa utländska tandläkare* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 46 000 kr.

[112] 107. *Understödjande av dispensärverksamhet m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 500 000	1 634 628
1961/62 (statsliggaren s. 1148)	1 700 000	
1962/63 (förslag)	1 700 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 1 700 000 kr.

Motiv

Kungörelsen den 18 juni 1937 (nr 400) angående statsbidrag till dispensärverksamhet för tuberkulosens bekämpande må fr. o. m. budgetåret 1961/62 tillämpas även beträffande den finska och norska gränsbefolkningen. Statsbidrag till av medicinalstyrelsen godkänd dispensärverksamhet för studenter utgår fr. o. m. samma budgetår med 25 000 kr. till studentkåren i Stockholm, 10 000 kr. till envar av studentkårerna i Lund och Uppsala samt 7 000 kr. till studentkåren i Göteborg.

Medelsbehovet för budgetåret 1962/63 beräknas av styrelsen med utgångspunkt från verkliga nettokostnaden för budgetåret 1960/61, cirka 1 552 000 kr., samt med hänsyn till de i fjolårets statsverksproposition redovisade lönegradsuppflyttningarna för vissa läkare och dispensärsköterskor, medförande en kostnadsökning å cirka 150 000 kr., och det med 25 000 kr. ökade statsbidraget till den av studentkårerna i Uppsala, Lund, Stockholm och Göteborg organiserade dispensärverksamheten till i avrundat belopp 1 700 000 kr.

Departementschefen

I enlighet med medicinalstyrelsens förslag torde anslaget för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 1 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understödjande av dispensärverksamhet m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

[113] 108. Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	560 000	472 168
1961/62 (statsliggaren s. 1148)	525 000	
1962/63 (förslag)	1 600 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 575 000 kr.

Motiv

Under det kommande budgetåret planeras allmänna skärmbildsundersökningar i Stockholms, Kristianstads, Malmöhus, Värmlands och Jämtlands läns landstingsområden samt i städerna Malmö och Hälsingborg. Härtill kommer undersökningar av patienter å de statliga mentalsjukhusen och av värnpliktiga. Detta program innebär full sysselsättning för de i verksamheten tjänstgörande tretton patrullerna.

Vid nämnda patruller tjänstgör sammanlagt tretton röntgentekniker och tre röntgenöversköterskor, samtliga från och med den 1 juli 1961 placerade i lönegrad 11, samt tio skärmbildsbiträden i lönegrad 7. Kostnaderna för avlönning av denna personal, beräknade för tekniker och sköterskor enligt 14 löneklassen och för skärmbildsbiträdena enligt 10 löneklassen i ortsgrupp 3, utgör ($16 \times 16\,152 + 10 \times 12\,924$) 387 672 kr.

Kostnaderna för reseersättningar torde med hänsyn till sistförflutna budgetårs kostnader — 253 987 kr. — och den uppräknig av traktamentsersättningarna, som skett från och med den 1 juli 1961, böra uppskattas till 280 000 kr.

För sjukvård beräknas 1 000 kr.

För röntgenrör, film, framkallning, bilarnas drift m. m. torde — efter cirka 50 öre per undersökning och 550 000 undersökningar — beräknas 275 000 kr.

Av anslaget torde liksom under föregående budgetår 2 000 kr. böra få disponeras för informationsresor av granskningsläkare m. m.

Huvudmännens kostnader för de allmänna skärmbildsundersökningarna — löner till personalförstärkning vid centralsdispensärerna inom av undersökningarna berörda områden, kostnader för den lokala organisationen m. m. — torde med hänsyn till utgifterna härför under föregående budgetår kunna uppskattas till 470 000 kr.

Totala kostnaderna skulle således uppgå till ($387\,672 + 280\,000 + 1000 + 275\,000 + 2\,000 + 470\,000$) i runt tal 1 415 000 kr. Härav beräknas 265 000 kr. avse undersökningar av patienter å de statliga mentalsjukhusen och av värnpliktiga, vilka kostnader icke skall slutligt belasta ifrågavarande anslag. Av resterande 1 150 000 kr. skall hälften bestridas av huvudmännen för vederbörande sjukvårdsområde. Anslagsbehovet kan i enlighet härmed beräknas till 575 000 kr.

Departementschefen

I den proposition med förslag angående hälsovård och öppen sjukvård i landstingsområdena m. m., som behandlades av fjolårets riksdag, framhöll jag bl. a., att allmän hälsokontroll borde genomföras så snart förutsättningar härför med hänsyn främst till personalresurserna vore för handen. Jag underströk därvid den utomordentliga vikten av förebyggande åtgärder och tidigdiagnostik när det gällde de stora folksjukdomarna såsom cancer, hjärt- och kärlsjukdomar, sockersjuka och reumatiska åkommor. Inom inrikesdepartementet har därefter närmare undersökts möjligheterna att trots den nuvarande knappa tillgången på läkare få till stånd en mera omfattande hälsokontroll än de undersökningar, som f. n. bedrivs genom den statliga skärmbildsverksamheten. Därvid har konstaterats, att den snabba utvecklingen i såväl kvantitativt som kvalitativt avseende inom den kliniskt-kemiska laboratorietekniken skapat delvis nya förutsättningar för ett främst på kemisk blodanalys baserat undersökningsförfarande som beräknas kunna ge värdefulla upplysningar rörande den undersöktes hälsotillstånd i ett flertal väsentliga hänseenden. Sålunda kan exempelvis disposition för arterioskleros samt hjärt- och kärlsjukdomar konstateras och hållpunkter vinnas för misstanke om sjukliga förändringar i levern långt innan patienten företer sjukdomssymtom. Likaså torde man kunna påvisa ledgångsreumatism. Av intresse är i detta sammanhang även möjligheten att bidra till en tidig diagnos av tumörsjukdomar. Ehuru specifika laboratorieprov för sistnämnda sjukdomar icke föreligger, torde resultatet av de kemiska blodanalyserna, bedömda mot bakgrunden av övriga föreliggande uppgifter och undersökningsresultat, möjliggöra utväljande av ett klientel, som bör genomgå särskild kontroll.

Enligt dessa riktlinjer har medicinalstyrelsen sedermera utarbetat förslag till försöksverksamhet, anknuten till en skärmbildspatrull som utrustas med särskilda resurser för ändamålet. Preliminärt har föreslagits, att verksamheten förlägges till Värmlands län, där skärmbildsundersökningar planeras att bedrivas fr. o. m. hösten 1962. Den på kemisk analys av blodet grundade hälsokontrollen avses därvid kombineras med — förutom skärmbildsundersökning av bröstorgans organ — en undersökning av urin på förekomst av äggvita och socker, varjämte kontroll bl. a. av blodtrycket bör äga rum. Ävenså torde vara erforderligt att genom ett frågeformulär erhålla kortfattade anamnestiska data av undersökningsklientelet.

Jag finner det synnerligen angeläget att en försöksverksamhet i större skala snarast kommer till stånd. De av medicinalstyrelsen uppdragna riktlinjerna synes därvid lämpligen böra följas.

Undersökningarna, som givetvis skall vara frivilliga, torde böra omfatta personer födda 1937 eller tidigare. I övrigt bör omfattningen bestämmas av försöksverksamhetens syfte att ge underlag för bedömande av förut-

sättningarna och lämplig form för en allmän hälsokontroll ävensom av den nödvändiga anpassningen till skärmbildspatrullens arbetsrutin med tanke på ett jämnt och snabbt flöde av patienter.

På grundval av tillgängliga uppgifter från tidigare skärmbildsundersökningar i länet har anslutningen vid ett års undersökningar av styrelsen beräknats till cirka 33 000 personer.

För ifrågavarande försöksverksamhet bör en skärmbildspatrull förstärkas med två sjuksköterskor och ett biträde. För löner och traktamenten till dessa beräknas 70 000 kr. För etiketter, rör och nålar för provtagning, avsedda för engångsförbrukning, beräknas 2 kr. för undersökt person. För materiel för urinprov kan beräknas 2 000 kr. Inköp av en centrifug för blodprov torde kräva 5 000 kr. Kemiska analyser av blodproven — bortåt ett tiotal analyser per prov — beräknas kunna utföras till en kostnad av cirka 20 kr. per prov. För bedömning av de erhållna resultaten samt för kontroll av patienter, som till följd av undersökningsfynden hänvisas till sjukhus för närmare utredning, erfordras en erfaren och väl utbildad läkare ävensom servicepersonal och lokaler. Läkarens avlöning torde härvid få bestridas av statsmedel, under det att tillhandahållandet av servicepersonal och lokaler torde böra ankomma på vederbörande huvudman.

Undersökningsresultaten torde böra göras till föremål för statistisk hållkortsbearbetning genom medicinalstyrelsens statistiska avdelnings försorg. Genom en sådan bearbetning bör upplysningar kunna erhållas av speciellt intresse för fortsatt verksamhet beträffande hälsokontroll och även för den därav berörda sjukvårdsplaneringen. Bearbetningen har beräknats draga en kostnad av cirka 27 000 kr.

På grundval av i det föregående redovisade förutsättningar har medicinalstyrelsen uppskattat kostnaderna för den föreslagna försöksverksamheten under nästa budgetår till i runt tal 900 000 kr. Härtill kommer kostnader för transport av prover och emballage. Vidare torde visst utrymme böra finnas för eventuellt inköp av här icke förutsedd utrustning till skärmbildspatrullen och för andra oförutsedda utgifter.

Med beaktande av de osäkra faktorer, varpå vissa beräkningar vilar, förordar jag för egen del, att ett belopp av i runt tal 1 000 000 kr. beräknas för försöksverksamheten. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa den närmare utformningen av denna verksamhet.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för de egentliga skärmbildsundersökningarna har jag icke någon erinran. Medlen till nu ifrågavarande hälsoundersökningar torde böra bestridas från samma anslag.

Anslaget torde böra uppföras med avrundat (525 000 + 1 050 000) 1 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Allmän skärmbildsundersökning: Lokala undersökningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 600 000 kr.

[114] 109. Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	519 000	503 036
1961/62 (statsliggaren s. 1149)	580 000	
1962/63 (förslag)	600 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget höjes med 36 000 kr.

A. Avlöningar		Ökn. el.	
1. Personalförstärkningar		minskn.	
a) 1 laboratorieingenjör Ag 15.....		+ 18 816	
b) 1 röntgentekniker Ag 13.....		+ 16 956	
2. Lönereglering			
Arvodesreglering för chefläkaren.....		+ 3 000	
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....		+ 1 000	
4. Omräkning			
Löneklassuppflyttningar.....		+ 4 165	
På grund av beräknad anslagsbelastning.....		— 2 937	+ 41 000
B. Omkostnader			
Sjukvård m. m.....		+ 500	
Bränsle, lyse och vatten.....		— 5 500	— 5 000
			+ 36 000

Motiv

A) 1 a) Den snabba tekniska utvecklingen har medfört en nydaning av apparatur, instrument och metoder. Erfarenheten har visat, att skärmbildsapparaturen, som i sitt tidigare mindre komplicerade utförande och med lägre allmänna kvalitetskrav kunde handhas mer eller mindre på egen hand av skärmbildscentralens röntgentekniker, numera erfordrar en övervakning av mer sakkunnig personal. För att de vid undersökningarna tagna bilderna skall erhålla högsta möjliga kvalitet och under- eller överdiagnostik kunna undvikas erfordras en fortlöpande kontroll av de för bildkvaliteten bestämmande faktorerna. Sålunda måste det inkommande bildmaterialet granskas i fråga om skärpa, kontrast m. m., framkallningsvätskans kemiska och filmens fysiska egenskaper undersökas, det optiska systemets skärpeinställning kontrolleras etc. Viktigt är vidare att tillräcklig tid avsättes för rationaliserings- och utvecklingsarbete inom det tekniska området. Nödvändig sakkunskap måste också kunna disponeras för planering och övervakning av strålskyddet såväl för personalen som för de undersökta. En läroverksingenjör synes i huvudsak besitta sådan utbildning, som erfordras för göromålen.

1 b) Reparationer och översyn av röntgenapparaterna, den övriga tekniska utrustningen och skärmbildsbussarna utföres i största utsträckning på egen verkstad eller genom att någon av eller båda röntgenteknikerna vid skärmbildscentralen reser till de platser, där skärmbildspatrullerna för tillfället

är förlagda. Det har upprepade gånger hänt, att undersökningar vid en patrull måst inställas på grund av att teknikerna varit upptagna med arbete vid andra patruller. Detta medför stora olägenheter för befolkningen — som kallas till undersökningarna veckor eller månader i förväg — genom förlust av arbetstid, onödiga resor till den ort, där undersökningarna skall verkställas m. m. Röntgenteknikerns arbetsuppgifter kräver stor kompetens och skicklighet, varför tjänsten bör placeras i Ag 13.

2) Från och med den 1 maj 1958 har chefläkaren varit anställd för tjänstgöring två timmar per dag. Hans arvode har därvid fastställts till 10 200 kr., motsvarande det arvode, som utgått till medicinalstyrelsens specialföredragande med samma arbetstid. Styrelsen har föreslagit uppräknig av dessa arvodesbelopp med 30 procent, vilket för specialföredragande med två timmars daglig arbetstid innebär ett arvode av 13 200 kr. Chefläkarens arvode synes böra höjas till samma belopp.

B) Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1960/61 bör anslagsposten till sjukvård m. m. höjas med 500 kr. till 1 000 kr. samt delposten till bränsle, lyse och vatten minskas med 5 500 kr. till 3 500 kr.

Departementschefen

För den kvalificerade översynen av skärmbildscentralens apparatur och materiel förordar jag inrättande av en tjänst som ingenjör i högst Ag 15. Innehavaren bör ha genomgått tekniskt läroverk. Då en viss avlastning av röntgenteknikernas nuvarande arbetsuppgifter därmed bör kunna komma till stånd, är jag icke beredd förordna inrättande av en ny tjänst som röntgentekniker. Ej heller är jag beredd att i förevarande sammanhang taga ställning till förslaget om uppräknig av chefläkarens arvode.

Medelsanvisningen till avlöningar torde på grund härav och med hänsyn till den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar, rörligt tillägg och kompensation för höjda folkpensionsavgifter böra uppräknas med 25 000 kr.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet för omkostnader, innebärande en minskning med 5 000 kr., har jag icke någon erinran.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (580 000 + 20 000) 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för medicinalstyrelsens skärmbildscentral, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal,
förslagsvis	439 000
2. Rörligt tillägg, förslagsvis	127 000

3. Kompensation för höjda folkpensions- avgifter, förslagsvis	9 000 575 000
--	---------------

Omkostnader

Omkostnader, förslagsvis	25 000
--------------------------	--------

Summa kr. 600 000;

b) till *Allmän skärmbildsundersökning: Medicinalstyrelsens skärmbildscentral* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

[115] 110. **Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	75 000	328 257
1961/62 (statsliggaren s. 1150)	150 000	
1962/63 (förslag)	1 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 100 kr.

Motiv

Den vid utgången av budgetåret 1960/61 förefintliga reservationen å anslaget, 67 598 kr., samt de för innevarande budgetår anvisade medlen, 150 000 kr., torde förslå även för erforderliga nyanskaffningar under budgetåret 1962/63.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras endast med formellt be-
lopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanskaffning av materiel för den statliga skärmbildsverksamheten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 kr.

[116] 111. **Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 100 000	1 240 981
1961/62 (statsliggaren s. 1150)	1 400 000	
1962/63 (förslag)	1 700 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppräknas till 1 700 000 kr.

Motiv

Antalet nyanmälda fall av könssjukdomar i smittsamt skede uppgick i hela riket år 1958 till 13 081, år 1959 till 15 566, år 1960 till 18 603 samt första halvåret 1961 till 9 227.

Den stigande frekvensen av könssjukdomar hänför sig helt till gonorrén och avser till stor del yngre åldrar, hos kvinnor 15—19 år och hos män 21—25 år. Erfarenheterna från Sverige och andra länder sammanfaller i detta hänseende. De anförda siffrorna visar angelägenheten av att de venereiska sjukdomarna effektivt bekämpas.

1) För åtgärder i allmänhet mot könssjukdomar har under budgetåret 1960/61 utgivits 662 328 kr. Beloppet avser bidrag till bl. a. arvoden till poliklinikläkare och sundhetsinspektörer ävensom ersättning till övriga läkare samt för läkemedel.

Under löpande budgetår utgår statsbidrag till avlönande av dels en särskild sundhetsinspektör i Stockholm med högst 5 400 kr., dels ock en extra läkare som biträde åt förste provinsialläkaren i Stockholms län för handläggning av ärenden rörande könssjukvård med högst 2 700 kr. Båda dessa arvodesbefattningar uppehålls för närvarande av samma läkare. Härigenom har en värdefull hjälp beretts förste stadsläkaren i Stockholm och förste provinsialläkaren i Stockholms län, särskilt i vad avser uppspårande av smittkällor och efterforskande av personer inom storstockholmsområdet, vilka avbrutit behandling för smittsam könssjukdom. Staden har åtagit sig att från och med den 1 januari 1961 höja den särskilde sundhetsinspektörens arvode till 6 000 kr. Med hänsyn härtill bör statsbidraget till nämnda arvode jämkas till 6 000 kr. Motsvarande bidrag till den biträdande sundhetsinspektören i Stockholms län har under en följd av år icke undergått någon ändring, trots den fortgående ökningen av sundhetsinspektörsgöromålen. Det föreslås därför uppräknat till samma nivå som beträffande den särskilde sundhetsinspektören i Stockholm, 6 000 kr. Det förutsättes därvid att den biträdande sundhetsinspektören i länet, i den mån så erfordras, bidrager till kostnaderna för med uppdraget förenade kontorsgöromål.

För den allmänna delen av anslaget beräknas oförändrat 700 000 kr.

2) Ersättning till av styrelsen godkända laboratorier för bakteriologiska undersökningar av prov för att genom odling påvisa gonokocker har för budgetåret 1960/61 uppgått till 384 324 kr., motsvarande cirka 125 000 prov. Därjämte utfördes cirka 66 000 prov vid statens bakteriologiska laboratorium.

Nuvarande ersättningsgrunder för dessa undersökningar, innebärande att ersättning utgår med 6 kr. för prov upp till ett antal av 1 000 per år, 4 kr. för varje ytterligare prov upp till 10 000 samt 2 kr. 50 öre för varje prov därutöver, har kritiserats, framförallt beträffande maximeringen av ersättningen, som i några fall medfört att de undersökande läkarna icke ens fått täckning för omkostnaderna. Det har visat sig svårt att exakt fastställa dessa

omkostnadsbelopp. I regel anses de motsvara det av statens bakteriologiska laboratorium för dylika undersökningar i taxa den 9 april 1960 fastställda beloppet, 8 kr. Styrelsen föreslår, att ersättningen för varje gonokockodlingsprov bestämmes till 6 kr., dock att om antalet prov per år överstiger 5 000, ersättning för sådan undersökning skall utgöra 4 kr. för varje överskjutande prov. Vid bifall härtill uppskattas medelsbehovet för nämnda prov till cirka 600 000 kr.

Undersökningar beträffande gonokockers resistens mot antibiotika bör fortsätta även under budgetåret 1962/63. Antalet undersökningar beräknas till 17 000. De deltagande läkarna åtnjuter under innevarande budgetår ersättning av statsmedel med 8 kr. per prov. Med hänsyn till att en stor del av dessa prov beräknas bli verkställda å statens bakteriologiska laboratorium torde medelsbehovet vid oförändrade bidragsgrunder kunna begränsas till $(8 \times 10\,000)$ 80 000 kr.

Kostnaderna för Wassermannprov uppgick under föregående budgetår till 132 332 kr., motsvarande omkring 33 000 prov. Dessutom har under budgetåret vid statens bakteriologiska laboratorium utförts cirka 29 000 undersökningar.

För att ersättningarna för Wassermannprov, däri inbegripet sådana som utföres vid läkarundersökning av sjöfolk, skall anpassas till skälig nivå, föreslås att ersättningsbeloppet för dylikt prov höjes från nuvarande 4 till 6 kr., varvid för hithörande ersättningar ett belopp av 190 000 kr. skulle vara tillfyllest.

För undersökningar med s. k. TPI-test beräknas högst 75 000 kr.

För nämnda odlingar och undersökningsprov beräknas sålunda sammanlagt $(600\,000 + 80\,000 + 190\,000 + 75\,000)$ 945 000 kr. eller avrundat 900 000 kr.

3) Nettoutgifterna för 8 kuratorer, varav 4 i Stockholm, 2 i Göteborg och 1 i vardera Malmö och Norrköping, utgjorde för budgetåret 1960/61 52 440 kr.

Det i föregående års förslag till anslagsäskanden från Uppsala och Borås anmälda behovet av en heltids- respektive halvtidsanställd kurator kvarstår. Kuratorernas verksamhet är oundgänglig för modern rationellt bedriven köns-sjukvård och blir särskilt angelägen i sådana situationer som de i Borås och Uppsala föreliggande, där det gäller att nå ett ungdomsklientel. Styrelsen förordar därför bidrag till anställande i Uppsala av en kurator å heltid med 6 210 kr. samt i Borås en sådan å halvtid med 3 105 kr., därest för dessa bidrag tillämpas nu gällande normer. Det synes emellertid rimligt, bland annat med hänsyn till de lönerregleringar som under de senaste åren kommit motsvarande statliga befattningshavare till del, att höja statsbidraget till kuratorernas arvoden, som sedan budgetåret 1953/54 utgått med oförändrat belopp, så att det motsvarar hälften av lön i A 13 i vederbörande dyrortsgrupp.

För statsbidrag till avlönande av kuratorer skulle därvid för budgetåret 1962/63 i avrundat tal beräknas 77 000 kr.

4) Statsbidraget till avlönande av den läkare, som har inseende över mottagningarna för profylaktisk behandling i Göteborg, beräknas oförändrat till 1 200 kr.

5) En på den stora allmänheten, framförallt ungdomen, inriktad upplysning är av betydelse i kampen mot de veneriska sjukdomarna. Härvid måste hjälpmedel av skilda slag anlitas, t. ex. föredrag, tryckalster i modern utformning samt annonsfilm och andra ljudbildsförfaranden. Upplysningsverksamheten omfattas med förståelse i vida kretsar, däribland åtskilliga organisationer som är verksamma bland ungdomen. Det är därför angeläget, att den kan fortsätta och utvidgas. Härvid torde bland annat de utredningar som för närvarande i statlig och enskild regi bedrives rörande olika ungdomsproblem kunna ge nya uppslag. För fortsatt, intensifierad upplysningsverksamhet under budgetåret 1962/63 beräknas fördenskull 15 000 kr.

Medelsbehovet beräknas alltså till (700 000 + 900 000 + 77 000 + 1 200 + 15 000) 1 693 200 kr. eller i runt tal 1 700 000 kr.

Departementschefen

Det framstår som angeläget att den allttjämt ökande frekvensen av könsjukdomar effektivt motverkas. Jag tillstyrker därför medicinalstyrelsens förslag om fortsatta undersökningar beträffande gonokockers resistens mot antibiotika under nästkommande budgetår. Likaså förordar jag, att bidrag får utgå till lön åt en kurator på heltid i Uppsala och en på halvtid i Borås med respektive 6 210 och 3 105 kr. Däremot är jag icke beredd tillstyrka ändring av grunderna för bidrag till löner åt kuratorer.

Bidraget till arvode åt den särskilde sundhetsinspektören i Stockholm bör uppräknas till 6 000 kr. Med hänsyn till den kraftigt ökade arbetsvolymen för den biträdande sundhetsinspektören i Stockholms län synes skäligt att även bidraget till dennes arvode för nästkommande budgetår höjes till samma belopp, varvid förutsattes, att vederbörande läkare bidrager till kostnaderna för med uppdraget förenade kontorsgöromål. Frågan om fortsatt bidrag torde emellertid böra upptagas till prövning mot bakgrunden av de erfarenheter som kan vinnas av länsläkarorganisationen.

Förslagen om höjd ersättning för undersökningar för att påvisa gonokocker och för Wassermannprov kan jag biträda.

Upplysningsverksamheten mot de veneriska sjukdomarna bör såsom medicinalstyrelsen föreslagit intensifieras framför allt med inriktning på ungdomen. Härvid bör emellertid beaktas möjligheten att i större utsträckning utnyttja television och liknande hjälpmedel. För ändamålet beräknar jag en höjning av medelsanvisningen med 5 000 till 15 000 kr.

Med utgångspunkt från det anförda och då medicinalstyrelsens anslagsberäkningar i övrigt ej föranlett någon erinran från min sida uppskattar jag medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal (1 400 000 + 300 000) 1 700 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 700 000 kr.

[117] 112. Skyddsympning mot difteri

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	120 000	111 434
1961/62 (statsliggaren s. 1151)	120 000	
1962/63 (förslag)	120 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Motiv

Frivillig skyddsympning mot difteri har under år 1960 visat en något lägre frekvens än under år 1959. Antalet ympningar uppgick år 1958 till 110 000, 1959 till 116 000 och 1960 till 114 000.

Difterin har under det senaste decenniet visat mycket låga frekvenssiffror. Man måste dock alltså räkna med att den åter snabbt kan gripa omkring sig. Immuniteten genom den »naturliga infektionen» inom befolkningen är numera så ringa att en skyddsympning måste träda i stället.

Kungl. Maj:t har den 16 juni 1961 medgivit att föreskrifterna i kungörelsen i ämnet den 18 maj 1945 (nr 334) må i tillämpliga delar avse även den finska och norska gränsbefolkningen. Detta kommer troligen icke att i någon avsevärd grad påverka anslagsbelastningen under budgetåret 1962/63.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår i enlighet med medicinalstyrelsens förslag kunna uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddsympning mot difteri* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kr.

[118] 113. Skyddsympning mot polio

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 000 000	1 191 211
1961/62 (statsliggaren s. 1151)	4 000 000	
1962/63 (förslag)	3 000 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppföres med 2 500 000 kr.

I skrivelse den 20 september 1961 har styrelsen bl. a. framlagt ändrat förslag rörande ersättningsgrunder för vaccinering med levande vaccin samt program för poliovaccinering 1961/62.

Motiv

På grund av eftersläpning beträffande rekvisitioner av ersättningar till ympare m. m. motsvarar nettoutgifterna för budgetåret 1960/61 icke de verkliga kostnaderna.

Poliovaccineringarna med avdödat poliovaccin har under åren 1957—1960, enligt vad numera kunnat konstateras, omfattat cirka 2,6 miljoner av befolkningen. Redovisning för de under våren 1961 genomförda ympningarna föreligger ännu icke. På grundval av vaccinförbrukningen för nyvaccinationer under våren 1961 kan under denna tidsperiod ytterligare omkring 1,3 miljoner personer beräknas ha fått ett grundläggande ympskydd mot polio.

Antalet förlamningsfall har under de senaste åren varit lågt; 1958 inträffade 154 fall, 1959 25 fall, 1960 9 fall och hittills under år 1961 5 fall. Av dessa sammanlagt 193 fall har inte mindre än omkring 100 gällt personer äldre än 18 år. Detta understryker angelägenheten av att snarast söka få till stånd en ökad ympning bland de vuxna.

Programmet för *innevarande budgetår* i fråga om ympning med avdödat poliovaccin avser enligt medicinalstyrelsens plan *dels* en tredje injektion åt dem, som fått sin grundläggande ympning våren 1961, *dels* grundläggande ympning med två injektioner av barn födda 1/7 1960—30/6 1961 samt barn och vuxna födda 1910—30/6 1960, för vilka tidigare möjligheter att bli ympade ej utnyttjats. Den grundläggande ympningen väntas omfatta omkring 950 000 personer, varav 77 000 barn, födda 1/7 1960—30/6 1961, 72 000 ej tidigare vaccinerade barn födda 1943—30/6 1960, samt 800 000 personer, födda 1942 och tidigare, motsvarande ungefär hälften av det beräknade antalet ovaccinerade inom sistnämnda kategori.

Under *budgetåret 1962/63* avses ympning kunna erbjudas *dels* med en tredje injektion åt dem som fått sin grundläggande ympning våren 1962, d. v. s. cirka 950 000 personer, *dels* ock som nyympning av 70 000 barn födda 1943—30/6 1961 samt 500 000 vuxna eller omkring två tredjedelar av den rest som beräknas kvarstå inom kategorien med födelseår 1910—1942. Till nyympning skulle vidare komma ifråga 77 000 barn födda 1/7 1961—30/6 1962.

Med levande vaccin planeras 288 000 personer bli immuniserade under budgetåret 1961/62 och 500 000 under budgetåret 1962/63.

Medicinalstyrelsen understryker angelägenheten av att den farliga lucka i ympskyddet bland de vuxna, som uppenbarligen ännu föreligger, täckes genom att immuniseringen fortsätter och genomföres under en så kort tidsperiod som tillgängliga resurser i fråga om inhemsk vaccinproduktion medger.

Styrelsen framhåller vidare, att skyddseffekten av det svenska poliovaccinet med det hittills tillämpade immuniseringsförfarandet med sammanlagt tre injektioner alltså befunnits mycket tillfredsställande. Hittills har icke något verifierat förlamningsfall iakttagits bland personer som fått minst två

injektioner svenskt vaccin. Från statens bakteriologiska laboratoriums sida har man icke räknat med att — som på vissa håll skett i utlandet — en fjärde injektion av avdödat vaccin skall ges. I stället föreslås successiv vaccinering med levande vaccin av dem som tidigare ympats med avdödat vaccin.

De försöksympningar med levande vaccin som hittills utförts i vårt land har omfattat sammanlagt cirka 5 000 personer, därav 800 förskolebarn, 100 vuxna och resten skolbarn. Som villkor för ympningen har gällt att samtliga ifrågakommande personer och vederbörande hushållsmedlemmar skall ha varit ympade med minst två injektioner avdödat vaccin. Några biverkningar har inte iakttagits i samband med försöksympningarna och antikroppssvaret har varit tillfredsställande. Inte heller har några tecken på spridning av vaccinvirus utanför vaccinationsområdet iakttagits. Försöken visar, att vaccination med levande vaccin utan risker för biverkningar och spridning utanför vaccinationsområdet kan utsträckas till större befolkningsgrupper, under förutsättning att samma förfarande användes som vid ovanberörda försöksvaccination. Denna uppfattning stödes också av omfattande utländska erfarenheter.

I vad avser ympningen med avdödat vaccin har styrelsen för ersättningar till ympare för budgetåret 1962/63 beräknat sammanlagt 2 243 000 kr., varav för nyympningar ($2 \times 647\,000$) 1 294 000 kr. samt för den tredje injektionen av till 1962 ympade 949 000 kr. För ympares resor samt för ersättning till övervakare räknar styrelsen med ett belopp av 30 000 kr. samt för trycksaker med hänsyn till det ökade behovet av blanketter m. m. för immuniseringen med levande vaccin 20 000 kr. Kostnaderna för kärl för blodprovstagning och ersättning till läkare för denna beräknas till 20 000 kr.

Under 1963 års ympningskampanj beräknas cirka 500 000 personer bli vaccinerade med levande vaccin. Ersättning till utdelande och registrerande funktionärer beräknas enligt i styrelsens förenämnda skrivelse den 20 september 1961 föreslagna grunder med utgångspunkt från 5 kr. för varje påbörjat 10-tal immuniseringsdoser till ($0,50 \times 500\,000$) 250 000 kr. För saft och pappbägare beräknas ($40\,000 + 25\,000$) 65 000 kr. Kostnaden för immunisering med levande vaccin skulle under angivna förutsättningar uppgå till 315 000 kr.

När det gäller att nå ett klientel, som numera väsentligen består av vuxna, måste propagandan givas en bred uppläggning och intensifieras. Eljest vidgas i fortsättningen den ovan nämnda farliga luckan i ympsyddet.

Det för propagandan mest mottagliga klientelet har redan genomympats. Det blir därför betydligt svårare att få med de kvarstående ovaccinerade. Propagandan är så mycket mer outhärdlig vid en successivt ökande övergång till kompletterande immunisering med levande vaccin. En hela landet omfattande propagandakampanj för polioympning kan beräknas kräva cirka 80 000 kr.

Medelsbehovet för budgetåret 1962/63 skulle sålunda, vid tillämpning av medicinalstyrelsens den 20 september 1961 angivna ersättningsgrunder, uppgå till (2 243 000 + 30 000 + 20 000 + 20 000 + 315 000 + 80 000) 2 708 000 kr., avrundat 2 700 000 kr.

Svensk Sjuksköterskeförening har i december 1961 i fråga om vaccinering med levande vaccin hemställt, att ersättning till utdelande och registrerande funktionär — med hänsyn till att ett omfattande arbete föranledes av den individuella kontroll som skall föregå sådan vaccinering — får utgå med 1 kr. 50 öre per person.

Departementschefen

Vaccineringen mot polio beräknas under åren 1957—1961 ha omfattat i runt tal 3,9 miljoner personer. Anslutningen bland de vuxna har under år 1961 visat en glädjande uppgång — i årsklasserna födda 1910—1942 beräknas cirka 1 125 000 personer ha erhållit ett grundläggande ympskydd — men immunitetsläget i dessa ålderskategorier får i stort ännu anses vara mindre tillfredsställande. En fortsatt aktiv insats för att ge vuxna födda 1910 eller senare skydd mot polio får därför betraktas som synnerligen angelägen. Anslutningen i övriga åldersgrupper beräknas ha varit ungefär densamma som under 1960. Den nytillkomna gruppen spädbarn beräknas sålunda ha vaccinerats till cirka 66 procent, en siffra som är förhållandevis låg jämfört med åtskilliga andra länder.

Enligt medicinalstyrelsens förslag till vaccinationsprogram för innevarande budgetår avses levande vaccin komma till användning i betydande skala som komplement till grundläggande ympning med avdödat vaccin. Styrelsen har härvid åberopat bl. a. de gynnsamma erfarenheterna från verkställda försök, omfattande cirka 5 000 personer, varav klart framgår, att sådan vaccination kan utsträckas till större befolkningsgrupper utan risker för biverkningar eller spridning av vaccinvirus. Denna uppfattning stödes också av omfattande utländska erfarenheter. Med levande vaccin erhålles dels ett mera långvarigt skydd än med det avdödade, dels ock motståndskraft mot polioinfektionen som sådan, varigenom även möjligheten till spridning av »vilt» virus och insjukningsrisken även för den ovaccinerade delen av befolkningen betydligt reduceras.

Styrelsen föreslår, att under innevarande budgetår vaccinering med levande vaccin — i mån av tillgång — företages med skolbarn i Göteborgs stad, Göteborgs och Bohus län samt Hallands, Kristianstads, Malmöhus, Blekinge och eventuellt Älvsborgs län. Härmed skulle man få till stånd en barriär mot epidemier från kontinenten. Vidare planeras nyympningar med avdödat vaccin för dels barn födda 1/7 1960—30/6 1961, dels barn som ej begagnat sig av tidigare tillfällen till ympning, dels ock 800 000 vuxna inom årsklasserna födda 1910—1942. Slutligen skall en tredje injektion ges till dem som ympats våren 1961.

För nästa budgetår föreslår styrelsen dels nyympning med avdödat vaccin för 147 000 barn födda 1943—30/6 1962 samt 500 000 vuxna, dels en tredje injektion åt dem som fått grundläggande ympning våren 1962, dels ock vaccination med levande vaccin för 500 000 personer.

Med hänsyn till de gynnsamma resultat som enligt vad medicinalstyrelsen framhållit uppnåtts vid vaccinering med levande vaccin anser jag anslaget att sådana ympningar i större skala igångsättes så snart förutsättningar härför föreligger. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i vilken omfattning och takt sådan vaccinering skall ske. Därvid torde ersättning till registrerande och utdelande funktionär böra utgå med 1 kr. per vaccinerad person. I förekommande fall bör härjämte ersättning till övervakande läkare utgå med 10 kr. per dag, då ett icke alltför ringa antal fall behandlats under hans inseende. Kostnaderna för ersättningar för vaccinering med levande vaccin i den utsträckning styrelsen föreslagit skulle därvid belöpa sig till i runt tal 500 000 kr., vartill kommer kostnader för saft och pappbägar, beräknade till 65 000 kr.

Ympningar med avdödat vaccin torde under budgetåret 1962/63 böra genomföras i enlighet med styrelsens förslag. Kostnaderna härför under förevarande anslag kan vid oförändrade ersättningsgrunder och under förutsättning att avgifter ej uttages beräknas till omkring 2 320 000 kr., varav för ersättning till ympare m. fl. cirka 2 250 000 kr., för ympares resor och ersättning till övervakare 30 000 kr., för ersättning för tagande av blodprov m. m. 20 000 kr. samt för trycksaker 20 000 kr.

För propaganda bör på av medicinalstyrelsen anförda skäl beräknas en höjning till 80 000 kr.

Kostnaderna för vaccin, vilka icke belastar förevarande anslag, kan, framför allt med hänsyn till att den genomsnittliga framställningskostnaden för levande vaccin ännu icke kan med säkerhet anges, endast bli föremål för en ungefärlig uppskattning. De beräknas vid ett fullständigt genomförande av medicinalstyrelsens förslag till cirka 4 300 000 kr.

Anslaget torde böra uppföras med (4 000 000 — 1 000 000) 3 000 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skyddsympning mot polio* för budgetåret 1962/63
anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

[119] 114. Yrkesmedicinska centralen

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	227 000	235 340
1961/62 (statsliggaren s. 1151)	254 000	
1962/63 (förslag)	285 000	

Yrkande

Direktionen för karolinska sjukhuset (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 33 000 kr.

<i>Avlöningar:</i>	<i>Ökning</i>
1. 1 laboratorieassistent i Ae 11 och samtidigt indragning av 6 000 kronor avsedda för anställning av kurator.....	9 312
2. 1 laboratorieassistent i Ae 11 i st. f. 1 laboratoriebiträde högst Ae 9.....	1 524
3. Omräkning till följd av löneförbättringar för överläkaren och underläkarna samt ökning av medel till vikariatsersättningar.....	22 164
	33 000

Motiv

1) Alltsedan budgetåret 1959/60 har centralen möjlighet att anlita en kemist för utförande av visst för centralens verksamhet erforderligt analysarbete. Prövning och standardisering av kemiska metoder för att bestämma giftiga ämnen och deras omsättningsprodukter i vävnader och organ har härmed kunnat bedrivas i betydlig utsträckning. Metoder för dylika bestämningar är ofta en oundgänglig förutsättning vid bedömning av ifrågasatta fall av yrkessjukdom och därjämte ett mycket viktigt led i undersökningarna för en arbetsplatsbedömning. Under de två senaste budgetåren har vid centralen utarbetats ett flertal snabbanalysmetoder, som kan ge för de vid centralen speciella kliniska ställningstagandena ovärderliga upplysningar. Kemistens arbetskraft bör användas för utarbetande av ytterligare erforderliga nya analysmetoder och annat högkvalificerat kemiskt arbete i samband med centralens aktuella arbetsuppgifter. För ett praktiskt utnyttjande av de framtagna analysmetoderna är det synnerligen angeläget att centralen förfogar över åtminstone en laborant med uppgift att dels utföra erforderliga analyser dels ock med hjälp av in- och utländsk facklitteratur överse och kontrollera samt med stöd av vunna praktiska erfarenheter modifiera tillämpade analysmetoder. Härför erfordras en person med mycket god utbildning i kemi och betydande praktisk erfarenhet av kvalificerat analysarbete.

2) Den nuvarande placeringen är otillfredsställande med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifterna och till tjänsteinnehavarens utbildning och erfarenhet.

Departementschefen

För att tillgodose behovet att förstärka centralens laboratoriepersonal förordar jag inrättande av en tjänst som laboratorieassistent i Ag 11. Där emot kan jag icke biträda förslaget om uppflyttning av ett laboratoriebiträde i högst Ae 9 till laboratorieassistent i Ae 11.

Det för anställande av en kurator avsedda beloppet av 6 000 kr. torde böra indragas.

För automatisk utgiftsstegring till följd av lönereglering, löneklassuppflyttning och rörligt tillägg m. m. samt för ökad medelsanvisning till vikariatsersättningar torde anslaget böra uppräknas med omkring 22 000 kr.

Med hänsyn till det anförda och då för omkostnader kan beräknas oför-
13* — *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

ändrat belopp bör anslaget uppföras med (254 000 + 31 000) 285 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för yrkesmedicinska centralen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Stat

Avlöningar

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	191 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	45 000	
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	3 000	239 000

Omkostnader

Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	46 000	
		Summa kr. 285 000;

b) till *Yrkesmedicinska centralen* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kr.

[120] **115. Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicinens område**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	50 000	—
1961/62 (statsliggaren s. 1152)	50 000	
1962/63 (förslag)	50 000	

Yrkande

Statens medicinska forskningsråd (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kr.

Motiv

Till forskningsrådet inkomna ansökningar om anslag för yrkesmedicinsk forskning avsåg under budgetåren 1958/59, 1959/60 och 1960/61 belopp å tillhoppa respektive 83 533, 136 799 och 164 166 kr. Under sistförflutna budgetår hade rådet sålunda endast resurser att utdela cirka 30 procent av den sökta bidragssumman, ehuru samtliga anmälda projekt skulle ha varit förtjänta av rådets fulla stöd.

Inom den begränsade medelsramen har det hittills icke funnits möjligheter till egna initiativ av rådet. Det är emellertid angeläget att forskningen inom området intensifieras för att vi bättre skall kunna förstå yrkessjukdomarnas art och uppkomstsätt och därigenom kunna insätta den behandling och den förebyggande verksamhet som är nödvändig. Rådet har för avsikt att tillsätta en särskild subkommitté för yrkesmedicinsk forskning med uppgift att inventera anslagsbehovet inom forskningsområdet samt att inkomma med förslag till lämpliga åtgärder. Anspråken på rådets medel torde komma

att ytterligare stiga under innevarande och kommande budgetår, oavsett de anspråk på ökade resurser, som kan framkomma genom denna inventering. En höjning av anslaget är därför starkt motiverad.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till forskningsverksamhet på yrkesmedicins område* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

[121] 116. Ambulans- och räddningsflygtjänst

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	650 000	446 342
1961/62 (statsliggaren s. 1153)	680 000	
1962/63 (förslag)	600 000	

Yrkande

Luftfartsstyrelsen (skr. 25/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 635 000 kr.

Motiv

Luftfartsstyrelsen anför.

Styrelsen har efter anbudsförfarande träffat avtal för tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1962 med Ostermans Aero AB om utförande av ambulans- och räddningsflygning med av bolaget disponerade luftfartyg inom Norrbottens och Västerbottens län samt inom Stockholmsområdet.

För verksamheten i Norrbottens och Västerbottens län skall bolaget erhålla ersättning med visst pris per flygtimme, beroende på vilken luftfartygstyp som användes i varje särskilt fall. Samtidigt har bolaget tillförsäkrats viss minimiersättning, beräknad för vartdera länet efter 240 flygtimmar per år och visst genomsnittspris per flygtimme. I anslutning härtill har dock avtalats att vid beräkning av antal uttagna flygtimmar skall medräknas icke endast ambulans- och räddningsflygtid utan all för statsverkets räkning — med luftfartyg avdelat för ambulans- och räddningsflygverksamheten — flugen tid med undantag av flygning för militär myndighet och för vattenfallsverket. Därutöver skall bolaget erhålla fast ersättning för jourtjänst med 36 000 kr. per år och län. Ersättningsgrunderna överensstämmer i princip med de under föregående budgetår gällande.

För Stockholmsområdet skall bolaget likaledes erhålla ersättning med visst pris per flygtimme, beroende på vilken typ av luftfartyg som användes. Därjämte skall bolaget erhålla fast ersättning för jourtjänst med 30 000 kr. per år. Ersättningsgrunderna överensstämmer med de under budgetåret 1960/61 gällande.

För Jämtlands län har styrelsen — ävenledes efter anbudsförfarande — för tiden den 1 juli 1961—den 30 juni 1962 träffat avtal med

firma Jämtlands Aero om utförande av ambulans- och räddningsflygning med av firman disponerade flygplan. Firman erhåller viss ersättning per flygtimme, beroende på vilken typ av flygplan som användes i varje särskilt fall, samt fast ersättning för jourtjänst med 24 000 kr. per år. Ersättningsgrunderna överensstämmer med de under budgetåret 1960/61 gällande.

För landet i övrigt har luftfartsstyrelsen för ovan nämnd tid träffat avtal med Ostermans Aero AB och firma Jämtlands Aero om utförande av ambulans- och räddningsflygning på anfordran av styrelsen mot visst pris per flygtimme samt med — såvitt rör Ostermans Aero AB — viss garanterad flygtidsersättning och viss fast ersättning för jourtjänst. Liksom för sistförflutna budgetår har styrelsen i samarbete med svenska aeroklubben (KSAK) vidtagit åtgärder för att till aeroklubben anslutna flygklubbar skall kunna erhålla tillstånd att utföra s. k. hjälpflyg, samt överenskommit med ett antal flygföretag om flygtimpris vid sporadiska dylika flygningar. Chefen för flygvapnet medger alltså, att flygvapnets centrala flygsäkerhetsledning (Cefyl) för styrelsens räkning i samband med sin dygnet runt pågående jourtjänst mottager beställningar på ambulans- och räddningsflygningar, rekviderar lämpliga luftfartyg samt planerar flygningarna. I den mån militära luftfartyg därvid kan anlitas, belastar kostnaderna icke anslag under elfte huvudtiteln.

I skrivelse senast den 14 juni 1961 har länsstyrelsen i Kopparbergs län anmält behov av en helikopterstation för ambulans- och räddningsflygning i vissa fjällområden i länet under den tid av året, omkring den 15 januari—den 15 april, då turistantalet därstädes är särskilt stort. Länsstyrelsen framhåller, att även om en markorganisation redan finnes upprättad i länet för räddning av nödställda i fjällvärlden, denna organisation icke är tillräcklig för att täcka in det område, som är i fråga. Det är ofta ej heller möjligt för denna organisation att genomföra spaning efter och undsättning av nödställda med den snabbhet, som är nödvändig för att vederbörande skall kunna återfinnas och räddas utan att behöva tillbringa en eller kanske flera nätter i fjällvärlden. Möjligheterna att snabbt påträffa en vilsegången eller skadad person skulle ökas i utomordentligt hög grad, därest räddningstjänsten på marken kunde kompletteras med flygspaning, och likaledes skulle möjligheterna att hämta en nödställd från en svårtillgänglig plats i fjällområdet bli väsentligt större, därest helikopter funnes tillgänglig. Luftfartsstyrelsen, som delar länsstyrelsens uppfattning om angelägenheten av en helikopterstation inom det ifrågavarande området, anser att en tillfällig basering av en helikopter försöksvis bör anordnas med början den 15 januari 1963 och under en tid av cirka tre månader. En dylik anordning skulle bli en parallell till den tidsbegränsade helikopterbaserings, som av andra skäl sedan några år tillbaka tillämpas i Västerviksområdet. Kostnaderna för stationeringen beräknas till 40 000 kr. Beloppet fördelar sig på fast ersättning för jourtjänst med omkring 9 000 kr., garanterad flygtidsersättning med omkring 28 000 kr. (60 timmar à 460 kr.) samt traktamente med omkring 3 000 kr.

Luftfartsstyrelsen föreslår ånyo, att frågan om användande av flygambulansorganisationen för läkares sjukbesök även av andra anledningar än akuta nödsituationer åter upptages till prövning. En försöksverksamhet i begränsad skala i något av de nordliga länen torde kunna genomföras för en jämförelsevis obetydlig kostnad och skulle giva värdefulla erfarenheter för det fortsatta ställningstagandet till detta spörsmål.

Styrelsen har för avsikt att i syfte att vidmakthålla ett visst mått av kontinuitet i fråga om ambulans- och räddningsflygtjänsten från och med nästa budgetår infordra anbud för en tvåårsperiod, varvid i därefter upprättade avtal får intagas ett förbehåll med avseende på periodens andra år i syfte att säkerställa möjligheten att effektuera eventuella nya direktiv från statsmakterna.

För verksamheten i Norrbottens län under budgetåret 1962/63 beräknar styrelsen med ledning av det för innevarande budgetår träffade avtalet samt med ett beräknat uttag av 200 flygtimmar per år 139 000 kr.

För verksamheten i Västerbottens län beräknas med utgångspunkt från samma avtal samt ett uttag av 150 flygtimmar 133 000 kr.

För Jämtlands län beräknas på grundval av gällande avtal samt med ett uttag av 100 flygtimmar 71 000 kr.

För Stockholmsområdet beräknar styrelsen med ett uttag av 200 flygtimmar 113 000 kr.

För landet i övrigt beräknas med hänsyn tagen jämväl till helikopterstation i Kopparbergs län 179 000 kr.

Sammanlagt uppgår medelsbehovet till $(139\,000 + 133\,000 + 71\,000 + 113\,000 + 179\,000)$ 635 000 kr.

Yttrande

Statskontoret tillstyrker, att en helikopter försöksvis med början den 15 januari 1963 under en tid av cirka tre månader baseras i Sälen, och har icke funnit anledning till erinran mot luftfartsstyrelsens beräkning av kostnaderna härför.

Departementschefen

Luftfartsstyrelsen har för innevarande budgetår träffat avtal med Ostermans Aero AB om utförande av ambulans- och räddningsflygningar i Norrbottens och Västerbottens län. Flygningarna utföres med helikopter eller konventionellt flygplan allt efter vad som i det särskilda fallet bedömes vara lämpligast. Bolaget erhåller ett visst belopp per flygtimme, varvid dock en minimiersättning om 92 640 kr. per år för vardera länet garanteras, samt en fast jourersättning med 36 000 kr. per år och län. Med samma bolag har träffats avtal avseende Stockholmsområdet. Ersättning utgår härvid med visst belopp per flygtimme samt 30 000 kr. för jourtjänst.

För Jämtlands län har avtal träffats med firma Jämtlands Aero om utförande av ambulans- och räddningsflygning med konventionella flygplan mot ersättning som överensstämmer med under föregående budgetår gällande grunder.

Beträffande landet i övrigt har luftfartsstyrelsen träffat överenskommelse med de två förenämnda företagen om utförande av ambulans- och räddningsflygning mot ersättning, som bestämts i anslutning till i det föregående

de redovisade grunder. Avtal har även träffats med ett antal andra flygföretag om flygtimpris vid sporadiska flygningar. Även militära luftfartyg kan anlitas men kostnaderna härför belastar icke förevarande anslag.

Med hänsyn bl. a. till den stora tillströmningen av turister under vintersäsongen i fjälltrakterna i Kopparbergs län är det angeläget att helikopterberedskap för spaning efter och undsättning av nödställda ordnas också för dessa områden. Jag tillstyrker därför luftfartsstyrelsens förslag om basering försöksvis av en helikopter i länet under en tid av omkring tre månader per år.

Styrelsens förnyade framställning om medgivande att använda flygambulansorganisationen för läkares sjukbesök även vid icke akuta sjukdomsfall anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Mot styrelsens förslag att fr. o. m. nästa budgetår träffa avtal rörande ambulans- och räddningsflygning för tvåårsperioder har jag icke något att erinra.

Anslaget torde för nästa budgetår kunna uppföras med (680 000 — 80 000) 600 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ambulans- och räddningsflygtjänst* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 600 000 kr.

[122] 117. Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	100 000	76 143
1961/62 (statsliggaren s. 1153)	100 000	
1962/63 (förslag)	125 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget uppräknas med 35 000 kr.

Motiv

Från anslaget har medel disponerats bland annat för kurser i behandling av svalg- och andningsförlamningar, för vård av i medicinalstyrelsens respiratorcentral ingående respiratorer jämte arvode åt den läkare, som handhar ledningen av centralen, samt för ersättning till dels experter för auktoritativ bedömning av nya respiratorkonstruktioner, dels ock experter beträffande aktiv immunisering mot polio. Vidare bestrides från anslaget ersättningar för vissa skyddsympningar mot smittkoppor utanför den förebyggande barnavårdens ram och av finsk och norsk gränsbefolkning, i mån av behov kostnader för tillfälliga konsultationer rörande tropiska sjukdomar, samt de på staten belöpande kostnaderna för en reservkår av sjuksköterskor, i första hand avsedd för undervisningssjukhusens behov. Åt

medicinalstyrelsen har uppdragits att organisera en motsvarande kår av reservbarnmorskor med uppgift att vid behov ställa personal till förfogande som vikarier å barnmorsketjänster vid undervisningssjukhusen. Medel från anslaget har även disponerats till anordnande av kurser för sjömansläkare samt till den fr. o. m. budgetåret 1960/61 tills vidare vid karolinska sjukhuset försöksvis anordnade informationscentralen rörande gifter.

Även om det epidemiologiska läget f. n. är gynnsamt, kan situationen hastigt förändras. Kostnaderna för vissa centrala åtgärder bör därför även i fortsättningen kunna bestridas från anslaget. Medicinalstyrelsen räknar dock icke med att behov längre kommer att föreligga av ytterligare kurser i behandling av svalg- och andningsförämningar. I övrigt förutsätter styrelsen, att Kungl. Maj:t, liksom tidigare, äger möjlighet att disponera medel från anslaget såväl till sådana överläggningar och utredningar i hälsovårdsfrågor som till särskilda åtgärder till förebyggande och bekämpande av sjukdomar, för vilka medel ej finnes i annan ordning tillgängliga.

Reservkåren av sjuksköterskor består för närvarande av 10 medlemmar. Under budgetåret 1960/61 har dessa fullgjort sammanlagt 12 $\frac{1}{4}$ månaders tjänstgöring. På staten belöpande kostnader för reservkårerne av sjuksköterskor och barnmorskor beräknas bli ringa, då de lokala huvudmän som anlitar reservkårerne skall erlægga en dagavgift, avsedd att motsvara statens självkostnad.

Till anordnande av tre kurser för sjömansläkare räknar styrelsen med ett belopp av 5 000 kr.

Verksamheten vid informationscentralen rörande gifter har på grund av otillräckligt ekonomiskt underlag hittills icke kunnat fullföljas i önskvärd utsträckning. Hittills vunna erfarenheter talar för att det ekonomiska stödet till centralen bör anpassas så att den får möjlighet att ytterligare utveckla och intensifiera sin verksamhet.

Som särskilt angelägna uppgifter vid centralen framhålles en central registrering av den tekniska industriens produkter och informationsverksamhet rörande giftiga växter och läkemedel. Ett intresserat arbete har nedlagts på att söka åstadkomma en förbättrad informationsverksamhet rörande gifter och resulterat i att ökad systematisk upplysningsverksamhet kunnat bedrivas. Någon officiell information om centralen har ännu inte lämnats, men trots detta har förfrågningsfrekvensen ökat.

Verksamheten är redan relativt omfattande och detaljrik. Den berör exempelvis kosmetika, insekticider, rättgifter, bränsle i torrsustans och desinfektionsmedel. I en grupp av dylika produkter kan jämte sådana med relativt låg eller obetydlig giftverkan förekomma de mest förrädiska och livsfarliga gifter. Även hos hushållsingredienser som bittermandel och saffran kan giftigheten ibland göra sig påmind på det mest tragiska sätt. Fotografiska framkallningsvätskor samt i klistre och lim använda bensolhaltiga gummiolösningar tillhör också de produkter i allmänt bruk som kan vara farliga, liksom åtskilliga rengöringsmedel.

Det nu anförda understryker angelägenheten av att centralen kan genomföra såväl en fortlöpande observation av de tekniska preparaten i mark-

naden som kontinuerligt gå läkare och sjukvårdspersonal tillhanda med vägledning för diagnostik och behandling.

Beträffande växter och läkemedel är förhållandena liknande dem som redovisats beträffande de tekniska preparaten. Nyare läkemedel och droger utgör minst lika alarmerande problem som de tekniska preparaten.

Upplysning i profylaktiskt syfte har hittills endast kunnat bedrivas i blygsam skala, och en betydligt utvidgad verksamhet synes vara en av de viktigaste åtgärderna för att begränsa antalet förgiftningsfall. Som exempel på centralens engagemang i praktiska åtgärder må nämnas utprovande av en barnsäker tablettförpackning.

Sammanfattningsvis kan konstateras, att det arbete, som centralen redan under pågående uppbyggnad presterat, visat sig vara av mycket stort värde. Ledningen för centralen har emellertid betonat, att den primära förutsättningen för en fortsatt, mera effektiv verksamhet vid centralen är ett säkerställande av dess ekonomiska underlag.

Det torde icke längre vara möjligt att med någon säkerhet påräkna bidrag från icke-statligt håll. Medicinalstyrelsen finner det nödvändigt att statens bidrag förstärkes till lägst 73 000 kr. Uppräkningen betingas dels av den allmänna löne- och omkostnadsutvecklingen, dels skälig ersättning med 3 600 kr. till centralens föreståndare för hans relativt omfattande arbete.

Departementschefen

Medicinalstyrelsen har i skrivelse den 9 januari 1961 efter samråd med sjukvårdsberedskapsnämnden och veterinärstyrelsen hemställt att av för innevarande budgetår under förevarande anslag anvisade medel få disponera ett belopp av 65 000 kr. för anordnande av vissa kurser för utbildning av hälsovårdsnämndsledamöter m. fl. i omgivningshygien. Över framställningen har utlåtanden avgivits av länsstyrelserna i Uppsala län och Göteborgs och Bohus län, styrelsen för statens institut för folkhälsan samt styrelserna för Svenska landskommunernas förbund och Svenska stadsförbundet. Kungl. Maj:t har den 16 juni 1961 uppdragit åt medicinalstyrelsen att med beaktande av vad som anförts i nämnda utlåtanden utreda huruvida den föreslagna utbildningen kan närmare samordnas med av Kommunskolan bedrivna kursverksamhet eller helt ske i skolans regi. Därest kostnader för utbildning av här avsett slag skulle uppkomma under nästa budgetår, torde dessa få bestridas från förevarande anslag.

För verksamheten vid den informationscentral rörande gifter, som sedan budgetåret 1960/61 försöksvis bedrivs vid karolinska sjukhuset, har Kungl. Maj:t för innevarande budgetår anvisat 50 000 kr. Centralen bedriver bl. a. en fortlöpande kartläggning av i marknaden förekommande giftiga varor samt lämnar information och vägledning åt läkare och allmänheten. I mindre utsträckning bedriver centralen även upplysningsverksamhet i profylaktiskt syfte.

Erfarenheterna av den hittills bedrivna verksamheten ger klart vid handen, att den svarar mot ett väsentligt behov. Det är därför angeläget, att

centralen erhåller ökade resurser att genom upplysning och rådgivning motverka förgiftningsfall och bidra till effektiv terapi. Jag förordar därför en till 70 000 kr. ökad medelsanvisning för ändamålet. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på grundval av förslag från informationscentralen fastställa riktlinjer för den fortsatta verksamheten och för medelsdispositionen.

Vad medicinalstyrelsen eljest anfört har icke givit anledning till erinran från min sida. För anslaget disposition torde i övrigt böra gälla oförändrade villkor.

Med hänsyn till belastningen torde anslaget kunna uppföras med (100 000 + 25 000) 125 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för allmän hälso- och sjukvård* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kr.

[123] 118. Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	100 000	187 360
1961/62 (statsliggaren s. 1154)	100 000	
1962/63 (förslag)	150 000	

Med hänsyn till belastningen under sistförflutna budgetår föreslår jag, att anslaget uppföres med (100 000 + 50 000) 150 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning vid vissa ingripanden i hälsovårdens intresse* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kr.

[124] 119. Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	280 000	38 304
1961/62 (statsliggaren s. 1155)	300 000	
1962/63 (förslag)	55 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 55 000 kr.

Motiv

Under detta anslag har sedan budgetåret 1950/51 medel anvisats för bestridande av vissa kostnader i samband med överföring till Sverige av vissa österrikiska läkare samt från och med budgetåret 1955/56 även för

bestridande av kostnader för anordnande av efterutbildning för andra till riket inkomna läkare.

Under budgetåret 1962/63 avser medicinalstyrelsen att anordna fem kurser om vardera högst en månad i svenska medicinalförfattningar för utländska läkare. Godkänd genomgång av sådan kurs är numera obligatorisk för erhållande av legitimation som läkare. Kostnaden uppskattas till ($5 \times 5\,000$) 25 000 kr. Fritt uppehälle för i kurserna deltagande österrikiska läkare beräknas till 800 kr. per deltagare, för 10 deltagare (10×800) 8 000 kr.

Totalkostnaderna uppskattas sålunda till ($25\,000 + 8\,000$) 33 000 kr.

Styrelsen räknar vidare med att för utländska, icke svensktalande läkare i Stockholm anordna två kurser om vardera en månad med undervisning i svenska språket och allmän orientering om svenska förhållanden, framför allt på hälso- och sjukvårdens område. Kostnaderna för dessa kurser, vardera med cirka 5 deltagare, beräknas till ($2 \times 2\,000$) 4 000 kr. Under kursen bör deltagarna erhålla ett stipendium motsvarande kostnaden för uppehälle, cirka 800 kr. Härför beräknas (10×800) 8 000 kr.

Totalkostnaderna för kurserna uppskattas sålunda till ($4\,000 + 8\,000$) 12 000 kr.

För ettvarvt av budgetåren 1960/61 och 1961/62 har anvisats 230 000 kr. för anordnande av två särskilda kurser i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar för utländska läkare, som önskar ägna sig åt provinsialläkarbanan. Enär den under budgetåret 1960/61 planerade kursen icke kunnat komma till stånd på grund av alltför ringa anslutning, anser sig styrelsen icke böra under budgetåret 1961/62 anordna någon dylik kurs. Medel härför äskas ej heller för budgetåret 1962/63. Styrelsen avser i stället att bereda ifrågavarande utländska läkare tillfälle att delta i kurs i socialmedicin för tjänsteläkare, anordnad med medel från det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget till vidareutbildning av läkare. Deltagare, som är utländsk läkare, bör äga rätt till stipendium om 1 500 kr. per månad enligt samma grunder som f. n. gäller för de särskilt för dem avsedda kurserna. Kostnaderna härför uppgår vid ett beräknat antal av 5 utländska deltagare och en kurstid av $5\frac{1}{2}$ vecka till $\left(5 \times \frac{1\,500 \times 138,5}{30}\right)$ 9 625 kr.

Sammanlagt skulle alltså erfordras ($33\,000 + 12\,000 + 9\,625$) 54 625 kr. eller avrundat 55 000 kr.

Departementschefen

Under budgetåret 1962/63 torde i enlighet med medicinalstyrelsens förslag böra anordnas fem kurser i svenska medicinalförfattningar med ett beräknat deltagareantal av omkring 20 utländska läkare i varje kurs samt två kurser med undervisning i svenska språket och allmän orientering om svenska förhållanden.

På grund av otillräcklig anslutning till planerade kurser i socialmedicin och svenska medicinalförfattningar för utländska läkare, som önskar ägna sig åt provinsialläkarbanan, har det befunnits lämpligt att redan fr. o. m. innevarande budgetår inställa dessa kurser och i stället samordna ifrågavarande utbildning med de för tjänsteläkare avsedda kurserna i socialmedicin och hygien. Dessa kurskostnader bestrides från anslaget till vidareutbildning av läkare under åttonde huvudtiteln.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet har jag icke någon erinran. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (300 000 — 245 000) 55 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överförande till Sverige av vissa utländska läkare* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kr.

[125] 120. Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlänningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 500 000	640 223
1961/62 (statsliggaren s. 1155)	1 500 000	
1962/63 (förslag)	1 500 000	

Yrkande

Medicinalstyrelsen (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag 1962/63	Ökn. el. minskn.
1. Vårdkostnader	554 674	1 350 000	1 320 000	— 30 000
2. Kostnader för social omvårdnad	40 046	95 000	95 000	—
3. Avlöningskostnader	40 314	45 000	74 000	+ 29 000
4. Övriga kostnader:				
a) tandvård	2 204	3 000	3 000	—
b) resor till sjukvårdsinrättningar m. m.	1 791	6 000	6 000	—
c) begravningskostnader	1 194	1 000	2 000	+ 1 000
				± 0

Motiv

Under budgetåret 1960/61 har av medicinalstyrelsen omhändertagits omkring 75 huvudsakligen tuberkulossjuka flyktingar från flyktingläger i Österrike och Italien. Av dessa kvarligger å sanatorium endast ett mindre antal svårare fall samt de under senare delen av budgetåret nytillkomna flyktingarna.

Antalet flyktingar under styrelsens omvårdnad var den 15 juli 1961 66.

1) Den låga belastningen under budgetåret 1960/61 förklaras av att antalet omhändertagna flyktingar varit mindre än beräknat. Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1962/63 har viss hänsyn tagits till medeltalet

å sanatorier intagna patienter under de tre senaste budgetåren. Antalet patienter å Lökene konvalescenthem liksom å Vrigstadhemmet torde bli förhållandevis konstant, emedan patienterna icke synes kunna placeras på annat håll. Styrelsen räknar med nedan angivna beläggning och vårdkostnader. (För Lökene konvalescenthem redovisas lönekostnader för nästa budgetår nedan under punkt 3.)

	Antal vårdade per dag	Beräknad kostnad	
		per dag	per år
Sanatorier.....	67	50	1 225 000
Lökene konvalescenthem.....	28	8	85 000
Vrigstadhemmet.....	4	7	10 000
	99		1 320 000

2) För den sociala omvårdnaden — fickpengar, kläder, förströelse och sysselsättning m. m. — beräknas oförändrat 95 000 kr.

3) För arvoden till en kurator vid medicinalstyrelsen och en kurator vid Fagereds sanatorium beräknas resp. 19 900 och 1 200 kr.

Vid Lökenehemmet avses att såsom extra tjänstemän anställa en kokerska i lönegrad Ag 5 och två vårdbiträden i lönegrad Ag 4, vilka tidigare varit arvodesanställda. Kostnaderna för vid hemmet anställd personal uppskattas till (arvode till hemmets chef 20 300 + 1 kokerska Ag 5 10 200 + 2 vårdbiträden Ag 4 18 800 + vikariatsersättningar 3 000) 52 300 kr.

För avlöningskostnader skulle således erfordras (19 900 + 1 200 + 52 300) avrundat 74 000 kr.

4) Anslagsposterna till tandvård och resor till sjukvårdsinrättningar m. m. föreslås med hänsyn till den ojämna belastningen under de tre senaste budgetåren upptagas till oförändrade belopp, medan begravningskostnader på grund av en del av klienteletts höga ålder höjts till 2 000 kr.

Sammanlagt skulle alltså erfordras (1 320 000 + 95 000 + 74 000 + 3 000 + 6 000 + 2 000) 1 500 000 kr.

Departementschefen

Under år 1961 har 52 sjuka flyktingar, flertalet lidande av tuberkulos, mottagits för vård och varaktig vistelse i Sverige. Av dessa och tidigare mottagna flyktingar fanns i början av december 1961 28 kvar på sanatorium medan 25 vistades på Lökene konvalescenthem och Vrigstadhemmet. Friskskrivna patienter har i regel kunnat placeras i arbete eller arbetsutbildning.

Kungl. Maj:t har den 1 december 1961 beslutat att 600 flyktingar, inberäknat anhöriga, skall mottagas för varaktig vistelse i Sverige. En mindre del av dessa har förutsatts vara i behov av vård vid ankomsten till riket. Vidare har Kungl. Maj:t den 29 december 1961 medgivit att cirka femtio algeriska barn med lungtuberkulos får överföras till Sverige för vård under erforderlig tid på sanatorium. Ifrågavarande barn avses efter avslutad vård återvända till sitt hemland.

Uppkommande vårdkostnader för samtliga här mottagna vårdbehövande bör bestridas från förevarande anslag. Jag förutsätter vidare, att Kungl. Maj:t i enlighet med hittills tillämpade principer även i fortsättningen skall kunna besluta om överförande till Sverige av sjuka flyktingar och deras anhöriga.

Mot medicinalstyrelsens beräkning av medelsbehovet och vad styrelsen i övrigt anfört har jag icke funnit anledning till erinran. Anslaget torde sålunda böra uppföras med oförändrat belopp, 1 500 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för sjukvård m. m. åt vissa utlännningar*
för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av
1 500 000 kr.

[126] 121. Bidrag till världshälsovårdsorganisationen m. m.

I gällande riksstat är för ändamålet upptaget ett förslagsanslag av 1 360 000 kr. (statsliggaren s. 1155). Anslaget är avsett för bestridande av kostnaderna i anledning av Sveriges anslutning till världshälsovårdsorganisationen ävensom kostnaderna för nämnden för internationella hälsovårdsärenden samt för anordnandet av nordiska hälsovårdskurser i Göteborg m. m.

Förslag

I a) *Nämnden för internationella hälsovårdsärenden* (skr. 30/6 1961) har anmält att världshälsovårdsorganisationens ordinarie budget för år 1962 vid världshälsovårdsförsamlingens fjortonde möte 1961 fastställts till 25 290 320 US dollars, varav 24 148 320 dollars skulle inbetalas av medlemsstaterna. Till sistnämnda belopp har Sverige att bidraga med 304 270 dollars eller i runt tal 1 573 000 kr.

b) Vidare har nämnden (skr. 7/9 1961) hemställt att för nämndens verksamhet anvisas 35 700 kr., vilket innebär en ökning med 14 100 kr.

	Anslag 1960/61	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Ersättning till ordförande, ledamöter och experter m. m.	3 000	2 735	3 000	3 000	—
2. Arvode till en sekreterare.	4 200	4 200	4 200	5 450	1 250
3. Ersättning till sekreteraren för avstädda löneförmåner.	1 000	956	1 000	1 000	—
4. Ersättning till ledamot med viss föredragningskyldighet m. m.	5 500	5 500	7 500	9 750	2 250
5. Expenser.	4 000	3 986	4 000	4 000	—
6. Utgifter i samband med besök av utländska stipendiater m. fl.	1 900	868	1 900	7 500	5 600
7. Arvodet för utarbetande och översättning till engelska och franska språken av informationsmaterial.	—	—	—	5 000	5 000
	19 600	18 245	21 600	35 700	14 100

II. *Nordiska samarbetskommittén för anordnande av gemensamma nordiska hälsovårdskurser i Göteborg* (skr. 31/8 1961) hemställer om anvisande av 112 700 kr., varav 111 500 kr. till Sveriges andel i kostnaderna för hälsovårdskurserna.

III. Efter förhandlingar mellan vederbörande nordiska ministrar har den 21 september 1961 enighet uppnåtts angående följande

AVTAL

mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige rörande organisationen av en gemensam nordisk hälsovårdshögskola.

Allmänna bestämmelser

1 §.

Den nordiska hälsovårdshögskolan har till huvudsaklig uppgift att för läkare, ingenjörer och annan personal från de nordiska länderna anordna vidareutbildning inom allmän hälso- och sjukvård.

2 §.

Verksamheten bedrives i Göteborg.

3 §.

Kostnaderna för verksamheten bestrides genom statsbidrag av de deltagande länderna och fördelas mellan dessa i överensstämmelse med reglerna i 14 §.

4 §.

Sverige förpliktar sig att tillse att erforderliga lokaler står till förfogande för verksamheten.

Organisation

5 §.

Ledningen av skolan utövas av en styrelse, som består av en ledamot från varje deltagande land jämte en suppleant för honom.

Ledamot och suppleant utses för högst tre år i sänder av vederbörande lands regering.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande.

6 §.

Styrelsen sammanträder i Göteborg, såvida ej styrelsen för visst fall anordnunda bestämmer.

Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll, som godkännes senast vid följande sammanträde.

På framställning av ledamot skall inom högst två månader därefter hållas sammanträde i styrelsen.

Kallelse till sammanträde skall utsändas senast tre veckor före sammanträdet och innehålla förslag till dagordning för sammanträdet.

7 §.

Styrelsen är beslutför när fyra ledamöter deltagar i avgörandet.

Såsom beslut gäller den mening, varom de flesta förenar sig, eller vid lika röstetal den som biträdas av ordföranden.

Ledamot äger få skiljaktig mening antecknad till protokollet.

8 §.

Styrelsen äger tillsätta utskott med särskilda uppgifter.

Det åligger styrelsen att fastställa arbetsordning.

9 §.

Skolan förestås av en befattningshavare med professors ställning.

För verksamheten i övrigt erforderlig personal anställs i mån av behov och tillgång på medel.

Tjänstetillsättning och kompetensfordringar

10 §.

Föreståndare och övrig personal tillsättes av styrelsen på en tid av högst sex år, med möjlighet till omförordnande för ytterligare en period i sänder.

11 §.

Innan föreståndaren tillsättes skall medicinska fakulteten i Göteborg — efter hörande av särskilda sakkunniga — avgiva yttrande rörande de sökandes vetenskapliga skicklighet. De sakkunniga skall om möjligt representera olika nordiska länder.

12 §.

För behörighet till befattning som föreståndare erfordras styrkt vetenskaplig skicklighet ävensom förmåga att meddela och organisera undervisning av den art skolan avser att giva.

Räkenskaper m. m.

13 §.

Räkenskapsår är 1 juli—30 juni påföljande år.

Förslag till budget för nästföljande räkenskapsår skall senast den 1 september varje år av styrelsen ingivas till regeringarna i respektive länder.

Svenska regeringen samordnar budgetarbetet.

14 §.

Vid avtalets ingående upprättas en driftfond å 500 000 svenska kronor, som inbetalas till styrelsen med 125 000 svenska kronor för varje deltagande land. Av fonden bestrides samtliga utgifter för verksamheten under det räkenskapsår som följer efter avtalets ingående.

Efter avslutningen av varje räkenskapsår inbetalar länderna ett belopp motsvarande utgifterna under räkenskapsåret, så att driftfonden vid varje räkenskapsårs början utgör 500 000 svenska kronor.

De fasta kostnaderna för skolans verksamhet, varmed avses hyres- och administrationskostnader, löner, pensions- och andra socialförsäkringsavgifter för den fast anställda personalen samt kostnader för anskaffning av utrustning fördelas för varje räkenskapsår med en fjärdedel på varje deltagande land. De rörliga kostnaderna utslås per utnyttjad elevplats, och varje deltagande land påföres kostnaderna för utnyttjade elevplatser.

Varje land har tillgång till en fjärdedel av elevplatserna i varje särskild kurs. Därest deltagande land inte utnyttjar sina elevplatser i varje särskild kurs, äger övriga länder övertaga de lediga platserna.

Det åligger styrelsen att tillse att lediga elevplatser kommer vederbörande länder tillgodo i lika mån.

15 §.

Styrelsen för räkenskaper över inkomster och utgifter för verksamheten.

Utbetalning av medel må ej förekomma utan att attestering skett av den som av styrelsen bemyndigats därtill.

Skolans firma tecknas av styrelsens ordförande.

16 §.

För revision av räkenskaperna förordnar svenska regeringen en revisor, som är auktoriserad i Sverige eller innehar statlig anställning som revisor därstädes. Riksrevisionsverket skall jämväl vara berättigat verkställa revision av verksamheten.

Det åligger styrelsen att lämna alla upplysningar till revisorn och lämna denne allt det bistånd som är nödvändigt för utförande av revisionen.

En av styrelsens ordförande underskriven sammanställning av årsräkenskaperna, försedd med påteckning angående utförd revision skall — tillika med av styrelsen utarbetad verksamhetsberättelse — tillställas regeringarna i de deltagande länderna senast sex månader efter räkenskapsårets utgång.

Verksamhetsberättelse och räkenskaper tillställas Nordiska Rådet genom svenska regeringen.

17 §.

Detta avtal gäller för en tid av sex år. Därest uppsägning av avtalet ej sker senast ett år före avtalstidens utgång skall avtalet anses förlängt ytterligare sex år i sänder.

18 §.

Därest verksamheten upphör skall, om tillgångarna befinnes icke vara tillräckliga för att bestrida verksamheten åvilande förpliktelser, underskottet täckas av de deltagande länderna i enlighet med den i 14 § angivna fördelningsprincipen. Uppkommet överskott fördelas enligt samma princip. Skolans bibliotek och arkiv skall tillfalla medicinska fakulteten i Göteborg.

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1962.

Island äger efter förhandlingar ansluta sig till detta avtal samt efter överenskommelse med styrelsen sända elever till skolan.

Motiv

I b 2, 4) Uppräkningen har företagits med anledning av utfäst översyn av tilläggsarvoden och särskilda ersättningar.

6) Det synes nödvändigt, att Sverige i likhet med flera andra länder erbjuder utökade möjligheter till socialt och kuratoriskt omhändertagande av stipendiater och andra besökande. Med hänsyn till att omkring 100 stipendiater samt samma antal andra besökare kan beräknas anlända till Sverige

under nästa budgetår beräknar nämnden för detta omhändertagande högst 7 500 kr.

7) Nämnden understryker nödvändigheten av att ett väsentligt utökat, aktuellt informationsmaterial på främmande språk, behandlande den svenska hälso-, sjuk- och socialvårdens olika fält, finnes tillgängligt. Sådan information är av särskilt värde om den kan tillställas stipendiater när Sverige definitivt infogats i deras stipendieprogram. Nämnden beräknar arvoden med 3 000 kr. för själva utarbetandet och 2 000 kr. för översättning av ifrågavarande informationsmaterial.

II. Kurserna har omfattats med stort intresse. Betydligt fler sökande har funnits än som kunnat antagas. Under tiden 1953—1960 anmälde sig 468 till läkarkursen, men endast 170 har kunnat mottagas. Till 1961 års kurs för läkare m. fl. förelåg 68 ansökningar till 21 elevplatser. Beträffande ingenjörskursen har antalet sökande under åren 1956—1960 varit cirka 172, och 101 har mottagits i de fem anordnade kurserna. Till årets kurs anmälde sig 37 och mottogs 20 ingenjörer. Bl. a. på grund av behovet att utbilda flera högre hälsovårdstjänstemän och omöjligheten att med nuvarande kapacitet tillgodose de många, som sökt komma med på kurserna, föreslår kommittén liksom tidigare år att kursverksamheten utökas från nuvarande tre månader till sju månader varje år. Avsikten är härvid att dubblera såväl läkar- som ingenjörskursen och att anordna ännu en kurs om en månad närmast i sjukhusadministration. I budgetförslaget har dock angivits kostnaderna även för tre månaders kursverksamhet.

	Anslag 1961/62	Förslag	
		3 mån.	7 mån
A. Ersättning till ledamot i nordiska samarbetskommittén för anordnande av gemensamma nordiska hälsovårdskurser i Göteborg m. m.	1 200	1 200	1 200
B. Kurskostnader:			
1. Avlöningar m. m. till kursledare	27 000	27 190	27 190
2. Arvoden till lärare och andra direkta utgifter för undervisningen	15 700	16 450	30 000
3. Administrativa och övriga kostnader	5 000	4 825	6 750
4. Tidskrifter och annan litteratur samt kostnader för inbindning	2 500	2 500	2 500
5. Stipendier och resor för kursdeltagarna	18 600	18 560	43 310
C. Engångskostnad:			
Komplettering av inventarier till kurslokalerna	1 000	—	1 750
	71 000	70 725	112 700

B 2) Under denna post har tillkommit för undervisningsmateriel 3 700 resp. 5 000 kr. för 3 och 7 månaders kursverksamhet (925 resp. 1 250 kr. för Sverige). Kostnader för exkursioner och transporter för deltagarna har beräknats till ett med 3 000 kr. ökat belopp, medan för lärares arvoden, traktamenten och resekostnader beräknats minskning med samma belopp.

3) Kursverksamheten får provisoriskt disponera lokaler hyresfritt inom medicinska fakultetens nybyggnader. För städning, rengöringsmedel, elektrisk ström o. d. beräknas 4 000 resp. 6 500 kr. (1 000 resp. 1 625 kr. för Sverige). För resor och transporter i samband med kursernas planläggning

m. m. tillkommer 3 800 resp. 4 500 kr. (för Sverige 950 resp. 1 125 kr.). Kostnader för porto och telefon beräknas öka med 900 kr. (för Sverige 225 kr.).

C. De dubblerade kurserna enligt sju månadersalternativet torde delvis komma att sammanfalla i tiden, varvid viss komplettering av inventarier och maskiner behöver ske till en beräknad kostnad av 7 000 kr. (för Sverige 1 750 kr.).

Departementschefen

För Sveriges bidrag till världshälsovårdsorganisationen torde bära beräknas omkring 1 575 000 kr., vilket innebär en ökning från innevarande budgetår med 330 000 kr. Ökningen står bl. a. i samband med att kostnader för bekämpande av malaria successivt med början år 1962 avses finansieras över organisationens ordinarie budget.

För bestridande av kostnaderna för resor och mistad lön åt svenska representanter vid världshälsovårdsförsamlingens sextonde möte år 1963, vilket preliminärt bestämts att äga rum i Buenos Aires, samt vid sammanträden med organisationens regionala kommittéer och övriga organ eller eljest i organisationens regi bör anvisas omkring 40 000 kr.

Vid min anmälan av anslaget till Medicinalstyrelsen: Avlöningar har jag föreslagit inrättande av en tjänst som föredragande i Bg 1. Innehavaren avses tjänstgöra som föredragande bl. a. hos nämnden för internationella hälsovårdsärenden samt bestrida vissa sekreteraruppgifter inom nämnden. De i nämndens stat upptagna posterna till arvode till en sekreterare, ersättning till sekreteraren för avstådda löneförmåner samt till ersättning till ledamot med viss föredragningskyldighet m. m. torde därför bära utgå. Den i samma stat upptagna posten till utgifter i samband med besök av utländska stipendiater m. fl. bör uppräknas med 3 100 kr. till 5 000 kr. Vidare bör ett belopp av 5 000 kr. anvisas för utarbetande och översättning av informationsmaterial. För nämndens verksamhet torde därför under förevarande anslag bära beräknas sammanlagt 17 000 kr.

Sedan Nordiska kommittén för hälsovårdsutbildning år 1957 framlagt sitt betänkande »Gemensam nordisk hälsovårdsutbildning» (SOU 1958: 8) och remissbehandling i vanlig ordning skett avgav Nordiska rådet den 13 november 1958 rekommendation till regeringarna i de nordiska länderna att på grundval av det av kommittén framlagda förslaget och däröver avgivna yttranden fortsätta arbetet med att försöka tillskapa fastare former för ifrågavarande utbildningsverksamhet, att successivt utvidga verksamheten vid de nordiska hälsovårdskurserna i Göteborg samt att därefter, när förutsättningar därför föreläge, låta genomföra kommitténs förslag om inrättande av en särskild nordisk hälsovårdshögskola, med de ändringar och jämkningar av förslaget som befunnas påkallade.

Ett betydelsefullt steg i den av Nordiska rådet anvisade riktningen har tagits i och med att ett förslag till avtal mellan Danmark, Finland, Norge

och Sverige rörande organisationen av en gemensam nordisk hälsovårdshögskola upprättats vid möte den 21 september 1961 mellan vederbörande nordiska ministrar.

Som framgår av avtalet skall samtliga utgifter för verksamheten bestridas från en driftfond, vilken vid varje räkenskapsårs början skall utgöra 500 000 svenska kr. För det räkenskapsår som börjar den 1 juli 1962 har Sverige att till fonden erlægga 125 000 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att för Sveriges del godkänna ifrågavarande avtal.

Med hänsyn till det stora behovet av välutbildade högre hälsovårdstjänstemän är det önskvärt, att den nuvarande utbildningskapaciteten väsentligt ökas. Jag förordar därför, att verksamheten under nästa budgetår får den enligt sju månadersalternativet avsedda omfattningen. De faktiska utgifterna beräknas härvid för Sveriges del uppgå till omkring 115 000 kr., vilket innebär en ökning med 44 000 kr.

Vissa kostnader för Sveriges deltagande i nordiska metodikommittén för livsmedel liksom sådana kostnader för av världshälsovärdsorganisationen här anordnade kurser, som skäligen bör bestridas av Sverige, torde liksom för innevarande budgetår efter prövning av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall få bestridas från anslaget.

Med hänsyn till det anförda bör anslaget uppföras med (1 360 000 + 400 000) 1 760 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till världshälsovärdsorganisationen m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 760 000 kr.

[127] 122. Vissa internationella resor

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	30 000	49 677
1961/62 (statsliggaren s. 1156)	35 000	
1962/63 (förslag)	50 000	

Yrkande

Nämnden för internationella hälsovårdsärenden (skr. 7/9 1961) hemställer, att anslaget uppföres med 80 000 kr.

Motiv

Anslaget avses för resebidrag för deltagande i internationella medicinska kongresser m. m. och resestipendier till psykiater och andra befattningshavare inom mentalsjukvården vid studier i utlandet.

Reservationen å anslaget uppgick den 30 juni 1961 till 11 346 kr. Sammanlagda beloppet av beslutade men ännu ej utbetalade resebidrag utgjorde samma dag 11 989 kr. Av tillgängliga medel hade medicinalstyrelsen den 7

september 1961 34 132 kr. i behållning. Vid nämnda tidpunkt beslutade resebidrag, som ännu ej utbetalats, utgjorde 22 087 kr., varjämte ansökningar avseende tillhoppa omkring 2 000 kr. var beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Under kalenderåret 1961 hade t. o. m. den 6 september tjugofyra ansökningar om resestipendier ingivits av psykiater samt andra befattningshavare inom mentalvården, avseende tillhoppa ett belopp av omkring 60 000 kr. Medicinalstyrelsen har i samråd med nämnden med hänsyn till medelsanvisningen å anslaget endast ansett sig kunna tillstyrka sju av dessa ansökningar.

I skrivelse till medicinalstyrelsen den 16 juni 1961 har svensk sjuksköterskeförening anfört följande.

Enligt Svensk sjuksköterskeförenings mening skulle det vara värdefullt, om därför lämpade sjuksköterskor kunde erhålla stipendier för att utomlands, i första hand i Amerika, tillägna sig sådan utbildning och erfarenhet, att de efter hemkomsten skulle kunna anförtros forskningsuppgifter inom sjukvården. I vår tid med relativt stor brist på arbetskraft, särskilt inom sjukvården, och en ständigt fortlöpande automatisering på alla områden är det nödvändigt, att speciell uppmärksamhet ägnas hithörande frågor.

Under hänvisning till det anförda får Svensk sjuksköterskeförening hemställa, att Medicinalstyrelsen måtte föreslå Kungl. Maj:t att ställa erforderliga medel till styrelsens förfogande, så att varje år en eller två sjuksköterskor kan beredas tillfälle att i utlandet vidareutbilda sig för kommande forskningsuppgifter inom sjukvårdsområdet.

Anslaget bör enligt nämnden täcka resor företagna inom området allmän hälso- och sjukvård, inkluderande sjukvårdsadministration samt vidareutbildning av personal, under det att resor till kongresser av direkt vetenskaplig natur bör belasta ifrågavarande anslag endast då särskilda skäl härtill föreligger. I övrigt bör kongresser och resor med forskningsändamål hänföras till respektive fakulteters reseanslag eller det medicinska forskningsrådets anslag.

Nämnden finner uppenbart, att förevarande anslag i princip står öppet för alla befattningshavare inom hälso- och sjukvård. Föreningens framställning bör sålunda beaktas inom ramen för anslaget. Enligt nämndens mening talar goda skäl för att i begränsad omfattning ett antal befattningshavare beredes särskilda möjligheter att studera sjukvårdsorganisationen i Amerikas förenta stater. För detta ändamål beräknas 20 000 kr.

Departementschefen

Vad nämnden anfört rörande anslagets användningsområde anser jag mig böra biträda. Anslaget torde böra uppföras med (35 000 + 15 000) 50 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa internationella resor* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kr.

[128] 123. **Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea.** För ifrågavarande ändamål har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts ett reservationsanslag av 2 600 000 kr. (statsliggaren s. 1157). Frågan om de framtida svenska insatserna till förmån för de underutvecklade länderna är f. n. föremål för fortsatt utredning. Jag förordar därför, att ifrågavarande anslag i avvaktan på de förslag om vidgade svenska insatser på u-hjälpens område, som torde komma att föreläggas 1962 års vårriksdag, uppföres med ett preliminärt beräknat belopp, 2 600 000 kr. Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Skandinaviska undervisningssjukhuset i Korea* för budgetåret 1962/63 beräkna ett reservationsanslag av 2 600 000 kr.

C. Överståthållarämbetet och landsstaten**[129] 1. Överståthållarämbetet: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	8 358 000	8 160 407
1961/62 (statsliggaren s. 1157)	9 471 000	
1962/63 (förslag)	9 739 000	

Yrkanden

I. *Överståthållarämbetet* (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget höjes beträffande kansliavdelningarna med 209 800 kronor och beträffande skatteavdelningen med 124 300 kr.

Kansliavdelningarna

	Ökn. el. minskn.
A. Personal/förstärkningar m. m.	
1. 2 förste kanslisttjänster Ao 19, en å vardera kansliavdelningens allmänna sektion, ändras till assistenttjänster Ao 21.....	+ 5 955
2. a) 1 extra föredragandetjänst å överexekutorsektionen ändras till e.o. förste byråsekreterartjänst Ae 23.....	—
b) 1 kanslibiträdestjänst å samma sektion ändras till kontoristtjänst.....	— 744
3. a) Kanslisttjänsten å socialsektionen ändras till förste kanslisttjänst.....	+ 2 422
b) 1 kanslisttjänst i reglerad befordringsgång å samma sektion.....	+ 14 018
4. 2 kanslisttjänster i reglerad befordringsgång å andra kansliavdelningen, allmänna sektionen resp. trafiksektionen.....	+ 28 036
5. 1 kontorsbiträdestjänst å räkenskapsdetaljen ändras till kanslibiträdestjänst ..	+ 1 457
6. a) 1 e.o. förste byråsekreterartjänst Ae 23 å civilförsvars- och allm. beredskapssektionerna.....	+ 28 875
b) 1 e.o. civilförsvarsingenjörtjänst Ae 19 å civilförsvarssektionen	+ 23 489
7. Tillfällig personal för bilskatt och för passexpeditionen.....	+ 19 710
8. a) 1 extra föredragandetjänst i Ag 23 å första kansliavdelningens allmänna sektion (stiftelseår.).....	+ 28 875
b) 2 extra biträden för skriv- och kontorsgöromål å första kansliavdelningen, räkenskapsdetaljen resp. allmänna sektionen (stiftelseår.).....	+ 18 266
c) 2 extra kanslibiträdestjänster å trafiksektionen (telefonföretag)	+ 25 280
d) 1 extra biträde för skriv- och kontorsgöromål å trafiksektionen.....	+ 11 388
9. Vikariatsersättningar.....	+ 3 252
B. Omräkning	
1. 3 kontorsbiträdestjänster i Ao 5 utbytes mot tjänster i reglerad befordringsgång	—
2. Löneklassändringar m. m.....	+ 5 394
3. Minskade lönekostnader för 6 tjänstlediga, ordinarie kontorsbiträden.....	— 13 606
4. Reglerad befordringsgång för amanuenser och biträdespersonal.....	+ 7 793
5. Avrundning.....	— 60
	+ 209 800

Skatteavdelningen	Ökn. el. minskn.
<i>C. Personalförstärkningar m. m.</i>	
1. Tjänsten som förste assessor Bo 1 ändras till tjänst som biträdande skatte- direktör Bo 1.....	—
2. 5 tjänster som taxeringsinspektör Ao 19, varav 1 f. n. icke får uppehållas, ut- bytes mot 5 tjänster som taxeringsassistent Ao 17.....	+ 19 087
3. 2 tjänster som taxeringsassistent Ao 17 utbytes mot 2 tjänster som förste taxeringsassistent Ao 19.....	+ 5 100
4. 1 tjänst som expeditionsvakt Ao 7 utbytes mot 1 förste expeditionsvaktstjänst Ao 9.....	+ 823
5. 2 taxeringsrevisorstjänster Ao 19 föres å övergångsstat mot att 2 amanuens- tjänster hålles vakanta.....	+ 16 154
6. 2 kanslisttjänster samt 2 biträdestjänster samtliga i reglerad befordringsgång vid varuskattekontoret.....	+ 58 418
7. Tillfällig personal för arbetet med uppbörden för vissa kamerala arbetsuppgifter för prövningsnämndens kansli	+ 1 020 — 15 300 + 20 400
8. Övertidsersättning.....	+ 19 800
9. Andel i kostnaderna för telefonväxel.....	+ 7 900
<i>D. Omräkning:</i>	
1. Löneklassändringar m. m.....	— 9 596
2. Ordinariesättning av 3 kontorsbiträden.....	—
3. Avrundning.....	+ 494
	+ 124 300
Summa totalt	+ 334 100

II. *Statens organisationsnämnd* har med skrivelse den 28 juni 1961 överlämnat utredning angående organisationen för handläggningen inom överståthållarämbetet och länsstyrelserna av sådana civila försvarsärenden, som icke är att hänföra till civilförsvarets verksamhet.

Motiv

I. A 1. I enlighet med förslag i propositionen 1961: 142 har bland annat å landskanslierna vid länsstyrelserna i samtliga län en tjänst såsom förste landskanslist i lönegraden Ao 19 ändrats till en tjänst såsom länsassistent i lönegraden Ao 21. Någon motsvarande tjänstereglering har icke föreslagits för överståthållarämbetets kansliavdelningars del, trots att kanslistpersonalen vid vardera av ämbetets båda kansliavdelningar är fullt jämförbar med samma personal å ett landskansli.

A 2 a) Medel för anställning av en extra föredragande i Ag 23 för biträde med handläggning av överexekutorsärenden har de senaste åren ställts till ämbetets förfogande. Av rekryteringsskäl är det nödvändigt, att en stadigvarande tjänst som byråsekreterare i Ae 23 inrättas för ändamålet.

b) Ifråga om utsökningsmålen har sedan flera år tillbaka expeditions-tjänsten ombesörjts av ett kanslibiträde, efter att tidigare ha varit anförtrodd en befattningshavare med kanslists tjänsteställning. De krav som måste ställas på tjänstens innehavare är långt större än de, som normalt kunna ställas på ett kanslibiträde.

A 3. För att lätta juristpersonalens arbetsbörda å socialsektionen avser ämbetet att i än större utsträckning än som skett överflytta arbetsuppgif-

ter från juristtjänster till kanslisttjänster. På kanslisten ankommer redan nu sådana kvalificerade uppgifter, som motiverar tjänstens placering i förste kanslistgrad.

Ökningen av arbetsuppgifterna fortgår och har varit särskilt markerad under det senaste året. Trots ökningen av ärendenas antal och de skärpta kraven på handläggningen av sådana ärenden, som gäller administrativa frihetsberövanden, har någon förstärkning av personalen icke erhållits under de senaste åren.

A 4. Å andra kansliavdelningen finns, bortsett från civilförsvarssektionen, tillhopa sju ordinarie tjänster som förste kanslist eller kanslist men icke någon kanslisttjänst i reglerad befordringsgång. Detta är i och för sig olägligt ur rekryteringssynpunkt. Härtill kommer att behovet av en kanslist för förstärkningstjänstgöring å särskilt hårt belastade arbetsdetaljer blivit alltmer kännbart, främst på passdetaljen. Å trafiksektionens bilregisterdetalj har arbetsökningen fortskridit. Då förstärkningen av detaljen under senare år begränsats till de lägsta biträdesgraderna, är det nu nödvändigt att förstärka ledningen för detaljen. Enda befattningshavare i kanslistgrad vid detaljen är föreståndaren, en förste kanslist, vilken förutom arbetsledningen har att svara för såväl registrering som debitering.

A 5. I samband med föreslagen omläggning av ämbetets bokföring till maskinbokföring bör det kontorsbiträde, som nu handhar inkomst- och utgiftsböckerna erhålla placering som kanslibitråde.

A 6. I fråga om civilförsvarssektionen föreligger nu erfarenheter angående den nya organisationen. På ett par punkter har det visat sig att nedskärningen av den gamla organisationen gått för långt. För handläggning av juridiskt-administrativa ärenden erfordras en juristtjänst och den tekniska personalen måste förstärkas med en civilförsvarsingenjör.

A 7. Förstärkning av den tillfälliga, säsonganställda biträdespersonalen erfordras.

A 8. Arbetsuppgifterna med avseende å tillsyn över stiftelser har blivit alltmer arbetskrävande. För förberedande granskningsuppgifter disponeras en kanslist i reglerad befordringsgång. För handläggning av de mera svårbedömda ärendena, som förekommer i stort antal, krävs en tjänsteman med högre kompetens. Någon möjlighet för den nuvarande juristpersonalen att i någon större utsträckning taga befattning med dessa ärenden finns inte. Ämbetet hemställer därför om förstärkning med en förste byråsekreterare i Ag 23. För allt rutinarbete, som sammanhänger med stiftelseärendena bör en kontorsbiträdestjänst inrättas.

Då arbetsbelastningen på räkenskapsdetaljen kraftigt ökat i och med övertagandet av arbetsuppgifter från förutvarande civilförsvarsbyrån i Stockholm och från länsstyrelsen föreslår ämbetet, att räkenskapsdetaljen förstärkes med ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

En avsevärd förbättring av bilregistrets telefonservice är vidare påkallad.

Allmänheten kan i regel ej komma fram till registret utan anlitande av telefonkö med ofta långa väntetider, vilket föranlett upprepade klagomål, bl. a. i pressen. Ämbetet förordar därför, att två tjänster som extra kanslibiträde i Ag 7 nyinrättas. Vidare erfordras ett extra skriv- och kontorsbiträde som allmän förstärkning på grund av fordonsökningen.

C 1. Då förhållandena framtvingat en uppdelning av ordförandeskapet i prövningsnämnden mellan skattedirektören och förste assessorn i sådan omfattning, att ungefär hälften av prövningsnämndsarbetet numera åvilar förste assessorn, är en ändring av tjänstebestämmelsen för denne i hög grad motiverad.

C 2. Antalet taxeringsassistenter vid skatteavdelningen har från och med den 1 januari 1960 varit 10 men utökades den 1 januari 1961 till 15. I enlighet med de principer, vilka av statsmakterna — på sätt framgår av propositionen nr 47 till 1959 års riksdag — godtagits för verkets framtida organisation, hemställer överståthållarämbetet, att ytterligare fem taxeringsassistenttjänster i lönegraden Ao 17 måtte inrättas vid ämbetet i utbyte mot samma antal vakanta tjänster som taxeringsinspektör i lönegraden Ao 19.

C 3. För att åvägabrunga en lämplig befordringsgång har vid länsstyrelserna inrättats tjänster som förste taxeringsassistent i lönegraden Ao 19. Det är även för överståthållarämbetet angeläget att söka tillse att vid ämbetet tjänstgörande taxeringsassistenter kommer att kvarstå i assistentorganisationen och icke i avsaknad av möjlighet till befordran inom verket söker sig över till andra befattningar.

C 4. Till följd av från den 1 juli 1957 ändrade löneplaner blev en tidigare befattning såsom förste expeditionsvakt placerad i samma lönegrad som övriga ordinarie expeditionsvakter eller i numera lönegraden Ao 7. Överståthållarämbetet hemställer, att ifrågavarande befattning, vars innehavare åligger att leda och övervaka expeditionsvakternas arbete, utbytes mot en befattning som förste expeditionsvakt i Ao 9.

C 6. Personalen å varuskattekontoret har enligt vad erfarenheten givit vid handen alltsedan kontorets inrättande varit otillräcklig.

C 7. Å prövningsnämndens kansli föreligger ett konstant behov av extra personal. Ytterligare anspråk på tillfällig biträdeshjälp kommer att uppstå på grund av arbetet med besvärsmål rörande taxering till allmän varuskatt. Enär taxeringsarbetet i första instans ävensom prövningsnämndsarbetet för varje år ökar i omfattning, torde även kostnaderna för den övertidstjänstgöring, som vissa tider är nödvändig, komma att stiga i förhållande härtill.

II. Statens organisationsnämnds förslag angående organisationen för handläggningen m. m. av civila försvarsärenden

De civila försvarsärendena omfattar i stort planläggningsåtgärder för länsstyrelses krigsorganisation och övergång från freds- till krigsorganisation, för hälso- och sjukvård, för psykologiskt försvar, för polisär

beredskap, för trafik, för försörjning med olika förnödenheter samt för vissa andra ändamål under beredskap och krig.

Verksamheten regleras förutom av lagar och författningar samt andra av statsmakterna utfärdade föreskrifter i viss mån genom direktiv och anvisningar givna av olika centrala myndigheter, bl. a. riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens jordbruksnämnd, beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd och arbetsmarknadsstyrelsen.

Organisationsnämnden framhåller, att verksamhetens mål och kraven på planläggningen f. n. i regel icke är så klart preciserade, att arbetsuppgifternas innehåll och omfattning säkert kan fixeras. Organisationsnämnden understryker i fråga om syftet med planeringen följande.

För att den beredskapsplanering som åvilar länsstyrelserna, skall bli meningsfull och effektiv fordras, att målet för verksamheten är klart definierat och att planläggningens syfte och omfattning inom de olika beredskapsområdena är preciserad. Beredskapsplaneringen ingår som en del i det komplex av planeringsfunktioner, vilket totalförsvaret omfattar. Planeringens inriktning och omfattning är därför beroende av det mål, som uppställs för totalförsvaret.

Organisationsnämnden framlägger i sina förslag till ändringar i handläggningen av länsstyrelsernas arbetsuppgifter på detta område, vilka förslag här icke närmare skall beröras, sin uppfattning rörande syftet och omfattningen beträffande beredskapsplaneringen. En sådan bedömning har varit nödvändig för att kunna beräkna det personalbehov, som erfordras för arbetets fullgörande.

Organisationsnämnden tar även upp frågan om militärassistentorganisationen vid länsstyrelserna. Här om anför organisationsnämnden följande.

Organisationsnämndens undersökningar har givit som resultat, att militärassistenters arbetsuppgifter i länsstyrelses krigsorganisation eller sambandsuppgifter i länsstyrelsens fredsorganisation icke på ett övertygande sätt motiverar en placering i länsstyrelse i fred. Militärassistenters utbildning och kunnighet har varit och är fortfarande en tillgång för länsstyrelses beredskapsplanering. Dessa planlägningsuppgifter bör emellertid skötas av länsstyrelsens egen personal, vilken i krig skall ha det direkta ansvaret för de åtgärder, som då måste vidtagas. Detta överensstämmer också med de principer, som chefen för försvarsstaben uppställt för militärassistenters funktion hos den myndighet, där han placerats. Det torde emellertid innebära avsevärda olägenheter för länsstyrelserna om militärassistentbefattningarna vid dessa slopas innan föreslagen beredskapsorganisation genomförts och befattningshavarna blivit insatta och intrimmade i sina arbetsuppgifter. Av den anledningen föreslås, att militärassistentbefattningarna vid länsstyrelserna avvecklas efter hand som den föreslagna beredskapsorganisationen bygges upp och når full effektivitet. Vid denna avveckling synes befattningarna böra överföras till respektive försvarsområdesstab, som enligt vad organisationsnämnden vid sina undersökningar kunnat konstatera har behov av en vidgad arbetsinsats för sina krigsplanlägningsuppgifter fram-

för allt sådana där samordning fordras med olika länsorgans — länsstyrelse, kommunikationsföretag m. fl. — planläggning.

För personal vid försvarsområdesstab — såväl militärassistenter så länge dylika befattningar finnes som annan personal — är det emellertid av värde att äga god kännedom om det vid länsstyrelserna bedrivna beredskapsarbetet. Av denna anledning bör tjänstgöringsskyldighet i länsstyrelse föreskrivas för här avsedda befattningshavare å tider, varom överenskommelse träffas mellan berörda myndigheter. Härav föranledda kostnader bör bestridas av medel till länsstyrelses förfogande.

Beträffande vägtrafikombudens användning vid trafikplanläggningen framhåller organisationsnämnden, att vägtrafikombuden, som enligt instruktion skall biträda länsstyrelse med den planläggning, som erfordras för att upprätthålla en tillfredsställande trafikberedskap, knappast tagits i anspråk härför. Organisationsnämnden anser, att detta arbete i stället bör utföras inom länsstyrelse av specialister, som behärskar och är vana att tolka instruktioner och anvisningar för verksamheten. Endast när det gäller frågor med lokal anknytning bör kontakter med vägtrafikombuden tagas. Den ekonomiska ersättning, som nu utgår till vägtrafikombuden, bör användas på annat sätt. I detta sammanhang påpekar organisationsnämnden, att ersättningen är så pass blygsam, att den icke kan spela någon större roll för ombudens inställning till sina funktioner. Ombuden bör i fortsättningen beredas ekonomisk kompensation vid de tillfällen, då länsstyrelserna tar deras arbetstid i anspråk t. ex. för planläggningsarbete. Kurser och konferenser för ombuden bör hållas.

Vid bedömandet av hur de olika arbetsuppgifterna bör fördelas inom länsstyrelse har organisationsnämnden sökt åstadkomma en organisationsform som skall kunna uppfylla följande krav.

1. Verksamheten för samordning av de olika planläggningsområdena måste göras effektiv och beträffande detaljfrågor avlastas från avdelningschefspanelet.

2. Särskilda kunskaper och insikter, vilka f. n. finns företrädade framför allt hos de för krigsorganisationen utsedda sektionscheferna måste få göra sig gällande i arbetets inriktning och efter klara ansvarslinjer.

3. Konkurrensen mellan löpande fredsgöromål och krigsplanläggningsuppgifter bör undvikas.

Den personal, som skall handha de mera rutinmässiga planläggningsuppgifterna i fred bör stå under kontinuerlig, enhetlig arbetsledning.

5. Såvitt möjligt bör arbetsuppgifter inom beredskapsområdet sammanföras i sådana kvantiteter, att den härför erforderliga organisationen får en storlek, som gör den relativt okänslig för frånvaro bland personalen.

Organisationsnämnden föreslår, att de av utredningen berörda civila försvarsärendena med undantag för den polisiära beredskapen sammanföres till en enhet — allmän beredskapsdetalj — i civilförsvarssektionen. Härigenom anses nyssnämnda krav kunna uppfyllas. Följande organisatoriska fördelar skulle dessutom vinnas: Sektionschefen, som har ansvar

för enbart beredskapsplanläggning, kan utöva den kontinuerliga arbetsledning, som är önskvärd. Personalen inom sektionen kan utnyttjas effektivt och utjämning mellan civilförsvarsdel och annan beredskapsdel vid snedbelastning kan göras på ett enklare sätt.

Planeringen av den polisiära beredskapen föreslås fortfarande åvila landsfogde.

Angående ansvarsförhållandet mellan sektionschefen i civilförvarssektionen och övriga för krigsorganisationen redan i fred utsedda sektionschefer inom det berörda beredskapsområdet anför organisationsnämnden.

De arbetsuppgifter, som på detta sätt sammanföres, är så speciella och berör så vitt skilda områden, att civilförvarssektionschefen icke kan förutsättas behärska dem på sådant sätt att ansvaret för ledningen av dem helt kan läggas på honom. Ansvaret synes därför böra begränsas till att i huvudsak avse direkt arbetsledning för kanslipersonalen. Ansvaret för verksamhetens inriktning och för principiella frågor bör alltför under landssekreteraren helt åvila de för krigsorganisationen utsedda sektionscheferna.

I fråga om samordningsverksamheten på beredskapsområdet utgår organisationsnämnden från, att landssekreteraren alltjämt skall ha hela ansvaret för denna. Civilförvarssektionschefen förutsättes skola biträda honom härmed, men någon delegation av ansvar och beslutanderätt beträffande samordningen bör icke ske från avdelningschef.

Samordningsverksamheten vad beträffar den för överståthållarämbetet och Stockholms län gemensamma organisationen som omspanner både civilförsvaret och det civila försvaret i övrigt, har särskilt undersökts av organisationsnämnden. På försök, sedan den 1 juli 1960, har denna organisation tilldelats en särskild befattningshavare i lönegrad Bg 1 med uppgift att samordna planeringen av det totala civila försvaret inom Stockholm och Stockholms län. Med hänsyn till den korta tid berörda organisation fungerat anser sig organisationsnämnden icke kunna draga några säkra slutsatser bl. a. rörande samordningsmannens ställning och befogenheter.

Organisationsnämndens förslag till personalorganisation inom respektive län framgår av härvid fogad Bilaga A (sid. 473).

Personalbehovet har framräknats med utgångspunkt från ett läge, då erforderliga planer finns, vilka fortlöpande aktualiseras och revideras i den utsträckning, som erfordras till följd av tekniska och strukturella förändringar.

Beräkningsgrunderna har till stor del hämtats från de personalberäkningar, som organisationsnämnden utförde i samband med sina undersökningar avseende civilförsvarets organisatoriska uppbyggnad i länen. Vid beräkningarna har hänsyn tagits till länens struktur, befolkningens mängd, industriella verksamhet etc. Beräkningsgrunderna har diskuterats underhand med representanter för jordbruksnämnden och riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap.

Vid beräkningarna har hänsyn ej kunnat tagas till de ytterligare beredskapsuppgifter, som kommunalrättskommitténs och socialberedskapskom-

mitténs kommande förslag kan medföra för länsstyrelse. Ej heller ingår i beräkningarna någon tid för undanförsel- och förstöringsplanläggning, då organisationsnämnden f. n. saknar erforderligt underlag härför. Nämnden vill dock i detta sammanhang erinra om att i personalberäkningarna avseende civilförsvarssektionernas arbetskraftsbehov tid för undanförsel- och förstöringsplanläggning enligt då gällande premisser beräknats för civilförsvarssektionerna och att någon reduktion av föreslagen personal ej ägde rum i samband med att dessa arbetsuppgifter överflyttades från civilförsvarsstyrelsens till riksnämndens verksamhetsområde.

Chefen för den föreslagna allmänna beredskapsdetaljen (-sektionen) arbetsuppgifter, som omfattar vitt skilda arbetsområden, fordrar en kompetens, fullt jämförbar med den hos chefen för organisationsdetaljen i civilförsvarssektionen. Några formella kompetenskrav anses emellertid icke böra uppsättas. Framför allt krävs personlig fallenhet för planlägningsarbete av ifrågavarande slag. Vederbörande bör vidare ha förhandlingsvana, förmåga att uttrycka sig klart i tal och skrift samt ha god kännedom om länets struktur. Önskvärd är även erfarenhet av planlägningsarbete inom något beredskapsområde.

Under detalj-(sektions)chefen erfordras landskanslist- och biträdespersonal. I flera län kan den för pris- och kartellfrågor avsedda personalen tidvis medverka även vid försörjningsplanläggning.

Remissyttranden

Över organisationsnämndens redogörelse har, efter remiss, yttranden avgivits av samtliga länsstyrelser, beredskapsnämnden för psykologiskt försvar, civilförsvarsstyrelsen, chefen för försvarsstaben, medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, statens jordbruksnämnd, statspolisintendenten och veterinärstyrelsen. Ett antal organisationer har härjämte inkommit med yttranden över förslaget.

Organisationsnämndens förslag att avveckla militärassistentbefattningarna vid länsstyrelserna, efterhand som den av nämnden föreslagna beredskapsorganisationen bygges upp, tillstyrkes av *länsstyrelserna i Uppsala och Västernorrlands län*.

Länsstyrelsen i Kalmar län har i princip icke något att erinra mot att militär befattningshavare inom försvarsstaben under fred tidvis tjänstgör vid länsstyrelsen som militärassistent under förutsättning att ersättning för militärassistentens förlorade arbetskraft på annat sätt ställes till länsstyrelsens förfogande.

Försvarsstaben, civilförsvarsstyrelsen, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län avstyrker däremot förslaget i detta hänseende

samt anser, att militärassistenten alltjämt bör vara placerad vid länsstyrelse. Flertalet av dessa länsstyrelser finner, att den föreslagna ändringen för länsstyrelsernas vidkommande innebär en allvarlig försämring. Beredskapsplanläggningen vid länsstyrelserna fordrar en fortlöpande militär sakkunskap.

Länsstyrelsen i Östergötlands län anser, att en heltidstjänstgöring vid länsstyrelse är nödvändig för att militärassistenten skall kunna bli grundligt insatt i länsstyrelsens organisation och arbetsuppgifter i fred, under mobilisering och i krig. Det skulle betyda en allvarlig sänkning av vår beredskap i vad gäller samverkan mellan det militära försvaret och övriga totalförsvarsgrenar om länsstyrelserna förlorade militärassistentbefattningarna.

Enligt *riksnämndens för ekonomisk försvarsberedskap* mening torde spørsmålet om militärassistentens ställning ej böra upptagas till slutlig prövning förrän tillräckliga erfarenheter vunnits av de organisatoriska förändringar, som nu föreliggande utredning kan föranleda.

Vissa remissinstanser har berört vägtrafikombudsorganisationen.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap kan vitsorda, att vägtrafikombuden hittills endast i begränsad omfattning biträtt länsstyrelserna i planläggningsarbetet, men vill samtidigt framhålla, att detta förhållande vållat avsevärda olägenheter vid planernas utformande. Skälen till vägtrafikombudens ringa medverkan är att finna hos länsstyrelserna, vilka ej inom sig ha tillgång till de specialister på området varom talas i organisationsnämndens redogörelse. De personer, som syssla med dessa frågor å länsstyrelserna ha icke den utbildning eller inriktning, som erfordras för ett konstruktivt planeringsarbete. Då krigstransportplanläggningen skall utgöra grunden för vägtrafikombudens arbete i ett verkställighetsskede, är det ofrånkomligt att dessa aktivt medverka vid planernas utformning.

Länsstyrelsen i Värmlands län anser, att sättet för utbetalning av ersättning till vägtrafikombuden bör omprövas. Ersättning bör utgå dels för tidspillan och dels i form av rese- och traktamentsersättning.

För ett bibehållande av nuvarande ersättningssystem beträffande vägtrafikombuden uttalar sig *länsstyrelserna i Gotlands, Kalmar, Kristianstads, Skaraborgs, Västmanlands och Gävleborgs län*.

Av de hörda remissmyndigheterna tillstyrker de allra flesta den organisationsform, som organisationsnämnden föreslagit; några finner dock ej lämpligt att den föreslagna arbetsdetaljen inordnas under civilförsvarssektionen och några anser den föreslagna ansvarsfördelningen oklar.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap avstyrker förslaget, att inordna den allmänna beredskapsdetaljen i civilförsvarssektionen. Civilförsvaret befinner sig f. n. i ett uppbyggnadsskede och regional och lokal verksamhet på området har koncentrerats till länsstyrelserna. Det torde på grund härav finnas anledning förmoda, att civilförsvarsdirektörerna under flera år framöver komma att bli fullt sysselsatta med dessa uppgifter. De torde

under denna period knappast ha möjlighet att dessutom ägna uppmärksamhet åt samordningen över fältet och utöva den dagliga ledningen av arbetet inom andra beredskapsområden. Härtill kommer att civilförsvarsdirektörerna inför ett hastigt påkommande skärpt läge helt måste koncentrera sig på arbetet inom sina då sannolikt krigsorganiserade sektioner, inom vilka särskilt utrymningsproblemen torde komma att kräva mycket stora arbetsinsatser.

Därefter anföres.

Häröver må framhållas att den av organisationsnämnden nu skisserade lösningen ter sig alltför omständlig med icke mindre än tre personer med ledande funktioner under landssekreteraren, nämligen civilförsvarssektionschefen, »detaljchefen» och vederbörande krigsorganisationschef. Ansvarsfördelningen mellan dessa chefer synes även oklar. Härtill kommer att inordnandet under civilförsvarssektionen kan befaras medföra, att de nya befattningarna som detaljchefer icke kommer att locka kvalificerade sökande. Med det förslag till personalfrågans lösning, som nu föreligger i och med att särskilda »detaljchefer» föreslagits, synes några bärande skäl icke förefinnas för att beredskapsplanläggningen på ifrågavarande områden inordnas under civilförsvarssektionen. Den omständigheten att planläggningsverksamheten ledes av skilda personer bör givetvis icke hindra att biträdespersonal sammanhålls lokalmässigt och gemensamt utnyttjas på det för den samlade verksamheten effektivaste sättet.

Liknande synpunkter framföres av *försvarsstaben*.

Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar har inga erinringar mot den föreslagna organisationen.

Civilförsvarsstyrelsen anser sig — trots vissa betänkligheter i fråga om bl. a. den föreslagna personalförstärkningens tillräcklighet — kunna godtaga den föreslagna ordningen, särskilt som under nuvarande förhållanden något lämpligare alternativ icke torde föreligga.

Medicinalstyrelsens sjukvårdsberedskapsnämnd erinrar om att ett genomförande av den i annat sammanhang föreslagna länsläkarinstitutionen kommer att innebära en väsentlig förbättring i fråga om ärendesfördelningen och det administrativa förfarandet i övrigt jämväl vad gäller handläggningen i fred på länsnivå av hälso- och sjukvårdsärenden av beredskapsnatur. Organisationsnämndens förslag i vad gäller handläggningen och organisationen i allmänhet av nyssnämnda ärenden är väl ägnat att utgöra underlag för kommande instruktionsbestämmelser för länsstyrelserna. Förslaget innebär en sådan rationalisering till det bättre, att den obetingat bör godtas som en interimistisk lösning. På längre sikt kräves en särskilt inrättad avdelning för de civila försvarsärendena.

Statens jordbruksnämnd ställer sig tveksam till lämpligheten av att man inordnar här ifrågavarande försvarsärenden under en detalj inom civilförsvarssektionen. Nämnden vill emellertid icke nu motsätta sig att den föreslagna organisationen uppbygges på sätt utredningen har tänkt sig.

Veterinärstyrelsen har ur de synpunkter styrelsen har att anlägga intet att erinra.

Föreningen Sveriges landskanslister anser, att övervägande skäl talar för att samordningsfrågorna närmast bör åvila chefen för allmänna sektionen, som är avdelningschefens ställföreträdare.

Länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län tillstyrker eller anser sig kunna godtaga organisationsnämndens förslag ifråga om organisationen.

Länsstyrelsen i Uppsala län understryker att man ej kan räkna med några insatser från civilförsvarsdirektörens sida för ledning och samordning av övriga försvarsärendens handläggning. Vad organisationsnämnden anfört om svårigheterna för civilförsvarsdirektören att behärska ifrågavarande arbetsuppgifter gäller självfallet i avsevärt högre grad avdelningschefen, som har att famna jämväl landskansliets hela övriga verksamhetsområde. Därest organisationen icke tillföres en väl kvalificerad befattningshavare som effektivt kan biträda avdelningschefen och avlasta denne en väsentlig del av hans f. n. ofantliga arbetsbörda, måste reformen anses misslyckad. Länsstyrelsen fortsätter.

I och med att personalorganisationen för civilförvarssektionen redan fastslagits och befattningshavarna tillsatts är möjligheterna att tillskapa en mera rationellt uppbyggd försvarssektion för det totala försvarets samtliga grenar starkt beskurna. Allmänna beredskapsdetaljen blir ett löst påhäng på civilförvarssektionen med avdelningschefen som sektionschef de facto liksom hittills. Angelägenheten att så snart som möjligt få fast personal anställd för övriga försvarsärendens handläggning gör emellertid att länsstyrelsen i nuläget icke vill fasthålla vid sina principiella invändningar mot den nu föreslagna organisationen. Länsstyrelsen tillstyrker därför förslaget att de av utredningen berörda civila försvarsärendena med undantag för den polisiära beredskapen sammanföres till en särskild arbetsdetalj — allmän beredskapsdetalj — knuten till civilförvarssektionen.

Länsstyrelsen i Södermanlands län finner att den nuvarande uppdelningen av förberedelsearbetet på den civila försvarsberedskapens område på olika sektioner och därmed utan enhetlig ledning av det löpande arbetet har visat sig medföra svårigheter att vinna den samordning av åtgärderna, som är önskvärd, och även att organisera arbetet på lämpligaste sätt. Det är viktigt att personal med goda kvalifikationer och fast anställning redan under fred finns tillgänglig för ifrågavarande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsen i Jönköpings län framhåller att senare års erfarenheter ådagalagt ett starkt behov av att åtgärder snarast vidtages för ökad samordning av länsstyrelsens arbete under fred med beredskapsärenden. Organisationsnämndens förslag innebär icke någon idealisk lösning av länsstyrelsens organisation för handhavandet av den civila försvarsplanläggningen i stort. Länsstyrelsen, som helst velat se ett förslag med en försvarssektion eller för-

svarsavdelning, är dock medveten om att såväl tillgången på kvalificerade befattningshavare som ekonomiska hänsyn för närvarande lägger hinder i vägen för en sådan organisation.

Länsstyrelsen i Kalmar län vill icke motsätta sig förslaget, som av länsstyrelsen betecknas som en nödlösning i avbidan på tillskapande av en försvarssektion.

Enligt *länsstyrelsen i Blekinge län* saknas vägande skäl att föreskriva annan ordning för den polisiära beredskapsplanläggningen än för övrig beredskapsplanläggning. De kanslimässiga göromålen bör helt handhavas av den allmänna beredskapsdetaljen.

Länsstyrelsen i Malmöhus län förordar i första hand en oförändrad detaljindelning inom civilförsvarssektionen och att övriga försvarsärenden fördelas på de nuvarande detaljerna, alltefter deras hänförlighet till organisationsärenden, personalärenden eller ärenden av expeditionell natur. Den föreslagna personalförstärkningen bör vid en dylik organisation tillföras nämnda detaljer proportionellt mot den ökade arbetsbördan. Länsstyrelsen anser sig emellertid med vissa preciseringar angående föredragningsskyldighet m. m. kunna godtaga organisationsnämndens förslag om en allmän beredskapsdetalj inom civilförsvarssektionen.

Länsstyrelsen i Hallands län anser att civilförsvarssektionen bör organiseras som en särskild försvarssektion inom vilken samtliga civila försvarsärenden vid länsstyrelse handlägges. Något undantag för de polisiära beredskapsärendena synes icke påkallat. Försvarssektionen bör organiseras i likhet med övriga sektioner inom länsstyrelsen och chefen för sektionen bör ges samma ställning som övriga sektionschefer.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län kan icke tillstyrka förslaget att överflytta ifrågavarande arbetsuppgifter till civilförsvarssektionen. En särskild försvarssektion bör inrättas.

Länsstyrelsen i Värmlands län: Den föreslagna arbetsgruppen bör läggas under allmänna sektionen med förste länsassessorn som chef. Denne är landssekreterarens ställföreträdare och äger de bästa förutsättningar för en sådan samordning och överblick som är nödvändig vid handläggningen av ifrågavarande ärenden. Förste länsassessorn är även mera insatt i personalförhållandena å landskansliet.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser, att det krävs en klar gränsdragning ifråga om ansvarsförhållandena mellan chefen för civilförsvarssektionen och övriga krigsorganisationschefer. Dessa ansvarsförhållanden bör få uttryck dels i länsstyrelseinstruktionen och dels i arbetsordningarna för länsstyrelserna. Civilförsvarssektionen bör erhålla ny benämning, försvarssektionen.

Länsstyrelsen i Jämtlands län framhåller, att den eftersläpning i länsstyrelsernas beredskapsplanläggning, som under senare år i olika sammanhang påtalats, framstår som ytterst betänklig. Det är angeläget, att effektiva åtgärder snarast vidtages för inhämtande av eftersläpningen, som framför-

allt bottnar i otillräckliga personella resurser och bristande samordning mellan olika grenar av den länsstyrelserna åliggande beredskapsplanläggningen. Organisationsnämndens förslag synes väl ägnat att leda till en bättre samordning av och ökad effektivitet i planläggningsarbetet.

Några remissinstanser har uttalat sig om vilka kompetenskrav, som bör uppställas för befattningshavarna i den föreslagna organisationen.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap anser, att några formella kompetenskrav icke bör uppställas för detaljcheferna, men anser det önskvärt, att nämnden beredes tillfälle att framföra sina synpunkter innan dessa befattningar tillsättes.

Länsstyrelsen i Uppsala län framhåller att lednings- och samordningsproblemet inom länet tills vidare enklast och mest effektivt kan lösas, om detaljchefstjänsten å allmänna beredskapsdetaljen förbehålles en administrativ erfaren befattningshavare i juristkarriären. Denne skulle då i sektionschefens ställe kunna lämna avdelningschefen erforderligt kvalificerat biträde i övervaknings-, initierings- och samordningsverksamheten.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län finner det angeläget, att landssekreterarens samordningsuppgifter avlastas denne i största möjliga utsträckning. Biträde av civilförsvarssektionschefen medför av olika skäl icke någon verklig sådan avlastning. Det erfordras, att en kvalificerad jurist med administrativ erfarenhet knytes till allmänna sektionen med planläggnings- och samordningsuppgifter m. m. I samordningsuppgifterna bör ingå att på beredskapsområdet biträda vederbörande sektionschefer och enligt deras direktiv leda arbetet inom sektionerna.

Länsstyrelsen i Östergötlands län anser, att krav å genomgången landskanslistkurs icke bör uppställas för personalen i den allmänna beredskapsdetaljen.

Enligt *länsstyrelsen i Jämtlands län* bör i princip genomgång av landskanslistkurs uppställas om kompetenskrav beträffande den kvalificerade personalen. Vid förstagångstillsättningar bör dock dispens kunna erhållas.

Angående förslaget till personalstat erinrar *överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län* om att organisationsnämndens förslag till personalbesättning för allmänna beredskapssektionen som utgångspunkt har ett läge, då erforderliga planer finns. Då för närvarande så icke är fallet, föreligger stora svårigheter att nu bedöma det kommande personalbehovet. Överståthållarämbetet och länsstyrelsen anser sig därför nu endast böra avgeva det allmänna utlåtandet, att personalbehovet förefaller knappt beräknat. I fråga om behovet av en sakkunnig för sambandsfrågor kan dock ämbetet och länsstyrelsen redan nu säga, att ett stadigvarande behov föreligger, varför den nuvarande befattningshavaren i Bg 1 bör inplaceras i Be 1 med tjänstebenenämningen förste assessor.

Övriga länsstyrelsernas yttranden i fråga om förslaget till personalstat för föreslagen arbetsdetalj vid respektive länsstyrelse redovisas under länsstyrelsernas avlöningar. (Se s. 431 ff.)

Departementschefen

Vid min anmälan av förevarande anslag i 1960 års statsverksproposition uttalade jag, att jag hade för avsikt att föranstalta om en särskild organisationsundersökning för att utreda frågan om lämplig organisation för handläggning vid länsstyrelserna av försvarsärenden, som icke tillhör det egentliga civiltförsvaret, och om samordningen mellan dessa ärenden och civiltförsvarsärenden. För att bereda överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län möjlighet att pröva en gemensam administration för både civiltförsvaret och det civila försvaret i övrigt inrättades fr. o. m. den 1 juli 1960 en för myndigheterna gemensam organisation, uppdelad på en allmän beredskapssektion och en civiltförsvarssektion. För att samordna planeringen av det totala civila försvaret inom Stockholm och Stockholms län har till organisationen knutits en befattningshavare i Bg 1.

Den förenämnda organisationsundersökningen har numera utförts av statens organisationsnämnd. För nämndens förslag har i det föregående en redogörelse lämnats.

Vad angår den för överståthållarämbetet och Stockholms län gemensamma allmänna beredskapssektionen förordar nämnden ingen organisatorisk ändring men väl en utökning av sektionens personal. I förhållande till nuvarande personaluppsättning å sektionen, en assessor, två kanslister, ett kanslibiträde och ett kontorsbiträde, föreslår nämnden, att sju nya tjänster inrättas, varav två förste kanslisttjänster i A 19, en kanslisttjänst i A 15, en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång samt tre kontorsbiträdestjänster. Arbetsfördelningen mellan förste kanslisterna bör enligt nämnden vara att den ene i första hand svarar för planlägningsarbetet beträffande försörjningsfrågor och den andra beträffande övriga beredskapsområden. Enligt nämndens förslag bör sektionens biträdespersonal icke inordnas i civiltförsvarssektionens skrivcentral.

Jag kan i stort sett ansluta mig till nämndens förslag ifråga om den allmänna beredskapssektionen. Vidkommande det slutliga personalbehovet är jag dock icke beredd att taga ställning, innan närmare erfarenhet vunnits. Då emellertid med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning viss personalförstärkning är ofrånkomlig, föreslår jag, att fr. o. m. nästa budgetår vid ämbetet inrättas två extra förste kanslisttjänster i Ag 19, en kanslisttjänst och tre kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång. Jag beräknar kostnaderna under nästa budgetår för de nya tjänsterna till i runt tal 100 000 kr.

I likhet med organisationsnämnden finner jag alltjämt erforderligt, att den särskilde befattningshavaren i Bg 1 för samordningsuppgifter bibehålles i organisationen. Förberedelseverksamheten på det civila beredskapsområdet fordrar speciella insatser och initiativ från avdelningschefernas sida. Med hänsyn till beredskapsuppgifternas omfattning i Stor-Stockholm och för att avlasta avdelningschefernas arbetsbörda bör till förfogande finnas

en kvalificerad befattningshavare. Tillräckligt underlag för bedömande av denne befattningshavares ställning och inordnande i organisationen saknas emellertid ännu. Någon ändring ifråga om militärassistentbefattningen vid ämbetet eller beträffande rådande grunder för ersättning till vägtrafikombud är jag icke beredd att förorda.

Vad härefter angår överståthållarämbetets anslagsframställning för nästa budgetår förklarar ämbetet beträffande skatteavdelningen, att den åt ämbetet anbefallda utredningen angående omorganisation av ifrågavarande avdelning torde komma att slutföras under år 1962. Jag finner angeläget, att denna utredning nu påskyndas och snarast slutföres. Innan utredningen föreligger är jag nämligen i princip ej beredd taga ställning bl. a. till organisatoriska förändringar ifråga om skatteavdelningen. Då emellertid ämbetets föreliggande förslag att utbyta fem tjänster som taxeringsinspektör i Ao 19 mot motsvarande antal tjänster som taxeringsassistent i Ao 17 står i överensstämmelse med de principer, som statsmakterna godtagit för verkets framtida organisation, finner jag mig böra tillstyrka denna framställning. Jag tillstyrker även ämbetets hemställan om utbyte av två tjänster som taxeringsassistent i Ao 17 mot två tjänster som förste taxeringsassistent i Ao 19. Förslaget överensstämmer med den för länsstyrelserna för budgetåret 1962/63 gällande normen för inrättande av förste taxeringsassistenttjänster. Ämbetets förslag om personalökning å varuskattekontoret biträder jag endast i så måtto, att jag föreslår inrättande av en tjänst som kanslist i reglerad befordringsgång, varjämte jag förordar en uppräknig av anvisade medel till tillfällig personal med belopp motsvarande avlöning till två extra kontorsbiträden. Mot ämbetets beräkning av kostnaderna för avlöning av tillfällig personal i övrigt och för den med uppbördsverket gemensamma personalen för telefonväxeln har jag ingen erinran.

I förteckning över tjänstemän å övergångsstat torde på grund av beslut i samband med genomförandet av de av 1961 års riksdag beslutade löne-regleringarna böra upptagas två tjänster som taxeringsrevisor i Ao 19.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster i Ao 5 fr. o. m. nästa budgetår minskas med tre vid kansliavdelningarna och ökas med tre vid skatteavdelningen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor räknar jag medel för omändring av kanslisttjänsten i Ao 15 å socialsektionen till förste kanslisttjänst i Ao 19 samt av en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å överexekutorssektionens expedition till kontoristtjänst i Ao 9.

Å trafiksektionens bilregisterdetalj fortsätter arbetsökningen. För att förstärka ledningen för detaljen föreslår jag, att en kanslisttjänst i reglerad befordringsgång inrättas å sektionen. Därutöver tillstyrker jag för att möjliggöra en förbättring av bilregistrets telefonservice, att personalen på sektionen något förstärkes med tillfällig arbetskraft i biträdesgrad. Även i öv-

rigt synes med hänsyn till arbetsökningen den tillfälliga personalen på något håll böra förstärkas. Jag beräknar merkostnaderna för tillfällig personal under nästa budgetår till sammanlagt 30 000 kr. Mot ämbetets beräkning av posten till vikariatsersättningar har jag ingen erinran.

Övriga förslag till personalförstärkningar och löneregleringar finner jag mig icke kunna biträda.

De nu framförda förslagen medför höjning av anslaget för kansliavdelningarna med 149 000 kr. och för skatteavdelningen med 98 000 kr.

För automatiska utgiftsstegringar upptager jag för kansliavdelningarna 30 000 kr. För skatteavdelningen beräknar jag en automatisk utgiftsminskning med 9 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (9 471 000 + + 268 000) 9 739 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för överståthållarämbetet, vilka erfordras i anledning av vad jag i det föregående föreslagit;

b) fastställa följande avlöningsstat för överståthållarämbetet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till överståthållaren och underståthållaren, <i>förslagsvis</i>	90 100
2. Avlöningar till övriga ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	4 634 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 500
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	3 136 400
5. Representationsbidrag till överståthållaren	31 000
6. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 263 000
7. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	155 000
Summa kr.	10 359 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	620 000
Nettoutgift kr.	9 739 000;

c) till Överståthållarämbetet: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 9 739 000 kr.

[130] 2. Överståthållarämbetet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	859 000	942 500
1961/62 (statsliggaren s. 1160)	763 000	
1962/63 (förslag)	749 000	

Yrkande

Överståthållarämbetet (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget höjes med 3 300 kr.

	Utgifter		Anslag	Förslag	Ökn. el. minskn.
	1959/60	1960/61	1961/62		
1. <i>Sjukvård m. m.:</i>					
a) Kansliavdelningarna . . .	7 202	14 451	11 000	12 000	+ 1 000
b) Skatteavdelningen	12 278	18 912	13 000	20 000	+ 7 000
2. <i>Reseersättningar:</i>					
Skatteavdelningen	10 932	8 060	6 000	7 000	+ 1 000
3. <i>Expenser:</i>					
a) Kansliavdelningarna:					
Övriga expenser	149 000	235 000	292 500	298 000	+ 5 500
b) Skatteavdelningen:					
Bränsle, lyse och vatten	42 540	24 927	50 000	20 000	— 30 000
Övriga expenser	297 100	414 319	356 500	374 500	+ 18 000
4. <i>Publikationstryck:</i>					
Skatteavdelningen	1 770	2 408	2 000	2 800	+ 800
					+ 3 300

Motiv

1) Medelsåtgången har beräknats med ledning av förbrukningen under de tre sistförflutna budgetåren.

2) Anslagsposten har uppräknats med hänsyn till beräknade ökade kostnader för resor för besiktning av fastigheter.

3 a) Kostnaderna för renhållning och städning beräknas med anledning av utökade lokaler öka med 4 000 kr. För inköp av en kvitteringsmaskin i trafiksektionens kassa beräknas 15 000 kr. och för en bokföringsmaskin för att möjliggöra övergång till maskinbokföring 16 000 kr. För anskaffande av en herrgårdsvagn äskas 12 500 kr. och för driftkostnader av densamma 3 000 kr. Anslagsposten har i övrigt nedräknats med 45 000 kr.

3 b) Delposten till bränsle, lyse och vatten har beräknats med hänsyn till att bränsletillägg för skatteavdelningens lokaler i skattehuset kommer att bestridas av byggnadsstyrelsen. Beträffande övriga expenser beräknas städningsskostnaderna öka 5 000 kr., kostnaderna för skrivmateriel 30 000 kr., inköp av möbler m. m. 3 000 kr., transportkostnader m. m. 5 000 kr. och kostnader för nattvakt 4 000 kr. Å andra sidan anses delposten till telegram, telefon och annonsering kunna nedräknas med 29 000 kr.

4) Anslagsposten för publikationstryck bör höjas med hänsyn till belastningen under sistförflutet år.

Departementschefen

Till sjukvård m. m. beräknar jag för kansliavdelningarna 12 000 kr. och för skatteavdelningen 18 000 kr., innebärande en ökning i förhållande till för innevarande budgetår anvisat belopp med sammanlagt 6 000 kr.

Mot ämbetets beräkning av anslagsposten till reseersättningar för skatteavdelningen har jag ingen erinran och upptager sålunda densamma med ett med 1 000 kr. förhöjt belopp.

Till övriga expenser för kansliavdelningarna beräknar jag 282 500 kr., i vilken post ingår medel för anskaffning av ytterligare en kvitteringsmaskin och en bokföringsmaskin. Förslaget innebär en minskning av medelsanvisningen med 10 000 kr., huvudsakligen på grund av att erforderligt belopp för engångsanskaffning är mindre än för löpande budgetår. I fråga om skatteavdelningens expenser godtager jag ämbetets beräkning av utgifterna för bränsle, lyse och vatten, innebärande en minskning av medelsanvisningen med 30 000 kr. Under delposten till övriga expenser förordar jag en till 8 500 kr. begränsad höjning. Posten bör sålunda uppföras med 365 000 kr.

Anslagsposten för publikationstryck upptager jag till 2 500 (+ 500) kr.

Medelsbehovet för engångsutgifter och löpande utgifter med anledning av den under föregående anslag förordade förstärkningen av allmänna beredskapssektionen beräknar jag till 10 000 kr.

På grund av vad jag sålunda föreslagit torde anslaget böra uppföras med (763 000 — 14 000) 749 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Överståthållarämbetet: Omkostnader* för budget-
året 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 749 000 kr.

[131] 3. Länsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	67 675 000	66 587 415
1961/62 (statsliggaren s. 1161)	77 130 000	
1962/63 (förslag)	85 115 000	

Genom riksdagens beslut med anledning av propositionen 1961: 100 har för innevarande budgetår anvisats ytterligare 3 500 000 kr. till länsstyrelsernas avlöningar.

I. Länsstyrelsernas yrkanden

Länsstyrelsernas framställningar med förslag till beräkning av utgifterna för nästa budgetår under förevarande anslag innefattar åtskilliga yrkanden om inrättande av nya tjänster eller höjd lönegradsplacering av befintliga tjänster. Med hänsyn till de starkt ökade krav, som numera ställes på avdelningscheferna, har föreslagits, att tjänsterna som landssekreterare och landskamrerare uppflyttas till Bo 5. Vidare har föreslagits att vissa läns-

assessorstjänster i Ao 26 omändras till tjänster i Bo 1. Såsom motivering härför har erinrats om de krävande och ansvarsfulla arbetsuppgifter, som åvilar sektionscheferna inom länsförvaltningen. Ävenledes har föreslagits, att tjänsten som förste assessor i Bo 1 och tjänsten som taxeringsintendent i Bo 1 omändras till tjänster i Bo 3, att tjänsten som civilförsvarsdirektör i Ae 25 omändras till Ao 26 eller Bo 1 samt att tjänster som civilförsvarsinspektör i Ae 21 ändras till tjänst i Ao 21. Andra yrkanden avser uppflyttning av vissa förste landskanslisttjänster från Ao 19 till Ao 21, av vissa expeditionsvakttjänster i A 7 till tjänster som bilförare i A 8 samt av vissa telefonisttjänster i A 5 till kanslibiträdesgrad. Under åberopande av den alltså pågående arbetsökningen begär många länsstyrelser förstärkning av landskanslistpersonalen och den icke-ordinarie biträdespersonalen och i flera fall på grund av tillkomsten av nya eller utökade lokaler av expeditionsvaktpersonalen. Från några håll påyrkas inrättande av nya tjänster som bilförare i Ae 8. Några länsstyrelser föreslår vidare, att ersättning enligt vissa grunder skall utgå till ställföreträdande civilförsvarschef och distriktschef. I vad angår personalplanen innebär de särskilda yrkandena i övrigt följande.

Envar av *länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus län* samt *Norrbottnens län* begär en ny länsassessorstjänst i Ao 24 respektive Ae 24 å planeringssektionen. Till stöd för yrkandena åberopas, att den kvalificerade arbetskraften å planeringssektionen är underdimensionerad. Sektionschefen är fullt sysselsatt med att handlägga löpande ärenden och har ej nämnvärd tid över för nödvändig samordnande och initiativtagande verksamhet inom sektionens område. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län erinrar om den omfattande industriella expansion, som pågår inom Göteborgsregionen och länsstyrelsen i Norrbottens län betonar det omfattande arbete, som föranledes av den påbörjade och förestående forcerade utbyggnaden av länets vattendrag.

Envar av *länsstyrelserna i Kalmar och Örebro län* hemställer om inrättande av en tjänst som länsassessor i Ae 24 å allmänna sektionen, varjämte *länsstyrelsen i Södermanlands län* föreslår, att förste länsnotarietjänsten i Ao 23 å samma sektion utbytes mot en länsassessorstjänst i Ao 24. Länsstyrelserna framhåller, att inom sektionen under senare år åtskilliga ärendegrupper av kvalificerad art visat en markant stegring, i första hand gäller detta de exekutiva auktionerna, nykterhetsvårdsärendena och ärendena rörande omhändertagande för samhällsvård. Göromålens omfattning motiverar, att en särskild föredragande helt ägnar sig åt socialvårdsärenden.

Till förstärkning av den kvalificerade personalen å planeringssektionen har *envar av länsstyrelserna i Hallands och Västernorrlands län* föreslagit inrättande av en tjänst som förste länsnotarie i Ao 21. *Länsstyrelsen i Hallands län* framhåller, att inhämtade uppgifter från länsstyrelser i gruppen närmast över denna länsstyrelse beträffande antalet ärenden av mera be-

tydelsefull art utvisar, att denna länsstyrelse i många fall har ett större och i andra ett ungefär lika antal ärenden, ehuru antalet jurister är mindre. *Länsstyrelsen i Västernorrlands län* anför, att åtskilligt tyder på att en del grupper av ärenden, som ankommer på sektionschefens föredragning, kommer att öka såsom ärenden om ändrad kommunal indelning och beträffande elektrifieringsfrågorna.

Envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Skaraborgs och Örebro län* föreslår, att tjänsten som länsassessor i Ao 26 å planeringssektionen uppflyttas till tjänst som förste länsassessor i Bo 1. De nämnda länsstyrelserna hänvisar till den förskjutning av arbetsuppgifterna som, sedan sektionsindelningen genomfördes, inträtt i länen. Ärendena på planeringssektionen har på senare år ökat avsevärt och sektionen har tillförts nya och vidgade arbetsuppgifter. Alltmer betydelsefullt har blivit, att sektionschefen är en verkligt dugande och initiativrik kraft, som har förmåga att handha länsstyrelsens uppgifter på området samt utöva erforderlig samråds- och samordningsverksamhet med länsexperter och övriga fristående länsorgan. Envar av *länsstyrelserna i Stockholms och Västerbottens län* hemställer, att en förste länsnotarietjänst i Ao 21 å planeringssektionen omändras till Ao 23. Utvecklingen av arbetet på sektionen förklaras ha medfört, att ett betydande antal kvalificerade ärenden numera anförtros förste länsnotarien. Vidare har envar av *länsstyrelserna i Örebro, Västernorrlands och Västerbottens län* föreslagit att tjänsten såsom förste landskanslist i Ao 19 å samma sektion utbytes mot en länsassistenttjänst i Ao 21. Arbetsuppgifternas art för arbetsledarna å allmänna och planeringssektionerna anses vara lika kvalificerade, varför skillnad i lönehänseende ej bör göras.

Ett flertal länsstyrelser berör i sina anslagsframställningar rekryteringssvårigheterna beträffande de icke-ordinarie länsnotarietjänsterna vid länsstyrelserna. Sålunda framhåller *länsstyrelsen i Kronobergs län*, att befattningen som icke-ordinarie länsnotarie vid länsstyrelsens landskansli icke synes vara lockande för tingsmeriterade jurister med hänsyn till den låga lönesättningen. Länsstyrelsen hemställer därför, att tjänsten omändras till förste länsnotarietjänst i Ao 21. Med liknande motivering men även med hänsyn till den ogynnsamma relationen mellan antalet rekryteringstjänster och övriga juristtjänster vid landskansliet föreslår envar av *länsstyrelserna i Stockholms och Kristianstads län*, att en tjänst såsom länsnotarie i reglerad befordringsgång utbytes mot tjänst såsom förste länsnotarie i Ao 21. Enligt *länsstyrelserna i Östergötlands och Kalmar län* bör en fördelaktigare befordringsgång för de extra ordinarie länsnotarierna vid länsstyrelserna genomföras. I avvidan härpå föreslår *länsstyrelsen i Östergötlands län*, att tjänsten såsom icke-ordinarie länsnotarie å landskansliet omändras till förste länsnotarietjänst i Ae 21, och *länsstyrelsen i Kalmar län*, att samtliga icke-ordinarie länsnotarietjänster vid länsstyrelsen tills vidare utbytes mot extra länsnotarietjänster i Ag 21.

Länsstyrelsen i Stockholms län hemställer, att en för innevarande budgetår medgiven förstärkningsanordning å socialsektionen — en tjänst såsom extra förste länsnotarie i A 21 — får bibehållas även under budgetåret 1962/63. Med hänsyn till de skärpta kraven på insatser från barnavårdskonsulenternas sida särskilt på det område, som berör deras befattning med fosterbarnsvården, hemställer länsstyrelsen härjämte, att en befattningshavare med socionomutbildning med placering i löneklass Ag 17 får anställas. Även *länsstyrelsen i Västerbottens län* finner önskvärt, att barnavårdskonsulenten, vars arbetsuppgifter blivit alltmer betungande, erhåller arbeidskraftsförstärkning, i första hand med en socialt utbildad tjänsteman. Länsstyrelsen inskränker sig dock till att föreslå att tillsvidare en tjänst som icke-ordinarie landskanslist inrättas å socialsektionen. Samma länsstyrelse hemställer under åberopande av den under senare år betydligt ökade arbetsbördan å planeringssektionen att ytterligare en icke-ordinarie landskanslisttjänst inrättas.

Länsstyrelsen i Uppsala län begär förstärkning av civilförvarssektionen med en förste landskanslist i Ao 19, en landskanslist i Ao 15 och en kontorist i Ae 9 samt genom uppflyttning av förrådsförvaltartjänsten från Ae 15 till Ae 17. Enligt länsstyrelsens mening har civilförvarssektionen i länet uppenbarligen underdimensionerats.

Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning på förrådsdetaljen hemställer *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, att för förstärkning av detaljens ledning en biträdande förrådsförvaltartjänst i Ae 15 inrättas.

Länsstyrelsen i Malmöhus län föreslår, att tjänsterna som förrådsförvaltare och ingenjör i Ae 17 uppflyttas till, förrådsförvaltartjänsten till lönegrad Ae 19 och ingenjörstjänsten till civilförvarsingenjörstjänst i Ae 21. Vidare hemställer *länsstyrelsen i Hallands län*, att tjänsten som förrådsförvaltare i Ae 15 utbytes mot en sådan tjänst i Ae 17.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har begärt, att en tjänst som kansliskrivare i Ao 10 inrättas å socialsektionen samt en tjänst som kanslibiträde i Ae 7 å landskansliets skrivcentral. Länsstyrelsen framhåller, att arbetsuppgifterna de senaste åren ökat i betydande omfattning och att särskilt ett behov uppstått av en befattningshavare, som kan anförtros protokollföring vid förhör i ärenden angående administrativa frihetsberövanden.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län begär förstärkning av den kvalificerade biträdespersonalen å planeringssektionen med en kontoristtjänst i Ao 9 och en kanslibiträdestjänst i Ao 7. Länsstyrelsen konstaterar, att den nuvarande personaluppsättningen visat sig vara otillräcklig och att i betydande utsträckning tillfällig personal måst anlitas för det löpande arbetet å sektionen. Med hänsyn till rådande ogynnsamma befordringsmöjligheter och den fortgående arbetsökningen föreslår envar av *länsstyrelserna i Malmöhus och Västmanlands län* att en kanslibiträdestjänst i Ao 7 inrättas, i Malmöhus län å landskansliets skrivcentral och i Västmanlands län å planeringssek-

tionen. Under åberopande av göromålens kvalificerade art har envar av *länsstyrelserna i Stockholms, Malmöhus och Norrbottens län* hemställt, att tjänsten som landshövdingens sekreterare omändras från kontoristtjänst till tjänst som kansliskrivare i Ao 10. Med hänsyn till biträdesgöromålens kvalificerade art och stora omfattning å landsfogdeexpeditionen föreslår envar av *länsstyrelserna i Stockholms och Malmöhus län* utbyte av en kontoristtjänst i Ao 9 mot en kansliskrivartjänst i Ao 10 och av en kontorsbiträdestjänst mot en kanslibiträdestjänst i Ao 7. Sistnämnda länsstyrelse hemställer även om utbyte av kontoristtjänsten i Ao 9 å socialsektionen mot en kansliskrivartjänst i Ao 10 och av en kontoristtjänst i Ae 9 å civilförsvarssektionen mot en kansliskrivartjänst i Ae 10.

Den fortlöpande arbetsansvällningen har å landskanslierna medfört en ökning av antalet anställda i lägsta biträdesgraden medan antalet högre biträdestjänster icke förändrats. Särskilt med hänsyn härtill har begärts vissa högre biträdestjänster i utbyte mot befintliga kontorsbiträdestjänster, i *Stockholms län* en kontoristtjänst i Ao 9 och en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å bilregistret, i *Uppsala län* två tjänster som kanslibitråde i Ao 7, en å allmänna sektionen och en å planeringssektionen, samt i *Gotlands län* en kanslibiträdestjänst i Ae 7. Envar av *länsstyrelserna i Uppsala, Södermanlands, Örebro, Kopparbergs och Norrbottens län* föreslår utbyte av en kontorsbiträdestjänst å priskontoret mot en kanslibiträdestjänst, i *Södermanlands län* i Ae 7 och i övriga nämnda län i Ao 7. Härjämte har envar av *länsstyrelserna i Västmanlands och Gäbleborgs län* under motivering att ett kunnigt ritbiträde är erforderligt begärt omändring av en kontorsbiträdestjänst å civilförsvarssektionen till kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län hemställer att på taxeringssektionens allmänna detalj nyinrättas en biträdande taxeringsintendenttjänst i Ao 26 samt att den sektionen tilldelade länsnotarietjänsten i reglerad befordringsgång omvandlas till förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 21. Länsstyrelsen framhåller, att den kvalificerade personalen å allmänna detaljen uppenbart är för låg för att detaljen på ett behörigt sätt skall kunna fullgöra densamma åvilande arbetsuppgifter. Nuvarande personalorganisation har bestämts med utgångspunkt från arbetsförhållanden, som i kvantitativt hänseende icke kan betraktas som normala för länet.

Länsstyrelsen i Jönköpings län hemställer, att en för innevarande år medgiven förstärkningsanordning å taxeringssektionen — en tjänst som extra biträdande taxeringsintendent i Ag 26 och en tjänst som extra taxeringsinspektör i Ag 23 — får bibehållas även under budgetåret 1962/63.

Länsstyrelsen i Stockholms län hemställer om inrättande av fyra tjänster som förste taxeringsrevisor, varav två i Ao 23 och två i Ao 21. Länsstyrelsen erinrar om den särställning i riket, länet intager, såvitt gäller invånarnas rörlighet och folkökningen. Vidare framhålles vissa speciella svårigheter beträffande taxeringsarbetet, som sammanhänger med länets närhet till

Stockholms stad. Folkökningen medför, att antalet rörelseidkare fortgående ökar men redan nu motiverar länets folkmängd enligt länsstyrelsens mening en avsevärd förstärkning av revisionspersonalen, då det icke finns anledning utgå ifrån att personalbehovet för revisionsdetaljen i Stockholms län skulle vara mindre än som svarar mot länets folkmängd i förhållande till övriga län.

Envar av *länsstyrelserna i Värmlands och Kopparbergs län* föreslår inrättande av en tjänst som förste taxeringsinspektör i Ao 23, varjämte *länsstyrelsen i Kronobergs län* föreslår inrättande av en dylik tjänst i Ao 21. *Länsstyrelsen i Värmlands län*, som även yrkar förstärkning av provningsnämndens kansli med en förste länsnotarietjänst i Ao 21, har som stöd för sina äskanden åberopat den ökning av antalet taxeringsintendentbesvär till provningsnämnden, som den ökade taxeringskontrollen kan beräknas medföra. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* framhåller, att för länets del antalet besvär under kalenderåret 1959, som varit bestämmande för tilldelning av personal å taxeringssektionens allmänna detalj, med hänsyn till speciella förhållanden under detta år icke bör få vara utslagsgivande. Länet har tilldelats en taxeringsinspektörstjänst mindre än övriga jämförbara län och en förstärkning av arbetskraften är enligt länsstyrelsens uppfattning nödvändig. *Länsstyrelsen i Kronobergs län* framför liknande synpunkter.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har hemställt om inrättande av en biträdande taxeringsintendenttjänst i utbyte mot en förste taxeringsinspektörstjänst i Ao 23. Länsstyrelsen betonar, att yrkandet är betingat av organisatoriska skäl och bör ses mot bakgrunden av den organisationsform med tre särskilda besvärskontor, som i länet befunnits nödvändig med hänsyn till svårigheten att inom förelagd tid bemästra de omfattande arbetsuppgifterna.

Med hänsyn till behovet av ytterligare kvalificerad biträdespersonal å taxeringssektionen föreslår *länsstyrelsen i Värmlands län*, att den kontoristtjänst i Ao 9, som tilldelats sektionens allmänna detalj, utbytes mot en kansliskrivartjänst i Ao 10, *länsstyrelsen i Gotlands län*, att en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å revisionsdetaljen omändras till kontoristtjänst i Ao 9, *länsstyrelsen i Hallands län*, att en kontorsbiträdestjänst å allmänna detaljen uppflyttas till kanslibiträdestjänst i Ao 7 samt *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, att en kontorsbiträdestjänst å revisionsdetaljen omändras till kontoristtjänst i Ao 9.

Länsstyrelsen i Örebro län föreslår, att provningsnämndens kansli utbrytes ur kamalsektionen och inrättas som särskild sektion. Härjämte hemställer länsstyrelsen, att tjänsten som länsassessor i Ao 24 å kansliet omändras till länsassessorstjänst i Ao 26 och att å kansliet inrättas en ny länsnotarietjänst i Ao 21. Länsstyrelsen anser, att föreståndaren för kansliet i verkligheten innehar samma grad av självständighet som cheferna för kameral- och uppbördssektionen. Den föreslagna personalförstärkningen

finner länsstyrelsen motiverad med hänsyn till den ökning av arbetsbördan, som utbyggnaden av taxeringsväsendet förväntas leda till.

Envar av *länsstyrelserna i Hallands och Norrbottens län* begär förstärkning av personal på provningsnämndens kansli med en tjänst som landskanslist i Ao 15. Länsstyrelsen i Hallands län befarar, att den personalminskning, som provningsnämndens kansli fått vidkännas, kommer att medföra antingen att en eftersläpning i arbetet kommer att uppstå eller att målen får ägnas en betydligt mer leger behandling än under senare år varit fallet. Då härtill kommer att arbetsbördan i icke obetydlig utsträckning kan förväntas öka, finner länsstyrelsen en förstärkning av personalen vara väl motiverad. *Länsstyrelsen i Kopparbergs län* hemställer, att kanslibiträdestjänsten i Ae 7, som tilldelats provningsnämndens kansli, omändras till Ao 7.

Ett flertal länsstyrelser uttalar med stöd av den erfarenhet, som vunnits under den tid varuskattekontoret varit i verksamhet, att personalberäkningarna för kontoret varit för snävt hållna. För att möjliggöra för biträdande taxeringsintendenten att i ökad omfattning ägna sig åt egentliga taxeringsintendentärenden föreslår envar av *länsstyrelserna i Södermanlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län* inrättande av en förste landskanslisttjänst i Ao 19, beträffande Södermanlands samt Göteborgs och Bohus län i utbyte mot landskanslisttjänsten i Ao 15. Vidare begär envar av *länsstyrelserna i Värmlands och Kopparbergs län* en kontoristtjänst i Ae 9 och envar av *länsstyrelserna i Älvsborgs, Örebro och Västmanlands län* en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Med hänvisning till behovet av kvalificerad och rutinerad landskanslistpersonal å uppbördssektionen har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* föreslagit, att en landskanslisttjänst i Ao 15 å sektionen utbytes mot en förste landskanslisttjänst i Ao 19. Härjämte föreslår *länsstyrelsen i Kalmar län* att en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång inrättas.

Civilbefälhavarna (skr. 25/10 1961) hemställer, att en befattning som byrådirektör i lönegrad Ag 24 inrättas hos envar av civilbefälhavarna. I motiveringen betonas, att det föreligger ett permanent behov av en förstärkning av civilbefälhavarnas kanslier. För att civilbefälhavarnas uppgifter inom totalförsvaret skall kunna fullgöras måste organisationen i första hand tillföras ytterligare en heltidsanställd befattningshavare, som måste kunna anförtros högt kvalificerade uppgifter och vid förfall för föredraganden ersätta denne.

Föredragandena hos civilbefälhavarna (skr. 19/10 1961) föreslår dels att föredragandebefattningarna hos de fem civilbefälhavarna i riket skall betecknas som kanslichefs- (eventuellt byråchefs-) tjänster, dels ock att tjänsterna skall placeras i lägst lönegrad Bo 1. Föredragandena erinrar om att, oaktat mer än nio år förflutit sedan föredragandetjänsterna tillsattes,

någon tryggare anställningsform än extraanställning icke beretts tjänsteinnehavarna och att ej heller frågan om tjänsternas lönesättning och benämning fått sin slutgiltiga prövning.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång bör antalet kontorsbiträdestjänster och telefonisttjänster i Ao 5 ökas med 20 resp. 1.

II. Statens organisationsnämnds förslag angående organisationen för handläggningen m. m. av civila försvarsärenden vid länsstyrelse

Under anslaget till överståthållarämbetets avlöningar (se s. 414 ff) har närmare redogjorts för statens organisationsnämnds ifrågavarande förslag. Av bilaga A (s. 473), till vilken här även torde få hänvisas, framgår organisationsnämndens förslag angående personalstat för allmänna beredskapsdetaljen.

Länsstyrelsernas yttranden i fråga om personalbehovet

Flertalet länsstyrelser har tillstyrkt eller lämnat utan erinran de förslag till personalstat, som organisationsnämnden framlagt. Några länsstyrelser har dock vissa invändningar att göra mot förslaget.

Länsstyrelsen i Uppsala län anser, att detaljchefen bör placeras i A 23 i stället för A 21, då hans ansvar närmast kommer att bli jämförligt med sektionschefs för en mindre sektion. Härjämte kan enligt länsstyrelsen befaras, att en placering i A 21 icke kommer att locka tillräckligt kvalificerade sökande.

Länsstyrelsen i Kalmar län framhåller, att det i länet föreligger särskilda svårigheter beträffande beredskapsplanläggningen med anledning av att länet i militärterritoriellt hänseende tillhör två militärområden. Länsstyrelsen anser, att chefen för beredskapsdetaljen bör inneha högre kompetens än chefen för organisationsdetaljen å civilförsvarssektionen. I anledning härav och med beaktande av arbetsuppgifternas omfattning föreslår länsstyrelsen, att allmänna beredskapsdetaljen tilldelas en befattningshavare i A 23, en i A 19, två i A 9—13 och två i A 5.

Länsstyrelsen i Gotlands län hemställer, att jämväl länsstyrelsen för planeringsverksamheten ifråga tilldelas en tjänsteman i A 21 och gör — under förutsättning av bifall till denna begäran — icke anspråk på de för länsstyrelsens del föreslagna befattningshavarna i A 15 och A 5.

Länsstyrelsen i Kristianstads län anser, att detaljchefens i länet arbetsuppgifter och ansvar i det närmaste kan jämföras med motsvarande uppgifter i det andra skånelänet och föreslår därför, att tjänsten som detaljchef placeras i A 23. Länsstyrelsen hemställer vidare, att den föreslagna landskanslisttjänsten i A 15 utbytes mot en förste landskanslisttjänst i A 19.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län framhåller, att särskilt stora krav måste ställas på den blivande detaljchefen i länet. Den föreslagna lönesättningen

kommer enligt länsstyrelsens uppfattning icke att locka lämplig sökande. Länsstyrelsen föreslår därför att detaljchefen i länet liksom i Malmöhus samt Göteborgs- och Bohus län placeras i A 24.

Med hänsyn till arbetsuppgifternas omfattning i länet finner *länsstyrelsen i Gävleborgs län* en utökning av biträdespersonalen utöver organisationsnämndens förslag vara erforderlig.

Länsstyrelsen i Jämtlands län framhåller, att det krävs en betydande arbetsinsats för att bringa planläggningen i nivå med beredskapskravet. Organisationsnämndens bedömning av personalbehovet synes enligt länsstyrelsen icke vara realistisk. Förutom en förstärkning av biträdespersonalen anser länsstyrelsen erforderligt, att en landskanslistjänst utöver organisationsnämndens förslag inrättas.

III. *Statens organisationsnämnds organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas landskontor*

Enligt bemyndigande den 14 december 1951 har *statens organisationsnämnd* genomfört organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas landskontor.

I samband med förevarande undersökningar har organisationsnämnden utarbetat olika rationaliseringsförslag.

I »PM angående beslutsordningen vid länsstyrelsernas landskontor», »PM angående organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner» och »Slutrapport rörande organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner och förslag till personalorganisation», vilka överlämnats till Kungl. Maj:t den 26 februari 1959 respektive den 2 april 1959 och 30 december 1960, har organisationsnämnden redovisat sina iakttagelser vid undersökningarna av landskontorens kameralsektioner och framlagt förslag till vissa rationaliseringsåtgärder. I det följande användes beteckningen kameralsektionen för att ange endast den del av denna sektion, som icke utgöres av prövningsnämndens kansli.

Vid utarbetandet av förslaget beträffande beslutsordningen har organisationsnämnden angående fördelningen av föredragningssskyldigheten eftersträvat att till landskanslistplanet förlägga ärenden av expeditionell art liksom ärenden, vilkas behandling regleras av jämförelsevis enkla och avgränsade bestämmelser. Nämnden ifrågasätter om icke flera ärendegrupper än vad nu hos många länsstyrelser är fallet skulle kunna handläggas som enmansärenden. I fråga om ärenden, som handläggas som sektionsärenden, bör enligt nämnden eftersträvas att i möjligaste mån sammankoppla föredragningen med beredningen, såvitt inte beredningsarbetet helt åvilar biträdespersonal. Landskanslist bör sålunda regelmässigt vara föredragande i ärenden, som han själv berett. Vidare bör beaktas, att beslutanderätten i sektionsärenden enligt länsstyrelseinstruktionen kan uppdragas även åt annan föredragande än sektionschefen. Nämnden har därjämte ifråga om

vissa särskilda ärendegrupper framfört vissa principiella synpunkter på beslutsordningen, vilka icke här torde behöva närmare behandlas.

Organisationsnämndens promemoria angående organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner innehåller förslag rörande handläggningen av vissa ärenden samt rörande den organisatoriska utformningen av sektionen. Promemorian behandlar i huvuddrag omfattningen av kameralsektionens verksamhetsområde. Till särskild behandling har upptagits ärendegrupper, som har större betydelse ur arbetssynpunkt, samt vissa ärendegrupper, beträffande vilka kan råda tveksamhet rörande arbetsfördelningen mellan kameralsektionen å ena sidan och länsstyrelses övriga sektioner eller andra myndigheter å den andra eller beträffande vilka kan ifrågasättas att kameralsektionens arbetsuppgifter borde helt överföras till andra organ.

I promemorian föreslås vidare, att kameralsektionen uppdelas i två under sektionsschefen lydande detaljer, vilka i arbetsorganisatoriskt och personellt avseende bör vara i stort sett fristående från varandra. Till en av detaljerna, förslagsvis benämnd *kameraldetaljen*, bör enligt nämnden förläggas huvuddelen av de kamerala göromålen, såsom anordnings- och bokföringsgöromål, avlöningsredovisning, bevakning av fordringar m. m., och till den andra detaljen, förslagsvis benämnd *allmänna detaljen*, övriga ärenden. Kameraldetaljen föreslås skola förestås av en förste landskanslist, vilken skall fungera som föredragande i vissa ärenden samt direkt under sektionsschefen vara arbetsledare inom detaljen. Såsom detaljförståndare för allmänna detaljen föreslås en förste länsnotarie.

Organisationsnämnden har under tiden april 1959—maj 1960 företagit en närmare genomgång av verksamheten vid kameralsektionen vid varje länsstyrelse. Syftet med denna genomgång har varit att få utrönt, i vilken utsträckning möjligheter till förenklingar funnits med hänsyn till de lokala förhållandena vid varje enskild länsstyrelse och att i möjligaste mån utreda sådana lokala omständigheter, som kan påverka personalbehovet. Resultatet av dessa undersökningar har framlagts i ovannämnda slutrapport rörande organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas kameralsektioner och förslag till personalorganisation.

I slutrapporten har organisationsnämnden dels behandlat vissa iakttagelser av mer allmängiltig natur, dels redovisat vissa synpunkter rörande personalorganisationen, dels ock framfört förslag till personaluppsättning.

Beträffande personalorganisationen framhåller organisationsnämnden, att nämndens i olika sammanhang framlagda förslag till rationalisering av verksamheten kan påräknas medföra förenklingar av sektionernas arbete och i betydande utsträckning en ändrad fördelning av arbetsuppgifterna mellan de olika personalkategorierna. I fråga om vissa arbetsuppgifter går förslagen dessutom ut på att kameralsektionens bestyr helt eller delvis

överflyttas till andra sektioner inom länsstyrelsen eller till andra myndigheter. Organisationsnämnden har vid sina beräkningar av personalbehovet utgått från att kameralsektionerna organiseras i huvudsak enligt nämndens förslag och att arbetet kommer att bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad nämnden föreslagit eller rekommenderat. Angående beräkningsgrunden i övrigt framhåller organisationsnämnden, att antalet diarieförda ärenden icke kunnat användas som jämförelsegrund beträffande arbetsbördan länsstyrelserna emellan, dels därför att diarieföreningen icke sker enhetligt vid de olika länsstyrelserna, dels därför att de diarieförda ärendena endast återspeglar en mindre del av kameralsektionens arbetsbörda. I fråga om vissa av de arbetsuppgifter, som icke återspeglas av diarieföreningen, har statistiskt material framtagits som underlag för beräkning av behövlig personal. I andra fall har detta icke varit möjligt. Organisationsnämnden har därför även företagit vissa undersökningar för att utröna tidsåtgången för olika arbetsuppgifter. Här om anför organisationsnämnden följande.

I samband med undersökningarna har varje befattningshavare vid kameralsektionerna lämnat skriftlig uppgift om sina arbetsuppgifter, varvid i möjligaste mån även gjorts en beräkning rörande arbetstidens fördelning på olika göromål. Fullt uttömmande tidsuppgifter har dock icke alltid kunnat erhållas, vilket främst sammanhänger med att varje tjänsteman som regel sysslar och även måste syssla med en mångfald göromål, vilka var för sig ofta är av mindre omfattning och icke sällan förekommer sporadiskt under året. Undersökningsmaterialet kan därför endast i begränsad omfattning läggas till grund för att rent statistiskt framräkna personalbehovet. De arbetsuppgifter eller ärenden, i fråga om vilka detta synes möjligt, är bokföringsarbetet, personal- och löneredovisningen, tillsynen över stiftelser, gåvobeskattningen samt granskningen av statsbidrag avseende den lokala polisorganisationen på landsbygden. Beträffande var och en av dessa arbetsuppgifter har med utgångspunkt från undersökningsmaterialet och med beaktande av de rationaliseringsförslag nämnden framlagt gjorts en bedömning, hur lång tid som kan anses behöva åtgå per ärende eller motsvarande. Som mått på arbetsmängden har därvid tagits antalet utbetalningar, antalet avlönade tjänstemän, antalet registrerade stiftelser, antalet gåvodeklARATIONER och antalet statsbidragsberättigade polistjänster. Arbetskraftsbehovet för familjebidragsärenden har på motsvarande sätt ansetts kunna ställas i relation till folkmängden i länet.

Organisationsnämnden understryker, att vid den beräkning av erforderlig personal, som sålunda verkstälts, i möjligaste mån hänsyn tagits till lokala förhållanden, som kan påverka personalbehovet. Resultatet av nämndens beräkningar av personalbehovet inom respektive län framgår av härvid fogade Bilagor B a—c (s. 474—476). Såsom kommentar till de i bilagan lämnade uppgifterna har organisationsnämnden i huvudsak anfört följande.

Juristpersonalen vid kameralsektionerna fullgör i avsevärd omfattning arbetsuppgifter, som normalt bör kunna anförtros åt landskanslistpersonal. Enligt personalplanen per den 1 september 1959 skall vid länsstyrelsernas

kameralsektioner utom prövningsnämndskanslierna finnas inalles 95,5 juristtjänster. En omfördelning av arbetsuppgifterna i enlighet med de av nämnden förordade principerna synes skapa förutsättningar för att minska juristpersonalen vid kameralsektionerna i flertalet län. De verkställda beräkningarna har givit vid handen, att en minskning med 27,5 tjänster bör vara möjlig. Det föreslås därför att vid kameralsektionerna skall finnas sammanlagt 68 juristtjänster, varav dock en tjänst i Norrbottens län endast övergångsvis under de närmaste åren.

Enligt förslaget skall bl. a. vid envar av kameralsektionerna i Uppsala, Kronobergs, Blekinge, Hallands och Jämtlands län finnas två jurister. I anslutning härtill framhåller organisationsnämnden, att det torde vara möjligt att i dessa län i viss utsträckning anlita även föreståndaren för prövningsnämndens kansli för arbetsuppgifter vid kameralsektionen i övrigt.

I fråga om landskanslistpersonalen utgår nämnden från att en överflyttning av arbetsuppgifter från juristpersonal till personal i lägre tjänsteställning självfallet kommer att medföra en ökning av de arbetsuppgifter, som bör utföras av landskanslistpersonal. Å andra sidan fullgör även landskanslistpersonal i varierande omfattning arbetsuppgifter, som bör kunna överflyttas till biträdespersonal. Nämnda förhållande gör enligt nämnden, att man endast i enstaka län torde behöva räkna med utökning av antalet landskanslister, medan i vissa andra län med hänsyn till arten av de uppgifter, som nu ankommer på en del av landskanslisterna, möjligheter torde finnas att något reducera landskanslistpersonalen. Organisationsnämnden anför vidare.

Ett genomförande av nämndens förslag i fråga om bl. a. beslutsordningen i anordningsärenden och kameralsektionens interna organisation kommer att innebära, att förste landskanslisten — i förekommande fall en av förste landskanslisterna — vid sektionen erhåller vissa nya arbetsuppgifter av förhållandevis kvalificerad art. Ifrågavarande förste landskanslist kommer därvid att i större utsträckning än nu få en nyckelställning inom anordnings-, räkenskaps- och avlöningsväsendet. För att erforderlig stadga och kontinuitet skall uppnås i arbetet, är det önskvärt att alltför täta ombyten på tjänsten i möjligaste mån undvikes. Ur den synpunkten framstår det sålunda som olägligt, om tjänstens innehavare i större utsträckning anlitas som vikarie på andra tjänster. Mot bakgrunden av vad nu sagts synes en något högre löneställning för ifrågavarande förste landskanslisttjänster väl motiverad. Under förutsättning att förste landskanslisten erhåller de arbetsuppgifter och den ställning inom organisationen, som nämnden förordat, föreslås därför, att 24 tjänster som förste landskanslister i Ao 19 (en tjänst vid varje kameralsektion) utbytes mot för landskanslistpersonal avsedda tjänster i Ao 21.

Organisationsnämnden har beräknat behovet av fast biträdespersonal till sammanlagt 225 tjänster. Nämnden framhåller, att omläggningen av bokföringssystemet inneburit avsevärda arbetsbesparingar för framförallt biträdespersonalen och ytterligare tidsvinster kan påräknas, därest bokförings-

systemet i högre grad än som hittills skett utformas i enlighet med vad nämnden rekommenderat. Vid undersökningarna har framkommit, att principerna för fördelningen av arbetsuppgifterna på biträden i olika lönegrader i praktiken varierar från län till län. Då det ur såväl arbets- och utbildningssynpunkt som ur rent lönepolitisk synpunkt är angeläget, att arbetsfördelningen mellan biträden i skilda lönegrader sker enligt enhetliga principer har av nämnden bedömts ej blott hur tjänsterna bör fördelas på olika lönegrader utan även vilka arbetsuppgifter, som bör ankomma på de föreslagna biträdestjänsterna. I sistnämnda hänseende torde här få hänvisas till slutrapporten sid. 35 ff och bilaga 4 till densamma. I fråga om kassörsgöromålen må dock nämnas, att nämnden ansett dessa göromål närmast vara av den arten, att de kan utföras av kontorist och i enlighet härmed utformat sitt förslag till personalstat.

Organisationsnämnden beräknar nettobesparingen vid ett förverkligande av nämndens förslag rörande kameralsektionerna till ungefär 885 000 kronor per år.

I fråga om förutsättningarna för genomförandet av förslaget anför organisationsnämnden.

Den förhållandevis snabba utbyggnaden av taxeringsorganisationen har inneburit, att en stor del av landskontorens landskanslister erhållit tjänster som taxeringsassistenter. Många av de nuvarande landskanslisterna vid kameralsektionerna är därför relativt nyanställda och har ännu icke genomgått landskanslistkurs. Detta förhållande har bl. a. medfört, att åtskilliga ordinarie landskanslisttjänster vid kameralsektionerna icke kunnat återbesättas på grund av brist på kompetenta sökande. Det torde vara naturligt, att det med den nuvarande bristen på erfarna och fullt utbildade landskanslister i åtskilliga län kan vara förenat med svårigheter att överflytta arbetsuppgifter från jurist- till landskanslistpersonal i full utsträckning i enlighet med vad nämnden rekommenderat. Möjligheterna att reducera juristkåren vid kameralsektionerna torde därför till viss del bli beroende av tillgången på tillräckligt erfarna och utbildade landskanslister. Denna fråga synes å sin sida främst sammanhånga med hur den fortsatta utbyggnaden av taxeringsorganisationen kommer att utveckla sig.

Remissyttrandena

Över statens organisationsnämnds ovannämnda promemoria och slutrapport har, efter remiss, yttranden avgivits av länsstyrelserna i samtliga län och riksräkenskapsverket. Över nämndens promemoria angående organisationsundersökningen vid länsstyrelsernas kameralsektioner har härjämte, efter remiss, yttranden avgivits av Svea hovrätt, byggnadsstyrelsen, lantbruksstyrelsen och försvarets socialbyrå samt över organisationsnämndens slutrapport av Sveriges akademikers centralorganisation (med överlämnande av yttrande från Sveriges Juristförbund), tjänstemännens centralorganisation (med överlämnande av yttrande från statstjänstemannaförbundet), föreningen Sveriges landskanslister och länsstyrelsernas kansli- och kontorspersonals riksförening.

Organisationsnämndens förslag i fråga om beslutsordningen vid länsstyrelsernas landskontor tillstyrkes i stort sett av länsstyrelserna såvitt nu avser verksamhetsområdet för kameralsektionerna. Länsstyrelserna är sålunda i princip beredda att beträffande föredragningsskyldigheten förlägga ett större antal ärenden än nu vanligen är fallet till landskanslistplanet. I fråga om vilka ärenden, som bör delegeras, liksom i fråga om i vilka ärendegrupper annan än sektionschefen bör vara beslutande föreligger dock många differenser i uppfattningen länsstyrelserna emellan. Många länsstyrelser håller före, att delegationen av ärenden till lägre befattningshavare enligt nämndens förslag drivits för långt och att tillräcklig hänsyn icke tagits till ärendenas vikt och därav föranledda besluts räckvidd. Å andra sidan konstaterar flera länsstyrelser, att de redan nu i huvudsak tillämpar den beslutsordning, som nämnden föreslagit.

Vad organisationsnämnden föreslår beträffande granskning och handläggning av vissa huvudgrupper av ärenden inom kameralsektionen anser länsstyrelserna i allmänhet i stort sett kunna godtagas. Många länsstyrelser framhåller emellertid att en inskränkning av kameralsektionens granskande verksamhet inte får verka därhän, att själva syftet med granskningen äventyras. *Riksräkenskapsverket* understryker denna uppfattning i följande allmänna invändning mot de av organisationsnämnden framlagda förslagen.

SON:s förslag innebär att beträffande åtskilliga större ärendegrupper den fullständiga granskning av statsbidragsansökningar, som länsstyrelserna nu tillämpa, skall ersättas med stickprovsgranskning. Till grund för SON:s förslag i denna del torde ligga ett allmänt antagande, att de förluster, som kunna bli en följd av förenkling av granskningsarbetet, uppvägas av kostnaderna för den fullständiga granskningen. SON synes ha den uppfattningen att de genom den nuvarande granskningen åstadkomna besparingarna äro ringa och att kostnaderna för kontrollen därför böra nedbringas.

Riksräkenskapsverket kan icke ansluta sig till en sådan bedömning. Vetenskapen om att en noggrann kontroll föreligger har en förebyggande inverkan, som icke får underskattas. En stickprovsvis utövad kontroll kan icke regelmässigt ersätta den granskning, som sker enligt nu gällande normer.

Förslaget om en uppdelning av kameralsektionen på två särskilda detaljer, en kameraldetalj och en allmän detalj, avstyrkes — mer eller mindre starkt — av praktiskt taget alla länsstyrelser. *Länsstyrelsen i Stockholms län* framhåller i detta avseende att med hänsyn till att kameralsektionen är en relativt liten enhet är det av vikt att en sådan uppdelning, som föreslagits, icke binder länsstyrelsen för hårt. Möjlighet måste enligt länsstyrelsen finnas att smidigt anpassa personalens tjänstgöring efter rådande, ofta växlande förhållanden. Enligt länsstyrelsens erfarenhet är det för arbetets behöriga gång synnerligen betydelsefullt, att personalen kan alternera å de olika detaljerna. Länsstyrelsen drager därför i tvivelsmål huruvida den ifrågasatta uppdelningen å detaljer är till nytta.

Flertalet länsstyrelser har haft invändningar att göra mot de förslag till personalstat för kameralsektionerna, som organisationsnämnden framlagt.

Nästan alla länsstyrelser erinrar om att ett system med landskanslister som föredragande i flertalet ärenden förutsätter att till länsstyrelsernas förfogande finns erfaren och väl utbildad landskanslistpersonal. På grund av den av taxeringsorganisationens utbyggnad föranledda omfattande nyrekryteringen av landskanslister och den snabba takt, vari de för närvarande utbildas, befordras och överflyttas till andra än kamerala arbetsuppgifter, krävs enligt länsstyrelsernas mening en icke allt för kort övergångstid, innan nämndens förslag fullt ut kan genomföras. Vidare framhåller många länsstyrelser, att någon ingående kritik mot nämndens förslag icke är möjlig, då nämnden i rapporten icke redovisat på vilket sätt det från befattningshaverna insamlade undersökningsmaterialet begagnats och icke heller hur nämndens egna iakttagelser påverkat beräkningarna. Flera länsstyrelser konstaterar även, att behovet av såväl landskanslist- som biträdespersonal överhuvudtaget ej kan bedömas förrän någon erfarenhet av den nya ordningen vunnits.

Organisationsnämndens uppfattning att i vissa län, nämligen i Uppsala, Kronobergs, Blekinge, Hallands och Jämtlands län, föreståndaren för provningsnämndens kansli skulle kunna anlitas även för arbetsuppgifter vid kameralsektionen i övrigt delas icke av länsstyrelserna i de berörda länen. Då erfarenheten visar, att den ifrågavarande befattningshavaren i sin nuvarande tjänst har full sysselsättning kan enligt dessa länsstyrelser mening helt bortses från organisationsnämndens förslag i denna del.

Flera länsstyrelser framhåller, att om tjänster i den reglerade befordringsgången slopas i den utsträckning, som i organisationsnämndens förslag förutsättes, kommer detta att medföra en snabb omsättning av amanuenspersonalen och att vissa länsstyrelser ensamma kommer att få ansvara för utbildningen. Därest, såsom organisationsnämnden föreslår, dessutom antalet tjänster i Ao 21 minskas, konstaterar många länsstyrelser, att flertalet jurister så gott som uteslutande kommer att få sin utbildning förlagd till taxeringssektionen och gå miste om den allsidiga utbildning i landskontorens göromål, vilken företrädesvis erhålles genom tjänstgöring å kameralsektionen.

Länsstyrelserna i allmänhet finner, att de nya arbetsuppgifter, som organisationsnämnden föreslagit för förste landskanslister, utan tvekan är av den beskaffenhet att de motivera den av nämnden föreslagna löneställningen.

Flertalet länsstyrelser avstyrker organisationsnämndens förslag att innehavaren av kassörstjänsten skall vara kontorist i stället för som nu i allmänhet är fallet kansliskrivare. Då de med kassörstjänsten förenade uppgifterna får anses vara av ganska självständig art och arbetet dessutom är slitsamt och medför stort ekonomiskt ansvar synes enligt länsstyrelsernas mening icke finnas anledning att nedvärdera tjänsten.

Av de sammanställningar, vilka som bilagor B a—c (s. 474—476) härvid fogats framgår personaluppsättningen vid länsstyrelsernas kameralsektioner

den 1 september 1959 enligt av organisationsnämnden inhämtade uppgifter, antalet av organisationsnämnden föreslagna tjänster samt vederbörande länsstyrelses önskemål beträffande antalet tjänster å samma sektion.

Beträffande de erinringar som i övrigt framförts mot organisationsnämndens förslag till personalplan samt de yrkanden, som länsstyrelserna i anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 framfört må följande här återgivas.

Länsstyrelsen i Stockholms län framhåller att en av juristerna på kameralsektionen sedan många år varit avdelad för minst halvtidstjänstgöring å uppboordssektionen. Med hänsyn till länets folkmängd bör enligt länsstyrelsen å kameralsektionen i länet finnas samma antal jurister som i Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län.

I anslagsframställningarna för budgetåret 1962/63 föreslår envar av *länsstyrelserna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län*, att en tjänst såsom förste länsassessor i Bo 1 å kameralsektionen nyinrättas samt att tjänsten som länsassessor i Ao 26 omändras till tjänst som länsassessor i Ao 24. Framställningarna motiveras med att det visat sig ofrånkomligt med en avlastning av landskamrerarens stora arbetsbörda. Landskamreraren saknar enligt länsstyrelsernas mening under nuvarande förhållanden möjlighet att på ett tillfredsställande sätt leda både landskontorets och prövningsnämndens verksamhet.

Länsstyrelsen i Uppsala län erinrar om att en personalindragning i ett mindre län drabbar själva elasticiteten i organisationen betydligt hårdare än i ett större län, där samma antal tjänster indrages. Vidkommande organisationsnämndens förslag att minska antalet jurister vid länets kameralsektion med en pekar länsstyrelsen särskilt på de svårigheter, som vid sjukdom och ledigheter bland juristerna uppkommer för arbetets behöriga gång, då vikarie ej finns att förordna. Förste länsnotarien kan bli tvungen att samtidigt uppehålla två sektionschefstjänster förutom egen tjänst och någon annan än förste länsnotarien kommer ej heller att finnas som vikarie för länsassessorn å prövningsnämndens kansli.

Länsstyrelsen i Jönköpings län framhåller, att länsstyrelsen under loppet av föregående år successivt genomfört större delen av organisationsnämndens i sina promemorior rekommenderade förslag, men att länsstyrelsen icke funnit arbetslättnad av sådan storleksordning inträda, att den motiverar personalindragning i den omfattning, som nämnden föreslår. Med hänsyn till den arbetsminskning, som framträtt på bokföringsdetaljen, kan länsstyrelsen godkänna en minskning med ett kontorsbiträde.

Länsstyrelsen i Kronobergs län anser det nödvändigt, att — därest indragning av länsnotariatetjänsten i reglerad befordringsgång sker — länsstyrelsen tilldelas ytterligare en landskanslisttjänst för att arbetet å kameralsektionen skall kunna bedrivas tillfredsställande. Gentemot organisationsnämndens förslag att en biträdestjänst skall indragas och i stället ett tillfälligt biträde

finnas å sektionen hela året invänder länsstyrelsen, att ett biträde, som är nödvändigt hela året, bör placeras inom personalramen.

Länsstyrelsen i Gotlands län finner det ej befogat att såsom organisationsnämnden föreslagit kansliskrivartjänsten i länet nedflyttas till kontoristtjänst. Länsstyrelsen påpekar, att enligt förslaget skall kontoristen ha till uppgift att sköta avlönings- och bokföringsgöromål. Såvitt avser bokföringsgöromålen skall kontoristen på så sätt komma att utföra samma syssla som i övriga län tillkommer en kansliskrivare. Länsstyrelsen fortsätter.

Emellertid är arbetet icke av enklare slag i ett litet län utan skillnaden vid jämförelse med ett större län är framför allt arbetsmängden. I ett litet län får varje befattningshavare i stället omspänna ett större område av olika arbetsuppgifter. Ur rättvisesynpunkt kan det därför icke föreligga anledning att nedflytta tjänsten på föreslaget sätt. En nedflyttning av tjänsten överensstämmer ej heller med verkets intresse. Om tjänsten omvandlas till en kontoristtjänst måste det nämligen bli ofrånkomligt med tätare byten av innehavare å tjänsten. Detta är till nackdel vid länsstyrelsens besättning av tjänsten med lämplig innehavare.

Länsstyrelsen i Blekinge län hemställer att, därest länsnotariatetjänsten indrages, ytterligare en landskanslisttjänst i Ao 15 inrättas utöver vad organisationsnämnden föreslagit.

Länsstyrelsen i Malmöhus län föreslår i anslagsäskandet för budgetåret 1962/63, dels att en tjänst som förste assessor i Bo 1 å kameralsektionen inrättas i utbyte mot en länsassessorstjänst i Ao 26, dels ock att förste länsnotariatetjänsten i Ao 23 å samma sektion uppflyttas till länsassessorstjänst i Ao 24. Länsstyrelsen framhåller, att utvecklingen på de större landskontoren medfört, att man där nu står i samma läge som det som på sin tid föranledde att en sektionschef på landskanslierna placerades i högre lönegrad än de övriga med motivering att han som ställföreträdare för avdelningschefen hade ett maktpåliggande arbete. Ökningen av prövningsnämndens arbetsbörda medför enligt länsstyrelsen, att landskamreraren i större omfattning än tidigare är i behov att anlita ställföreträdare.

För *länsstyrelsen i Hallands län* förefaller den av organisationsnämnden föreslagna kraftiga minskningen av personalbeståndet å kameralsektionerna verklighetsfrämmande, dels med hänsyn till de enligt länsstyrelsens uppfattning rätt obetydliga vinster, som går att erhålla genom de av nämnden föreslagna åtgärderna, och dels med hänsyn till att arbetsgöromålen tenderar att ständigt öka i omfattning.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län kan icke finna att organisationsnämnden i sina kalkyler tagit tillbörlig hänsyn till att arbetsmängden för kameralsektionen i länet väsentligt ökat sedan undersökningarna gjordes genom tillkomsten av ett sjömansskattekontor den 1 januari 1959 och ett varuskattekontor den 1 januari 1960 samt genom omorganisationen av

civildförsvaret den 1 juli 1960. Vad särskilt angår sektionens bestyr med utbetalning av landsting, städer och landskommuner tillkommande andelar av sjömansskatt jämte restitutioner till enskilda sjömän av sådan skatt innebär detta enligt länsstyrelsen en merbelastning utan motsvarighet vid andra länsstyrelser.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län avstyrker organisationsnämndens förslag att indraga en av juristtjänsterna vid länets kameralsektion. Länsstyrelsen är av sådan storleksordning att varje indragning av juristpersonal å sektionen kan få menliga följder för sektionens verksamhet. Länsstyrelsen har redan enligt den arbetsordning, som tillämpas vid länsstyrelsen i största möjliga utsträckning befriat juristpersonalen från den rent rutinmässiga gransknings- och kontrollverksamheten. Vad som emellertid icke kommer till synes i arbetsordningen, framhåller länsstyrelsen, är de övervakande, rådgivande och vägledande uppgifter, som åligger juristpersonalen.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län anser, att den av organisationsnämnden såsom tillhörande kameralsektionen upptagna länsnotarietjänsten i reglerad befordringsgång icke bör tillhöra kameralsektionen utan landskontoret i dess helhet. Härför talar enligt länsstyrelsen främst den omständigheten, att tjänsten i varje fall för närvarande alltid torde komma att innehas av en aspirant, som skall göras förtrogen med och utbildas i olika arbetsuppgifter inom landskontorets hela verksamhetsområde. Länsstyrelsen föreslår därför, att de kvalificerade arbetsuppgifter, som organisationsnämnden räknat med att ifrågavarande länsnotarieaspirant skall utföra i stället anförtros en förste landskanslist.

Länsstyrelsen i Värmlands län framhåller, att frågan om 21-gradstjänsten vid kameralsektionen i länet skall bibehållas eller ej måste ses mot bakgrunden av förhållandet vid prövningsnämndens kansli. I länet är arbetsmängden å kansliet redan nu så stor att den efter en annan av organisationsnämndens beräkningsgrunder till mer än hälften ger täckning för ännu en jurist och arbetsbördan å kansliet kan förväntas att ytterligare öka. Länsstyrelsen anser därför lämpligt att 21-gradstjänsten får behållas och delvis utnyttjas för prövningsnämndens kansli.

Länsstyrelsen i Örebro län anser, att för det fall en juristtjänst skulle kunna indragas vid kameralsektionen, sektionen måste tilldelas ytterligare en landskanslisttjänst utöver organisationsnämndens förslag.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län framhåller, att de personalsvårigheter, vilka sedan mera än två år förefunnits å kameralsektionen, nödgat till arbetsförenklingar i alla fall där så varit möjligt. Länsstyrelsen tror sig därför med ledning av sina erfarenheter våga påstå, att organisationsnämndens förslag till reduktion av den kvalificerade arbetskraften icke än genomförbart utan mycket ansenligare rationaliseringar än de som nu är på förslag.

Länsstyrelsen i Jämtlands län finner icke att en minskning av jurist- eller landskanslistpersonalen på länets kameralsektion är motiverad. Länsstyrelsen erinrar om att vid länsstyrelsen förekommer flera ärendegrupper, som icke har motsvarighet vid andra län av samma storleksordning och nämner såsom exempel länsstyrelsens befattning med lappväsendet.

Departementschefen

Statens organisationsnämnds förslag angående organisationen för handläggningen m. m. av civila försvarsärenden vid länsstyrelse

Under överståthållarämbetets avlöningsanslag har jag redogjort för statens organisationsnämnds förslag angående organisationen för handläggningen inom länsstyrelserna av sådana civila försvarsärenden, som icke är att hänföra till civilförsvarets verksamhet. Den nuvarande uppdelningen av beredskapsarbetet på skilda sektioner har medfört en konkurrens mellan freds- och beredskapsuppgifter, där ofta beredskapsuppgifterna fått komma i andra hand. Jag finner i likhet med övervägande antalet remissmyndigheter organisationsnämndens förslag att sammanföra huvuddelen av beredskapsuppgifterna till civilförvarssektionen väl ägnat att leda till en rationalisering av det interna kontorsarbetet, samtidigt som förslaget tills vidare får anses utgöra en lämplig avvägning mellan vad som är önskvärt och vad som är praktiskt möjligt att genomföra inom ramen för rimliga kostnader. Jag vill understryka, att ansvaret för verksamheten alltfört under landssekreteraren bör åvila de för krigsorganisationen utsedda sektionscheferna.

Jag ansluter mig i stort sett även ifråga om personalbehovet till nämndens förslag.

Den årliga lönekostnaden för den av organisationsnämnden föreslagna personaluppsättningen å allmänna beredskapsdetaljen utgör i runt tal 1 750 000 kr. Den kanslipersonal, som f. n. finns å försörjningssektionen, är avsedd att överflyttas till den nya beredskapsdetaljen. Härjämte förutsättes att en viss omdisposition i övrigt av personal till detaljen skall kunna göras. Merkostnaden för genomförandet av omorganisationen kan därför enligt mina beräkningar begränsas till i runt tal 800 000 kr. I fråga om beräkningen föreligger dock en viss osäkerhet med hänsyn till att ifrågavarande beredskapsuppgifter hittills varit fördelade på ett relativt stort antal befattningshavare på skilda sektioner. Jag har i princip intet att erinra i fråga om nämndens förslag beträffande lönegradsplaceringen av de befattningshavare, som skall ingå i de allmänna beredskapsdetaljerna. Innan någon erfarenhet vunnits av den nya organisationen, anser jag mig i fråga om anställningsformen böra föreslå inrättande av extra tjänster i viss utsträckning. Detaljcheferna bör dock redan från början beredas extra-ordinarie anställning. Jag föreslår därför inrättande av två tjänster som extra-ordinarie förste inspektör i Ae 24 samt 20 tjänster som extra-ordinarie inspek-

15 — *Bihang till riksdagens protokoll 1962. 1 saml. Nr 1. Bil. 13*

tör i Ae 21. I likhet med organisationsnämnden anser jag icke, att för befattningen som chef för den allmänna beredskapsdetaljen några formella kompetenskrav bör uppställas. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta om tjänsternas placering ävensom om inrättandet i övrigt av behövliga tjänster.

Någon ändring i fråga om militärassistentorganisationen vid länsstyrelserna eller beträffande gällande grunder för ersättning till vägtrafikombud anser jag mig icke böra förorda.

Statens organisationsnämnds organisationsundersökningar vid länsstyrelsernas landskontor

För organisationsnämndens förslag vad avser arbetsformerna och organisationen av länsstyrelsernas kameralsektioner har förut redogjorts.

Jag är i princip enig med organisationsnämnden ifråga om beslutsordningen. En delegering av vissa ärendegrupper från högre till lägre befattningshavare har sedan länge eftersträfvats inom länsstyrelsernas samtliga arbetsområden. Av värde är att genom organisationsnämndens undersökningar enhetliga normer i detta avseende kan erhållas länsstyrelserna emellan. Jag avser att låta utarbeta en normalarbetsordning.

Nämndens förslag till arbetsförenklingar bör även genomföras, där så är möjligt utan eftersättande av statens och allmänhetens intresse av en säker och tillförlitlig förvaltning. Det torde få ankomma på vederbörande myndigheter att med denna riktpunkt och med beaktande av organisationsnämndens förslag till rationaliseringar vidtaga de åtgärder, som kan främja en effektivisering av arbetet. Organisationsnämndens undersökningar visar, att på vissa håll arbetsförenklingar i personalbesparande syfte direkt kan genomföras. Vidare har den redan genomförda omläggningen av bokförings- och avlöningsarbetet medfört icke obetydliga rationaliseringsvinster. Organisationsnämndens bedömningar av personalbehovet synes väl avvägda och torde i huvudsak kunna läggas till grund för fastställande av personalplan för sektionerna. Av bilaga B a—c å s. 474—476 framgår nuvarande personaluppsättning enligt av organisationsnämnden per den 1 november 1959 inhämtade uppgifter samt organisationsnämndens förslag.

Såsom framgår av redogörelsen för organisationsnämndens undersökningar, bygger nämndens förslag till personalorganisation på bl. a. den förutsättningen, att åtskilliga arbetsuppgifter skall kunna överflyttas från jurist- till landskanslistpersonal. Möjligheten att reducera juristkadern vid kameralsektionerna är dock såsom nämnden framhåller beroende av tillgången på tillräckligt erfarna och utbildade landskanslisters. Den snabba utbyggnaden av taxeringsassistentorganisationen och den påbörjade förstärkningen av taxeringssektionernas revisionsdetaljer har inneburit, att praktiskt taget all befintlig rutinerad landskanslistpersonal i mellangraden erhållit eller i närmaste framtiden kommer att erhålla tjänster i taxerings-

väsendet. Den intensifierade utbildningstakten av landskanslister medför även, under flera år framåt, att ett hundratal landskanslister årligen kommer att bevista utbildningskurser. Överflyttningar av landskanslistpersonal från övriga sektioner till taxeringsväsendet och den nämnda kursverksamheten skapar stora svårigheter för länsstyrelserna, som ständigt för ordinarie arbetsuppgifter, bl. a. å kameralsektionerna, måste använda sig av ny, orutinerad personal. Läget är sålunda att man under de närmaste åren icke kan räkna med att kameralsektionernas behov av erfaren landskanslistpersonal skall kunna tillgodoses. Jag anser mig därför f. n. endast i mycket begränsad omfattning kunna tillstyrka den av organisationsnämnden föreslagna minskningen av juristpersonalen vid kameralsektionerna. Jag förordar emellertid, att följande tio på landskontorens personalplan upptagna tjänster indrages, nämligen en tjänst som länsnotarie i reglerad befordringsgång i ett vart av Stockholms, Östergötlands, Gotlands, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs och Västernorrlands län.

Med hänsyn till mitt ställningstagande ifråga om juristpersonalen anser jag mig icke kunna biträda organisationsnämndens förslag att uppflytta 24 förste landskanslisttjänster i Ao 19 till Ao 21. I övrigt förordar jag organisationsnämndens förslag ifråga om landskanslistpersonalen, dock att i Göteborgs och Bohus län ytterligare en landskanslisttjänst i reglerad befordringsgång utöver nämndens förslag bör finnas.

Jag förordar vidare, att följande avvikelser göres från den av organisationsnämnden framlagda personalplanen för biträdespersonalen.

Tjänsterna som kontorist i Ao 9, tillsammans 21 tjänster, vilkas innehavare enligt organisationsnämndens förslag skall utföra kassagöromål, samt kontoristtjänsten i Gotlands län utbytes mot motsvarande antal tjänster i Ao 10, varjämte en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång i ett vart av länen i grupperna I—III B omvandlas till tjänst som kontorist i Ao 9. Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit får personalplanen för biträdespersonalen det utseende, som framgår av bilaga C (s. 477).

I likhet med organisationsnämnden anser jag att en minskning av den tillfälliga biträdespersonalen i vissa län skall vara möjlig att genomföra. Vad jag sålunda föreslagit medför en kostnadsminskning under förevarande anslag med i runt tal 400 000 kr.

De av mig framlagda förslagen till lönegradsplacering m. m. för tjänsterna för civila försvarsärenden och å kameralsektionerna har lämnats utan erinran av vederbörande personalorganisationer.

Länsstyrelsernas yrkanden

Inom landskansliernas verksamhetsområde fortgår arbetsökningen. Av länsstyrelsernas yrkanden framgår att planeringssektionerna blivit sär-

skilt arbetstyngda. På dessa sektioner har även lagts allt flera uppgifter, särskilt på samhällsplaneringens område. Samhällsekonomisk expertis för särskilda uppgifter har numera ställts till flertalet länsstyrelserns förfogande. På många håll föreligger ändock stora svårigheter att med befintlig personal bemästra arbetet. Även synes alltjämt antalet ärenden rörande nykterhetsvård och omhändertagande för samhällsvård öka i omfattning. På beredskapsområdet har skärpta krav ställts på länsstyrelsernas insatser. Vissa arbetskraftsförstärkningar torde med hänsyn till arbetsläget vara oundgängligen erforderliga.

För att förstärka den kvalificerade arbetskraften å landskansliet i Göteborgs och Bohus län föreslår jag, att i länet med placering å planeringssektionen inrättas en tjänst som länsassessor i Ae 24. Jag förordar även på grund av särskilda arbetsförhållanden, att å landskansliet i Norrbottens län med placering å planeringssektionen inrättas en tjänst som förste länsnotarie i Ao 23. Med hänsyn till behovet av ytterligare en jurist på landskansliet i Hallands län biträder jag vidare länsstyrelsens i länet förslag om inrättande av en förste länsnotarietjänst i Ao 21 å landskansliet med placering å planeringssektionen.

Erfarenheten har utvisat, att en förstärkning av personalen å civilförvarssektionen i Uppsala län torde vara nödvändig. Jag anser mig dock endast kunna tillstyrka länsstyrelsens förslag om personalökning å sektionen i så måtto, att jag föreslår inrättande av en förste landskanslisttjänst i Ao 19 och en kanslibitrådestjänst i Ae 7.

Länsstyrelsens i Stockholms län framställning om bibehållande av medel under nästa budgetår till en extra förste länsnotarie i Ag 21 anser jag mig böra tillstyrka.

Vad avser landskontoren innebar den av 1961 års riksdag beslutade förstärkningen av taxeringsväsendet, förutom att fr. o. m. innevarande budgetår ett icke obetydligt antal nya tjänster inrättades, att utbyggnaden av taxeringssektionernas revisionsdetaljer skulle ske successivt. För nästa budgetår är jag icke beredd att härutöver tillstyrka nya tjänster annat än i ett par fall, där särskilda förhållanden gör detta motiverat. Jag föreslår sålunda, att en tjänst som biträdande taxeringsintendent i Ao 26 inrättas å landskontoret i Skaraborgs län samt att å landskontoret i Stockholms län inrättas en tjänst som förste taxeringsrevisor i Ao 23 och en tjänst som förste taxeringsrevisor i Ao 21. Länsstyrelsens i Jönköpings län yrkande om bibehållande under nästa budgetår av en tjänst som extra biträdande taxeringsintendent i Ag 26 och en tjänst som extra taxeringsinspektör i Ag 23 anser jag mig även böra tillstyrka.

Till följd av föregående års riksdags nyssnämnda principbeslut ifråga om utbyggnaden av revisionsdetaljerna föreslår jag, dels att en tjänst som förste landskanslist i Ao 19 inrättas i ett vart av Stockholms, Östergötlands,

Jönköpings, Kalmar, Kristianstads, Malmöhus, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län, dels ock att en tjänst som kanslibitråde i Ao 7 inrättas i vart och ett av följande län, nämligen Södermanlands, Kalmar, Malmöhus, Hallands, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs, Västerbottens och Norrbottens län, i Malmöhus och Kopparbergs län i utbyte mot en tjänst som kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Enligt 1961 års tidigare åberopade riksdagsbeslut skall taxeringsassistenternas biträdespersonal upptagas å landskontorens personalplan. Jag förordar därför, att ifrågavarande biträdestjänster inom häradsskrivarorganisationen överföres till länsstyrelserna. Ändringen medför en ökning av medelsbehovet under förevarande anslag med 1 700 000 kr.

En avlastning av landskamrerarens arbetsbörda i vissa län får anses vara påkallad. I anslutning till av länsstyrelserna framförda förslag förordar jag, att å landskontoret i ett vart av Stockholms, Malmöhus samt Göteborgs och Bohus län inrättas en tjänst som förste länsassessor i Bo 1. På innehavaren av tjänsten bör ankomma att övertaga en del av landskamrerarens arbetsuppgifter, i första hand genom att i viss utsträckning tjänstgöra som ordförande vid provningsnämndens sammanträden.

Ett flertal länsstyrelser har hemställt om förstärkning av varuskattekontorets personal. Med hänsyn till den korta tid varuskattekontoret varit i verksamhet och då en del av arbetssvårigheterna torde vara att hänföra till initialbesvärigheter, är jag i avbidan på närmare erfarenheter icke beredd att tillstyrka framförda yrkanden om inrättande av nya tjänster. För att i ökad omfattning möjliggöra anställande av extra personal å varuskattekontoren i vissa län förordar jag emellertid en ökning av medelsanvisningen för tillfällig personal med 250 000 kr.

I propositionen 1961: 181 har jag föreslagit att, vad avser länsläkarinstitutionens verksamhet, det skall ankomma på länsstyrelserna att tillhandahålla länsläkare bl. a. skriv- och expeditionspersonal. Vidare torde anställande av ytterligare extra eller i vissa fall extra-ordinarie personal i lägre biträdesgrad vara erforderligt till följd av arbetsökningen i övrigt inom länsstyrelsernas olika sektioner. Jag förordar för berörda ändamål en ytterligare uppräknig av anslaget med 400 000 kr.

Med anledning av gjorda framställningar förordar jag, att en tjänst som byrådirektör i Ae 26 — i utbyte mot nuvarande extra tjänst i Ag 26 — fr. o. m. nästa budgetår inrättas för envar av de fem föredragandena hos civilbefälhavarna.

Jag får i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t till följd av arbetsläget å civilbefälhavarnas kanslier genom beslut den 17 november 1961 förordnat om inrättande av en förste byråsekreterartjänst i Ag 23 hos var

och en av civilbefälhavarna. Jag beräknar merkostnaderna för dessa tjänster under nästa budgetår till i runt tal 90 000 kr.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet föreslagit vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor beräknar jag medel för omändring i Stockholms län å landskansliet av en förste länsnotarietjänst i Ao 23 å planeringssektionen till länsassessorstjänst i Ao 24 samt två kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång å bilregistret och en sådan tjänst placerad å landsfogdens expedition till kanslibiträdestjänster i Ao 7, i Gotlands län å landskontoret av en kanslibiträdestjänst i Ao 7 å taxeringssektionens revisionsdetalj till kontoristtjänst i Ao 9 samt i Malmöhus län å landskansliet av en kontorsbiträdestjänst i Ao 5 placerad å landsfogdens expedition till kanslibiträdestjänst i Ao 7.

I enlighet med länsstyrelsernas förslag bör enligt grunderna för den reglerade befordringsgången antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster ökas med 20 till 445 och antalet ordinarie telefonisttjänster med 1 till 34.

Övriga av länsstyrelserna framställda yrkanden är jag icke beredd att tillstyrka.

På grund av sjukdom bör en taxeringsassistent i Ao 17 beredas annan tjänstgöring. Då ifrågakvarande tjänsteman är varaktigt oförmögen att uppehålla taxeringsassistenttjänst, bör hans tjänst fr. o. m. nästa budgetår föras å övergångsstat. I förteckningen över tjänstemän å övergångsstat torde vidare på grund av avgång böra uteslutas en länsassessorstjänst i Ao 23 och en förste länsnotarietjänst i Ao 23 samt på grund av beslut i samband med genomförandet av vid 1961 års riksdag beslutade löneregleringar böra upptagas en förste taxeringsrevisorstjänst i Ao 21, fyra taxeringsinspektörs-tjänster i Ao 19 samt en förste landskanslisttjänst i Ao 19.

Totalt påkallar de av mig framlagda förslagen en ökning av medelsanvisningen med 3 757 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löneregleringar m. m. med 728 000 kr. Vidare bör de medel för förbättrad taxeringskontroll, som för innevarande budgetår anvisats under det särskilda anslaget till vissa kostnader för förbättrad taxeringskontroll, tillföras vederbörliga anslag till länsstyrelserna. Förevarande anslag bör på grund härav uppräknas med 3 500 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (77 130 000 + 7 985 000) 85 115 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länsstyrelserna, vilka erfordras i anledning av de av mig framlagda förslagen;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsstyrelserna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till landshövdingarna, <i>förslagsvis</i>	1 125 000	
2. Avlöningar till övriga tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	37 300 000	
3. Tjänstemän å övergångsstat, <i>förslagsvis</i>	340 000	
4. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t		
a) Ersättning till sakkunniga för biträde med utredningar m. m., <i>förslagsvis</i>	90 000	
b) Ersättning till militärassistenter, <i>förslagsvis</i>	217 000	
c) Ersättning till civilförsvarschefer, <i>förslagsvis</i>	200 000	
d) Ersättning till vägtrafikombud, <i>förslagsvis</i>	130 000	
e) Arvode till civilbefälhavare, <i>förslagsvis</i>	15 000	
f) Arvode till organisationsföredragande, <i>förslagsvis</i>	29 000	681 000
5. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	25 600 000	
6. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän (representationsbidrag till landshövdingarna), <i>förslagsvis</i>	558 000	
7. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 305 000	
8. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	1 256 000	
		Summa kr. 85 165 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	50 000
	Nettoutgift kr. 85 115 000;

c) till *Länsstyrelserna*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 85 115 000 kr.

[132] 4. *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	197 000	185 688
1961/62 (statsliggaren s. 1174)	197 000	
1962/63 (förslag)	200 000	

För innevarande budgetår har utöver de under förevarande anslag anvisade medlen beräknats ytterligare 5 000 kr. till länsstyrelsernas kostnader för sjukvård m. m. i samband med riksdagens beslut angående förbättrad taxeringskontroll (propositionen nr 100/1961).

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 208 500 kr.

Departementschefen

Anslaget för nästa budgetår beräknar jag till 200 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Sjukvård m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kr.

[133] 5. *Länsstyrelserna: Reseersättningar*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	2 435 000	2 213 498
1961/62 (statsliggaren s. 1174)	2 500 000	
1962/63 (förslag)	3 000 000	

Genom riksdagens beslut med anledning av propositionen nr 100/1961 har för innevarande budgetår utöver de under förevarande anslag anvisade medlen beräknats ytterligare 400 000 kr. till länsstyrelsernas reseersättningar.

De sammanlagda utgifterna för nästa budgteår har av *länsstyrelserna* beräknats till i runt tal 2 050 000 kr. Härtill kommer flyttningseersättningar och tjänstgöringstraktamenten m. m., beräknade till cirka 950 000 kr.

Departementschefen

Jag kan i huvudsak godtaga myndigheternas beräkning av medelsbehovet. Anslaget bör sålunda uppföras med (2 050 000 + 950 000) 3 000 000 kr. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Reseersättningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kr.

[134] 6. Länsstyrelserna: **Expenser**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	9 204 000	9 202 859
1961/62 (statsliggaren s. 1176) ..	9 082 000	
1962/63 (förslag)	11 196 000	

Genom riksdagens beslut med anledning av propositionen nr 100/1961 har för innevarande budgetår anvisats ytterligare 795 000 kr. till länsstyrelsernas expenser.

Yrkanden

1. Enligt *länsstyrelsernas* yrkanden bör medelsbehovet för länsstyrelsernas del beräknas till 9 899 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
a) Bränsle, lyse, vatten	1 116 056	1 200 000	1 244 000	44 000
b) Övriga expenser för eget behov	6 347 398	7 570 000	8 233 000	663 000
c) Övriga expenser för annat än eget behov	382 264	360 000	422 000	62 000

I beloppet för expenser för eget behov ingår bl. a. engångsutgifter dels för nya telefonväxlar i Stockholms, Uppsala, Kronobergs, Göteborgs och Bohus och Västernorrlands län med tillsammans omkring 500 000 kr. och dels för inventarieanskaffningar och flyttningskostnader i samband med ianspråktagande av nytt landsstatshus i Västernorrlands län och förhyrning av nya lokaler i Stockholms och Malmöhus län med tillsammans cirka 850 000 kr.

2. *Byggnadsstyrelsen* (skr. 26/9 1961) beräknar medelsbehovet för vissa inventarieanskaffningar och för underhåll av möbler och textilier i landshövdingeresidensen till sammanlagt 245 000 kr.

3. *Länsstyrelsernas utbildningsnämnd* (skr. 5/10 1961) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas 196 600 kr. till kurser för utbildning av landskanslister, 5 000 kr. till arvoden åt nämndens ledamöter, 3 000 kr. till studiekonferenser för landsstatstjänstemän samt 5 000 kr. till utbildningskurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskals- och härads-skrivarkontor, tillsammans 209 600 kr.

4. *Länsstyrelsernas antagningsnämnd* (skr. 4/10 1961) beräknar anslagsbehovet för sin verksamhet till 13 500 kr.

5. *Länsstyrelsernas nämnd för samhällsplanering* (skr. 5/10 1961) yrkar, att för nästa budgetår till bestridande av kostnaderna för nämndens verksamhet anvisas 25 000 kr., varav för arvode till sekreteraren 3 000 kr., expensutgifter m. m. 2 500 kr. samt dagarvoden, rese- och traktamentskostnader 19 500 kr.

6. *Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar* (skr. 28/8 1961) föreslår, att för sammanträden och konferenser med personal tillhörande länsstyrelsernas sektioner för psykologiskt försvar anslås oförändrat belopp, 5 000 kr.

Motiv

3. Länsstyrelsernas utbildningsnämnd erinrar om att nämnden i samband med avgivande av yttrande över taxeringskontrollutredningens betänkande om förbättrad taxeringskontroll framlagt förslag till ny utbildningsplan för utbildning av landskanslisters m. fl. att gälla fr. o. m. den 1 juli 1961 t. o. m. den 31 december 1966. Nämnda utbildningsplan har redovisats i proposition nr 100/1961 med förslag om förbättrad taxeringskontroll. Departementschefen tillstyrkte i propositionen, att kursverksamheten genomfördes enligt nämndens förslag, vilket sedermera godtogs av riksdagen. Nämndens nu föreliggande förslag överensstämmer med den sålunda godkända utbildningsplanen. Efter samråd med riksskattenämnden har nämnden funnit, att de föreslagna kurserna i revisionsteknik bör omfatta 45 lektionstimmar och pågå under två veckor med omkring 20 elever per kurs. Enligt den nya utbildningsplanen skall under budgetåret 1962/63 anordnas fyra gemensamma allmänna kursdelar om sammanlagt 120 elever samt tre speciella delar för landskanslisters å landskontor om sammanlagt 90 elever. Av de gemensamma allmänna kursdelarna skall en anordnas hösten 1962 och tre under våren 1963. De tre speciella kursdelarna skall samtliga anordnas under hösten 1962. Vidare föreslår nämnden, att två fortbildningskurser i ämnet revisionsteknik anordnas under budgetåret 1962/63.

Nämnden beräknar kostnaden för varje allmän del till 24 100 kr. och för varje speciell del till 30 400 kr. Kostnaden för varje fortbildningskurs beräknas till 4 500 kr. Den totala kostnaden för kursverksamheten utgör enligt nämndens förslag 196 600 kr.

Vid denna beräkning har nämnden ifråga om den ordinarie kursverksamheten utgått från, att kursledningen till följd av utbyggnaden av kursverksamheten måste i viss omfattning förstärkas och har därför i förhållande till nu utgående ersättningar uppräknat kostnaderna för kursledning med 600 kr. per kurs beträffande de allmänna delarna och med 1 200 kr. per kurs beträffande de speciella delarna. Med hänsyn till svårigheten att med de f. n. låga arvoden anskaffa lärare till kurserna föreslår nämnden en uppräknad av arvodet per lektion från 40 kr. till 60 kr. Förslaget medför beträffande hela kursverksamheten för budgetåret 1962/63, jämfört med nu utgående arvoden, en kostnadsökning om 37 400 kr. För den ordinarie kursverksamheten beräknar nämnden härjämte 500 kr. per kurs, avseende ersättningar till specialföreläsare. Vidare beräknas en särskild ersättning till lärarna skola utgå för upprättande av skriftliga examensprov, rättning m. m. av dessa prov. Kostnaden utgör för allmän kursdel 2 100 kr. och för speciell del 1 800 kr. per kurs. Expenskostnaderna har uppskattats med hänsyn till påräknelig förbrukning under innevarande år.

Kostnaderna för arvoden till nämndens ledamöter under nästa budgetår beräknar nämnden till 5 000 kr. Enligt nämndens förslag bör till kurser för biträdespersonal vid länsstyrelserna samt å landsfiskals- och häradsskri-

varkontor anvisas ett i förhållande till innevarande budgetår med 4 000 kr. förhöjt belopp. Nämnden framhåller som skäl härför de utbildningsbehov, som uppkommit i samband med besluten om åtgärder för förbättring av taxeringskontrollen och biträdespersonalens medverkan vid kontrollen.

Departementschefen

Länsstyrelsernas del av anslaget är för innevarande budgetår beräknad till 9 130 000 kr., varav 1 200 000 kr. för bränsle, lyse och vatten, 7 570 000 kr. för övriga expenser för eget behov och 360 000 kr. för expenser för annat än eget behov. I beloppet till övriga expenser ingår cirka 1 000 000 kr. för vissa engångsutgifter, därav cirka 420 000 kr. för ny teleanläggning, inventarier och flyttningskostnader med anledning av nybyggda tjänstelokaler i Västmanlands län och cirka 580 000 kr. för inköp av kontorsmaskiner och andra inventarier i samband med taxeringsväsendets utbyggnad.

För nästa budgetår torde posten till bränsle, lyse och vatten kunna beräknas till oförändrat 1 200 000 kr. Till övriga expenser för eget behov upptager jag 8 605 000 kr. Härvid har beaktats, att vissa löpande utgifter såsom för städning och telefon kommer att stiga i förhållande till innevarande budgetår på grund av tillkomsten av nya eller utökade lokaler. I beloppet ingår cirka 500 000 kr. för nya televäxlar i Stockholms, Uppsala, Kronobergs, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län. Härjämte har preliminärt beräknats 800 000 kr. avseende kostnader i samband med lokalbyten i Stockholm, Malmö och Härnösand. Vid beräkningen har även hänsyn tagits till vissa förväntade merutgifter, dels med anledning av den fortsatta utbyggnaden av taxeringsväsendet, dels ock på grund av mitt i annat sammanhang framförda förslag angående länsläkarorganisationen. Jag får i sistnämnda hänseende hänvisa till vad jag anfört under punkten 30. I posten ingår vidare medel för utbyte av tjänstebilar i fem län. Till expenser för eget behov upptager jag med hänsyn till medelsåtgången under de två senaste budgetåren 400 000 (+ 40 000) kr.

Medelsbehovet med anledning av den förordade ändringen av organisationen för handläggning av civila försvarsärenden upptager jag till 100 000 kr. Länsstyrelsernas del av anslaget skulle således belöpa sig till (1 200 000 + 8 605 000 + 400 000 + 100 000) 10 305 000 (+ 1 175 000) kr.

Till anskaffande av s. k. fönsterkuvert för försändande till skattskyldiga av debetsedlar samt tryckning genom postverkets försorg av anställningskort, uppbörds kort och debetsedlar upptager jag oförändrat 555 000 kr.

Till bestridande av de kostnader, för vilka byggnadsstyrelsen beräknat medel, upptager jag 200 000 (+ 75 000) kr.

Mot länsstyrelsernas utbildningsnämnds förslag till kursverksamhet har jag ingen erinran. Nämndens medelsberäkningar anser jag mig kunna godtaga utom vad beträffar uppräknings av lärararvodenas storlek, vilken jag

460 *Statsverkspropositionen år 1962: Bil. 13: Inrikesdepartementet*

icke är beredd att tillstyrka. Med hänsyn härtill beräknar jag kostnaderna för utbildningsverksamheten till 159 200 kr. och kostnaderna totalt för ifrågavarande ändamål till 172 200 (+ 57 700) kr.

Medelsbehovet för länsstyrelsernas antagningsnämnds verksamhet torde böra beräknas till 13 800 (+ 1 300) kr.

Till bestridande av samhällsplaneringsnämndens kostnader för sin verksamhet upptager jag i enlighet med nämndens förslag 25 000 (+ 10 000) kr. För sammanträden och kurser med personal, som utsetts att tillhöra länsstyrelsernas sektioner för psykologiskt försvar, beräknar jag oförändrat belopp, 5 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (9 877 000 + 1 319 000) 11 196 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Expenses* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 196 000 kr.

[135] **7. Länsstyrelserna: Publikationstryck**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	230 000	221 227
1961/62 (statsliggaren s. 1182)	250 000	
1962/63 (förslag)	250 000	

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 253 700 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsstyrelserna: Publikationstryck* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kr.

[136] **8. Landsfogdarna m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	2 300 000	2 290 437
1961/62 (statsliggaren s. 1182)	2 830 000	
1962/63 (förslag)	2 927 000	

Yrkanden

1) *Länsstyrelsernas* anslagsäskanden upptager för den under länsstyrelserna sorterande personalen ett belopp av i runt tal 1 989 000 kr.

2) *Riksåklagarämbetet* (skr. 31/8 1961) äskar ett belopp av 650 000 kr. jämte rörligt tillägg för avlöningar till den ämbetet underställda åklagaraspirantorganisationen samt hemställer härjämte, att inom landsfogdeor-

ganisationen inrättas dels en tjänst såsom extra ordinarie landsfogde till förfogande i lönegraden Be 1, dels ock vissa tjänster som landsfogdeassistent.

Motiv

1) Med hänsyn till omfattningen av landsfogdens göromål finner *länsstyrelsen i Stockholms län* motiverat att ytterligare en tjänst såsom biträdande landsfogde inrättas.

Envar av *länsstyrelserna i Kalmar, Kristianstads och Älvsborgs län* yrkar under åberopande av landsfogdens ständigt stigande arbetsbörda, att tjänsten såsom landsfogdeassistent i länet omvandlas till biträdande landsfogdetjänst. *Länsstyrelserna i Kalmar och Kristianstads län* framhåller särskilt olägenheterna av att assistenten icke har samma behörighet att fullgöra åklagaruppgifter som landsfogden själv. *Länsstyrelsen i Älvsborgs län* framhåller att folkmängden och brottsfrekvensen i länet i hög grad påverkar landsfogdens arbetsuppgifter. I fråga om folkmängden påpekar länsstyrelsen, att länet i gällande gruppindelning av länen tillhör grupp II, medan flertalet av de län, som ha biträdande landsfogde tillhöra grupp III A samt att länet beträffande antalet brott ligger på fjärde plats närmast efter Stockholms, Malmöhus och Östergötlands län.

Envar av *länsstyrelserna i Södermanlands och i Hallands län* har — under hänvisning till den i 1959 års statsverksproposition (XI ht s. 392 f.) redovisade utredningen rörande behovet av kvalificerad biträdeshjälp åt landsfogdarna i vissa län — hemställt, att en tjänst som landsfogdeassistent måtte inrättas i länet.

Därjämte hemställer *länsstyrelsen i Södermanlands län* att tjänsten som landsfogde uppflyttas till Bo 3.

2) Utbyggandet av åklagarorganisationen pågår alltjämt. Inom stadsfiskalsorganisationen beräknas under tiden fram till utgången av budgetåret 1962/63 tio tjänster bliva att besätta på grund av organisationens utbyggnad och fem på grund av uppkomna vakanser. Därjämte erfordras ytterligare ett antal landsfogdeassistenter för tjänstgöring såsom vikarier för stadsfiskalerna. Denna förstärknings- och vikariatsorganisation bör så snart tillräckligt antal åklagaraspiranter finnes att tillgå omfatta 25 landsfogdeassistenter. Stadsfiskalsorganisationen skulle alltså behöva förstärkas med 40 befattningshavare.

Vad angår landsfogdeorganisationen beräknas under tiden fram till utgången av budgetåret 1962/63 erfordras en befattningshavare för att återbesätta en fast placerad landsfogdeassistenttjänst. Härjämte föreligger, oaktat landsfogdeorganisationen numera omfattar — förutom landsfogdarna — tio biträdande landsfogdar och tolv fasta landsfogdeassistenter, alltjämt behov av ytterligare assistenthjälp, kanske främst beroende på att landsfogdarnas polisiära verksamhet så ökat, att de måst i allt större utsträck-

ning överlämna åklagargöromålen till assistenterna. Ämbetet anser det för arbetets behöriga gång inom landsfogdeorganisationen alltjämt erforderligt, att det av utredningsmännen rörande frågan om behovet av kvalificerad biträdes hjälp åt landsfogdarna i vissa län framlagda förslaget om inrättande av tjänster såsom fast placerad landsfogdeassistent i Södermanlands och Hallands län genomföres fr. o. m. nästa budgetår. Vidare bör enligt ämbetets mening i Stockholms län inrättas ytterligare en tjänst som biträdande landsfogde eller ock som fast placerad landsfogdeassistent, i stället för att såsom nu en ambulerande assistent anvisas att tjänstgöra i länet. Antalet ambulerande assistenter inom landsfogdeorganisationen, för närvarande tolv, kan då begränsas till elva. Inom landsfogdeorganisationen skulle alltså under en nära framtid behövas 15 befattningshavare.

Förutom det personalbehov som sålunda föreligger inom stadsfiskals- och landsfogdeorganisationerna erfordras för tjänstgöring hos statspolisintendenten och för särskilda utredningsuppdrag fem landsfogdeassistenter.

Enligt dessa beräkningar skulle 60 befattningshavare erfordras inom den närmaste framtiden. För tillgodoseende av detta personalbehov finns att tillgå 53 nu i tjänst varande aspiranter och assistenter, som icke innehar fast tjänst inom åklagarväsendet. Tillgänglig personal förslår alltså icke att täcka personalbehovet under budgetåret 1962/63 inom den utbyggda organisationen. För att tillgodose erforderligt personalbehov, bör tio aspiranter anställas under ettvar av budgetåren 1961/62 och 1962/63, vilket med hänsyn till oberäknelig avgång från banan och andra omständigheter är att anse som ett minimum.

Av de 53 aspiranter och ambulerande landsfogdeassistenter, som nu tjänstgör inom aspirantorganisationen, beräknas 19 befattningshavare ha tagits i anspråk för tjänster inom åklagar- och polisväsendet före ingången av nästa budgetår. Elva beräknas komma att tjänstgöra inom landsfogdeorganisationen såsom ambulerande assistenter, fem fullgöra sådan tjänstgöring, för vilken ersättning utgår av andra statliga anslag än nu ifrågavarande, och övriga 18 erfordras för tjänstgöring inom stadsfiskalsorganisationen. Endast elva befattningshavare tillhörande aspirantorganisationen skulle alltså avlönas av statsmedel under budgetåret 1962/63. Emellertid har ämbetet till följd av den alltmera ökande arbetsbelastningen för åklagarna i städerna nödgats att i icke obetydlig utsträckning anlita icke färdigutbildade aspiranter och assistenter för åklagartjänstgöring i städerna. I den mån omständigheterna medgiver bör dessa icke färdigutbildade aspiranter och assistenter fullgöra sin utbildning. Särskilt angeläget är att ett så stort antal som möjligt av de äldre åklagaraspiranterna beredes tillfälle att under nästa budgetår genomgå den praktiska och teoretiska polisutbildningen. Ämbetet räknar med att 10—15 aspiranter och assistenter under budgetåret 1962/63 bör undergå utbildning. Under utbildningstiden åtnjuter de lön av statsmedel.

Medelsbehovet av grundlöner för aspirantorganisationen utgör enligt ämbetets beräkningar, för 11 ambulerande assistenter 195 756 kr., för utbildning av ett 10-tal i tjänst varande aspiranter 150 000 kr., för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna fr. o. m. den 1 oktober 1960, 173 580 kr. samt för 10 aspiranter, som beräknas bli antagna under budgetåret 1962/63 160 440 kr., varjämte för vikariatersättningar kan beräknas 20 000 kr. Totala medelsbehovet utgör sålunda 699 776 eller avrundat 700 000 kr. Med hänsyn dock till svårigheterna att bedöma det faktiska medelsbehovet, hemställer ämbetet att anslaget till organisationen upptages med oförändrat belopp, 650 000 kr., jämte rörligt tillägg.

Handläggningen av de särskilt omfattande och invecklade åtalsärendena inom landsfogdeorganisationen bör i princip i första hand åvila landsfogdarna. Med hänsyn till landsfogdarnas stora arbetsbörda har emellertid erfarenheten visat, att när något särskilt omfattande åtalsärende ankommer på en landsfogde, denne regelmässigt icke har möjlighet att handha det särskilda åtalsärendet jämsides med övriga tjänsteuppgifter. Det har därför i sådana fall blivit nödvändigt att i betydande utsträckning bevilja landsfogdarna partiell tjänstledighet, innefattande antingen att för handläggning av det speciella åtalsärendet befrielse beretts dem från övriga tjänsteärenden eller ock att särskild befattningshavare förordnats att såsom t. f. landsfogde handlägga det ifrågavarande ärendet. Sådana partiella tjänstledigheter, har beviljats landsfogdarna under sammanlagt 3 968 dagar under åren 1954—1958, d. v. s. i genomsnitt 793 dagar varje år under femårsperioden. Detta innebär, att för handläggning av stora ärenden inom landsfogdeorganisationen åtgått drygt två extra arbetskrafter med landsfogdes ställning per år under den nämnda femårsperioden. Vid denna beräkning har hänsyn icke tagits till de talrika fall, då landsfogdar utan formlig partiell tjänstledighet erhållit befrielse från handläggning av stora åtalsärenden genom att extra åklagare förordnats att handha dessa ärenden. Extra åklagare torde under den nämnda perioden tagits i anspråk i sådan omfattning att 1—2 extra åklagare kan sägas ha tjänstgjort året om. För handläggning av vidlyftiga åtalsärenden inom landsfogdeorganisationen har sålunda under tiden 1954—1958 åtgått extra arbetskraft motsvarande 3—4 befattningshavare i full tjänstgöring året runt under femårsperioden.

Ämbetet framhåller att det är förenat med stora svårigheter att tillgodose detta behov av extra arbetskraft. Fall ha till och med förekommit, då det på grund av brist på befattningshavare med tillräcklig kompetens dröjt år, innan handläggningen av ett stort åtalsärende kunnat inledas.

Under angivna förhållanden har ämbetet funnit att det skulle vara av stort värde att inom organisationen äga tillgång till åtminstone en befattningshavare, som hade till uppgift att handlägga vidlyftiga åtalsärenden. Ämbetet hemställer därför, att en extra ordinarie tjänst som landsfogde till förfogande inrättas fr. o. m. den 1 juli 1962. Befattningshavaren bör vara stationerad i Stockholm, ha sina tjänstelokaler i anslutning till landsfog-

dens i Stockholms län expedition och genom länsstyrelsens i Stockholms län försorg erhålla erforderlig skrivpersonal.

Departementschefen

Med hänsyn till behovet av ökad kvalificerad biträdeshjälp inom landsfogdeorganisationen och påvisad arbetsökning förordar jag, att i ettvarvt av Stockholms och Hallands län inrättas en tjänst som fast landsfogdeassistent i Ae 23. Vid bifall till förslaget finner jag antalet ambulerande landsfogdeassistenter kunna minskas med en till elva. Länsstyrelsernas yrkanden i övrigt är jag ej beredd att biträda.

På grund av den stora arbetsbörda, som åvilar befattningshavarna inom åklagarväsendet, är det förenat med stora svårigheter att tillgodose behovet av extra arbetskraft för handläggning av vidlyftiga åtalsärenden. Jag anser mig därför böra tillstyrka riksåklagarämbetets framställning om inrättande inom landsfogdeorganisationen av en tjänst såsom extra-ordinarie landsfogde till förfogande i Be 1. Tjänstens bibehållande torde dock eventuellt få omprövas i samband med en framtida polisreform. På befattningshavaren bör ankomma att efter förordnande av riksåklagarämbetet såsom extra åklagare handha omfattande åtalsärenden. Emot riksåklagarämbetets beräkning i fråga om aspirantorganisationen har jag ingen erinran.

De av mig framförda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med 78 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löneklass-uppflyttning m. m. med 19 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (2 830 000 + 97 000) 2 927 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfogdarna m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare under budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	856 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 374 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	652 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	45 000

Summa kr. 2 927 000;

c) till *Landsfogdarna m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 927 000 kr.

[137] 9. Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	429 000	490 050
1961/62 (statsliggaren s. 1184)	460 000	
1962/63 (förslag)	534 000	

Yrkande

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* uppskattats till 542 000 kr.

	Utgifter	Ans ag	Förslag	Ökniug
	1960/61	1961/62		
1. Sjukvård m. m.....	2 733	4 000	4 000	—
2. Reseersättningar	272 524	270 000	305 000	35 000
3. a) Expenser för eget behov.....	148 320	141 000	176 000	35 000
b) Expenser för annat än eget behov..	60 760	45 000	57 000	12 000

Länsstyrelsen i Norrbottens län har bl. a. begärt medel för anskaffning av bilradioutrustning till landsfogdens bil. Motsvarande yrkande har under anslaget till landsfiskalernas omkostnader gjorts beträffande tio landsfiskaler i länet.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård upptager jag till oförändrat 4 000 kr.

För reseersättningar beräknar jag 300 000 (+ 30 000) kr.

Till expenser har för innevarande år anvisats 186 000 kr., varav till expenser för eget behov beräknats 141 000 kr. och till expenser för annat än eget behov 45 000 kr. Med hänsyn till ökade expensutgifter, delvis av engångskaraktär, upptager jag till expenser för eget behov 175 000 kr. Jag har härvid icke beräknat några medel för bilradioanläggning till landsfogden i Norrbottens län. Länsstyrelsens yrkande i denna del anser jag mig ej kunna biträda. Med hänsyn till medelsåtgången under sistförflutet budgetår beräknar jag till expenser för annat än eget behov 55 000 kr. Posten till expenser upptager jag sålunda till (175 000 + 55 000) 230 000 (+ 44 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (460 000 + 74 000) 534 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 534 000 kr.

[138] 10. Häradsskrivarna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	19 540 000	19 148 099
1961/62 (statsliggaren s. 1185)	20 774 000	
1962/63 (förslag)	19 224 000	

Enligt länsstyrelsernas beräkningar utgör medelsbehovet för nästa budgetår i runt tal 25 679 000 kr. Ett flertal länsstyrelser har gjort framställ-

ningar om inrättande av nya icke-ordinarie biträdestjänster, och övervägande antalet länsstyrelser begär förstärkning av den tillfälliga arbetskraften.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång föreslås antalet kontorsbiträden i Ao 5 skola ökas med 16.

Departementschefen

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar föreslår jag, att ytterligare 16 extra ordinarie kontorsbiträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erhåller ordinarie tjänst fr. o. m. nästa budgetår. Antalet sådana tjänster kommer därvid att uppgå till 500.

Häradsskrivarorganisationen har nyligen tillförts betydande arbetsuppgifter i samband med den allmänna tilläggspensioneringen. Även har den av föregående års riksdag beslutade förstärkningen av taxeringsväsendet i viss omfattning medfört överflyttning av vissa arbetsuppgifter från länsstyrelsernas taxeringssektioner och prövningsnämndskanslier till de lokala skattemyndigheterna. För att bemästra de uppgifter, som lades på häradsskrivarna ifråga om tilläggspensioneringens administration, förstärktes biträdespersonalen på häradsskrivarkontoren. Det är ännu för tidigt att bedöma om denna förstärkning motsvarar behovet. Den väntade omläggningen av uppbördsförfarandet genom övergång till datamaskiner gör det även svårt att på längre sikt bedöma det konstanta personalbehovet. Jag förordar, att med hänsyn till de påvisade behoven av arbetskraftförstärkning på vissa kontor medel för anställande av tillfällig personal beräknas. Jag upptager för detta ändamål ett belopp av 550 000 kr.

Såsom framgår av vad jag anfört under punkten 131 skall taxeringsassistenternas biträdespersonal uppföras å länsstyrelsernas personalplan. Omorganisationen föranleder en minskad medelsanvisning under förevarande anslag med 1 700 000 kr.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel, vilken skall tillföras ersättning från allmänna pensionsfonden med ett belopp, som motsvarar administrationskostnaderna för den allmänna tilläggspensioneringen, beräknar jag till 4 870 000 (+ 400 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (20 774 000 — 1 550 000) 19 224 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för häradsskrivarna m. fl., som föranledes av vad jag föreslagit i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för häradsskrivarna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	5 100 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	13 425 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	5 200 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	369 000
	Summa kr. 24 094 000

Särskilda uppbördsmedel:

Ersättning från allmänna pensionsfonden	4 870 000
	Nettoutgift kr. 19 224 000;

c) till *Häradsskrivarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 19 224 000 kr.

[139] 11. *Häradsskrivarna m. fl.*: *Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	2 115 000	1 943 818
1961/62 (statsliggaren s. 1187)	1 900 000	
1962/63 (förslag)	2 080 000	

Yrkande

Medelsbehovet för nästa budgetår har av *länsstyrelserna* beräknats till i runt tal 2 448 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Sjukvård m. m.	60 906	65 000	70 800	5 800
2. Reseersättningar	478 368	400 000	469 200	69 200
3. Expenser	1 885 729	1 835 000	1 908 000	73 000

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. upptager jag till oförändrat belopp, 65 000 kr.

För reseersättningar kan jag med någon jämkning godtaga myndigheternas uppskattning av anslagsbehovet och beräknar ett med 50 000 kr. förhöjt belopp eller 450 000 kr.

Till expenser har för innevarande budgetår anvisats 1 835 000 kr. Med hänsyn till nödvändigheten att i vissa avseenden förbättra häradsskrivarkontorens maskinutrustning och då även vissa löpande utgifter kan beräknas öka, finner jag detta belopp böra uppräknas med 330 000 kr. För anskaffning av ett antal debetsedelmaskiner och andra kontorsmaskiner

har jag därvid beräknat 230 000 kr. Jag beräknar sålunda expensposten till (1 835 000 + 330 000) 2 165 000 kr.

Inkomstposten till särskilda uppbördsmedel, vilken skall tillföras ersättning från allmänna pensionsfonden med ett belopp, som motsvarar administrationskostnaderna för den allmänna tilläggspensioneringen, upptager jag till 600 000 (+ 200 000) kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (1 900 000 + 180 000) 2 080 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Häradsskrivarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 2 080 000 kr.

[140] 12. Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	27 775 000	27 423 593
1961/62 (statsliggaren s. 1188) ..	31 135 000	
1962/63 (förslag)	32 325 000	

Länsstyrelsernas förslag rörande beräkningen av anslaget för nästa budgetår innefattar — förutom framställningar om uppflyttning i lönegrad av vissa landsfiskalstjänster samt om inrättande av ytterligare icke-ordinarie biträdestjänster — följande yrkanden, vilka synes böra särskilt redovisas.

Under hänvisning till arbetsbördan i resp. distrikt har tjänst som e.o. landsfiskal i utbyte mot biträdande landsfiskalstjänst begärts av *länsstyrelsen i Stockholms län* — hos polischefen-åklagaren i Nacka distrikt och hos landsfiskalen i Sigtuna distrikt — i *Östergötlands län* — hos polischefen-åklagaren i Valkebo distrikt och hos landsfiskalen i Finspångs distrikt — i *Kalmar län* — hos landsfiskalen i Södra Tjusts distrikt — i *Hallands län* — hos landsfiskalen i Kungsbacka distrikt — i *Kopparbergs län* — hos landsfiskalen i Ludvika distrikt — samt i *Norrbottens län* — hos polischefen-åklagaren i Piteå distrikt och hos landsfiskalen i Jokkmokks distrikt.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår inrättande av ytterligare en e.o. landsfiskalstjänst hos polischefen-åklagaren i Kiruna distrikt. Arbetsbördans omfattning kräver enligt länsstyrelsen en förstärkning med en sådan tjänst.

Länsstyrelsen i Stockholms län har gjort framställning om ändrad organisation av Haninge landsfiskalsdistrikt. Med hänsyn till arbetsbelastningens storlek är enligt länsstyrelsens mening en uppdelning av landsfiskalstjänsten på två tjänster nödvändig. I distriktet bör finnas en tjänst såsom polischef och en tjänst såsom utmätningsman. Jämfört med nuvarande organisation måste följande tjänster inrättas, en tjänst som landsfiskal i Ao 21, en kontoristtjänst i Ae 9 och en icke-ordinarie kontorsbiträdestjänst.

En motsvarande uppdelning av landsfiskalstjänsten begäres av *länsstyrelsen i Gotlands län* beträffande Roma landsfiskalsdistrikt. Till stöd härför åberopas att Kungl. Maj:t i samband med beslut om Visby stads förenande i judiciellt avseende med Gotlands domsaga förordnat, att staden fr. o. m. den 1 januari 1962 skall tillhöra sistnämnda landsfiskalsdistrikt. Landsfiskalen skall fr. o. m. samma dag även vara allmän åklagare i militära mål, som från avdelningar inom sjunde militärområdet upptages vid Gotlands domsagas häradsrätt. Länsstyrelsen anser, att följande tjänster måste — jämfört med nuvarande organisation — inrättas: en landsfiskalstjänst i Ao 24 och en sådan tjänst i Ae 21, en kontoristtjänst i Ao 9, en kansli-biträdestjänst i Ao 7 samt en icke-ordinarie kontorsbiträdestjänst.

Av *länsstyrelsen i Stockholms län* begäres en biträdande landsfiskalstjänst i envar av Solna (polischefen-åklagaren) och Sollentuna distrikt (polischefen-åklagaren), av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* en sådan tjänst i Tanums distrikt samt av *länsstyrelsen i Södermanlands län* en sådan tjänst i Trosa distrikt, beträffande sistnämnda distrikt i utbyte mot landskanslisttjänsten i distriktet.

Länsstyrelsen i Stockholms län hemställer, under åberopande av den kraftigt ökade arbetsbördan, att en tjänst som landsfiskal i Ag 21 inrättas i vart och ett av Österåker-Danderyds, Solna och Svartlösa distrikt (landsfiskalen-utmätningssmannen).

Länsstyrelsen i Skaraborgs län begär en ny landskanslisttjänst i Tidans distrikt samt *länsstyrelsen i Norrbottens län* en kansliskrivartjänst i Gällivare distrikt (landsfiskalen-utmätningssmannen).

Enligt grunderna för reglerad beföringsgång föreslås antalet kontorsbiträden i Ao 5 skola ökas med 9.

Departementschefen

De förslag, som framlagts i 1957 års polisutrednings i somras avgivna principbetänkande angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., berör icke enbart polisväsendet utan även åklagar- och exekutionsväsendet. Förslagen syftar till väsentliga förändringar av nu rådande förhållanden inom nämnda verksamhetsområden. I avbidan på statsmakternas ställningstagande till förslagen anser jag mig icke böra föreslå organisatoriska förändringar eller inrättande av nya ordinarie eller extra ordinarie landsfiskalstjänster. I några fall finner jag emellertid arbetsökningen på landsfiskalskontoren vara så stor, att särskilda åtgärder är erforderliga. I anslutning till länsstyrelsernas yrkanden förordar jag sålunda, att en tjänst som extra landsfiskal i Ag 21 inrättas i Haninge distrikt, vars delning tills vidare torde få bero. Jag föreslår även, att hos polischefen-åklagaren i vart och ett av Solna och Sollentuna distrikt en tjänst som extra biträdande landsfiskal i Ag 19 inrättas.

Förslagen om utbyte av tjänsten som biträdande landsfiskal mot en tjänst som landsfiskal i Ae 21 i vart och ett av Nacka (polischefen-åklagaren), Ludvika och Piteå (polischefen-åklagaren) distrikt anser jag mig med hänsyn till föreliggande arbetsförhållanden böra biträda. Härjämte beräknar jag för påvisade behov av arbetskraftförstärkning i vissa distrikt medel till inrättande av ytterligare sju icke-ordinarie kanslibiträdes- eller kontorsbiträdestjänster.

Till följd av ändrade förhållanden har Kungl. Maj:t fr. o. m. den 1 januari 1962 förordnat om organisationen av förutvarande Roma, numera Visby landsfiskalsdistrikt. Därvid har tjänsten som landsfiskal i Ao 23 i Roma distrikt omvandlats till tjänst som landsfiskal-utmättningsman i Ao 23 i det nybildade distriktet. I distriktet skall, såvitt nu bör redovisas, vidare finnas anställda en landsfiskal (polischef-åklagare) i Ag 24, ävensom hos denne en extra landsfiskal i Ag 21. Jag förordar, att i utbyte mot den i förutvarande Roma distrikt befintliga tjänsten som biträdande landsfiskal, tjänsten som extra landsfiskal i Ag 21 fr. o. m. nästa budgetår omändras till tjänst som landsfiskal i Ae 21. Jag vill i detta sammanhang anmäla att, då befattningen som utmättningsman blir ledig, tjänstens lönegradsplacering bör omprövas. Jag beräknar merkostnaden för nästa budgetår med anledning av nämnda omorganisation till i runt tal 70 000 kr.

I enlighet med länsstyrelsernas framställningar torde antalet ordinarie kontorsbiträden jämlikt grunderna för den reglerade befordringsgången böra ökas med nio. Antalet sådana tjänster skulle därefter uppgå till 134.

Genom beslut den 27 juli 1961 har Kungl. Maj:t förordnat, att en landsfiskal i Ao 23 skall beredas annan tjänstgöring inom landsstaten. Jag förordar, att ifrågavarande tjänst fr. o. m. nästa budgetår föres å övergångsstat. Förteckningen över personal på övergångsstat torde ändras på det sättet, att en landsfiskalstjänst i Ao 23 uppföres samt att på grund av avgång två landsfiskalstjänster i Ao 19 utgår.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med 266 000 kr. Härtill kommer automatiska utgiftsstegringar för löne-regleringar och löneklassuppflyttningar m. m. med 924 000 kr.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (31 135 000 + 1 190 000) 32 325 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för landsfiskalerna m. m., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	13 950 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis	10 140 000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl., förslagsvis	700 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	7 055 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	480 000
Summa kr. 32 325 000;	

c) till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 32 325 000 kr.

[141] 13. *Landsfiskalerna m. fl. Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	4 125 000	4 479 868
1961/62 (statsliggaren s. 1192)	4 397 000	
1962/63 (förslag)	4 660 000	

Yrkande

Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till i runt tal 4 884 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	60 073	65 000	69 000	+ 4 000
2. Reseersättningar	1 700 456	1 675 000	1 819 000	+ 144 000
3. a) <i>Expenser för eget behov</i>	1 859 866	1 975 000	2 247 000	+ 272 000
b) <i>Expenser för annat än eget behov</i> ..	687 660	635 000	729 000	+ 94 000
4. Övriga utgifter	30 000	47 000	20 000	— 27 000

Motiv

3) *Länsstyrelsen i Norrbottens län* har begärt 44 000 kr. för anskaffande av bilradioutrustning för utlåning till, förutom landsfogden, tio landsfiskaler i länet.

Yttrande

Statspolisintendenten har beträffande länsstyrelsens i Norrbottens län framställning förklarat, att han i och för sig icke har något att erinra mot att anskaffning sker. Det synes emellertid enligt statspolisintendenten lämpligt, att frågan upptages till bedömande i större sammanhang med beaktande av det behov, som kan föreligga jämväl i andra län.

Departementschefen

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör uppföras med oförändrat belopp, 65 000 kr.

För reseersättningar beräknar jag 1 750 000 (+ 75 000) kr.

Till expenser har för innevarande år anvisats 2 610 000 kr., varav till expenser för eget behov beräknats 1 975 000 kr. och till expenser för annat än eget behov 635 000 kr. Med hänsyn till ökade kostnader för bl. a. belysning, städning och telefon samt vissa ökade inventarieanskaffningar på grund av byten av kontorslokaler finner jag det erforderligt att till expenser för eget behov beräkna 2 140 000 kr. Jag har därvid icke beräknat medel för anskaffning av bilradioanläggningar till landsfiskaler i Norrbottens län. Länsstyrelsens yrkande i denna del anser jag mig således ej kunna biträda. Med hänsyn till anslagsbelastningen beräknar jag till expenser för annat än eget behov 690 000 kr. Posten till expenser upptager jag sålunda till (2 140 000 + 690 000) 2 830 000 (+ 220 000) kr.

Under anslagsposten till övriga utgifter föreslår jag för nästa budgetår en till 15 000 (— 32 000) kr. begränsad medelsanvisning. Minskningen är huvudsakligen föranledd av att medel till kostnad för åklagarkurs, vartill för innevarande budgetår anvisats 31 000 kr. under förevarande anslag, för nästa budgetår beräknas under åttonde huvudtiteln.

I enlighet med det anförda torde anslaget böra uppföras med (4 397 000 + 263 000) 4 660 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 660 000 kr.

*Statens organisationsnämnds förslag till personalorganisation beträffande föreslagen
allmän beredskapsdetalj (-sektion)*

Län	A 26	A 24	A 21	A 19	A 17	A 15	A 9—13	Summa kvalif. personal	A 7	A 5	Summa biträdes- personal	Summa sum- marum
A+B	1	—	—	2	—	2	2	7	1	4	5	12
C	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3
D	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
E	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	2	5
F	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	2	5
G	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3
H	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
I	—	—	—	—	½	1	—	1½	—	1	1	2½
K	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3
L	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
M	—	1	—	2	—	1	1	5	1	2	3	8
N	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3
O	—	1	—	2	—	1	—	4	1	2	3	7
P	—	—	1	—	—	1	2	4	—	2	2	6
R	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
S	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	2	5
T	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	2	5
U	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
W	—	—	1	—	—	1	1	3	—	2	2	5
X	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
Y	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
Z	—	—	1	—	—	1	—	2	—	1	1	3
AC	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
BD	—	—	1	—	—	1	1	3	—	1	1	4
Summa	1	2	20	6	½	25	19	73½	3	35	38	111½

Kameralsektionerna utom prövningsnämndskanslierna
Juristpersonal enligt statens organisationsnämnds (SON)
och länsstyrelsernas (LS) förslag

Län	A 26			A 23			A 21			A 15—19			Summa		
	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS
Stockholms.....	1	1	¹ 1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	5	3	4
Malmöhus.....	1	1	² 1	1	1	² 1	1	1	1	1,5	1	1	4,5	4	4
Göteborgs och Bohus.....	1	1	¹ 1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	5	4	4
Älvsborgs.....	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	4	3	4
Västernorrlands..	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	5	3	4
Östergötlands...	1	1	³ 1	1	1	1	1	—	1	2	1	2	5	3	5
Kristianstads...	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	4	3	⁴ 3
Värmlands.....	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	5	3	4
Kopparbergs....	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	5	3	4
Gävleborgs.....	1	1	1	1	1	1	1	—	1	2	1	1	5	3	4
Västerbottens...	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	4	3	3
Norrbottnens....	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	4	4
Jönköpings.....	1	1	³ 1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	4	3	4
Kalmar.....	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	4	3	4
Skaraborgs.....	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1	4	3	⁵ 3
Örebro.....	1	1	³ 1	1	1	1	1	—	1	1	1	1	4	3	4
Södermanlands..	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	3	3	3
Västmanlands...	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	1	1	3	3	3
Jämtlands.....	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	3	2	3
Uppsala.....	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	3	2	3
Kronobergs.....	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	2	2	3
Blekinge.....	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	3	2	3
Hallands.....	1	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	1	3	2	3
Gotlands.....	—	—	—	1	1	1	—	—	1	2	—	—	3	1	2
Summa	23	23	23	24	24	24	16	4	15	32,5	17	23	95,5	68	85

¹ I anslagsäskandet för budgetåret 1962/63 föreslår länsstyrelsen att en tjänst som länsassessor i Bo 1 nyinrättas samt att tjänsten som länsassessor i Ao 26 omändras till tjänst i Ao 24.

² I anslagsäskandet för budgetåret 1962/63 föreslår länsstyrelsen uppflyttning av länsassessor-tjänsten från Ao 26 till Bo 1 och förste länsnotariatjänsten från Ao 23 till Ao 24.

³ I anslagsäskandet för budgetåret 1962/63 föreslår länsstyrelsen uppflyttning av länsassessor-tjänsten från Ao 26 till Bo 1.

⁴ Länsstyrelsen anser att med fastställandet av personalplanen bör t. v. få bero.

⁵ Länsnotarien i reglerad befordringsgång bör enligt länsstyrelsen avföras från kameralsektionens personaluppsättning för att i stället avses för tjänstgöring inom landskontoret i dess helhet.

Kameralsektionerna utom prövningsnämndskanslierna
Landskanslistpersonal enligt statens organisationsnämnds (SON)
och länsstyrelsernas (LS) förslag

Län	A 21			A 19			A 9—15			Summa		
	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS
Stockholms.....	—	1	1	2	1	1	5	3	3	7	5	5
Malmöhus.....	—	1	1	2	1	1	5	3	5	7	5	7
Göteborgs och Bohus.....	—	1	1	2	1	2	4	2	3	6	4	6
Älvsborgs.....	—	1	1	1	—	—	1,5	3	2	2,5	4	3
Västernorrlands..	—	1	1	1	—	—	2	3	3	3	4	4
Östergötlands....	—	1	1	1	—	—	3	3	3	4	4	4
Kristianstads....	—	1	1	1	—	—	1	2	2	2	3	3
Värmlands.....	—	1	1	1	—	—	2	3	2	3	4	3
Kopparbergs.....	—	1	1	1	—	—	3	3	3	4	4	4
Gävleborgs.....	—	1	1	1	—	—	3	3	3	4	4	4
Västerbottens....	—	1	1	1	—	—	2	2	2	3	3	3
Norrbottnens....	—	1	1	1	—	—	3	2	3	4	3	4
Jönköpings.....	—	1	1	1	—	—	1	2	2	2	3	3
Kalmar.....	—	1	1	1	—	—	2	2	2	3	3	3
Skaraborgs.....	—	1	1	1	—	1	2	2	2	3	3	4
Örebro.....	—	1	1	1	—	—	2	2	2	3	3	3
Södermanlands...	—	1	—	1	—	1	1	1	1	2	2	¹ 2
Västmanlands....	—	1	1	1	—	—	2	1	1	3	2	2
Jämtlands.....	—	1	1	1	—	—	2	1	2	3	2	3
Uppsala.....	—	1	1	1	—	—	2	1	2	3	2	3
Kronobergs.....	—	1	1	1	—	—	1	1	1	2	2	2
Blekinge.....	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	2	2
Hallands.....	—	1	1	1	—	—	² 2	1	2	3	2	3
Gotlands.....	—	1	1	1	—	—	—	1	1	1	2	2
Summa	—	24	23	27	3	6	51,5	48	53	78,5	75	82

¹ Länsstyrelsen anser att med fastställandet av personalplanen bör t. v. få bero.

² Därav 1 tjänst redovisad som övertalig.

Kameralsektionerna utom prövningsnämndskanslierna
Biträdespersonal enligt statens organisationsnämnds (SON)
och länsstyrelsernas (LS) förslag

Län	A 10			A 9			A 7			A 1—5			Summa		
	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS	Nu	SON	LS
Stockholms....	2	2	3	—	3	2	7	4	4	10	7	10	19	16	19
Malmöhus.....	2	2	2	3	3	3	7	5	7	10	8	8	22	18	20
Göteborgs och Bohus.....	3	2	3	1	2	2	6	3	4	2	5	6	12	12	15
Älvsborgs.....	1	2	2	3	2	2	13	13	3	5	5	5	12	12	12
Västernorrlands	2	2	2	2	2	2	2	2	2	5	4	5	11	10	11
Östergötlands..	2	2	2	2	2	2	3	3	3	5	5	5	12	12	12
Kristianstads..	2	2	2	2	2	2	3	1	1	3,5	3,5	4	10,5	9	9
Värmlands....	2	2	2	1	2	2	3	1	2	2	4	3	8	9	9
Kopparbergs..	2	2	2	1	2	2	2	2	2	4	5	5	9	11	11
Gävleborgs....	3	2	3	1	2	1	2	2	2	5	4	4	11	10	10
Västerbottens..	2	2	2	1	2	2	1	2	2	8	5	5	12	11	11
Norrbottnens...	1	2	2	2	2	2	4	3	3	3	6	6	10	13	13
Jönköpings....	1	1	1	1	2	2	3	1	2	4	3	3	9	7	8
Kalmar.....	2	1	2	1	2	1	2	1	2	3	3	3	8	7	8
Skaraborgs....	2	1	2	1	2	2	2	1	1	2	3	2	7	7	7
Örebro.....	1	1	2	2	2	1	—	1	1	4	3	3	7	7	7
Södermanlands	1	1	1	2	1	2	1	1	1	4	3	4	8	6	8
Västmanlands..	1	1	2	1	2	1	1	1	2	3	3	3	6	7	8
Jämtlands.....	2	1	2	1	2	1	1	2	2	6	5	5	10	10	10
Uppsala.....	2	1	2	1	2	1	1	1	4 ¹	2	2	2	6	6	6
Kronobergs....	2	1	2	1	2	1	1	1	1	5	4	5	9	8	9
Blekinge.....	2	1	2	1	2	1	1	1	1	3	2	2	7	6	6
Hallands.....	2	1	2	1	2	1	1	1	1	4	4	4	8	8	8
Gotlands.....	1	—	1	—	1	—	1	1	1	2	1	2	4	3	4
Summa	43	35	48	32	48	38	58	44	51	104,5	98	104	237,5	225	241

¹ I telefonisttjänst i A 7 ej medräknad.

² I anslagsäskandet för budgetåret 1962/63 föreslår länsstyrelsen, att en kontorsbiträdes-tjänst uppflyttas till kansliskrivartjänst.

³ ½ års arbetskraft disponeras å uppboordssektionen.

⁴ I anslagsäskandet för budgetåret 1962/63 föreslår länsstyrelsen, att en kontorsbiträdes-tjänst uppflyttas till kanslibitradestjänst.

*Biträdespersonalen å kameralsektionen utom prövningsnämndskanslierna
enligt departementschefens förslag*

Län	Grupp	Kansli- skrivare Ao 10	Konto- rist Ao 9	Kansli- biträde Ao 7	Kontors- biträde Af 1—Ao 5
Stockholms.....	I	3	3	4	6
Malmöhus.....		3	3	5	7
Göteborgs och Bohus....		2	3	3	4
Älvsborgs.....	II	3	2	3	4
Västernorrlands.....		3	2	2	3
Östergötlands.....	III A	3	2	3	4
Kristianstads.....		3	2	1	3
Värmlands.....		3	2	1	3
Kopparbergs.....		3	2	2	4
Gävleborgs.....		3	2	2	3
Västerbottens.....	III B	3	2	2	4
Norrbottnens.....		3	2	3	5
Jönköpings.....	III C	2	1	1	3
Kalmar.....		2	1	1	3
Skaraborgs.....		2	1	1	3
Örebro.....		2	1	1	3
Södermanlands.....	III D	1	1	1	3
Västmanlands.....		2	1	1	3
Jämtlands.....		2	1	2	5
Uppsala.....	IV	2	1	1	2
Kronobergs.....		2	1	1	4
Blekinge.....		2	1	1	2
Hallands.....		2	1	1	4
Gotlands.....	V	1		1	1
Summa		57	38	44	86

D. Polisväsendet**[142] 1. Statspolisintendenten m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 498 000	1 472 334
1961/62 (statsliggaren s. 1195)	1 742 000	
1962/63 (förslag)	1 919 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 570 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 431 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. Nya tjänster:	
a) 1 byråassistent eller byråingenjör Ae 17 vid statspolisintendentens kansli . . .	+ 20 857
b) 1 garageförman Ae 9 vid envar av avdelningarna i Nyköping, Linköping, Jönköping, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Sundsvall.	+ 98 965
c) 1 kontorsbiträde vid envar av ordningsavdelningen i Stockholm samt ordningssektionerna i Nyköping, Linköping, Norrköping, Jönköping, Hälsingborg, Göteborg, Vänersborg, Borås, Karlstad, Örebro, Falun, Gävle och Luleå. . .	+ 142 848
d) 1 kontorsbiträde vid envar av kriminalavdelningen i Stockholm samt kriminalsektionerna i Uppsala, Växjö, Västervik (halvtid), Visby (halvtid), Malmö, Göteborg, Uddevalla (halvtid), Vänersborg, Falun, Hudiksvall (halvtid), Sundsvall och Luleå.	+ 113 504
e) 2 fotobiträden Ag 5, varav 1 vid kriminalavdelningen i Stockholm och 1 vid kriminalsektionen i Göteborg.	+ 21 808
f) <i>Avgår enligt e) arvode till ett fotobiträde.</i>	— 10 000
2. Löneregleringar:	
a) 1 polisintendent Ao 26 i st. f. Ao 25.	+ 1 669
b) 1 förste byråsekreterare Ao 23 i st. f. Ao 21.	+ 2 792
c) 3 garageföreståndare Ae 12 i st. f. 3 garageförman Ae 9 vid avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg.	+ 6 675
d) 3 garagebiträden Ag 7 i st. f. 3 arvodesbefattningshavare med lön motsvarande A7 vid avdelningarna i Stockholm, Malmö och Göteborg.	—
e) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde Ae 7 vid statspolisintendentens kameralsektion	+ 1 357
f) 1 kontorist Ae 9 i st. f. 1 kanslibiträde Ae 7 vid ordningssektionen i Linköping.	+ 1 201
g) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde vid statspolisintendentens kansli	+ 1 232
h) 7 kanslibiträden Ae 7 i st. f. 7 kontorsbiträden vid ordningssektionerna i Norrköping, Vänersborg och Borås samt kriminalsektionerna i Växjö, Kristianstad, Vänersborg och Örebro.	+ 7 644
i) Ordinariesättning av 8 kontorsbiträdestjänster.	—
3. Omräkning.	+ 20 448
	+ 431 000

Motiv

1 a) Den 1 juli 1957 inrättades en tjänst som förste byråingenjör. Då fanns 332 bilar och 134 motorcyklar. Fordonsbeståndet har sedan dess ökat till 410 bilar och 219 motorcyklar. Under de senare åren har även den tekniska apparaturen ökat väsentligt i omfattning och blivit mer komplicerad. Detta har medfört en betydligt ökad arbetsbörda för förste byråingenjören. En del göromål av mera rutinbetonad karaktär bör överföras på en ny befattningshavare med viss motorteknisk och teleteknisk utbildning.

1 b) Motorfordonsbeståndet uppgår f. n. till, vid avdelningen i Nyköping 12 bilar och 8 motorcyklar, i Linköping 14 bilar och 9 motorcyklar, i Jönköping 18 bilar och 11 motorcyklar, i Karlstad 13 bilar och 5 motorcyklar, i Örebro 14 bilar och 9 motorcyklar, i Falun 16 bilar och 6 motorcyklar, i Gävle 13 bilar och 5 motorcyklar samt i Sundsvall 16 bilar och 4 motorcyklar.

1 c) Erfarenhetsmässigt erfordras minst ett kontorsbiträde per 10 ordningspolismän för att arbetet skall kunna löpa på ett tillfredsställande sätt. Därest den utökning av ordningsstatspolisen som föreslås i det följande under anslaget D 4 vinner Kungl. Maj:ts bifall skulle antalet polismän per biträde bli, i Stockholm 14,8, Nyköping 15,5, Linköping 16,5, Norrköping 16, Jönköping 15, Göteborg 19,7, Vänersborg 19, Borås 15, Karlstad 17, Örebro 17, Falun 16,5, Gävle 16 och Luleå 17,5 under det att sektionen i Helsingborg fortfarande skulle helt sakna biträde åt nio polismän.

1 d) I genomsnitt erfordras ett biträde per 4 å 5 kriminalpolismän för att arbetet skall kunna bedrivas på ett rationellt sätt. En sådan proportion är dock långt ifrån uppnådd vid ett flertal avdelningar. Brottmålen har under de senare åren tenderat att öka såväl i antal som framförallt i storlek med ökat skrivarbete som följd. Skrivbiträdena vid vissa avdelningar måste i icke oväsentlig omfattning arbeta på övertid.

1 e—f) Erfarenheterna från den tid arvodesanställt fotobiträde funnits vid statspolisavdelningen i Stockholm är synnerligen goda. Polispersonalen har kunnat friställas från allt laboratoriearbete. Fotobiträdet har även fungerat som fotograf i samband med brottsplatsundersökningar och liknande. Behovet av de föreslagna tjänsterna beräknas öka i framtiden på grund av att färgfotografering kommer att i allt större utsträckning utnyttjas i polisarbetet.

2 a) Innehavaren av ifrågavarande intendentstjänst vid statspolisintendentens kansli rekryteras från kommissariekåren. Befattningshavaren har att direkt under statspolisintendenten ansvara för och planlägga statspolisens trafikövervakande verksamhet. Då tjänsten är en befordringstjänst i förhållande till kommissarietjänsterna, av vilka åtskilliga placerats i lönegraden Ao 25 under 1961, är den nuvarande lönesättningen klart otillfredsställande.

2 b) I samband med den kraftiga utbyggnad som skett av statspolisorganisationen under senare år har de kamerala uppgifterna vid statspolisintendentens kansli utökats i väsentlig grad och även blivit av mer kvalificerad art sedan förste byråsekreterartjänsten inrättades. Denna utökning av verksamheten har medfört att innehavaren av tjänsten ålagts större ansvar och arbetsbörda. Ett flertal kamerala tjänster av liknande karaktär å olika statliga myndigheter har under de senaste åren blivit föremål för lönegradsuppflyttning.

2 c) Garageförmännen ansvarar för att motorfordonen befinner sig i fullgott skick. I Malmö och Göteborg skall garageförmännen i egen verkstad utföra vanligen förekommande smärre reparationer å fordonen. De i Stockholm tjänstgörande garagebiträdena utför smärre motorreparationer. Garageförmännen där icke blott deltar i dessa arbeten utan är jämväl ansvarig för och utövar kontroll av garagebiträdenas arbeten. Vid reparationer å specialverkstäder åligger det garageförmännen att kontrollera att reparationerna blir riktigt utförda och i överensstämmelse med gjorda kostnadsberäkningar, att medverka vid träffande av avtal om reparationer m. m.

2 d) Genom att avdelningarna tillförts ett ökat antal motorfordon fr. o. m. den 1 juli 1961 och kan väntas erhålla ytterligare fordon har behovet av tjänsterna förstärkts. Det måste anses vara såväl rationellt som ur statsfinansiell synpunkt fördelaktigt att utföra underhållsarbeten såsom rundsmörjning, renhållning i garagen m. m. genom egen personal.

2 e) Det ena av två kanslibiträden å sektionen ansvarar närmast under förste byråsekreteraren för utförandet av all avlöningsuträkning och biträder kassören med kassagöromål, utövar den närmaste ledningen av de fyra övriga biträden, som är sysselsatta med avlönings-, revisions- och bokföringsgöromål, samt har närmast under förste byråsekreteraren ansvaret för den kamerala biträdespersonalens arbete.

2 f) Kanslibiträdet omhänderhar olika förskottskassor och ombesörjer den härav föranledda bokföringen och fakturagranskningen, granskar reseräkningar och sköter diarieföring.

2 g) Då registratorns arbetsbörda under senare tid ökat i avsevärd omfattning på grund av de senaste årens stora utökning av statspolisorganisationen synes det numera nödvändigt att en del av de mer kvalificerade registratorsgöromålen överföres å det kontorsbiträde som biträder vid registratorsexpeditionen.

2 h) F. n. har envar av kriminalsektionerna i Kristianstad och Örebro två kontorsbiträden men ingen kanslibiträdestjänst. Därest den nyss under 1 c) föreslagna utökningen av biträdespersonalen skulle vinna Kungl. Maj:ts bifall skulle avdelningarna i Norrköping och Borås erhålla två kontorsbiträdestjänster å ordningssektionen och förutom de nämnda avdelningar-

na i Kristianstad och Örebro skulle även avdelningen i Växjö erhålla två kontorsbiträden å kriminalsektionen medan avdelningen i Vänersborg kommer att erhålla två kontorsbiträden å såväl ordnings- som kriminalsektionerna utan att någon kanslibiträdestjänst finnes vid nämnda sektioner.

Departementschefen

För att avlasta förste byråingenjören vissa göromål föreslår jag, att en ingenjörstjänst i Ae 17 inrättas.

Vad beträffar förslagen om utökning av antalet kontorsbiträden och löne-reglering för vissa kontorsbiträden förordar jag dels inrättande av två tjänster som kanslibitråde i Ae 7 samt sju heltidstjänster och fyra halvtidstjänster som kontorsbiträde, dels ock utbyte av två tjänster som kontorsbiträde mot tjänster som kanslibitråde i Ae 7. Av nämnda tjänster avser jag en av de till nyinrättande föreslagna kanslibiträdestjänsterna och fem heltidstjänster som kontorsbiträde för ordningsstatspolisen samt övriga tjänster för kriminalstatspolisen.

Med hänsyn till omfattningen av det fotografiska laboratoriearbetet vid avdelningarna i Stockholm och Göteborg föreslår jag, att två tjänster som fotobitråde i högst Ag 5 inrättas. I samband härmed bör anslaget minskas med ett belopp av 10 000 kr., motsvarande nu utgående arvode till ett fotobitråde i Stockholm.

I likhet med statspolisintendenten förordar jag, att tre befattningar för garagebiträde med arvode motsvarande löneklass A 7 utbytes mot tre garagebiträdestjänster i Ag 7.

I överensstämmelse med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör medel beräknas för uppflyttning av en tjänst som förste byråsekreterare i Ao 21 till Ao 23, en som kanslibitråde i Ae 7 vid statspolisintendentens kameralsektion till kontorist i Ae 9 och en som kontorsbiträde vid dennes registratorsexpedition till kanslibitråde i Ae 7.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör åtta kontorsbiträden i Ae 5 beredas ordinarie tjänst i Ao 5.

Övriga av statspolisintendenten framlagda förslag till personalförstärkning eller lönereglering anser jag mig inte kunna biträda.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen för personalförstärkningar m. m. med i runt tal 156 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för vidtagna löneregleringar, löneklass-uppflyttningar m. m. med 21 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 742 000 + 177 000) 1 919 000 kr. Härav torde ett belopp av 640 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statspolisintendenten m. fl., som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statspolisintendenten m. fl., att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöning till statspolisintendenten samt kostnader för hans pensionering, <i>förslagsvis</i>	58 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	324 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 089 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	420 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	28 000

Summa kr. 1 919 000;

c) till *Statspolisintendenten m. fl.*: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 919 000 kr., därav 640 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[143] **2. Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 554 000	1 493 136
1961/62 (statsliggaren s. 1196)	1 958 000	
1962/63 (förslag)	1 222 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 758 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Vid utgången av budgetåret 1960/61 fanns å anslaget en reservation av i runt tal 250 000 kr. Härav hänförde sig 227 000 kr. till inköp av motorfordon och 21 000 kr. till inköp av ridhästar.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) föreslår, att anslaget minskas med 548 000 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Minskning
1. Inköp av motorfordon	1 934 000	1 398 000	536 000
2. Inköp av ridhästar och dessas transport till stationsorten	22 000	10 000	12 000
			548 000

Motiv

1) Antalet bilar vid ordningsstatspolisen har sedan en längre tid varit otillräckligt. Tidigare erfarenheter gav vid handen, att det erfordrades minst en bil för varje antal tre polismän för utnyttjande av polispersonalen på ett effektivt sätt. De senaste erfarenheterna från trafikövervakningen tyder på att man bör ha minst två bilar för fem polismän för att på bästa sätt utnyttja personalen i trafikövervakningsarbetet. En sådan proportion föreligger emellertid f. n. knappast vid någon ordningssektion. Det torde finnas anledning att i fortsättningen mera regelbundet använda enmanspatrullering under trafikövervakningen. Även om man vid sådan patrullering i viss utsträckning kan låta tillgängliga bilar köra i skift — vilket för övrigt måste ske redan nu vid tvåmanspatrullering — är det uppenbart, att ett rationellt utnyttjande av systemet med enmanspatruller förutsätter relativt god tillgång på bilar. För att kunna uppnå nämnda proportion två bilar per fem polismän skulle erfordras en utökning av motorfordonsbeståndet med sammanlagt omkring 100 personbilar. Emellertid begär statspolisintendenten av besparingsskäl endast en utökning, som motsvarar minst en bil för tre polismän. För att i stort sett uppnå detta erfordras en utökning av motorfordonsbeståndet vid ordningsstatspolisen med 24 bilar. Bilarna bör vara av medelstor typ. Inköpskostnaden beräknas till $(24 \times 17\,000)$ 408 000 kr.

Med hänsyn till föreliggande svårigheter att transportera statspolisens hästar — härför fordras antingen tillgång till järnväg eller privata åkeriföretag — och de dryga kostnaderna för sådan transport kommer statspolisens rytteri till användning endast i mycket begränsad omfattning. Såväl ur allmänna beredskapssynpunkter som utifrån värdet för det normala polisarbetet bör statspolisen äga tillgång till egna *hästtransportfordon* av sådan typ, att de med hjälp av släpvagnskoppling kan kopplas till en vanlig tjänstebil av stor typ. Då varje beriden statspolisavdelning bör ha tillgång till sådant fordon, blir totala kostnaden $(4 \times 10\,000)$ 40 000 kr.

Statspolisens motorcykelbestånd uppgår f. n. till 184 motorcyklar, vartill kommer 35 övnings- och reservmotorcyklar. I anledning av den föreslagna utökningen av ordningsstatspolisen med 43 man föreligger behov av ytterligare 15 motorcyklar, vilka beräknas dra en inköpskostnad av $(15 \times 6\,300)$ 94 500 kr.

Det fordras minst två bilar för varje antal fem kriminalpolismän inom *kriminalstatspolisen*. Denna proportion är uppnådd endast vid ungefär hälften av kriminalstatspolissektionerna. Vid bifall till föreslagen utökning av kriminalpolispersonalen kommer bristen på bilar att bli ytterligare kännbar. Statspolisintendenten föreslår, att åtta bilar av mindre typ anskaffas. Inköpskostnaden beräknades till $(8 \times 12\,100)$ 96 800 kr.

Enligt tidigare tillämpad princip bör under budgetåret 1962/63 *utbyte*

ske av 45 bilar för ordningsstatspolisen och 12 bilar för kriminalstatspolisen. Kostnaden för utbyte av dessa bilar — 5 stora, 40 medelstora och 12 mindre bilar — bör beräknas till 792 700 kr. Av motorcyklarna beräknas 20 behöva utbytas. Kostnaden härför torde uppgå till 116 000 kr. Sammanlagt erfordras sålunda för förnyelse av statspolisens motorfordonsbestånd 908 700 kr.

För inköp av motorfordon — utökning och förnyelse — skulle sålunda böra beräknas (408 000 + 40 000 + 94 500 + 96 800 + 908 700) 1 548 000 kr. Med hänsyn till reservationen å ifrågavarande delpost bör emellertid beloppet minskas med 150 000 kr. till 1 398 000 kr.

2) Liksom tidigare år bör för utbyte av 8 hästar beräknas 22 000 kr. Med hänsyn till reservationen å delposten anses posten icke böra upptagas till högre belopp än 10 000 kr.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd anser, att den föreslagna förstärkningen med 24 bilar och 15 motorcyklar är synnerligen behövlig, och tillstyrker därför, att förslaget vinner statsmakternas bifall.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande biträder likaledes statspolisintendentens förslag till utökning av antalet motorfordon för ordningsstatspolisen och förklarar bl. a., att det måste anses vara för den allmänna trafiksäkerheten högst angeläget, att förslagen till förstärkning av ordningsstatspolisens trafikövervakande verksamhet blir till fullo realiserade.

Statskontoret framhåller, att vid bedömning av behovet att utöka antalet motorfordon hänsyn bör tagas till samtliga för ordningspolisverksamheten tillgängliga fordon. Ämbetsverket anser det önskvärt, att det före ett ställningstagande i frågan klarlägges i vilken utsträckning fordon för enmanspatrullering kan ersätta de föreslagna medelstora fordonen. Statskontoret förklarar vidare, att viss kostnadsutredning bör ske, innan ställning tages till förslaget att anskaffa fyra hästtransportfordon.

Departementschefen

Med utgångspunkt från den utökning av ordningsstatspolisen, som jag förordar i det följande under anslaget till Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten, föreslår jag, att ett belopp av 323 000 kr. beräknas för utökning av ordningsstatspolisens motorfordonspark. Det av mig föreslagna beloppet motsvarar inköpskostnaderna för 19 medelstora bilar. Jag förutsätter emellertid, att statspolisintendenten kommer att undersöka, om mindre bilar lämpligen kan i ökad utsträckning användas i ordningsstatspolisens verksamhet.

Mot förslaget till utökning av motorcykelbeståndet med 15 motorcyklar har jag inte något att erinra. Härför beräknar jag 94 000 kr.

Däremot är jag endast beredd att tillstyrka en mera begränsad utökning av antalet bilar för kriminalstatspolisens och föreslår, att 4 mindre bilar inköpes. Kostnaden härför uppskattar jag till 49 000 kr.

Ej heller anser jag mig kunna biträda förslaget om inköp av transportfordon för statspolisens hästar i vidare mån än att jag beräknar 10 000 kr. för detta ändamål.

För förnyelse av bilar och motorcyklar beräknar jag ett belopp av i runt tal 884 000 kr. Vid förnyelse av ordningsstatspolisens bilar bör endast undantagsvis större bilar anskaffas. Jag erinrar vidare om vad jag nyss anfört om undersökning av möjligheterna att i ökad utsträckning använda mindre bilar i ordningsstatspolisens verksamhet.

För inköp av motorfordon m. m. beräknar jag sålunda 1 360 000 kr. Med hänsyn till reservationen under anslaget anser jag dock, att posten till inköp av motorfordon för nästa budgetår kan begränsas till 1 210 000 (— 724 000) kr.

Posten till inköp av ridhästar bör i enlighet med statspolisintendentens förslag bestämmas till 10 000 kr., innebärande en minskning av medelsanvisningen med 12 000 kr.

Anslaget för nästa budgetår torde sålunda böra uppföras med (1 958 000 — 736 000) 1 222 000 kr. Härav torde 1 036 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Inköp av motorfordon m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 1 222 000 kr., därav 1 036 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[144] 3. Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditiionskostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	3 634 000	3 214 008
1961/62 (statsliggaren s. 1196)	3 950 000	
1962/63 (förslag)	4 178 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 3 260 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget ökas med 559 000 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m.	34 801	40 000	25 000	— 15 000
2. Polishundorganisationen	32 990	37 000	41 000	+ 4 000
3. Underhåll och drift av motorfordon m. m.	2 108 940	2 960 000	3 216 000	+ 256 000
4. Underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar	96 584	170 000	149 000	— 21 000
5. Statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap	27 492	35 000	30 000	— 5 000
6. Statspolismännens utbildning i skjutning med tjänstevapen och i livräddning m. m.	2 059	3 000	4 000	+ 1 000
7. Expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt...	565 792	700 000	1 039 000	+ 339 000
				+ 559 000

Motiv

1) Sedan statspolisens rytteri i Göteborg erhållit nya lokaler i anslutning till stadens polisrytteri har staden övertagit samtliga kostnader för bl. a. hästarnas utfodring. Ersättning härför kommer i fortsättningen att utgå från anslaget Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten. Med hänsyn härtill bör ifrågakvarande delpost minskas med 15 000 kr.

2) Då en utbildnings- och repetitionskurs för hundförare avses äga rum under budgetåret 1962/63 bör anslaget höjas med 4 000 kr.

3) Genomsnittskostnaderna för bensen, olja, reparationer m. m. samt skatt och försäkring beräknas till 9 400 kr. för ordningspolisbil och 3 750 kr. för kriminalpolisbil samt 1 600 kr. för motorcykel. Med utgångspunkt härifrån torde för budgetåret 1962/63 böra beräknas för ordningspolisbilar ($9\,400 \times 262$) 2 462 800 kr., för kriminalpolisbilar ($3\,750 \times 101$) 378 750 kr. och för motorcyklar ($1\,600 \times 234$) 374 400 kr. eller sammanlagt i runt tal 3 216 000 kr.

4) Under budgetåret 1962/63 kommer 57 radioapparater att överflyttas från uttrangerade till nya bilar samt 10 apparater att överflyttas från äldre till nya motorcyklar. Monteringskostnaderna beräknas till 21 450 kr. För underhåll av den nuvarande bil- och motorcykelradioapparaturen och de radioanläggningar som föreslagits till inköp beräknas 126 000 kr. För underhåll och drift av en fast radiostation i Storlien erfordras ett belopp om 1 500 kr. Delposten beräknas sålunda till ($21\,450 + 126\,000 + 1\,500$) i runt tal 149 000 kr.

5) För motorfordonsutbildningen vid statspolisen erfordras under budgetåret 1962/63 två motorcykelkurser à 5 000 kr. eller sammanlagt 10 000 kr., två besiktningskurser à 5 000 kr. eller sammanlagt 10 000 kr. samt en motorbefälskurs à 5 000 kr. Den utbildning, som f. n. förekommer regionalt vid statspolisens avdelningar, beräknas dra en sammanlagd kostnad av omkring 5 000 kr. Vid planläggning av kursverksamheten har hänsyn tagits till föreslagen utökning av motorcykelbeståndet vid statspolisen. Delposten kommer även att tas i anspråk för bestridande av kostnader för undersökning av ordningspolismännens synförmåga för bedömning av deras lämp-

lighet som motorfordonsförare. Sammanlagt bör alltså anvisas (10 000 + 10 000 + 5 000 + 5 000) 30 000 kr.

6) Med hänsyn till personalökningar och högre avgifter till skjutbanor m. m. beräknas för budgetåret 1962/63 4 000 kr.

7) Med hänsyn till den begärda utökningen av ordningsstatspolisen och inträdda kostnadsökningar torde för löpande utgifter för budgetåret 1962/63 böra beräknas 300 000 kr.

För nyanskaffning och utbyte av kontorsmaskiner föreslås en medelsanvisning av 100 000 kr.

För flyttningskostnader m. m. beräknas 6 000 kr. Med hänsyn till föreslagna personalutökningar erfordras möbler och annan utrustning till en sammanlagd kostnad av 38 370 kr. För komplettering av äldre möbler beräknas dessutom 11 000 kr. Sammanlagt bör för nämnda ändamål alltså anvisas i runt tal 55 000 kr.

För anskaffning av diverse materiel i samband med den fortsatta upprustningen av ordnings- och kriminalstatspolisen beräknas utgifterna för nästa budgetår till i runt tal 560 000 kr., varav 171 000 kr. för trafikövervakningsmateriel, 41 000 kr. för utrustning av motorfordon, 148 000 kr. för garageutrustning, 168 000 kr. för personlig utrustning, 30 000 kr. för kriminalteknisk utrustning och 2 000 kr. för skottsäkra västar.

För trafikövervakning med flygplan beräknas 10 000 kr., för underhåll och besiktning av statspolisens vapen 4 000 kr. och för utprovning av för statspolisen avsedd ny materiel och för försöksverksamhet 10 000 kr.

Sammanlagt bör sålunda för expeditionskostnader, inköp av diverse materiel och löpande utgifter i övrigt anvisas (300 000 + 100 000 + 55 000 + 560 000 + 10 000 + 4 000 + 10 000) 1 039 000 kr.

Departementschefen

I likhet med statspolisintendenten föreslår jag, att anslagsposten till underhåll och vård av vissa av statspolisens hästar m. m. nedräknas med 15 000 kr. till 25 000 kr.

Anslagsposten till polishundorganisationen bör uppräknas med 4 000 kr. till 41 000 kr. för att möjliggöra anordnande av en utbildnings- och repetitionskurs för hundförare.

Med hänsyn till de av statspolisintendenten redovisade genomsnittskostnaderna för statspolisens motorfordon torde posten till underhåll och drift av motorfordon m. m. böra upptagas till 3 150 000 kr., innebärande en ökning av posten med 190 000 kr.

Kostnaderna för underhåll och vård av statspolisens rörliga radioanläggningar torde under nästa budgetår komma att minska med i runt tal 22 000 kr. Jag beräknar sålunda anslagsposten för detta ändamål till 148 000 kr.

Mot statspolisintendentens förslag beträffande posterna till statspolismännens utbildning i motorfordonskunskap och statspolismännens utbildning i skjutning med tjänstevapen och i livräddning m. m. — innebärande ett minskat medelsbehov av 4 000 kr. — har jag icke något att erinra.

Anslagsposten till expeditionskostnader m.m. torde böra höjas med 75 000 kr. till 775 000 kr. Jag har därvid bl. a. beräknat 300 000 kr. för löpande utgifter — inbegripet vissa kostnader för underhåll och vård av apparatur m. m. — 50 000 kr. för kontorsmaskiner, 43 000 kr. för möbler m. m., 1 000 kr. för skottsäkra västar, 4 000 kr. för underhåll m. m. av vapen samt 15 000 kr. för trafikövervakning från flygplan och viss försöksverksamhet.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att statspolisintendenten i skrivelse den 29 augusti 1961 gjort framställning om att av statsmedel få ersätta vissa skador, som vållats av statspolismän vid flygande inspektioner. Statspolisintendenten har därvid framhållit, att i den mån tjänsteman vid statens bilinspektion är ersättningsskyldig för vid besiktning av motorfordon inträffade person- och sakskador — utan att sådana omständigheter föreligger, som avses i förordningen den 3 maj 1946 (nr 175) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motordrivet fordon, som tillhör eller nyttjas av staten — äger väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i regel utbetala ersättning av statsmedel. Statspolisintendenten har föreslagit, att staten påtager sig ett liknande ansvar även för skador, som uppstått i samband med flygande inspektioner, som företagits av statspolispersonal. Det är enligt statspolisintendenten otillfredsställande, att en polisman, medveten om att han personligen kan komma att drabbas av kännbar ekonomisk påföljd i händelse av inträffad skada, måhända undviker att företa en flygande inspektion, som eljest varit välmotiverad i trafiksäkerhetens intresse. Framställningen har tillstyrkts av riksrevisionsverket och väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Även för egen del anser jag, att statspolisman bör för skada vid flygande inspektion beredas ekonomiskt skydd liknande det som tillkommer bilbesiktningsman. Jag föreslår därför, att det får ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att med anlitande av medel från förevarande anslag efter prövning i varje särskilt fall medge utbetalning av ersättning för här avsedda skador.

Anslaget för nästa budgetår torde sålunda böra uppföras med (3 950 000 + 228 000) 4 178 000 kr. Härav torde ett belopp av 3 528 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Underhålls-, drift- och expeditionskostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 4 178 000 kr., därav 3 528 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[145] 4. Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	22 000 000	23 025 375
1961/62 (statsliggaren s. 1197) ..	25 105 000	
1962/63 (förslag)	28 357 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 16 548 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget ökas med 3 430 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Ordningsstatspolisen</i>	
a) 7 förste polisassistenter eller polisassistenter och 36 förste poliskonstaplar eller poliskonstaplar	+ 706 384
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a)	+ 70 638
c) Ökade pensionskostnader	+ 203 284
d) 1 poliskommissarie Ao 23 i st. f. Ao 21 samt 2 förste polisassistenter Ao 19 i st. f. Ao 17	+ 10 596
e) Omräkning	+ 1 352 676
2. <i>Kriminalstatspolisen</i>	
a) 3 förste kriminalassistenter och 3 kriminalassistenter	+ 116 704
b) Särskilda ersättningar och tillägg för personer under a)	+ 11 670
c) Ökade pensionskostnader	+ 33 566
d) Omräkning	+ 713 734
3. <i>Hyra för stall och garage</i>	
a) Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar	+ 16 000
b) Omräkning	+ 30 721
4. <i>Kostnader för underhåll och vård av statspolisens hästar</i>	+ 25 373
5. <i>Expeditionslokaler, telefon, diverse kostnader</i>	
a) Ökade kostnader i anledning av beviljade och föreslagna personalutökningar ..	+ 41 400
b) Omräkning	+ 97 300
6. <i>Avrundning</i>	— 46
	+ 3 430 000

Motiv

Fr. o. m. den 1 juli 1961 består ordningsstatspolisen av 1 biträdande polisintendent, 24 poliskommissarier, 82 förste polisassistenter, 408 förste poliskonstaplar och 273 poliskonstaplar eller tillhopa 788 man. Av polis-kommissarierna är 19 gemensamma för ordnings- och kriminalstatspolisen. Från samma tidpunkt består kriminalstatspolisen av 6 kommissarier, 133 förste kriminalassistenter och 105 kriminalassistenter, d. v. s. tillhopa 244 man.

1 a) I anslagsäskandena för budgetåret 1959/60 redovisades en plan för utbyggnad av ordningsstatspolisen under budgetåren 1959/60—1963/64 med omkring 90 polismän per budgetår. Kungl. Maj:t, som icke biföll förslaget om fastställande av femårsplanen, beviljade endast medel till en utökning med 30 polismän. Då behovet av den föreslagna utökningen kvarstod oförändrat, fick planen i stället tjäna som underlag för en beräkning av vad som

oundgängligen erfordrades i utökning under budgetåret 1960/61. Därvid bedömdes ytterligare 100 polismän vara ett minimibehov. Av den föreslagna utökningen beviljades dock endast 20 polismän för budgetåret 1960/61. Då behovet av de återstående 80 polismännen gjorde sig ännu starkare gällande, begärdes för innevarande budgetår en utökning av ordningsstatspolisen med dessa. Av den föreslagna utökningen beviljades 40 man, varav 3 man för annat ändamål än trafikövervakning. I realiteten beviljades sålunda endast 37 man för trafikändamål. Enligt en tioårsplan för utbyggnad av ordningsstatspolisen, som utarbetats i samband med en tioårsprognos för utgifts- och arbetskraftsbehovet inom statspolisen under budgetåren 1959/60—1969/70 och som bygger på nyssnämnda femårsplan, erfordras dels de 43 polismän, vilka ej beviljades för innevarande budgetår, och dels 69 polismän, som i tioårsplanen beräknats för budgetåret 1962/63. Av statsfinansiella besparingsskäl och med hänsyn till allmänna rekryteringssvårigheter begäres emellertid endast 43 polismän för budgetåret 1962/63.

1 b) Hithörande kostnader har beräknats till 10 procent av lönekostnaderna. Häri ingår även ersättning för folkpensionsavgifter.

1 c) Kostnaderna för polismännens pensionering har uträknats i enlighet med grunderna i normalpensionsreglementet för arbetstagare hos kommuner, anslutna till svenska stadsförbundet. Det har vidare — i avbidan på att särskild utredning härom slutföres — förutsatts, att nu gällande bestämmelser för beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis, skall gälla även under år 1963.

1 d) Poliskommissarietjänsten vid stadspolisavdelningen i Falun bör med hänsyn till bl. a. skillnaden i storlek mellan denna avdelning och stadens avdelning uppflyttas till lönegrad 23.

På grund av ökad arbetsbörda har kommissarierna vid ordningssektionerna i Sundsvall och Luleå blivit tvungna att överlåta åtskilliga ärenden även av kvalificerad natur å en förste polisassistent vid vardera avdelningen. Då dessa polisassistenter, som är ställföreträdare för vederbörande kommissarie, utför betydligt mer kvalificerade göromål än övriga förste polisassistenter vid nämnda sektioner, bör de placeras i högre lönegrad än de övriga.

1 e) Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 18 463 517 kr. För innevarande budgetår har anvisats allenast 17 110 841 kr. Med hänsyn härtill bör posten ökas med 1 352 676 kr.

För hållande av ordningsstatspolispersonal bör sålunda för budgetåret 1962/63 beräknas (706 384 + 70 638 + 203 284 + 10 596 + 1 352 676 + 17 110 841) 19 454 419 (+2 343 578) kr.

2 a) Generalpoststyrelsen har framhållit, att den nuvarande personaluppsättningen ej räcker till för alla viktiga utrednings- och spaningsuppgifter som påkallas av den mot posttrafiken riktade brottsligheten och begärt, att sektionen för utredning av poststölder m. m. måtte utökas. Under

senare tid har uppdagats ett flertal fall av grov brottslighet riktad mot postverket. En förste kriminalassistenttjänst bör därför inrättas vid kriminalavdelningen i Stockholm.

I flertalet län måste rekvisitioner från distriktsåklagarna fortfarande avvisas i stor utsträckning. Såväl brottens antal som deras svårighetsgrad har ökat i en omfattning som icke kunnat förutses. Förundersökningarna i brottmål fordrar numera betydligt större arbetsinsats än förut. Trots tidigare utökningar av kriminalstatspolisen är personalstyrkan vid åtskilliga avdelningar sålunda icke tillräcklig. För att undvika alltför stora balanser har övertidsarbete därför måst anlitas i stor utsträckning. Man torde även för framtiden böra räkna med att arbetsbördan kommer att ytterligare öka även om situationen kan komma att variera något i de olika länen. Med hänsyn till statsfinansiella besparingsskäl föreslås dock endast en utökning med fem kriminalstatspolismän, varav en kriminalassistent vid envar av kriminalsektionerna i Uppsala, Kristianstad och Hudiksvall samt en förste kriminalassistent i Linköping och en i Kristianstad.

2 b—c) Se under 1 b) och 1 c).

2 d) Kostnaderna för oförändrat antal tjänster beräknas till 6 980 147 kr. För innevarande år har anvisats 6 266 413 kr. Med hänsyn härtill bör posten uppräknas med 713 734 kr.

För hållande av kriminalpolispersonal under budgetåret 1962/63 bör sålunda beräknas (116 704 + 11 670 + 33 566 + 713 734 + 6 266 413) 7 142 087 (+ 875 674) kr.

3 a) Med hänsyn till föreslagen utökning av statspolisens fordonsbestånd bör man för budgetåret 1962/63 räkna med en merkostnad av 16 000 kr.

4) För underhåll och vård av statspolisens hästar har för innevarande år beviljats 239 000 kr. Då statsbidragsrekvisitioner under anslagsposten för år 1960 upptager ett belopp av 249 373 kr. bör posten sålunda ökas med 10 373 kr. Med hänsyn till att viss del av underhållet och vården av statspolisens hästar i Göteborg såsom under anslaget D 3 framhållits fr. o. m. den 1 juli 1961 bestrides av Göteborgs stad tillkommer här en gottgörelseökning till nämnda stad om 15 000 kr. Sammanlagt bör delposten sålunda höjas med 25 373 kr.

5) Den ökade kostnaden sammanhänger med den föreslagna fortsatta utökningen av statspolisen.

Yttranden

Statens trafiksäkerhetsråd anför.

Av de åtgärder, som f. n. står till buds för att höja säkerheten på våra gator och vägar, är polisens trafikövervakning en av de mest effektiva. Den tillgängliga polisstyrkan för trafikövervakning måste med hänsyn till nuvarande trafiksäkerhetssituation anses vara i icke ringa grad underdimensionerad. Den föreslagna förstärkningen med 43 statspolismän är enligt rådets mening synnerligen behövlig. Rådet tillstyrker därför, att detta förslag vinner statsmakternas bifall.

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, som förklarar sig biträda statspolisintendentens förslag till utökning av ordningsstatspolisen och antalet motorfordon för denna, yttrar bl. a.

De förslag om utökning av personalstyrkan och motorfordonsbeståndet inom ordningsstatspolisen, vilka statspolisintendenten nu framlägger, måste enligt föreningens uppfattning betraktas som mycket rimliga. Mot bakgrunden av det faktum att trafikolyckorna enligt gjorda beräkningar nu kostar landet mer än en miljard kr. om året, måste rimliga utgifter för trafikolyckornas bekämpande, alldeles fränsett de humanitära skälen, böra betraktas som en klok investering. Då man därtill vet — bl. a. genom det av statens trafiksäkerhetsråd i samverkan med statspolisen hösten 1957 genomförda experimentet med förstärkt trafikövervakning på riksväg 1 med syfte att studera effekten av sådan förstärkning — att förstärkt polisövervakning påverkar trafiksäkerheten i klart positiv riktning, måste det anses för den allmänna trafiksäkerheten högst angeläget, att de välmotiverade förslag till förstärkning av ordningsstatspolisens trafikövervakande verksamhet som nu framlagts, blir till fullo realiserade.

Statskontoret förklarar sig sakna underlag för att i detalj kunna bedöma behovet av de föreslagna personalökningarna inom ordningsstatspolisen och anser att en viss försiktighet bör iakttas vid organisationens utbyggande.

Departementschefen

Motorfordonsbeståndet har under senare år ökat kraftigt. Särskilt markant är stegringen av antalet personbilar. Den 30 juni 1960 uppgick antalet sådana bilar till omkring 1 033 000, vilket innebär en ökning med drygt 11 procent sedan motsvarande tidpunkt år 1959. Antalet polisanmälda vägtrafikolyckor, som år 1959 uppgick till 56 642, steg enligt preliminära uppgifter från statistiska centralbyrån till 58 155 år 1960. Det måste därför anses mycket angeläget, att ytterligare åtgärder vidtages för främjande av trafiksäkerheten. I likhet med statens trafiksäkerhetsråd och nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande anser jag, att en förstärkt polisövervakning avsevärt ökar trafiksäkerheten på våra vägar. Som nämnda remissinstanser även framhållit, är emellertid ordningsstatspolisens resurser alltför underdimensionerade. Det är därför angeläget, att en ytterligare utbyggnad av ordningsstatspolisen kan ske.

För innevarande budgetår har 40 polismanstjänster inrättats. Under hand har jag inhämtat, att intill den 15 december 1961 sammanlagt 28 tjänster tillsatts och att återstående tjänster kommer att tillsättas under den närmaste tiden. Denna rekrytering får anses tillfredsställande. Jag föreslår, att utökningen av ordningsstatspolisen också för nästa budgetår bestämmes till 40 man, varav 7 förste polisassistenter och polisassistenter samt 33 förste poliskonstaplar och konstaplar. Jag förordar, att de föreslagna tjänsterna fördelas på ordningssektionerna i Uppsala, Växjö, Kalmar, Visby, Halmstad, Göteborg, Vänersborg, Karlstad, Örebro, Västerås, Hudiksvall, Sundsvall och Umeå. Det bör emellertid vara möjligt att, för den händelse den fortsatta ut-

vecklingen ger anledning härtill, lägga förstärkningen på andra förläggningsstäder. Det definitiva beslutet härom torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Utgiftsökningen under nästa budgetår i anledning av denna förstärkning beräknar jag till omkring 911 000 kr.

Förslaget om uppflyttning av en poliskommissariatjänst och två förste polisassistenttjänster anser jag mig icke kunna biträda.

I fråga om kriminalstatspolisen tillstyrker jag, att tre nya tjänster inrättas, varav en som förste kriminalassistent och två som kriminalassistent. Härav föranledd kostnadsökning beräknar jag till i runt tal 81 000 kr.

Den totala utgiftsökningen för hyra för stall och garage samt för expeditionslokaler m. m. uppskattar jag till 40 000 kr.

Emot statspolisintendentens beräkning av kostnaderna för underhåll och vård av statspolisens hästar, innebärande en höjning av medelsanvisningen med i runt tal 25 000 kr., har jag inte något att erinra.

Såsom automatisk ökning av anslaget tillkommer enligt statspolisintendentens beräkning ett belopp av i runt tal 2 195 000 kr.

I skrivelse den 22 november 1961 har statspolisintendenten inkommit med förslag om ändring fr. o. m. kalenderåret 1963 i bestämmelserna om beräkning av ersättning för pensioneringskostnad åt stad, som har att tillhandahålla statspolis. Statspolisintendenten har emellertid förklarat, att förslaget inte torde påverka anslagsberäkningen för nästa budgetår med hänsyn till att statsverkets kostnader för kalenderåret 1963 huvudsakligen torde komma att falla på budgetåret 1963/64. Denna fråga torde i annat sammanhang få underställas riksdagen.

Länsstyrelsen i Kopparbergs län har i skrivelse den 8 april 1961 efter framställning av landsfogden i länet anmält, att gällande regler om kommandering m. m. av polispersonal till tjänstgöring vid statspolisavdelning medfört stora personaladministrativa svårigheter för såväl statspolisavdelningen i Falun som den kommunala avdelningen i staden till följd av att den förra avdelningens personalstyrka är större än den senare avdelningens, från vilken rekrytering till statspolisavdelningen skall ske. Länsstyrelsen har därför begärt utredning om införande av det s. k. Luleåsystemet för statspolisavdelningen i Falun. Yttrande över framställningen har avgivits av statspolisintendenten och polisväsendets organisationsnämnd, vilka tillstyrkt, att Luleåsystemet införes i Falun. Det åsyftade systemet, som infördes i Luleå år 1957, där — liksom nu i Falun — statspolisavdelningen var större än den kommunala polisavdelningen, innebär, att samtliga tjänster vid statspolisavdelningen i personalstaten för polisdistriktet helt avgränsas. Tjänsterna ledigförklaras såsom tjänster vid poliskåren med placering vid statspolisavdelningen. De polismän, som erhållit tjänst med placering vid avdelningen, bibehålls där så länge de kvarstår i tjänsten. Man bör genom införande av detta system för statspolisavdelningen i Falun ernå en vidgad rekryteringsbas för avdelningen, då man torde kunna utgå från att tjänster

med placering vid denna avdelning kommer att sökas av polismän även utanför Falun. Jag förordar därför, att systemet införes beträffande statspolisavdelningen i Falun. Om svårigheter av liknande beskaffenhet skulle uppträda vid ytterligare någon statspolisavdelning, förutsätter jag, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga motsvarande åtgärder i sådant fall.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (25 105 000 + 3 252 000) 28 357 000 kr. Härav torde 18 735 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Gottgörelse till polisdistrikten* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 28 357 000 kr., därav 18 735 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[146] 5. Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	200 000	317 896
1961/62 (statsliggaren s. 1199)	337 000	
1962/63 (förslag)	294 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 309 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 57 100 kr.

	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m.	309 200	391 300	+ 82 100
2. Uppförande av fast radiostation i Storlien	25 000		— 25 000
			+ 57 100

Motiv

Från föregående budgetår har överförts en reservation å omkring 75 000 kr. Härav åtgår 40 000 kr. till betalning av redan levererad materiel. Återstoden är avsedd för inköp av bl. a. s. k. strupmikrofoner för motorcykelförare.

1) Under nästa budgetår bör under anslaget D 2 äskade 32 bilarna och 15 motorcyklarna utrustas med radioanläggningar. För fortsatt successiv utrustning av kriminalstatspolisens bilar föreslås inköp av 5 bilradioanläggningar. Under samma budgetår beräknas 25 äldre bilradioanläggningar och 20 föråldrade motorcykelradiostationer behöva utbytas. En bilradioanläggning beräknas kosta 3 500 kr. och en motorcykelanläggning omkring 3 400 kr.

Under senare år har statspolisens alltmer övergått till att anskaffa bilar av mindre storlek vid ordningsavdelningarna. Radioapparat kan i ett flertal fall icke monteras i sådana bilar främre del utan måste monteras i bagageutrymmet. För att radion härvid skall kunna användas effektivt är det nödvändigt att anskaffa och inbygga apparatur för fjärrmanövrering. Under budgetåret 1962/63 beräknas ombyggnad och nymontering av radioapparat behöva ske i 57 bilar och 10 motorcyklar. Kostnaden härför beräknas till $(57 \times 400 + 10 \times 750)$ 30 300 kr.

Statspolisens motorcykelförare är vid användningen av nuvarande mikrofonanläggningar på motorcyklarna tvungna att släppa sitt grepp med ena handen om styrstången för att fatta mikrofonen. Särskilt under färd i livlig trafik är detta förfarande förenat med risker ur trafiksäkerhetssynpunkt. För att öka säkerheten vid dylika tillfällen pågår försök med en strupmikrofon, vilken kan användas genom att föraren trycker på en knapp å styrstången. För nästa budgetår föreslås inköp av 50 sådana strupmikrofoner för en sammanlagd kostnad av (50×500) 25 000 kr.

För inköp av rörliga polisradioanläggningar erfordras sålunda sammanlagt $(62 \times 3\,500 + 35 \times 3\,400 + 30\,300 + 25\,000)$ 391 300 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till den anskaffning av motorfordon under nästa budgetår som jag föreslagit i det föregående beräknar jag ett belopp av 235 900 kr. för nyinköp och förnyelseanskaffning av sammanlagt 43 radioanläggningar för bilar och 25 sådana anläggningar för motorcyklar. Jag tillstyrker statspolisintendentens förslag, att 30 300 kr. beräknas för inmontering av fjärrmanövreringsapparat och nymontering av radioapparat. Ej heller har jag något att erinra mot förslaget om anskaffande av speciella strupmikrofoner till ett belopp av 25 000 kr. Jag uppskattar sålunda medelsbehovet under anslagposten till inköp av rörliga polisradioanläggningar m. m. till 291 200 kr., innebärande en minskning av posten med 18 000 kr.

Mot statspolisintendentens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget, innefattande en minskning med 25 000 kr. för bortfall av viss engångsulgift, har jag intet att erinra.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med $(337\,000 - 43\,000)$ 294 000 kr. Härav torde ett belopp av 262 000 kr. böra avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statspolisorganisationen: Polisradioväsendet* för budgetåret 1962/63 anvisa ett reservationsanslag av 294 000 kr., därav 262 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[147] 6. **Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	9 560 000	10 321 408
1961/62 (statsliggaren s. 1200) ..	10 435 000	
1962/63 (förslag)	11 888 000	

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 6/7 1961) hemställer, att anslaget höjes med 1 202 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med 11 888 000 kr., innebärande en ökning av anslaget med 1 453 000 kr. På Kungl. Maj:t torde ankomma att vidtaga sådana jämkningar i den avsedda organisationen, som må finnas påkallade.

En redogörelse för innebörden av förslagen bör med hänsyn till ärendets natur inte lämnas i statsrådsprotokollet. Ytterligare upplysningar bör i stället meddelas riksdagens vederbörande utskott.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för särskild polisverksamhet för hindrande och uppdragande av spioneri m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 11 888 000 kr.

[148] 7. **Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	684 000	724 660
1961/62 (statsliggaren s. 1200)	773 000	
1962/63 (förslag)	833 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 106 500 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Lönereglering</i>	
En kansliskrivare Ao 10 i st. f. kontorist Ao 9	+ 811
2. <i>Omräkning</i>	+ 145 989
3. <i>Minskat medelsbehov på grund av avtal med Bodens stad</i>	— 40 300
	+ 106 500

1) Kontoristen är placerad å polischefens kansli med huvudsakligt åliggande att ombesörja löneuträkningar och utbetalningar, redovisning av givna anslag, granskning och betalning av inkomna räkningar, kassabokföring, förande av tjänstematrikel m. m. Därtill kommer förarbeten för förslag till anslagsberäkningar. Vidare har kontoristen ansvar för det allmänna diariet med tillståndsgivningar, remisser, smärre yttranden och annat, som sammanhänger med polischefens åligganden.

Yttrande

Statens lönenämnd förklarar sig icke ha funnit skäl tillstyrka bifall till polischefens förslag om höjning av en kontoristtjänst till kansliskrivar-tjänst.

Departementschefen

Polischefens förslag till lönereglering kan jag icke biträda.

Sedan Kungl. Maj:t i propositionen 1961: 88 föreslagit, att en särskild polisaspirantorganisation skulle inrättas, vilket förslag inte föranlett någon riksdagens erinran, har Kungl. Maj:t den 30 juni 1961 fastställt anvisningar angående rekrytering och utbildning av polispersonal efter de riktlinjer som angivits i propositionen. I anvisningarna har särskilt framhållits, att extra ordinarie poliskonstapelstjänster bör inrättas i poliskårer, där det föreligger ett i stort sett kontinuerligt behov av polispersonal för förstärknings- eller vikariatstjänstgöring. Vid Norrbottens statliga poliskår täckes detta behov f. n. genom åtta rekryteringstjänster. Dessa tjänster bör således utbytas mot extra ordinarie poliskonstapelstjänster i lönegrad Ae 9/11. För ett sådant utbyte behövs inte någon ytterligare medelsanvisning under anslaget.

Den automatiska utgiftstegringen för vidtagna löne-regleringar, löne-klassuppflyttningar m. m. beräknar jag till 100 300 kr.

Såsom ersättning från Bodens stad räknar jag med ett belopp av 450 700 kr., vilket medför ett minskat medelsbehov för nästa budgetår av 40 300 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (773 000 + 60 000) 833 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Norrbottens statliga poliskår, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	726 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	263 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	275 000
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, förslagsvis	19 700
Summa kr.	1 283 700

Särskilda uppbördsmedel

Ersättning från Bodens stad	450 700
Summa kr.	833 000;

b) till Norrbottens statliga poliskår: Avlöningar för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 833 000 kr.

[149] 8. Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	311 000	299 857
1961/62 (statsliggaren s. 1202)	267 000	
1962/63 (förslag)	283 000	

Yrkande

Polischefen i Boden (skr. 28/8 1961) föreslår, att anslaget höjes med 62 500 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. <i>Reseersättningar</i>	14 971	14 000	16 000	+ 2 000
2. <i>Expenser</i>				
a) Lyse och vatten	4 500	4 500	5 300	+ 800
b) Övriga expenser	184 955	160 000	169 800	+ 9 800
3. <i>Övriga utgifter</i>				
a) Inköp av bilar och cyklar	39 848	20 000	37 000	+ 17 000
b) Underhåll av polisradio	2 500	2 500	14 900	+ 12 400
c) Inköp av kriminalutrustning	1 000	1 000	2 500	+ 1 500
d) Inköp av tjänstehundar	—	1 000	—	— 1 000
e) Inköp av viss utrustning för trafik- övervakning	—	—	20 000	+ 20 000
				+ 62 500

Motiv

1) Sannolikt kommer innevarande års anslag icke att förslå, särskilt som höjningar efter den 1 juli skett av bl. a. traktamenten. Transporter av olika slag synes alltså öka och föranleder dryga kostnader genom långa avstånd.

2 a) Delposten bör höjas med 800 kr. med hänsyn till väntad belastning.

2 b) För renhållning och städning bör beräknas 19 000 (+ 1 000) kr. med hänsyn till att belastningen för 1960/61 uppgick till 19 115 kr. För skrivmateriel, papper och blankettryck har under 1960/61 åtgått 7 259 kr. Delposten för dessa ändamål bör därför upptas med 7 300 (+ 800) kr. Delposten till telegram, telefon och annonsering bör uppräknas till 22 000 (+ 2 000) kr.

Fortfarande användes vid huvudstyrkan i Boden av staden kasserade möbler, som delvis uppsnyggats i den mån anslagna medel räckt till. Vid arbetsgruppen i Kalix användes möbler, upplånade av kommunen. Polislokalerna i berörda orter är emellertid nyuppförda och tidsenliga. För att kunna avhjälpa de mest skriande bristerna föreslås att oförändrat 16 500 kr. måtte upptagas till inköp och underhåll av möbler m. m.

Delposten till bokinköp, inbindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål, kostnader för polisutredningar samt utgifter för hundar föreslås till oförändrat 11 000 kr.

Poliskåren har att direkt till Bodens stad erlægga hyra för polishuset i Boden med 81 600 kr. Arbetsgruppernas hyreskostnader kommer att uppgå till 12 318 kr. För hyreskostnader bör sålunda beräknas 94 000 (+ 6 000) kr.

Till övriga expenser erfordras sålunda (19 000 + 7 300 + 22 000 + 16 500 + 11 000 + 94 000) 169 800 kr.

3 a) Under nästa budgetår bör utbyte ske av tre bilar, vilka disponeras av arbetsgrupperna i Kalix, Gammelstad och Morjärv. Utbyteskostnaden beräknas till 32 500 kr. Utöver detta belopp tillkommer 1 500 kr. för överflyttning av diverse utrustning till de nya bilarna. För inköp av ett mindre enmans motorfordon, förslagsvis scooter, beräknas 3 000 kr. Till inköp av bilar m. m. erfordras sålunda (32 500 + 1 500 + 3 000) 37 000 kr.

3 b) Till underhåll av kårens polisradioanläggningar föreslås oförändrat belopp, 2 500 kr. Radiostationen i Kalix är omodern och tidvis obrukbar och bör därför utbytas. Kostnaden härför uppskattas till 8 100 kr. Även bilradioanläggningen i Kalix bör utbytas. Kostnaden härför beräknas till 3 700 kr.

För överflyttning av radioanläggningar till nya bilar beräknas 600 kronor. Delposten föreslås sålunda till (2 500 + 8 100 + 3 700 + 600) 14 900 kr.

3 c) Utöver löpande anslag erfordras 1 500 kronor för inköp av inredning till en av kriminalavdelningen år 1961 inköpt bil för utredningsändamål. Posten bör därför upptagas till 2 500 kr.

3 e) Polischefen föreslår, att ett belopp av 20 000 kr. anvisas för inköp av radarhastighetsmätare och robotkamera för poliskårens i Boden huvudstyrka samt för arbetsgruppen i Kalix.

Departementschefen

Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t den 1 december 1961 utfärdat kungörelse om ändring i kungörelsen den 6 juni 1957 (nr 335) om Norrbottens statliga poliskår. Ändringen — som sammanhänger med de ändrade bestämmelser angående rekrytering och grundläggande utbildning av polispersonal som föreslagits i propositionerna 1961: 88 och 89 och som godkänkts av riksdagen — innebär bl. a. att poliskåren skall bidra till kostnader i samband med utbildning av rekryteringspersonal enligt de regler som gäller för polisdistrikt. Kostnaderna för poliskårens bidrag för angivna ändamål under budgetåret 1962/63 låter sig icke nu beräknas. Jag förutsätter emellertid, att dessa kostnader skall bestridas från förevarande anslag.

Delposten till lyse och vatten beräknar jag till 4 900 kr. eller 400 kr. högre belopp än vad som anvisats för budgetåret 1961/62.

Delposten till övriga expenser, som för innevarande budgetår upptagits till 160 000 kr., bör ökas med 5 300 kr. till 165 300 kr. Jag beräknar härvid 12 000 kr. till inköp och underhåll av möbler m. m. och anser mig i övrigt kunna godtaga av polischefen gjorda beräkningar av utgifterna under delposten.

Utbyte bör ske av två bilar. Övriga förslag under delposten till inköp av bilar och cyklar anser jag mig icke kunna tillstyrka. Jag föreslår, att posten ökas med 3 500 kr. till 23 500 kr.

Då den befintliga radiostationen i Kalix befunnits vara i så dåligt skick, att den snarast borde ersättas med en ny, har Kungl. Maj:t genom beslut den 24 november 1961 anvisat medel för utbyte av stationen. Med hänsyn härtill bör höjningen av delposten till underhåll av polisradio begränsas till 4 300 kr. och posten upptagas med 6 800 kr.

För inköp av utrustning för trafikövervakning anser jag mig icke kunna tillstyrka någon medelsanvisning.

I övrigt har jag inte något att erinra mot polischefens anslagsberäkning. Anslaget bör alltså uppräknas med 2 500 kr. utöver vad jag i det föregående föreslagit.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (267 000 + 16 000) 283 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Norrbottens statliga poliskår: Omkostnader* för
budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 283 000 kr.

[150] 9. Statens polisskola: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 080 000	1 072 504
1961/62 (statsliggaren s. 1202)	1 305 000	
1962/63 (förslag)	1 369 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 170 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

I. *Styrelsen för statens polisskola* (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 192 000 kr.

	Ökn. el. minskn.
1. <i>Personalförstärkning:</i>	
a) 1 biträdande rektor Bg 1	+ 32 964
b) 1 kanslibiträde Ag 7	+ 9 576
c) 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål Af 1	+ 7 020
2. <i>Lönereglering:</i>	
a) 1 lektor Ao 26 i st. f. Ao 24	+ 2 928
b) 1 lektor Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 1 356
c) 1 lektor Ae 26 i st. f. Ae 24	+ 2 508
d) 1 extra tjänsteman Ag 23	+ 21 876
e) 1 lärare Ae 21	— 19 728
3. <i>Arvoden:</i>	
a) Ersättning till timlärare	+ 92 900
b) Arvoden till föreståndarna vid avdelningsskolorna	+ 4 500
c) Arvoden till expeditionella biträden vid avdelningsskolorna	+ 3 500
d) Arvode till bibliotekarie	+ 1 500
4. <i>Omräkning</i>	+ 31 100
	+ 192 000

II. *Styrelsen för statens polisskola* (skr. 11/11 1961) föreslår, att ytterligare 17 500 kr. anvisas för arvoden till timlärare.

Motiv

I.

1 a) Den biträdande rektorn skall i första hand tjänstgöra som rektors ställföreträdare under dennes semester, inspektionsresor etc. och vidare handha vissa av de administrativa och kamerala arbetsuppgifter, som f. n. åvilar rektor. Han skall närmast under rektor ombesörja fördelningen av arbetet å skolans kansli och anförtros vissa uppgifter, som äger samband med kuratorsverksamhet. För vinnande av kännedom om skolelevernas studieverksamhet och i samband därmed stående förhållanden skall han vidare meddela undervisning under samma minimiantal timmar, som gäller för rektor eller sålunda minst 8 undervisningstimmar varje vecka i medeltal för läsår räknat.

1 b) Den ena av två kontorister å skolans kansli uppgör schemata till skolans ordinarie kurser och specialkurser, förmedlar kontakt med de olika lärare, som skall anlitas vid undervisningen, ordnar studiebesök vid olika institutioner för eleverna, uträknar arvoden för timlärare vid huvudskolan samt kontrollerar uträkningen av sådana löner för lärare vid de olika avdelningsskolorna. Kontoristens arbetsbörda är mycket betungande. En del av kontoristens arbetsuppgifter i schematekniskt och lönetekniskt hänseende bör överflyttas på innehavaren av en nyinrättad kanslibiträdes-tjänst.

1 c) För att kunna bemästra de i kvantitativt hänseende avsevärt ökade arbetsuppgifterna på skolans kansli erfordras ytterligare ett biträde för skriv- och kontorsgöremål i reglerad befordringsgång.

2 a—c) En av Kungl. Maj:t utsedd sakkunnig med uppdrag att göra en översyn av skolans heltidsanställda lärares tjänstgöringsförhållanden har föreslagit bl. a., att undervisningsskyldigheten för dessa lärare skall minskas. Styrelsen har i utlåtande till Kungl. Maj:t den 31 augusti 1961 tillstyrkt förslaget. Därest förslaget skulle godtagas av Kungl. Maj:t kommer detta att innebära en minskning av envar av heltidslärarnas undervisningsskyldighet från i skolstadgan föreskrivna 1 004 timmar till 880 timmar eller med 124 timmar per läsår räknat. Då antalet heltidslärare vid skolan utgör sju, skulle ett godtagande av förslaget innebära, att det sammanlagda timantalet för dessa lärare skulle reduceras till (880×7) 6 160 timmar. Det antal undervisningstimmar, med vilka heltidslärarnas undervisningsskyldighet i så fall skulle nedbringas, måste fullgöras av timlärare.

Lektorstjänsterna vid skolan måste betraktas som sluttjänster. Åtskilliga jurister, som under de gångna åren förordnats som heltidslärare vid skolan har — icke minst med hänsyn till denna omständighet — efter relativt kortvarig tjänstgöring vid skolan övergått till annan verksamhet, där möjligheter till befordran föreligger. Detta förhållande har varit till stort men för skolverksamheten.

2 d—e) Genom beslut den 30 juni 1961 har Kungl. Maj:t med anled-

ning av en av styrelsen för statens polisskola i skrivelse den 3 juni 1961 gjord framställning bemyndigat styrelsen att inrätta en tjänst som extra tjänsteman i lönegrad 23 vid skolan, varvid dock en lärartjänst i lönegrad Ae 21 skulle hållas obesatt.

3 a) För innevarande budgetår har 540 000 kr. anvisats till ersättning till timlärare i konstapelsklassen. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 30 juni 1961 har styrelsen bemyndigats att inrätta en tjänst som extra tjänsteman i lönegrad 23 vid skolan, varvid dock lärartjänsten i Ae 21 skall hållas obesatt. Den undervisningsskyldighet, som åvilat läraren i Ae 21, kan approximativt angivas uppgå till 500 timmar för läsår. Sådan undervisningsskyldighet föreligger icke för den extra tjänstemannen i Ag 23. Anslaget måste därför uppräknas med 15 000 kr. Skulle det förslag till minskning av heltidslärarnas undervisningsskyldighet som nyss redovisats under 2 a)—c) komma till stånd, innebär detta, att 868 timmar måste fullgöras av timlärare och att anslaget sålunda måste uppräknas med 22 320 kr. Under förutsättning att Kungl. Maj:t skulle bifalla förslaget om inrättande av en tjänst som biträdande rektor, skulle denne fullgöra en undervisningsskyldighet med minst 8 timmar i veckan och anslaget kunna minskas med 10 080 kr. För arvoden till timlärare i konstapelsklassen erfordras sålunda (540 000 + 15 000 + 22 320 — 10 080) i runt tal 567 300 kr.

För ersättning till timlärare i assistentklassen, kommissarieklassen och polischefskursen beräknar styrelsen 141 000 kr., 35 000 kr. resp. 51 000 kr.

Styrelsen föreslår, att följande kurser till angivna timlärarkostnader anordnas nästa budgetår:

6 fortbildningskurser i polistjänst ($6 \times 4\,500$) 27 000 kr., 4 kurser i brottsplatsundersökning ($4 \times 6\,000$) 24 000 kr., 2 kurser i utredning av gäldenärsbrott m. m. ($2 \times 9\,000$) 18 000 kr., 2 kurser i utredning av kvalificerade förmögenhetsbrott ($2 \times 9\,000$) 18 000 kr., 2 kurser i färgfotografering ($2 \times 3\,800$) 7 600 kr., 2 kurser i trafiksäkerhet och trafikövervakning ($9\,000 + 4\,500$) 13 500 kr., en kurs i brandorsaksutredning 5 000 kr., 3 kurser i arbetsledning ($3 \times 4\,000$) 12 000 kr. och 2 kurser i socialpolislära ($2 \times 10\,000$) 20 000 kr. De sammanlagda timlärarkostnaderna för angivna kurser uppgår sålunda till 145 100 kr.

Posten till ersättning till timlärare beräknas alltså till sammanlagt ($567\,300 + 141\,000 + 35\,000 + 51\,000 + 145\,100$) 939 400 kr. Posten, som är upptagen med 846 500 kr. för innevarande budgetår, bör sålunda höjas med 92 900 kr.

3 b) De arvoden som utgår till föreståndarna vid de sex avdelningsskolorna har visat sig alltför knappt tilltagna. Det avsevärda merarbete som kommer att uppstå genom konstapelsklassens förlängning påfordrar jämväl en uppräknning av beloppet. Då det f. n. icke med bestämdhet kan överblickas hur många avdelningar som kommer att förläggas till de olika avdelningsskolorna hemställer styrelsen om 13 500 kr. för berörda ändamål, innebarande en höjning med 4 500 kr.

3 c) Vad nyss anförts om föreståndarearvodena gäller jämväl ersättning åt expeditionella biträden vid de sex avdelningsskolorna. Posten föreslås höjd från 8 500 kr. till 12 000 kr.

3 d) Statens polisskola har ett bibliotek för såväl lärarna som eleverna med i huvudsak juridisk och kriminalteknisk litteratur. För att biblioteket skall kunna fylla sin uppgift måste en fortlöpande fackmässig tillsyn ägnas detsamma. Härför hemställes att ett belopp av 1 500 kr. ställes till förfogande.

II. Styrelsen har i anslagsäskandena för budgetåret 1962/63 beräknat medel för anordnande av undervisning i två avdelningar i kommissarieklassen. Antalet sökande till den kommissariekurs, som skall anordnas under våren 1962, uppgick till 380. Styrelsen har ansett sig inte kunna anta fler än 34 elever till kursen. Vid den granskning, som styrelsen föreslagit vid uttagning av dessa elever, har det visat sig, att ytterligare en avdelning av kommissarieklassen måste inrättas under nästa budgetår. Medelsanvisningen till timlärararvoden bör därför ökas med 17 500 kr.

Departementschefen

Polisaspiranterna kommer fr. o. m. år 1962 att erhålla en förbättrad teoretisk utbildning. Utöver utbildning i konstapelsklass vid polisskolan skall aspiranterna nu i ett tidigare skede av tjänstgöringen bibringas en grundläggande utbildning under åtta veckor i polisskolan. Detta medför en ökad arbetsbelastning vid skolans kansli. Jag vill erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni 1961 bemyndigat skolans styrelse att inrätta en extra tjänst i A 23 mot att en lärartjänst i Ae 21 hålles obesatt. Enligt vad jag under hand inhämtat har styrelsen under hösten 1961 tillsatt en sådan extra tjänst. Skolan har härigenom erhållit en förstärkning av den administrativa personalen. Jag anser mig därför inte kunna tillstyrka styrelsens förslag till personalförstärkning för nästa budgetår i vidare mån än att jag förordar, att medel beräknas för bibehållande av den redan medgivna förstärkningen, samt att en kanslibiträdestjänst i Ag 7 inrättas.

Styrelsens förslag till lönereglering för lektorerna finner jag mig inte kunna biträda.

I skrivelse den 21 juni 1961 har polisläroverstyrelsen framlagt förslag till vissa förändringar i tjänstgöringsförhållandena för de heltidsanställda lärarna vid statens polisskola. Utredningen har bl. a. föreslagit, att dessa lärare tillerkännes rätt till ferier och befrias från skyldighet att biträda med fullgörande av administrativa göromål vid skolans kansli samt att deras undervisningsskyldighet fastställas till ett färre antal undervisningstimmar per läsår än som nu gäller. För egen del är jag inte beredd att ta ställning till utredningens förslag i detta sammanhang.

För anordnande av polisutbildning i konstapelsklass, assistentklass och kommissarieklass ävensom av polischefskurs samt fortbildnings- och specialkurser beräknar jag ett med 29 500 kr. förhöjt belopp. I detta samman-

hang vill jag framhålla, att Kungl. Maj:t den 29 december 1961 bemyndigat mig att tillkalla sakkunniga för att verkställa en allmän översyn av den undervisning, som meddelas vid statens polisskola. En av de frågor som de sakkunniga därvid har att särskilt uppmärksamma gäller principerna för uttagning av elever till kommissarieklassen. Med hänsyn härtill har jag ansett mig böra beräkna medel för endast en avdelning av kommissarieklassen för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera avgöra, vilka kurser som skall förekomma.

För arvoden till föreståndare och expeditionella biträden vid avdelningsskolorna beräknar jag ett ökat medelsbehov av 8 000 kr.

Förslaget om arvode till en bibliotekarie anser jag mig inte kunna tillstyrka.

De av mig framlagda förslagen påkallar en ökning av medelsanvisningen med 54 000 kr. Härtill kommer den automatiska utgiftsstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. med 10 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 305 000 + 64 000) 1 369 000 kr. Härav torde ett belopp av 178 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens polisskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	111 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	1 015 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	162 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	74 000
5. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	7 000

Summa kr. 1 369 000;

- b) till *Statens polisskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 369 000 kr., därav 178 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[151] 10. Statens polisskola: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	315 000	289 332
1961/62 (statsliggaren s. 1204)	354 000	
1962/63 (förslag)	360 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 46 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkanden

I. *Styrelsen för statens polisskola* (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 16 500 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökning
1. Reseersättningar.....	3 987	9 000	9 000	—
2. Övriga utgifter.....	235 975	284 000	300 500	16 500
				16 500

II. *Styrelsen för statens polisskola* (skr. 11/11 1961) föreslår, att ytterligare 2 000 kr. anvisas för undervisningsmateriel m. m.

Motiv

I. 1) Från anslagsposten utgår bl. a. medel för täckande av kostnaderna för rektors inspektionsresor till de olika avdelningsskolorna. På grund av bl. a. rektors stora arbetsbörda har inspektioner icke kunnat företagas i den utsträckning som varit önskvärt. Med hänsyn härtill bör posten upptagas oförändrat till 9 000 kr.

2) Till inköp av undervisningsmateriel, studiebesök m. m. för de ordinarie kurserna beräknas 217 000 kr. Härtill kommer 23 000 kr., uppförda i årets stat för att täcka vissa kostnader i samband med utökningen av kurs-tiden i skolans konstapelsklasser. Expenskostnaderna för de föreslagna fortbildnings- och specialkurserna beräknas till 43 000 kr. Med hänsyn till att styrelsen föreslagit anordnande av undervisning i två avdelningar i kommissarieklassen mot förut en avdelning, bör expensanslaget för täckande av kostnaderna i denna nya avdelning höjas med 2 000 kr. De sammanlagda beloppen för expenser under denna post bör således upptagas till (240 000 + 43 000 + 2 000) 285 000 kr., vilket innebär en ökning av anslaget med 16 000 kr.

Under senaste budgetåren har 10 000 kr. ställts till styrelsens förfogande för anskaffande av olika filmer. Skolan fullföljer nu inspelning av nya filmer angående polismans sätt att uppträda. Styrelsen hemställer, att anslaget måtte inrymma oförändrat 10 000 kr. för ändamålet.

Styrelsen förutsätter, att till stipendier anvisas oförändrat belopp eller 5 000 kr.

I konstapelsklassen utdelas sedan många år tillbaka premier åt sådana elever, som visat goda studieresultat. Medel för inköp av sådana premier erhålles från avkastningen av en privat fond »Kapten Geddass fond». Den årliga avkastningen från denna fond uppgår till cirka 370 kr. Då detta belopp visat sig alltför ringa, hemställer styrelsen, att ett belopp av 500 kr. ställes till skolans förfogande för premier till kunniga elever.

II. Som tidigare berörts vid anmälan av polisskolans avlöningsanslag anser styrelsen för skolan, att kommissarieklassen bör utökas med ytterligare en avdelning och sålunda inrättas i sammanlagt tre avdelningar under nästa budgetår. För undervisningsmateriel m. m. till denna avdelning beräknar styrelsen 2 000 kr.

Departementschefen

Med hänsyn till vad jag tidigare anfört vid anmälan av avlöningsanslaget för statens polisskola torde höjningen av medelsanvisningen för inköp av undervisningsmateriel m. m. böra begränsas till 5 500 kr. För inspelning av undervisningsfilm och för stipendier beräknar jag i likhet med styrelsen oförändrade belopp eller sammanlagt 15 000 kr. Ej heller har jag något att erinra mot att 500 kr. avses för utdelande av premier till elever i konstapelsklassen. Delposten till övriga utgifter bör sålunda höjas med 6 000 kr. till 290 000 kr.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under anslaget, inbefattande oförändrad medelsanvisning, har jag intet att erinra.

Anslaget torde alltså böra uppföras med (354 000 + 6 000) 360 000 kr. Av anslaget bör 47 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens polisskola: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 360 000 kr., därav 47 000 kr. att avräknas mot automobilskattemedlen.

[152] 11. Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 173 000	1 282 585
1961/62 (statsliggaren s. 1204)	1 338 000	
1962/63 (förslag)	1 380 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 16/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 54 023 kr.

Nya tjänster	Ökning
1. <i>Kansliet</i>	
1 kontorist Ae 9	13 806
2. <i>Laboratorieavdelningen</i>	
1 tekniskt biträde Af 3	10 124
Löneregleringar	
3. <i>Kansliet</i>	
1 tryckeriförman Ae 12 i st. f. 1 tryckare Ag 9	1 576
4. <i>Laboratorieavdelningen</i>	
a) 1 byrådirektör Ao 26 i st. f. Ao 24	3 806
b) 1 förste assistent Ae 21 i st. f. Ae 19 (skrifttekniska laboratoriet)	1 294
c) 1 förste assistent Ae 19 i st. f. 1 assistent Ae 15 (skrifttekniska laboratoriet)	2 387
d) 2 assistenter Ae 17 i st. f. Ae 15 (skrifttekniska laboratoriet)	3 229
5. <i>Registraturavdelningen</i>	
a) 1 byrådirektör Ae 26 i st. f. Ae 24	3 806
b) 1 förste assistent Ao 21 i st. f. Ao 19	1 435
c) 1 kansliskrivare Ae 10 i st. f. 1 kontorist Ae 9	765
d) 1 kanslibiträde Ae 7 i st. f. 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång	640
e) 1 förste byråinspektör Ae 23 i st. f. Ag 23	—
f) 2 assistenter Ao 17 och 3 Ae 17 i st. f. 5 assistenter Ag 17	—
6. <i>Omräkning</i>	11 155
	54 023

Motiv

1) För översättning till och från främmande språk av telegram, telex-meddelanden, skrivelser och rapporter disponeras f. n. en kontorist vid registraturavdelningens expedition. Denna befattningshavare biträdas i mindre omfattning av kansliskrivaren å anstaltens kansli. På grund av betydande balanser och eftersläpningar bör en särskild skrivcentral, bestående av nämnda två befattningshavare, inrättas för de utländska ärendena. För att möjliggöra detta måste kansliskrivaren frikopplas från nuvarande arbetsuppgifter. För innevarande budgetår har anstalten erhållit ett anslag å 10 000 kr. för anställande av biträdeshjälpen men det har visat sig omöjligt att anskaffa kompetent extra arbetskraft för ändamålet. Styrelsen hemställer därför att en kontoristtjänst inrättas.

2) På det kemiska laboratoriets biologiska sektion tjänstgör endast en tjänsteman (förste byråingenjör). Denne har att själv utföra alla arbetsmoment i de undersökningar, som handlägges vid laboratoriet. Vid dessa förekommer ett stort antal tidskrävande arbeten av rutinkaraktär, vilka med fördel skulle kunna utföras av biträdeshjälpen och som allmänt vid likartade laboratorier betraktas som biträdessysslor.

3) Tryckeriarbetet vid utgivandet av tidningen Polisunderrättelser ledes av en tryckare i Ag 9. Förutom tillsyn och skötsel av maskinparken, tryckning, plåtframställning, pappersskärning m. m. har han att tillse att tidningen färdigställs och distribueras i rätt tid. Han biträdas i sitt arbete av ett tryckeribitråde, två expeditionsvakter och ett expeditionsvaktbitråde samt vid distributionen av vissa bilagor till Polisunderrättelser av två kvinnliga biträden från registraturavdelningen.

4 a) För tjänsten krävs omfattande kunskaper i alla de olika grenar av verksamheten som ingår i laboratorieavdelningens arbetsuppgifter. Han är härjämte i förekommande fall ställföreträdare för föreståndaren. Allmänna löneläget för en tjänst av detta slag är enligt styrelsen B 1. Under hänsynstagande till den omorganisation som planeras för anstalten begränsar styrelsen sitt yrkande till en höjning till minst Ao 26.

4 b)—d) På skrifttekniska laboratoriet finnes 1 förste assistent (tillika laboratorieledare) Ae 19 samt 3 assistenter Ae 15. De lönegrader i vilka tjänsterna är inplacerade är genomgående för låga för att locka och i längden behålla tillräckligt kvalificerade personer. Särskilt accentuerat är detta förhållande beträffande den tjänst, som är förenad med laboratorieledarskapet. Laboratoriet bör stå under ledning av en vetenskapligt skolad person och för att kunna besätta en sådan tjänst, som till sin natur är en slut-tjänst, fordras en lönesättning icke understigande 21 lönegraden.

På grund av det stora antal ärenden som handlägges å laboratoriet måste laboratorieledaren under mycket stor del av sin arbetstid syssla med granskning. Detta förhållande medför att han icke kan ägna så mycket tid åt mera komplicerade ärenden som vore önskvärt. Visst granskningsarbete skulle kunna överflyttas å en till förste assistenttjänst omändrad assistenttjänst.

En av assistenttjänsterna i lönegrad 15 har tre år varit vakant. Tjänsten har varit kungjord vid två tillfällen men ingen sökande med godtagbar kompetens har anmält sig.

5 a) Då tjänsten inrättades placerades denna i lönegrad över poliskommissarie i Stockholm. För sistnämnda befattningshavare har lönerna 1954, 1960 och 1961 justerats, under det att byrådirektörens förblivit oförändrad. Hans arbete är i huvudsak likartat med kommissariernas och tjänsten är en sluttjänst. Utöver de kvalifikationer som fordras för kommissarietjänst måste byrådirektören ha språkkunskaper samt god förtrogenhet med utländskt polisväsende.

5 b) En av assistenterna å registraturavdelningen tjänstgör regelbundet som ställföreträdare för byrådirektören. Det ökade ansvar som detta medför i förening med den allmänna lönesättningen för förste kriminalassistent motiverar en löneuppflyttning.

5 c) Denna tjänst fordrar förutom goda språkkunskaper förmågan att efter anvisningar sköta viss del av avdelningens korrespondens. För de översättningar som verkställes av framför allt domstolsutdrag och polisrapporter fordras viss fackkunskap. Det tager avsevärd tid innan sådan förvärfvas. Byte av innehavare på denna tjänst medför kännbara svårigheter för anstalten.

5 d) Vid anstalten tjänstför f. n. 7 kanslibiträden och 19 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Då anställningar blir lediga möter ofta svårigheter att rekrytera dessa på grund av dels den låga lönesättningen dels avsaknaden av befordringstjänster. Arbetet för biträdespersonalen är av speciell art och ombyte av personal medför avsevärda svårigheter.

5 e) Styrelsen har med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande beslutat att inrätta en förste byråinspektörstjänst i Ag 23 vid fingeravtrycksregistraturen och hålla tjänsten i Ae 21 vakant. Det kan emellertid ifrågasättas, huruvida möjligheter finnes att erhålla sökande å denna tjänst med hänsyn till dess tillfälliga karaktär.

5 f) Å spanings- resp. fingeravtrycksregistren finnes f. n. 5 assistenttjänster inrättade. Styrelsen har med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande beslutat hålla tjänsterna vakanta eller obesatta och inrätta 5 tjänster i Ag 17 samt kungjort dem lediga. Med hänsyn till tjänsternas tillfälliga karaktär synes det ovisst, huruvida kompetenta sökande kommer att anmäla sig.

Departementschefen

Vissa frågor, som äger samband med anstaltens framtida organisation och arbetsuppgifter, har behandlats av 1957 års polisutredning (SOU 1961: 34). Utredningen har bl. a. föreslagit, att det bör övervägas, om anstalten bör bestå som fristående vetenskaplig anstalt eller sammanföras med annan likartad statlig verksamhet, då de arbetsuppgifter, som nu ankommer på dess registraturavdelning, anses böra bli överflyttade till ett

av utredningen föreslaget centralt polisorgan. Jag vill här erinra om att Kungl. Maj:t med anledning härav den 17 november 1961 bemyndigat chefen för inrikesdepartementet att tillkalla en sakkunnig för att utreda laboratorieavdelningens organisation och arbetsuppgifter samt därmed sammanhängande frågor.

För att den föreslagna skrivcentralen för de utländska ärendena skall kunna komma till stånd, tillstyrker jag, att en kontoristtjänst i Ae 9 inrättas, varvid ett belopp av 10 000 kr. för anställande av biträdeshjälp bör indragas. Däremot kan jag inte biträda förslaget om inrättande av en tjänst som tekniskt biträde.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 12 maj 1961 bemyndigat styrelsen för anstalten att på registraturavdelningen inrätta dels en tjänst som förste byråinspektör i Ag 23, dels ock fem tjänster som assistent i Ag 17 under villkor att en tjänst i Ae 21, två tjänster i Ao 15 och tre tjänster i Ae 15, samtliga på registraturavdelningen, hålles vakanta eller obesatta. Med hänsyn till vad styrelsen nu anförut föreslår jag, att en förste assistenttjänst i Ae 21 utbytes mot en förste byråinspektörstjänst i Ae 23, två assistenttjänster i Ao 15 och tre assistenttjänster i Ae 15 uppflyttas till Ao 17 resp. Ae 17.

I anslutning till vad chefen för civildepartementet anförut vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att medel beräknas för uppflyttning av en tjänst som kontorsbiträde i reglerad beföringång vid registraturavdelningen till en kanslibiträdestjänst i Ae 7.

Övriga av styrelsen föreslagna löneregleringar finner jag mig inte kunna tillstyrka.

De av mig framlagda förslagen föranleder en ökning av medelsanvisningen med i runt tal 15 000 kr. Den automatiska utgiftstegringen för löneklassuppflyttningar m. m. uppgår till i runt tal 27 000 kr. Anslaget torde sålunda böra uppföras med (1 338 000 + 42 000) 1 380 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens kriminaltekniska anstalt, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens kriminaltekniska anstalt, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	308 000
2. Arvoden till styrelsens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	700
3. Ersättningar till experter, <i>förslagsvis</i>	5 000
4. Avlöningar till icke-ordinarie personal	750 000

5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	295 000
6. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	21 300

Summa kr. 1 380 000;

c) till *Statens kriminaltekniska anstalt: Avlöningar* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 380 000 kr.

[153] 12. *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	703 000	705 253
1961/62 (statsliggaren s. 1205)	736 000	
1962/63 (förslag)	729 000	

Yrkande

Styrelsen för statens kriminaltekniska anstalt (skr. 16/7 1961) föreslår, att anslaget minskas med 5 700 kr.

	Utgifter 1960/61	Anslag 1961/62	Förslag	Ökn. el. minskn.
1. Sjukvård m. m.	3 800	3 000	4 000	+ 1 000
2. <i>Expenser</i>				
a) Lyse, gas och vatten	4 767	4 500	5 000	+ 500
b) Övriga <i>expenser</i> för eget behov	179 717	267 000	279 800	+ 12 800
3. Publikationstryck	139 465	228 500	208 500	— 20 000
				— 5 700

Motiv

2 b) Styrelsen beräknar ett belopp av 32 000 kr. för städningskostnader, vilket medför att medelsanvisningen härför bör ökas med 1 000 kr. Fjärrskriftsnätet föreslås utbyggt med 6 anläggningar. De totala kostnaderna för fjärrskriftsanläggningarna — utbyggnaden inberäknad — uppskattas till 160 000 kr. eller 15 000 kr. mer än som anvisats härför för innevarande budgetår. Annonseringskostnaderna beräknas öka med 500 kr. till 1 500 kr. Däremot torde medelsbehovet för inköp av skrivmaterialier, papper, blankettryck o. dyl., inköp och underhåll av möbler m. m. och bokinköp, bindning av böcker m. m. komma att minska med 1 000 kr., 1 700 kr. och 1 000 kr. till 18 000 kr., 8 300 kr. resp. 10 000 kr.

3) På grund av förmånligare tryckeriavtal, rationalisering av tryckeriförfarandet och stilbyte beträffande de tryckta registren är det möjligt att minska posten med 20 000 kr.

Departementschefen

Posterna till sjukvård m. m. och lyse, gas och vatten bör med hänsyn till belastningen uppräknas med 1 000 kr. resp. 500 kr. till 4 000 kr. resp. 5 000 kr.

I likhet med styrelsen föreslår jag, att fjärrskriftsnätet utbygges med sex anläggningar under nästa budgetår. För de inträdes- och abonnemangskostnader som föranledes därav bör anslaget ökas med 14 500 kr. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma de orter, i vilka utbyggnaden av fjärrskriftsnätet bör ske. För bestridande av kostnader för annonsering beräknar jag en ytterligare medelsanvisning av 200 kr. Övriga yrkanden under delposten till övriga expenser för eget behov, innebärande en minskning av medelsanvisningen under posten med 2 700 kr., föranleder icke någon erinran från min sida. Delposten bör således ökas med 12 000 kr. till 279 000 kr.

Anslagsposten till publikationstryck torde kunna nedräknas med 20 500 kr. till 208 000 kr. på grund av minskade tryckningskostnader för tidningen Polisunderrättelser.

Styrelsens uppskattning av medelsbehovet i övrigt under anslaget, innefattande oförändrad medelstilldelning, kan jag godtaga.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (736 000 — 7 000) 729 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens kriminaltekniska anstalt: Omkostnader* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 729 000 kr.

[154] 13. Polisväsendets organisationsnämnd

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	261 000	262 480
1961/62 (statsliggaren s. 1206)	394 000	
1962/63 (förslag)	413 000	

Yrkanden

I. *Polisväsendets organisationsnämnd* (skr. 28/8 1961) hemställer, att anslaget höjes med 14 500 kr.

	Ökning
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	8 000
2. Rörligt tillägg.....	5 500
3. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter.....	1 000
	14 500

II. *Polisväsendets organisationsnämnd* (skr. 6/11 1961) föreslår, att ytterligare 5 000 kr. anvisas för nästa budgetår till vissa tryckningskostnader.

Motiv

I. Den föreslagna höjningen av anslaget hänför sig uteslutande till kostnadsökningar föranledda av löneklassuppflyttningar o. d.

II. Kostnaderna för iordningsställande och distribuering av ändringstryck

till författningshandboken med förvaltnings- och avlöningsbestämmelser m. m. för polisväsendet (FAP) uppgick till cirka 3 700 kr. under budgetåret 1960/61 men beräknas uppgå till cirka 8 500 kr. för endast första hälften av innevarande budgetår. Nämnden hemställer därför att under nästa budgetår få disponera 5 000 kr. för iordningsställande och distribuering av ändringstryck till handboken.

Departementschefen

Nämndens beräkning av medelsbehovet för avlöningar föranleder i och för sig icke någon erinran från min sida. Jag anser emellertid att höjningen av anslaget kan begränsas till 14 000 kr.

Med hänsyn till de ökade kostnaderna för utgivande av ändringstryck till handboken med förvaltnings- och avlöningsbestämmelser m. m. för polisväsendet bör till omkostnader anvisat belopp uppräknas med 5 000 kr.

Anslaget torde sålunda böra uppföras med (394 000 + 19 000) 413 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för polisväsendets organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1962/63:

Stat		
<i>Avlöningar</i>		
1. Arvoden till nämndens ledamöter, <i>förslagsvis</i>	16 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	252 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	75 000	
4. Kompensation för höjda folkpensionsavgifter, <i>förslagsvis</i>	5 000	348 000
<i>Omkostnader</i>		
Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	65 000	
		Summa kr. 413 000;

b) till *Polisväsendets organisationsnämnd* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 413 000 kr.

[155] 14. Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 450 000	1 038 928
1961/62 (statsliggaren s. 1207)	1 450 000	
1962/63 (förslag)	1 450 000	

Yrkande

Statspolisintendenten (skr. 31/8 1961) hemställer, att anslaget upptages till oförändrat belopp.

Motiv

Under kalenderåret 1960 utgjorde de faktiska kostnaderna för reservpolisorganisationen i runt tal 1 350 000 kr. Vid oförändrad numerär torde ersättningsbeloppet till städerna för avlöningskostnader komma att uppgå till i runt tal 1 180 000 kr. Till följd av ökat invånarantal i vissa städer uppkommer en kostnadsökning av i runt tal 11 000 kr. Sala stads skyldighet att tillhandahålla reservpolis upphör, vilket innebär en kostnadsminskning av i runt tal 12 000 kr. Ersättning för tjänstgöringskostnad samt ersättning för hållande av reservpolishästar torde böra uppskattas till i runt tal 266 000 kr.

De sammanlagda kostnaderna beräknas sålunda till (1 180 000 + 11 000 — 12 000 + 266 000) i runt tal 1 450 000 kr.

Departementschefen

Anslaget torde i enlighet med statspolisintendentens förslag böra uppföras med oförändrat belopp, 1 450 000 kr.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till reservpolisorganisationen m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 450 000 kr.

[156] 15. *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	24 000 000	24 458 860
1961/62 (statsliggaren s. 1208) . .	27 000 000	
1962/63 (förslag)	31 500 000	

Från polisväsendets organisationsnämnd har jag under hand erhållit en kostnadsberäkning för nästa budgetår. Enligt beräkningen, vilken upptager 3 240 polismanstjänster i de statsbidragsberättigade polisdistrikten och samtliga ifrågakommande förmåner, utgör medelsbehovet i runt tal 31 500 000 kr. Jag förordar, att anslaget uppräknas till detta belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till den lokala polisorganisationen å landsbygden m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 31 500 000 kr.

[157] 16. Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	1 100 000	869 403
1961/62 (statsliggaren s. 1209)	1 100 000	
1962/63 (förslag)	1 200 000	

I enlighet med ett av länsstyrelsen i Norrbottens län i skrivelse den 30 augusti 1961 avgivet förslag beräknar jag 12 000 kr. för utbyte av en bil för gränsbevakningsuppgifter.

Frågan om en fast passkontroll- och bevakningsorganisation på Arlanda flygplats upptogs till behandling i 1961 års statsverksproposition vid anmälan av medelsbehovet under förevarande anslag. Länsstyrelsen i Stockholms län hade föreslagit, att medel skulle anvisas för upprättande av en sådan organisation. Jag ansåg mig då inte kunna tillstyrka förslaget men förklarade mig förutsätta, att Kungl. Maj:t i förekommande fall skulle äga besluta om inrättande av vissa polismanstjänster jämlikt 4 § polislagen, om utvecklingen skulle medföra ett oundgängligt behov av permanenta tjänster för passkontroll- och bevakningsverksamheten vid Arlanda. Detta uttalande föranledde icke någon erinran från riksdagens sida.

Sedermera har länsstyrelsen i Stockholms län i skrivelse den 15 juni 1961 anmält, att all utlandstrafik på Bromma flygplats skall överflyttas till Arlanda flygplats fr. o. m. den 1 april 1962, och förklarat, att en fast passkontroll- och bevakningsorganisation då bör stå till förfogande på Arlanda. Länsstyrelsen har vidare föreslagit, att organisationen successivt utbygges att omfatta fjorton ordinarie polismän, ett ordinarie kanslibiträde och tre kontorsbiträden i reglerad befordringsgång samt en arvodesanställd biträdande passkontrollföreståndare. Yttranden över förslaget har avgivits av bl. a. luftfartsstyrelsen, polisväsendets organisationsnämnd, statskontoret, statens utlänningskommission och överståthållarämbetet. Dessa myndigheter har i stort sett godtagit, att organisationen dimensioneras på sätt länsstyrelsen föreslagit. Nämnden har emellertid frångått länsstyrelsens förslag till lönegradsplacering av de fjorton polismanstjänsterna och förordat, att en tjänst placeras i Ao 17, tre i Ao 15, fem i Ao 13 och fem i Ao 11.

Nämnden har vidare förklarat, att en blivande innehavare av tjänsten i Ao 17 bör kunna tilläggas uppgiften att vara biträdande passkontrollföreståndare. Statskontoret har också ifrågasatt om inte nämnda uppgift kan uppdragas åt befattningshavaren i Ao 17.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 29 september och den 10 november 1961 med stöd av 4 § polislagen förordnat, att sammanlagt sju polismanstjänster skall inrättas i Knivsta-Skeppstuna-Märsta polisdistrikt för passkontrollen vid Arlanda flygplats, nämligen en tjänst som förste polisassistent i Ao 17, tre tjänster som kriminalassistent i Ao 15 och tre tjänster

som förste poliskonstapel i Ao 13. Vidare har Kungl. Maj:t förordnat en biträdande passkontrollföreståndare mot arvode och föreskrivit, att tjänsten i Ao 17 skall hållas obesatt. Kungl. Maj:t har emellertid därmed inte tagit slutlig ställning till frågan om det antal polismanstjänster som erfordras för ifrågavarande verksamhet fr. o. m. den 1 april 1962. För egen del är jag heller inte beredd att nu framlägga förslag i denna fråga.

För de polismanstjänster, som sålunda med stöd av riksdagens bemyndigande inrättats eller kan komma att inrättas för berörda verksamhet, skall enligt gällande bestämmelser statsbidrag utgå från förevarande anslag. Beträffande biträdestjänster för passkontrollverksamheten vid Arlanda föresätter jag, att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med anlitan- de av medel från anslaget till anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m. inrätta erforderligt antal tjänster.

Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1960/61 och till vad jag i det föregående anført torde anslaget böra uppräknas med 100 000 kr. och sålunda uppföras med 1 200 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till vissa polisdistrikt för ombesörjande av särskilda anordningar för polisväsendet i dess helhet m. m. för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kr.*

[158] 17. Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	650 000	739 547
1961/62 (statsliggaren s. 1210)	650 000	
1962/63 (förslag)	800 000	

I enlighet med ett av statspolisintendenten avgivet förslag beräknar jag 81 000 kr. för inköp av pistolammunition för polisväsendets behov, vilket innebär en höjning av medelsanvisningen för detta ändamål med 2 000 kr. I anslutning härtill vill jag erinra om bestämmelserna i cirkuläret den 5 maj 1961 (nr 162) angående bruket av skjutvapen i polistjänsten och särskilt framhålla, att det enligt cirkuläret ankommer på polischef att förvissa sig om att de befattningshavare, som utrustas med skjutvapen, är fullt förtrogna med vapnens bruk samt att tillse, att skjutskickligheten vidmakt- hålles genom erforderliga övningar.

Från förevarande anslag bestrides kostnaderna för tre passgranskar- tjänster i Ae 12 vid Torslanda passkontrollort. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hemställer i skrivelse den 31 augusti 1961, att ytterligare en sådan passgranskartjänst inrättas för passkontrollverksamheten vid Torslanda

flygplats. Länsstyrelsen uttalar, att den ökade trafikintensiteten vid flygplatsen mer än väl motiverar en sådan personalförstärkning. Länsstyrelsen hänvisar därvid bl. a. till en av länsstyrelsen överlämnad skrivelse från chefen för Göteborg-Torslanda flygplatsförvaltning, vari denne förklarar, att den föreslagna personalutökningen är nödvändig. Över länsstyrelsens framställning har yttranden avgivits av polisväsendets organisationsnämnd och generaltullstyrelsen. Nämnden anser sig icke kunna göra något bestämt uttalande om behovet av ytterligare en passgranskartjänst utan tillgång till ett i statistik- och prognoshänseende mera omfattande grundmaterial än det som föreligger i ärendet. Nämnden förordar, att en undersökning företages angående möjligheterna till visst samarbete med tullverket innan ställning toges till den föreslagna personalökningen. Generaltullstyrelsen förklarar, att tullpersonal under vissa förutsättningar kan medverka vid utförande av passkontrollen på Torslanda. Med hänsyn till vad sålunda förekommit anser jag mig f. n. inte kunna tillstyrka länsstyrelsens förslag. Jag förutsätter emellertid att, om utvecklingen skulle medföra ett oundgängligt behov av ytterligare en passgranskartjänst för ifrågavarande verksamhet, det får ankomma på Kungl. Maj:t att med anlitande av medel från förevarande anslag inrätta en sådan tjänst.

I detta sammanhang vill jag erinra om vad jag vid anmälan av närmast föregående anslag anförde om att förevarande anslag torde böra tas i anspråk för anställande av biträdespersonal för passkontrollverksamheten vid Arlanda flygplats.

Med hänsyn till belastningen å anslaget under budgetåret 1960/61 föreslår jag, att anslaget uppföres med 800 000 kr. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Anordnande av polisbevakning i annan än den i lagen om polisväsendet i riket stadgade ordning m. m.* för budgetåret 1962/63 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kr.

[159] 18. Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1960/61	8 000 000	8 266 156
1961/62 (statsliggaren s. 1214)	8 000 000	
1962/63 (förslag)	8 300 000	

Av anslaget för innevarande budgetår skall ett belopp av 1 439 000 kr. avräknas mot automobilskattemedlen.

I skrivelse den 30 augusti 1961 hemställer länsstyrelsen i Norrbottens län, att 2 000 kr. anvisas för gränssamarbete, då det inte finns några medel för bestridande av kostnader för kontakter med polis- och åklagarpersonal i Finland och Norge. Statspolisintendenten, som avgivit yttrande över framställningen, förklarar, att motsvarande behov av medel för gränssamarbete